Ilustraţia copertei: ***Adrian lonescu***

george meredith unul dintre cuceritorii noştri

ROMAN ★ ★

TRADUCERE DE ANTOANETA RAL-IAN

BIBLIOTECA PENTRU TOŢI • T9S6

EDITURA MINERVA • BUCUREŞTI

PARTEA A DOUA
(continuare)

CAPITOLUL VI

DARTREY FENELLAN

Dacă Nataly şi Nesta ar fi ştiut cine se găseşte afară, ajutîndu-1 pe Skepsey să bată mingea cu băieţii, nu şi-ar fi executat cu un calm atît de graţios părţile din program care le reveneau. Nici Simeon Fenellap nu ştia că fratele lui vitreg debarcase în Anglia.

Dartrey se dusese direct la biroul lui Victor, unde-1 găsise pe Skepsey - împachetînd scrisorile şi circularele sosite în ziua aceea, în valiza cu care urma să plece la „Ţara Lacurilor“. Se puseră pe şuetă şi pierdură ultimul tren expres ; ceea ce nu era mare pagubă, îl asigură Skepsey „pentru că nu-i vorba decît de un concert.“ A-l asculta pe eroul lui vorbind era adevărata muzică pentru Skepsey ; şi-i făcu mare plăcere să se plimbe alături de el pe peronul gării.

Ajunşi la destinaţie, dădură peste un grup de băieţi care jucau base-ball şi intrară şi ei în echipă, ocupînd poziţii adverse. Băieţii jucau neglijent, cum le venea la înde- mînă, şi se simţiră foarte nefericiţi cînd Skepsey se puse pe capul lor dîndu-le instrucţiuni şi reguli. Erau proşti alergători, ori Marea Britanie e direct interesată ca tinerii ei să înveţe să-şi folosească picioarele. Era jalnic pentru ţară să vadă cît de neîndemînatici şi greoi se dovedeau fiii ei mai tineri.

Dartrey îşi cunoştea omul şi se amuza, după ce-1 avertizase că va trebui să mai curgă multă apă pe Tamisa pînă

cînd tinerii englezi să înţeleagă că plăcerea trebuie îmbinată cu disciplina. Aşa şi arătau lucrurile : mîndria băieţilor pentru felul cum jucau, încrederea în ei înşişi, bucuria jocului, toate păreau să se fi spulberat în vînt. Cu toţii se dezumflaseră, în afară de Skepsey, care îşi scosese haina şi alerga după minge, ţîşnind în tot locul asemenea unui delfin. Şi, deodată, tinerii greoi ca nişte buturugi se transformară în jucători sprinteni, simpli, vioi, de parc-ar fi vrut să-i bucure inima lui Skepsey. Tot ce făceau, făceau bine, alergau, aruncau mingea, o loveau într-un stil care atrăgea semne de aprobare din partea viitorului inspector oficial al jocurilor şi distracţiilor oamenilor din popor ; titlu propus de Skepsey, cu multă deferenţă, spre a fi acordat eroului său. Dartrey îl bătu pe umăr, rîzînd cu blîndeţe.

— Sistemul e totul —domnul Durance are dreptate din punctul ăsta de vedere — dacă vor să se bucure de o zi de vacanţă, *trebuie* să aibă sistem, spuse Skepsey, aruncînd o privire jalnică în jur, ca să justifice sinistrele vederi ale domnului Durance cu privire la o zi de vacanţă irosită ; ceea ce slăbea bărbăţia tinerilor din ţinut ; într-o măsură neînsemnată, desigur, dar ne punem întrebarea : poate ţara să-şi permită aşa ceva, chiar şi într-o măsuri' neînsemnată, acum cînd naţiunile străine îşi oţelesc şi îşi antrenează tinerii, instruindu-i să înainteze în detaşamente şi batalioane, asemenea pumnului unui pugilist ? Privirea lui Skepsey spunea mai mult decît cuvintele lui. Vedea un duşman aprig în tutun. Toropeala pricinuită de bere trîntise multe hoituri vii pe sub copaci. Plăcerile molatice te sleiesc. E scandalos să vezi fetele tinere dansînd în muzica unei orchestre de dans. Odată, una avea un partener care ţopăia şi se zbînţuia intr-o grotescă imitaţie a lucrului pe care nu era în stare să-l facă.

Aparent, numai fetele înţeleg necesitatea exerciţiilor musculare ordonate. Fetele ! La ce folosesc fetele ? Femeile nu au decît o unică misiune pe pămînt; dar de dragul acestei misiuni, trebuie să fie robuste şi sănătoase ; nu prea dovedesc însă că bătrîna Anglie ar fi mai bine reprezentată măcar în ce priveşte partea femeiască.

Cu o zvîcnitură de necaz în piept, Skepsey văzu un grup

de fete care trecură pe lingă ei, braţ la braţ, cîntînd în cor cîntecul *Cireaşă coaptă*. Cîţiva mocofani se ţineau după ele, maimuţărindu-le, dar fetele nici că se sinchiseau.

— E o plăcere să le asculţi ! exclamă Dartrey.

Skepsey mormăi gelos că, probabil, era un cor bine instruit.

Cîntecul, care-1 transportase pe Dartrey Fenellan pînă în inima vetrei materne englezeşti, îi stîrnise, în acelaşi timp, şi amintirea Africii, Cădea ca rouă proaspătă pe o frunte înfierbîntată.

Trase cu nesaţ aer în plămîni, recunoscător parcă pentru această vitală reînviorare. Avea el ideile lui despre englezii care pot fi pregătiţi să devină şi altceva decît nişte rotiţe în maşinăria capitaliştilor ; şi despre Anglia în chip de mamă binecuvîntată şi nu de cucoană capricioasă şi zănatică.

îşi lovi gamba cu nuiaua pe care-o purta şi spuse *i*

— Patronul dumitale, prietene, este omul care ar putea să mai schimbe lucrurile.

Se îndreptară spre un grup de oameni care înconjurau doi tineri ce simulau o luptă cu beţele. Atacurile slabe ale fiecăruia dintre combatanţi contribuiau la succesul bilateral al apărării. Se opriră să-i urmărească şi Dartrey comentă :

— Skepsey, arzi de dorinţa de a le da o lecţie.

Skepsey nu avu nici o obiecţie ca eroul său să le ofere o lecţie, deşi urma s-o facă pe pielea lui.

Li se înmînară beţele : mulţimea îşi spori rîndurile : băieţii de la base-ball îi urmăriseră şi îşi făcură acum loc în scenă. Dartrey îi ceru lui Skepsey' să lovească fără menajamente. Apărarea lui Skepsey era strălucită, sărea ba în faţă, ba la dreapta, ba la stînga, avîntîndu-se, recupe- rînd, lovind ba in umăr, ba în coapsă, ca un luptător cît se poate de serios, atrăgîndu-şi strigăte de „bravo !“ din partea spectatorilor. Pînă cinci o lovitură înaltă care-i turti pălăria, o tăietură la coapsa dreaptă şi vîrful băţului înfipt între coaste le deschiseră ochii celor de faţă asupra adversarului, care lupta ştiinţific. Ovaţiile se îndreptară acum spre acest domn. Dar un cald curent de simţire subterană continua să se reverse spre pirpiriul atît de cutezător, care se apăra cu aceeaşi

ardoare, în ciuda loviturilor primite ; şi cînd acesta reuşi să-l buşească pe maestru în umăr, iar adversarul îl complimentă pentru reuşita loviturii, mulţimea izbucni în aplauze.

După care, Skepsey îl rugă pe eroul său să cedeze locul vechiului cuplu de luptători. La început, aceştia se dovediră îngrozitor de timizi. între timp, doi dintre băieţii base-ballişti puseră mina pe două beţe şi începură să imite stilul galant al lui Skepsey. Curînd după aceea, unul dintre ei urla de mama focului, justificîndu-se că, la el, osul braţului era plasat mai sus decît la alţii. Vechii luptători porniră şi ei să-şi care lovituri ce l-ar fi făcut şi pe un rinocer să sară de durere.

— Foarte bine, continuaţi aşa, îi încurajă Dartrey ; încercaţi-vă puterea de a îndura.

Skepsey îi urmărea, îndrăgostit de luptă, dar îndurerat de lipsa metodei.

Spectatorii făceau comentarii asupra mişcărilor, dovedind o oarecare familiaritate cu lupta şi cu capacitatea de a emite observaţii critice. Unul dintre ei asistase cîndva la un spectacol magnific de acest gen, la Londra. Se vorbea şi despre box. Şi azi încă mai poţi urmări pe alocuri runde de box. Ce-ar fi să se organizeze o partidă cu rămăşaguri ?

«

Chiar pe bani ? Ei, doar nu te poţi aştepta să se lase cineva buşit pe gratis ! Nu, dar rămăşagurile le cîştigă cei din afara ringului. Şi tot ei sînt cei care le pierd. Ah, boxul a fost şi va fi întotdeauna un sport de mare popularitate la englezi !

Mari nume de boxeri de odinioară, de mai înainte ca umbra glacială a legii să-i fi îngheţat, îşi reprimiră laurii ofiliţi. Cîţiva băieţi doritori de glorie îşi luară atitudini eroice. Bun ! Puţin antrenament nu strică ! Skepsey îşi alese un băiat, Dartrey altul. Natura le crease ringul. Haide, capul sus, braţele înălţate, pieptul înainte, umerii în jos, o directă cu pumnul drept, chiar sub bărbie, împinge pumnul stîng, uite aşa, acum trage-1 uşor îndărăt, fereşte-ţi mutra, sări în lături, înfige-te pe picioare, încor- dează-ţi muşchii, piciorul stîng puţin înainte, dreptul bine plantat : lasă moaca asta de bebeluş, încleştează-ţi fălcile, ca un buldog ; acum, înalţă braţul stîng din umăr, loveşte în dreapta capului. Bine, elevul lui Skepsey simţea cum sporeşte în el vigoarea ; cel al lui Dartrey îi plantă un pumn în gură înainte ca el să fi putut para. „Lovitură incorectă !“ strigă Dartrey. Skepsey afirmă contrariul. Dartrey îşi repetă acuzaţia. Skepsey protestă şi gesticulă — o întruchipare a contrazicerii. Dartrey apelă intempestiv la public ; Skepsey făcu acelaşi lucru, pe un ton jignit, îi aruncă o mustrare *căpitanului* Dartrey.

— Renunţă la „căpitane“, domnule ! Iţi spun că eşti un laş ! strigă acest gentleman, gata să-l atace.

Ochii albaştri ii scăpărau ca răsăritul de soare peste valurile mării ; Skepsey sări, pregătit să-i răspundă.

Băieţii şi bărbaţii aflaţi de faţă asistară la un meci într-adevăr ştiinţific, un spectacol încîntător. Erau cam nedumeriţi însă de seriozitatea şi

gravitatea cu care se luptau cei doi. Şi cel mai pirpiriu îi trăgea lovitură după lovitură domnului, care ţopăia întruna, apărîndu-se. Numai că domnul, cu cît încasa lovituri mai zdravene, eu atît se arăta mai prietenos faţă de adversar. Lucrul ăsta

ii făcu pe spectatori să se minuneze, dar le ©feri şi cheia misterului.

In cele din urmă, Dartrey şi Skepsey îşi strînseră mîinile.

— Şi acum, oameni buni, aflaţi că omul acesta e un campion ; învăţaţi de Ia el şi mulţumiţi-i, grăi Dartrey, apoi se răsuci pe călcîie, şi se îndreptă spre conac.

— A sosit Dartrey !

Victor, Fenellan şi Colney îl luară pe rînd în primire.

Dulceaţa pură a bucuriei subite străluci în ochii Nata- liei, în timp ce înainta spre el, să-l întîmpine. Nesta făcu un pas înainte, păru să şovăie, apoi îi veni în întîmpinare :

— Scumpe căpitane Dartrey !

Dartrey îşi înghiţi remarca : „Vai, ce mare ai crescut !“ dar Nataly răspunse privirii lui :

— A rămas acelaşi fluturaş albastru !

Victor făcu în grabă prezentările : Onorabilul Dudley Sowerby, căpitanul Dartrey Fenellan. Figura bronzată şi cea brînzoasă se înclinară ceremonios una în faţa celeilalte ; cea de-a doua roşi uşor.

— în sfîrşit, iată-te, spuse Victor. Rămîi cu noi ?

— Miine, sau ceva mai tîrziu, dacă ai să mă mai vrei. In seara asta mă duc la ai mei.

— Dar rămîi în Anglia ? îl întrebă Nataly cu o voce tremurătoare. *

— S-ar putea ca înainte de sfîrşitul săptămînii

să mă aflu în Burma de Sus.

— Vai, vai ! oftă Simeon Fenellan, fiecare lucru bun îşi are răul lui, după cum a spus papă Deucalion [I] cînd a scos-o pe nevastă-sa, şiroind de apă, din viitoarea potopului. Ai de gînd să ălergi toată viaţa, precum jidovul rătăcitor, salutindu-ţi prietenii din mers ?

— Dumnezeule, Simrny, nonsensurile pe care le debitezi tu îmi aduc parfumul copilăriei în nări.

I **Perşonaj mitologic, fiu al lui Prometeu şi soţ al Pyrrhei, împreună cu care a supravieţuit unui potop trimis de Zeus.**

Ochii lui de un albastru adine şi bronzul exotic aî frunţii, al obrajilor şi al gîtului alcătuiau o îmbinare de familiar şi de straniu, fascinantă pentru femeile care-1 cunoşteau.

Blonda soţie a agentului de bursă picură şoapte vibrînd de curiozitate în urechea Nataliei. Era îmbrăcat ca un marinar, avea o ţinută de militar. Era căsătorit ? Da, era căsătorit.

Doamna Blathenoy avu impresia că desluşeşte o notă specială în tonul Nataliei. O notă care-i era cunoscută ; nu numai datorită femeii care citea femeia, ci datorită unui soţ care pretindea să cunoască secrete. Era tînără ca vîrstă şi ca experienţă, căsătorită doar de zece luni, deziluzionată, însufleţită însă de ambianţă, aţîţată de apariţia unei noi figuri masculine, nerăbdătoare să comită o imprudenţă. Această doamnă Radnor ar fi trebuit să o ajute în nevinovata ei încercare de escapadă. Poziţia ei impunea cu necesitate o picătură de divertisment, un vertij, o alunecare sau un plonjon — avea nevoie de aşa ceva, pentru că Jacob Blathenoy, la el acasă, nu era decît un cartof uscat aşa se dovedise, fără nici o variaţie, pe întreg parcursul celor zece luni de căsătorie. Nataly îi împlini dorinţa. Dartrey Fenellan se înclină în faţa doamnei Blathenoy şi aceasta îl trase deoparte, hotărîtă ca celelalte doamne, îmboldite de aceeaşi dorinţă, să rămînă cu buzele umflate. îrt fond, soţii lor erau mai puţin bogaţi decît soţul ei, tenul lor era mai puţin atrăgător decît tenul ei, pentru acest chipeş ofiţer bronzat.

Cuvîntul „banchet“, răsunător ca o chemare de trompetă, părea să fi electrizat mulţimea. Circula din gură în gură, nu se ştie cum. Grăitor ca mirosul de tutun pentru nări, cuvîntul se răspîndi curînd peste tot. Poate că la această largă difuzare a contribuit şi domnul Carling, care îl aflase de la Fenellan ; domnul Carling se introducea în

grupurile cele mai importante, făcea cunoştinţe, recunoştea cunoscuţi, aşa cum îi şade bine unui avocat.

Concertul constituia doar o temă complementară : Du- randarte a fost divin ! — nu e părerea tuturor ? Desigur, fiecare e de aceeaşi părere, deşi nu poţi găsi un termen care să depăşească acest calificativ. Limba noastră e săracă în hiperbole ; glasurile noastre, însă, pot fi mai puternice. Gesturile şi ochii daţi peste cap, în extaz, se străduiesc să sugereze inefabilul ! Unde era Durandarte acum ? Plecat ; plecase, ca şi Luciani, să-şi respecte angajamentele din acea seară. Durandarte venise doar ca să-i facă plăcere scumpului său prieten, domnul Radnor. De fapt, un cec de cincizeci de guinee şi nimic alta decît un schimb de zîmbete, de ambele părţi. Ah, aceşti principi ai negoţului ! Şi ce părere aveţi despre instrumentiştii amatori ai domnului Radnor ? Amatori, nu, nu se poate spune aşa ceva : muzicieni perfecţi. Şi domnul Radnor este o gazdă perfectă. Da, da, şi doamna Radnor ; şi domnişoara Radnor : voci splendide. Dar ce anume e atît de captivant la domnul Radnor ? Nu-i englez curat, deşi nu e străin. E adevărat că se lansează în afaceri aventuroase ?

— E omul cu cea mai chibzuită minte din City, remarcă domnul Blathenoy.

Sir Rodwell Blachington încuviinţează.

Interjecţii în rîndurile mulţimii, suspine nostalgice. „Ar trebui să fim mîndri de un asemenea om !“ „Poate că se mai exagerează“, îşi spune fiecare în sinea lui. Că trebuie să-i fim recunoscători, asta e drept. Şi *s-ar putea* să fie unul dintre marii oameni ai vremurilor noastre : se îmbracă într-un stil cu totul aparte.

Lady Rodwell Blachington se adresează lui Colney Dur ance :

— Domnul Radnor face tot ce poate ca să devină idolul poporului englez.

— Dacă va putea dovedi, în suficientă măsură, că

e păcăleala poporului englez, răspunde Colney.

— Idol — păcăleală ? strigă Sir Rodwell, şi sprîncenele lui se înalţă, ca trase de un firT formînd unghiul pe care Colney îl numeşte „interogaţia naţională“, ce vădeşte golul de înţelegere.

Sir Rodwell are întregul public de partea lui, iar satiricul nu are pe nimeni şi nimic decît jetul lui lăuntric de acid, care se revarsă la cea mai mică provocare. I se cere lui Colney să se explice. Dar Colney nu explică niciodată nimic. Execută o serie de salturi şi de tumbe ca babuinul din pădurea tropicală care se caţără din creangă în creangă peste capetele călătorilor, conducîndu-i spre capcana pe care le-a pregătit-o sub ochii şi cu ajutorul lor.

— Spuneaţi că nu avem umor ? Englezii sînt lipsiţi de simţul umorului ? îl întreabă, pe un ton bătăios, un nepot al Lady-ei Blachington.

Tinărul e asigurat, pe un ton cordial, că el, personal, „îi reabilitase“ pe englezi.

— *Altruist,* alt specimen al limbajului modern, remarcă un demnitar al clerului, pe un ton de dispreţ lingvistic, către o doamnă.

Colney ciuleşte urechile. Are impresia că va putea culege unele impresii în sprijinul marilor argumente prezentate în faţa erudiţilor de la Curtea japoneză. Clericul, un doctor Wardan pe care-1 cunoştea, îi relatează că el şi doamna cu care discută enumeră cuvintele de dubioasă legitimitate care sînt acum impuse sau suprapuse limbii engleze.

— Poate că ar fi preferabil jargonul vorbit de cei de la periferie ? sugerează Colney.

— La fel de puţin, chiar mai puţin.

— Dacă refuzăm adaosurile lingvistice care ne vin de sus, poate c-ar fi mai bine să împrumutăm de la cei de jos.

Doctorul Wardan pledează pentru o pietrificare a

limbii, cert inutilă argumentelor convingătoare folosite de

patrioticul doctor Bouthoin şi de ajutorul acestuia, în acţiunea întreprinsă de ei.

Iată-1 pe Victor omniprezent, încercînd să-şi prindă fluturii în plasă. El care-i hrăneşte, plătind astfel preţul flateriilor şi felicitărilor lor, e şi el unul de-ai lor.

Nesta se desprinde din compania reverendului Septimus Barmby.

— Dragă domnule Durance, unde-i căpitanul Dartrey ? Doamna Blathenoy tocmai îşi pescuieşte soţul din
mulţime, pentru a-1 prezenta căpitanului Dartrey. Lucru
care este observat.

Dudley Sowerby se ţine pe lîngă Nesta, punîndu-se în calea reverendului Septimus ; reuşeşte să-i acapareze urechea.

— Domnul Radnor a fost extraordinar. Tot ce face el atinge perfecţiunea, sîntem cu toţii conştienţi de acest lucru — cel puţin eu, unul, sînt pe deplin. Ar trebui să dirijeze o simfonie. Uverturile astea uşoare, „şampăni- zante“, cum le numeşte domnul Fenellan, nu-i pun în valoare întreaga lui capacitate : *Zampa, Le pré aux-clercs, Masaniello* şi celelalte.

— Şi dumneavoastră aţi fost foarte bine în duet.

— Graţie acompaniamentului dumneavoastră, numai graţie dumneavoastră. Ne-aţi sudat, ne-aţi ţinut laolaltă.

— Tàta este cel care o ia razna din lesă.

— E impetuos, e atît de pasionat ! Dar, domnişoară Radnor, alături de dumneavoastră... eu n-aş putea s-o iau razna... cînd sînteţi dumneavoastră la pian. într-ade- văr, eu... vreţi să facem o mică plimbare ? Ador lacul.

— Curînd o să sune gongul pentru dineul rece.

— Nu mi-e foame. Aş prefera să discut... să vă ascult. Poate că dumneavoastră vă este foame ? Doar

r
aţi cîntat...' de două ori, ba chiar de trei ori ! Cîntăreţele de operă consumă dineuri calde, aşa se spune. Şi beau zdravăn. Niciodată vocea dumneavoastră nu a sunat mai frumos decît azi. Aveţi o voce care... ai senzaţia că asculţi corul dintr-o catedrală. îmi aduc aminte că odată, la Dresda, am ascultat o Fiăulein Kuhîistreich, o minune, foarte tînără în raport cu pregătirea ei. Dar nu- era nimic pe lingă dumneavoastră.

Nesta se întreba de ce s-o fi întreţinînd Dartrey Fenel- lan atît de mult cu domnul şi doamna Blathenoy.

— Ah, domnule Sowerby, dacă-i vorba să primesc complimente, nu le pot lua aşa, de-a gata, neajustate, ca o ucenică de modistă care îmbracă o rochie nouă. Ar trebui să discutăm punctul meu de vedere asupra unora din aşa- zisele mele calităţi.

— O ! faceţi-o, vă rog, domnişoară... în fond aveţi şi un nume de botez, ca şi mine, dealtfel... nu, „domnule Sowerby“... pe vremuri eram Dudley...

— Mi-a scăpat din greşeală, o mie de scuze.

— Iar Dudley îl roagă pe Dudley să rămînă întot- deauna Dudley.

începuse să-şi însuşească intonaţia lui Barmby — aparent, intonaţia lui Cupidon, dar ceva mai păgînă, nu chiar atît de clericală.

Victor îl extrăsese pe Dartrey Fenellan din ghearele soţilor Blathenoy. Acum, doctorul Schlesien se înclina în faţa lui Dartrey.

— Dacă Durandarte ar fi... dar dumneavoastră şi cu domnişoara Graves nu împărtăşiţi admiraţia mea pentru Durandart, spuse Nesta. Dumneavoastră îl preferaţi pe mai clasicul Joachimo, pe care îl admirăm cu toţii, adăugă ea, ţuguindu-şi buzele într-un botic drăgălaş,

îl văzuse pe tatăl ei plantîndu-1 pe Dartrey Fenellan în mijlocul unui grup de comercianţi din

City.

Simeon încercă să se apropie de fratele lui, dar nu i se oferi nici o şansă. Se retrase şi pică drept în plasa de pescuit a seducătoarei doamne Blathenoy, cu zîmbetul ei larg, luminos.

— Discută despre minele aurifere, şi toţi îl bombardează cu întrebări. E profund indiferent la relaţiile de
rudenie, îi explică el doamnei.

— Te rog, dă-mi voie să te consolez eu, replică frumoasa blondă. Stai cu mine şi arată-mi toţi oamenii de vază. E adevărat că fratele dumitale a părăsit armata ?

— Dartrey nu mai poartă uniforma. Dar iată-1 pe colonelul Corfe, care continuă s-o poarte. Anglia se mai poate încă mîndri cu armata ei !

— Soţia lui l-a convins să renunţe la uniformă ?

— Nu vedeţi că poartă doliu ?

— După ea ? Vai, ce trist ! Spune-mi, cine-i femeia aceea caraghios îmbrăcată, care discută cu domnul ăla ?

— Ssst ! o prietenă a războinicului nostru. Frumoasă vreme, domnule colonel Corfe !

— Superbe toalete !

Colonelul o măsură din priviri pe doamna Blathenoy, îşi bombă pieptul, înaintă, se înclină, porni asaltul.

Doamna aprecie în minte vîrsta colonelului, o consideră drept o baricadă, îi zîmbi şi începu să laude concertul. Apoi, înmuindu-şi vocea, îl întrebă pe Fenellan, mizînd pe înţelegerea lui :

— S-a întîmplat recent ?

— Acum cîteva luni, în Africa. Nu ştiu data exactă.

— Ciţi oameni pe care aş dori să-i cunosc ! Cine sînt doamnele care-1 înconjoară pe domnul Radnor ?

— Lady Carmine, Lady Swanage, dacă-mi

permiteţi, interveni colonelul.

Doamna Blathenoy îi oferi un surîs iertător.

— Şi domnul acela bătrîn, cu o faţă plăcută ?

Colonelul Corfe îşi luă o atitudine rigidă. Fenellan fu cel care răspunse :

— Cum aşa, ne socotiţi veterani la patruzeci-cincizeci de ani ?

— Ei, poate pentru că,şi-a pierdut nota romantică, replică ea ridicînd din umeri.

înţelegerea colonelului păru să-şi scoată botul ca să adulmece spusele doamnei.

— Nota romantică... consideraţi că piere la patru-zeci-cincizeci de ani ? Dar domnişoara Julinks, o bogată moştenitoare şi o mare frumuseţe, l-a ales pe acest domn peste capetele tuturor tinerilor din zilele noastre. Cran- mer Lotsdale ! O poveste cît se poate de romantică.

— Probabil că asta i se părea ei romantic.

— Acum că mi-aţi atras atenţia, observă Fenellan, broderia poveştii romantice a făcut ca pînza de dedesubt să arate cam uzată. Aveţi un ochi formidabil.

Remarca fusese adresată, de fapt, persoanei care, cu cîteva minune înainte, o determinase pe doamna Blathe- noy să-şi formeze păreri critice despre bărbaţi, sau, mai curînd, să-i citească.

— Fratele dumitale rămîne în Anglia ? stărui ea.

— Mi-e teamă că o s-o şteargă din nou.

— Supărător pentru dumneata. Eu, dacă aş avea un frate, nu l-aş lăsa să plece.

— Şi cum l-aţi putea reţine ?

— Cu lacăte şi zăvoare, cu ceasuri date în urmă, cu manile şi cu braţele, cu căderi în genunchi — actul patru din *Hughenoţii*.

— Da, dar personajul din *Hughenoţii* a fugit pe fereastră. Şi apoi era un amant.

— A, mă rog ! răspunse doamna, roşind.

Nu auzi ce-i spunea neglijatul şi miratul colonel, şi căută o diversiune, adresîndu-i-se tot lui Fenellan :

— Cîţi oameni importanţi se găsesc reuniţi astăzi aici !
Spune-mi, te rog, cine-i domnul acela pompos, care merge ţinîndu-şi braţele îndoite ? *

— Ca aripile de pinguin, şi înaintează ţopăind. E sir Abraham, directorul marii firme „Fraţii Quatley“. Finanţează una din Republicile Sud Africane. Noi îi

spunem : „Mîndria vinului de Porto“. Il consumă, îl prezintă şi îl reprezintă...

— Şi cine-i omuleţul ăla care-i opreşte pe toţi ?

— Intr-adevăr, oameni de vază. Omuleţul acela.., mi se pare, sau buza dumneavoastră se încreţeşte a dispreţ ? Cînd buza unei doamne se unduleaza dispreţuitor, sugerează o greşită interpretare a unei reale comori, ceea ce merită o amendă, o pedeapsă — cel fel ? Cine poate spune ? Ei bine omuleţul acela ar putea, cu o singură mişcare a degetului mic, să răstoarne toată piaţa cărnii de porc.

Doamna Blathenoy se crispă. Auzindu-1 însă pe colonelul Corfe exclamînd indignat : „Piaţa cărnii de porc !“, izbucrîi în rîs. Apoi se întoarse către un nou satelit, rotofeiul şi roşcovanul domn Beaves Urmsing „mereu la picioarele dumneaei“, şi îi repetă cuvintele lui Fenellan. Domnul Beaves se miră sincer în faţa unor atît de nebănuite puteri şi exclamă un „Nu mai spune !“, privindu-1 cu atenţie pe omuleţ şi făcînd ca faţa drăguţei doamne să se prefacă într-o rouă de zîmbete.

Domnul Urmsing pierduse concertul. A fost reuşit ? Extazul răspunse prin glasul doamnei Blathenoy.

— Sînt un prost că-mi respect întotdeauna întîlnirile ! bombăni domnul.

— Vai, domnule Urmsing. eşti vinovat nu pentru eă-ţi respecţi întîlnirile, ci pentru că ţi le fixezi.

— Ei, scumpa mea doamnă, dacă aş fi avut şi eu norocul lui Blathenoy cînd şi-a fixat o anumită întîlnire ! Şi era mult mai bătrîn decît mine. Bătrînii pun mîna pe ce-i mai bun.

Observaţia domnului Beaves Urmsing îl făcu pe colonelul Corfe să izbucnească într-un rîs de triumf. Sprîn- cenele colonelului se înălţaseră deasupra pleoapelor lui somnoroase. Se oferi, vesel, să o

it
)

conducă pe drăguţa doamnă la banchet.

— O să-i vedem pe toţi intrînd, spuse ea. Domnul Radnor are o bucătăreasă franţuzoaică despre care se spune că face minuni. Dar l-am auzit întrebînd de domnul Beave's Urmsing. Probabil că ar fi vrut să includă în concert *„Gălbinelele"* dumitale.

— Sînt gata să fac orice pentru a vă îndatora, răspunse rusticul cîntăreţ, limpezindu-şi gîtlejul.

Doamna îşi dirijă paşii spre o moviliţă acoperită cu iarbă, unde lalelele, daliile, bujorii .sexului frumos eclipsau rozele şi crinii din grădină. Fenellan îl văzu pe Dartrey desprinzîndu-se din cercul negustorilor şi îndreptîndu-se într-acolo.

— Nu ştii, fralele dumitale ar avea amabilitatea să vină la noi la un dineu joia viitoare ? murmură doamna. Mă pot hazarda să-l invit ? Şi te pot convinge şi pe dumneata să vii ?

— Oricare dintre cuvintele dumneavoastră se adresează unei slugi preaplecate.

— Aş fi dorit ca fratele dumitale să nu fi renunţat la armată.

— Aveţi la picioarele 'dumneavoastră un fiu al lui Marte.

Ochii ei îl măsurară pe colonel din cap pînă în picioare nu era antidotul care-i trebuia. Continuă să discute cu Fenellan.

— Vocea doamnei Luciani se menţine mai bine deeit silueta ei.

— îmi amintesc, se interpuse iar colonelul, că eram studenţi la Eton — nici pe atunci nu era prea zveltă — şi niciodată n-a ştiut să se îmbrace. Din acest punct de vedere, doamnele noastre le bat pe italience. Dar eram foarte tineri şi ne-a mişcat.

— Studenţii de la Eton sînt foarte impresionabili.

— Ei, cum aşa, eu ţin minte foarte bine cînd a debutat ! îl apostrofă cu brutalitate domnul Beaves Urmsing pe colonel. Vrei să-mi spui *mie,* că dumneata

erai student la Eton cînd... vai de mine, dar ce vîrstă crezi că are biata femeie ? Ei ? răcni el, de parc-ar fi fost un taur care rage.

Colonelul îşi luă poziţia defensivă.

— Nu ştiu să-ţi fi adresat dumitale vreun cuvînt, spuse el.

Domnul Beaves Urmsing se întoarse cu faţa spre Fenellan.

— Individul ăsta e un măgar din născare !

— Şi mama n-a murit la naştere ? întrebă Fenellan.

Domnul Beaves Urmsing pufni furios în direcţia colonelului.

Cinci minute mai tîrziu, aflîndu-se în mijlocul unui grup care-1 felicita pe Victor, domnul Urmsing îl zări din nou pe Fenellan discutând cu nişte doamne, şi avu o reacţie lentă. Se dădu cîţiva paşi îndărăt şi începu să strige :

— Ce tip amuzant ! Cine e ? îl vreau pe omul ăsta la masa mea. Face cît cincizeci de colonei Capsec. Şi eu am un fiu în Gărzile Regale, şi are haz cît băşica fierii. Dar o să dăm o petrecere, ce zici, Radnor ? Cu prietenul ăsta al dumitale. Al naibii de nostim individ ! Exact ce-i lipseşte tineretului de azi. Ăştia nu ştiu decît să vadă strigoi şi să caşte gura ; preferă să se îngrozească decît să se înveselească.

O a doua privire aruncată lui Feneullan îi aminti de „anecdota" acestuia, cum o numea el, şi-l luă pe Victor de braţ ca să i-o relateze, fără să audă doamnele. O născu, nu fără chinuri, dar într-un mod imperfect, din cauza convulsiilor de rîs, în urma cărora faţa domnului Beaves Urmsing se încreţise şi se pătase în felurite culori, ca frunza de revent primăvara. Incapabil să reproducă laconismul replicii lui Fenellan, .se chinuia să o repete, jurîndu-se că aşa vorbeau oamenii odinioară, pe cînd aveau haz.

it
)

— O butadă, spuse Victor. Aré darul replicii prompte.
Ai să-l cunoşti. Eşti omul care-i trebuie. /

— El e omul care-mi trebuie mie, asta-i ! „Sp^r că mama se simte bine“, aşa ceva a spus. Şi solemn, ca o bufniţă. Uite-1 acolo pe măgar, cu o cucoană în dreapta şi alta în stînga, toate numai ochi şi urechi. Ha ! ha ! Trebuie să mai stau de vorbă cu prietenul dumitale. „Mama trăieşte, da ?“. Al naibii de nostim individ, ca din vremurile vechi. Un dineu, un dineu de holtei, numai şase bărbaţi, la mine acasă, săptămîna viitoare, miercuri să zicem, la şase şi jumătate, ca să facem o seară lungă — da ?

Nesta se apropie, căutîndu-1 pe căpitanul Dartrey.

Domnul Beaves Urmsing deveni galant ca în vremurile vechi. îl urmări din ochi pe colonelul Corfe şi cuvîntul „Măgar“ îi răsări iar pe buze. Plin de anecdota lui, se apropie de nişte cunoştinţe bine dispuse, strigîndu-i gazdei :

— Nu uita, miercuri ! Pe Dumnezeul meu, prietenul dumitale a fost sarea şi piperul zilei.

Grăsun, pompat de bogatul flux roşu al vieţii, acest ultim vlăstar al nobilimii din vechea Anglie se acorda cu ceilalaţi musafiri, ca un diapazon menit să le menţină tonalitatea înaltă a entuziasmului. îl întîlni pe domnul Caddis, ceea ce fu o adevărată întîlnire. Domnul Caddis îi reprezenta opiniile politice ; dar iată-1 acum pe Caddis în chip de javră, scheunîndu-şi nemulţumirile cu o mutră mofluză, cînd*ar fi fost nevoie să se facă ecoul laudelor aduse acestui nou vecin inimos şi mărinimos, care venise să mai învioreze ţinutul, un fel de binecuvîntare, o mană cerească — ar trebui să-i mulţumim cerului pentru el, mă, cîine rău ce eşti !

— E un prinţ al comerţului şi un prinţ al oamenilor, dacă ai nevoie de titluri. Ei ? „Consimţi“ la elogiile pe care i le aduc eu ? Al naibii să fiu, Caddis,

dacă băncile alea ale voastre din Parlament nu-ţi îngheaţă şezutul, şi de la şezut se propagă la cap. Aşa cred eu.

, Domnul Caddis rămase îngîndurat, spunîndu-şi că, atunci cînd ai un loc în Parlament trebuie să suporţi tot felul de bădăranii de la cei chemaţi să-ţi consolideze locul. Ar fi putut să ţină o prelegere despre succes, care ar fi domolit nemulţumirile celor ce nu dobîn.diseră locuri în Parlament. Şi lumea noastră de locuri dubios cîştigate, curios ocupate, furios asaltate, vicios invidiate, are nevoie de un asemenea discurs — duş rece. Dar discursul n-a fost rostit, altminteri ar fi fost transcris fără milă în cartea aceasta, în chip de prescripţie medicală.

îi întîlni pe Victor şi se muie, între teama pe care i-o pricinuia acest om şi prudenţa inspirată de propria lui situaţie, susceptibilă de avansări. Victor îi zîmbi cu gura pînă la urechi ; pentru că, pînă atunci, domnul Caddis se detaşase ca un aisberg în atihosfera caldă a petrecerii de La ..Ţara Lacurilor“. îi făcu cunoştinţă domnului Inchling cu domnul Caddis. Cei doi se întîlniră într-o temă comună : englezul nostru stabil, fie în comerţ, în cazul celui dintîi, fie în politică, în cazul celui de-al doilea ; şi, pe dată, cu spirite înrudite, porniră să discute cu seriozitate tot felul de nimicuri.

Colney Durance îşi căută o pradă mai grasă, apropi- indu-se de un grup de doamne. Victor nu auzi ce le spuse acestora. Oricum, Fenellan îl servea mai bine decît Colney, realmente îi era de folos.

Nataly juca pe eroina care era cu adevărat. Dar de ce să ne gîndim la ea ca la o femeie obligată să joace un rol ? De două ori, în acea după-amiază, Carling îi informase direct şi indirect că doamna Burman se apropia vertiginos de sfîrşitul care le inspira o satisfacţie firească, scuzabilă — sfîrşit pe

care, desigur, nu i-1 doreau, biata femeie ! —dar Victor poate fi iertat şi de oameni şi de îngeri pentru că se ruga ca femeia iubită să-şi dobîndească liniştea în lumea pă mîntească prin intrarea celeilalte în lumea cerească.

FeneUan şi Colney se pomeniră iaţă-n faţă şi fiecare dintre ei făcu un comentariu la adresa prietenului comun.

— E în elementul lui ! Bietul băiat arată ca un peştişor de aur, rege al acvariului.

— în ochii mei, bietul băiat arată ca o oală ce clocoteşte pe un foc puternic, cu un capac care joacă.

„Poate că mîine voi fi chemat de Themison", îşi spunea Victor. Succesul zilei era ca un vin ce-i ameţea cele mai serioase gînduri. Deoarece, în chip straniu, din ziua căderii pe Podul Londrei, inima lui, influenţată poate şi de starea depresivă a Nataliei, începuse să se îndoiască de infailibilitatea instinctului său pentru succes. Şi iată că aici, dintr-o singură lovitură, şi înainte de a se fi mutat în casă, reunise toată vecinătatea. îşi dădea seama că el şi Nataly erau priviţi de aceşti oameni valoroşi cu admiraţie, dacă nu chiar cu căldura ce-1 însufleţea pe Beaves Urmsing, gînd care conferea „Ţării Lacurilor“ o strălucire aureolată.

După ceasul lui Victor, Armandine întîrziase dineul cu treisprezece minute faţă de ora anunţată. Un mic blam pentru ea. Victor o scuză faţă de Lady Carmine, Lady Swanage, Lady Blachington, doamna Fanning, sir Abraham Quatley, domnul Danny (cel cu faima cărnii de porc) şi faţă de restul grupului care o înconjura pe Nataly, aflată pe moviliţa din stînga teraselor albe ce coborau pînă la lac ; stătea acolo, bătînd nervos din picior din cauza veştii pe care i-o adusese Nesta, anume că Dartrey Fenellan plecase. Odată cu el, pierise soarele ei. Dar se străduia să-şi împlinească mai departe îndatoririle de gazdă, discutînd cu amabilitate.

Prin nu ştiu ce minune, Colney eonsimţise să fie util, ajutîndu-1 pe Fenellan să povestească istorioare despre bucătai-ii francezi ; istorioare care, asemenea stridiei regale de Hanovra, aveau vîrsta respectabilă

S
ă

menită să Ie asigure savoarea pentru asculătorii englezi. Nesta atrase atenţia mamei ei asupra Priscillei Graves şi a lui Skepsey ; acesta din urmă o asculta cu capul plecat şi încuviinţînd tot ce-i spunea. Nataly vorbi despre farmecul vocii Pris- cillei în duetul cu reverendul Septimus. Domnul Pempton privi spre Priscilla şi văzu că era pe cale de a cîştiga prozeliţi. Pentru el, această femeie semnifica perfecţiunea, cu o singură excepţie care mânjea totul. Cu ochi încărcaţi de durere, şopti către Nataly, sau poate către el însuşi : „Carne !"

— Prietene drag. nu-ţi extinde mania asupra noastră, îi răspunse Nataly.

Doamnele importante din adunare erau gata să-i acuze pe englezii moderni (făcînd abstracţie de cei aleşi) de o tendinţă de tiranie.

Colney îi scuza, folosindu-şi cravaşa :

— Totul se datorează faptului că, atunci cinci se ciocnesc unul de celălalt, suprafaţa îşi pierde lustrul.

îl auzi pe Carling exclamînd către Victor :

;— De unde pînă unde vine individul ăsta aici ?

Skepsey se repezi să iasă în întîmpinarea unui om care înainta agale, purtînd o pălărie de formă bine cunoscută lui Victor ; omul mai purta şi cunoscutele ghetre negre. Aparent, semăna cu un pastor decăzut.

Carling şi Victor îşi încrucişară privirile, încărcate de întrebări şi de răspunsuri totodată.

Ochii Nataliei îi urmăriră pe cei ai lui Victor.

— Cine e omul ăsta ? întrebă ea, dar nu primi drept răspuns decît licărul intens din ochii lui.

Observară şi alţii omul care încerca să evite bariera persoanei lui Skepsey, dînd să treacă ba prin dreapta, ba prin stînga acestuia.

— Nu există cale să-l opreşti, spuse Carling, retrăgîndu-se.

în acest moment de cotitură, gongul Armandinei

anunţă că dineul era servit.

Victor îşi frecă ceafa, iar Nataly îl întrebă :

— Dragă, e omul acela ?

Victor dădu încet din cap.

— Era de aşteptat, de aşteptat. Cred că Armandine ne cheamă la masă. O clipă — biata femeie, biata de ea ! Lady Carmine —-• sir Abraham Quatley. Doriţi să o conduceţi pe doamna ? Lady Blachington, pe dumneavoastră vă conduc eu. Numai un moment !

îi dădu instrucţiuni Nataliei cum să aranjeze oaspeţii, grupîndu-i în perechi. Apoi el porni repede în jos, pe panta acoperită cu gazon.

— îl cunoşti pe omul ăsta ?... e acel om ?... îl întrebă Nataly pe Colney,

— Numele acestui om e Jarniman, răspunse Colney.

Gongul Armandinei suna melodios. Oaspeţii se adunaseră într-o procesiune care se îngroşa întruna.

Doamna Blathenoy ceru să fie însoţită de Fenellan ; îl întrebă dacă o cunoaşte de multă vreme pe doamna Victor Radnor. Apoi îl chestionă îngîndurată :

— Iţi place ?

— întotdeauna îţi place femeia care îţi este cea mai bună prietenă, nu-i aşa ?

Doamna încuviinţă din cap.

— Dar fratelui dumitale îi place ?

— Dartrey îi este foarte devotat.

— Sînt convinsă, răspunse ea, că fratele dumitale are mult simţ cavaleresc. Dealtfel şi mie îţni place.

Ajunsese la acestă părere datorită părerilor domnului cu mult simţ cavaleresc. Apoi se detaşă şi făcu observaţia că doamna Radnor era încă frumoasă. Fenellan îi. recomandă să discute acest subiect cu Dartrey, la viitoarea lor întîlnire. Adulmeca o capcană pe jumătate deschisă. îi simţea

parcă mirosul. Era răsuflarea lui Blathenoy în ceafa lui : soţii unor femei tinere comit asemenea bădărănii ca să arate că ştiu. Fenellan îşi interzise să o laude pe Nataly ; miza pe subiectul Dartrey. Tînăra doamnă îl ascultă pînă cînd i se împurpurară obrajii. Fenellan avea cele mai bune
Intenţii, nu voia să-i facă un rău, dar nu-şi dădea seama că aţîţa unul dintre focurile cele mai distrugătoare.

Evident, se descotorosiră cu uşurinţă de omul numit Jarniman. Ca la teatrele de păpuşi, de la distanţă nu se înregistră decît pantomima. Jarniman îşi scoase pălăria, îşi îndoi spinarea, îşi comunică mesajul. Apoi fu pasat în grija lui Skepsey, ca să-i ofere friptură şi vin.

Victor se întoarse la musafiri. Mina Lady-ei Blaching- ton se odihnea pe braţul lui, în timp ce se îndreptau spre masă. Era al ei, cu trup şi suflet şi, în acelaşi timp, se afla în inimile tuturor musafirilor săi. Ochii celor care de ani de zile se învăţaseră să-l citească, nu putură desluşi nici un irtdiciu pe faţa lui, în afară de fericirea gazdei ospitaliere, aflate în mijlocul unor oaspeţi mulţumiţi. Intr-adevăr, avea un motiv lăuntric care-1 făcea să radieze.’ Şi, mai mult, bănuiala, devenită aproape certitudine, că Armandine pregătise una din marile ei surprize stăpînului său şi celor peste o sută cincizeci de musafiri care urmau să se aşeze la mesele din ..Casa Lacurilor“, cea încă reîncălzită.

CAPITOLUL vii

IN CARE NI SE RELATEAZĂ AMĂNUNTE ÎN LEGĂTURĂ CU INTRUZIUNEA LUI JARNIMAN

Armandine a făurit, ca de obicei, minuni. In larga

împărăţie a muzelor nu veţi găsi un instrument mai receptiv şi mai sensibil decît omul în faţa unui bucătar bun ; şi'dacă notele lui exclamative ar fi la fel de fluente pe cît de zeloase îi sînt pedalele, atunci ar trebui să ne lăsăm de-a dreptul transportaţi de entuziasmul pe care l-a stîrnit Armandine în locul acela retras, izolat de şoseaua bătătorită ; acolo unde istoria noastră îşi propune să ia hăţurile în mină. pentru a mai grăbi pasul.

Da, au fost înfăptuite minuni : o sută şaptezeci de oameni hrăniţi din abundenţă, la mesele aşezate de-a lungul serei de sticlă ; ghiftuiţi cu supe, peşte, cărnuri fine, legume din grădina bucătăriei, totul legănat în sosuri inspirate, totul exalînd arome apetisante şi convingătoare. S-ar putea spune că fiecare fel de mîncare înainta, făcînd graţioase plecăciuni, şi înota spre tine, ca să-ţi fie partener de plăcere, spre deosebire de mîncărurile care se supun pasive privirii pofticioase şi dinţilor lacomi, consimţind să fie ingerate cu indiferenţa unei melancolice procesiuni de fete bătrîne, închingate în corsetele manierelor convenţionale.

Dacă efectul fusese deliberat de Armandine, sau dacă aceasta acţiona pur şi simplu în conformitate cu bunul simţ şi bunul gust al unei franţuzoaice, n-am putea şti decit dacă am fi simţit direct savoarea cărnurilor servite. Poate că noi avem încă legături, lesne'de trasat, <tu bătrî- nii-juni fii ai lui Adam, cei abia ridicaţi în două picioare, trădîndu-şi la tot pasul sursele darwiniene, şi lăsîndu-se îmbiaţi cu o palpitantă lipsă de apetit de mărul înviorător ; numai că noi, junii-bătrîni adamiţi, cunoaştem gustul dulce al acceptării, străbătut de amărăciunea celui învins. Şi îl încercăm îh faţa unei fripturi rumene, abia scoase din cuptor. Ospăţul care se întipăreşte în amintire trebuie să fie cald, să abureascâ, să ne întimpine cu răsuflarea lui.

Din salonul-vagon al lui Victor, atît de ticsit, imnurile de slavă se înălţau parcă într-un singur glas, ridicînd-o pe Armandine pe culmile atinse numai de curcubeele focurilor de artificii ce izbucniseră pe cerul localităţii Wren- sham. Cum de reuşise aşa ceva ? Sîntem îndeajuns de stupizi încît să încercăm a diseca arta magicienilor.

Domnul Pempton adoptase o atitudine de dizident, aşa cum îi stă bine omului care se află cu o jumătate de secol în avans faţă de contemporanii săi în ce

priveşte problemele umanitare; îl întrista priveliştea turmelor **şi** cirezilor măcelărite, şi cea a devoratorilor lor. îşi culesese porţiile lui de leguminoase şi farinacee de ori unde le putuse găsi necontaminate ; destul cit să-i ţină de foame ; şi atît cit să arate că nu se plînge. Cînd se pomeni însă atacat de satiricul Colney pentru faptul că-şi hrănea orgoliul de martir în dauna nevoilor lui animale, arboră într-adevăr trufia martirului, criticînd sistemele opuse : declară că era nevoit să afirme, aşa cum o făcuse în repetate rînduri, că partea animalică din noi este ruşinos şi periculos de supraalimentată şi că o bună parte a imoralităţii de care dă dovadă lumea noastră se datorează consumului excesiv de carne.

— Nu consumului excesiv de alcool ? se informă dom- - nişoara Graves.

— Nu, răspunse el cu fermitate ; cele două pericole nu se compară, carnea este mult mai insidioasă. Nu mai vorbesc de faptul că presupune ucidere ; că presupune îngrăşarea unui animal în scopul uciderii lui ; nu mai vorbesc de bolile animalelor, de faptul că prin îngrăşare li se vatămă sîngele ; nu mai voi'besc de acest surplus de cruzime. Veacurile viitoare vor. vedea în consumul de came o formă, un al doilea stadiu al canibalismului. Dar chiar de n-ar fi toate astea, e suficient să spunem că pedeapsa pentru băutură o plăteşti pe loc, sau cel mult a doua zi...

— O plăteşte nevasta beţivului, vrei să spui.

— Pe cînd necumpătarea la mîncare îţi corupe constituţia fizică, îţi viciază spiritul ; în general, lăcomia este viciul cel mai lipsit de generozitate.

Colney îl ademeni pe domnul Pempton într-un adevărat hăţiş de vicii, făcîndu-1 să le definească ; pînă la urmă, ajunse la bîiguita concluzie că rasa noastră de doamne englezoaice — aceste lumini ale lumii civilizate — nu poate fi hrănită cu carne de

animale. Priscilla declară că asemenea impertinenţe la adresa sexului frumos se explicau prin excesul de şampanie. Amîndoi erau cît se poate de combativi, cu spiritul ascuţit parcă pentru epigrame, tăioşi, gata să rănească ; fiecare dintre ei se cu

tremura scîrbit de obiceiurile celuilalt. Păreau că vor să-i demonstreze lui Colney care dintre cele două manii proprii englezilor lui se împăunează cu mai multe pretenţii de puritate ; amîndoi se dezgoleau, de parcă la fiecare replică şi-ar fi zvîrlit cîte un veşmînt de pe ei. Umoristul le reproşă că-i subminează compatrioţii, a căror panică falstaffiană cere sînge de animale pentru a fi potolită, în timp ce spiritele lor trebuie alcoolizate ca să se poată vedea în chip de vikingi.

Nataly interveni. Era supărată pe Colney, care-şi plecă, spăsit, ochii, dar nu putu rezista ispitei de a-şi scoate ţepii şi de a-i zădărî pe englezii zbîrliţi. Doctorul Peter Yatt fu făcut să admită că micile iritări au o influenţă puternic nocivă asupra constituţiei umane ; iar doctorul John Cormyn fu determinat, cu strategie, să declare că se înşeală cel ce crede că un medic homeopat care fumează exercită o influenţă negativă asupra eficacităţii dozelor infinitezimale pe care le prescrie. Doctorul Yatt luă în rîs globulele homeopatice ; doctorul Cormyn ironiză tratarea pacienţilor cu doze pentru cai. Colney apăsă apoi pe butonul domnului Catkin făcîndu-1 să laude fumul de ţigară ca pe un sanctuar în care ne putem izola de femei ; , iar domnul Peridon negă că inhalarea fumului tabagic din pufăielile prietenului său îi pricinuieşte tăceri întristate. Nesta sări în apărarea admiratorului iubitei ei Louise. Exaltarea care o însufleţise întreaga zi se mai domolise şi acum îşi exprima solidaritatea cu melancolia lunară a domnului Peridon. Nimeni nu înţelegea motivul pentru care Colney era mai acidulat ca de obicei. îşi proiecta reflectorul asupra laturii bisericeşti, orbitoare şi asurzitoare, a reverendului Septimus ; asupra idolatriei care bîntuia în familia lui Dudley Sowerby ; prefăcîndu-se, maliţios, că-i admiră pe

amîndoi. Avu şi cu Fenellan o ciocnire, care se termină cu o mîrîială şi un lătrat. La un moment dat, Victor îi spuse :

— Da, bătrîne Colney, aici, între noi, împroaşcă-ţi veninul cit îţi place. Dar pot să-ti spun că ai şocat-o azi pe biata Lady Blachington, şi pe soţul ei ; şi pe nu mai ştiu
cîţi alţii. Ce plăcere găseşti tu în asta, nu înţeleg.

— Nici eu, interveni Fenellan, dar trebuie să mărturisesc că-1 invidiez ; asemenea fetei cu patru fraţi, dintr-o familie pe care am cunoscut-o. Băieţii fuseseră înfometaţi încă din copilărie de către un tată extrem de avar, care nu le dădea voie să mănînce nici o fărîmă de> Priscilla Graves şi să bea nici un strop de Pempton. în’ după-masa înmormîntării bătrînului, i-am găsit în salon pe cei patru băieţi sfrijiţi, cu picioarele în sus, mergînd în mîini, lucru pe care-1 practicau de multă vreme. Fata m-a informat că, în felul ăsta, fraţii ei îşi trimiteau la creier puţinul sînge care le mai circula prin trup, ceea ce-i făcea fericiţi şi le oferea posibilitatea de a se gîndi la problemele universului ; cînd stăteau în picioare, cu capul în sus, nu puteau gîndi. Dar ei, sărăcuţa, nu i se îngăduise asemenea exerciţiu şi murea de invidie. Ca şi mine. Sînt în mult prea mare măsură sclavul bunelor maniere pentru ca să mă pot purta în felul lui Colney, dar îl văd pe el exultînd de fericire şi-mi spup că-i înţelege, probabil, pe cei cu capul în jos şi picioarele în sus.

Victor îşi frecă, satisfăcut, mîinile. De fapt, el era cel ce făcea ca ciuda să umfle balonul satiric al lui Colney. Pe lingă nebunia curată de care dăduse dovadă curtînd nobilimea rurală şi linguşind-o aşa cum făcuse în acea zi, Victor ii mai trezea bănuiala că avea de gînd să muşama- lizeze adevărata semnificaţie a vizitei lui Jarniman, în- şelînd buna

credinţă a femeii devotate şi iubitoare a cărei viaţă se legase parcă s-o distrugă. Şi acest lucru îl făcea pe Colney să uite de tot ce era bun în el. Luase hotărîrea să petreacă o oră cu amîndoi împreună, înainte de sfîrşitul serii, şi să stăruie să fie date cărţile pe faţă. "Parada de perfectă mulţumire cu care Victor stimula autosatisfacţia lui Pempton, îl incita pe Colney să-şi scoată spada şi să-l atace direct pe veselul său adversar. Dar încăierarea cu Fenellan făcu să-i piară cheful.

Nataly îl invită să vină cu ei acasă ; pe lingă dorinţa de a-1 avea în preajmă, intuiţia ei de femeie îi spunea că sfatul lui s-ar putea să le facă bine la amîndoi. Colney înălţă însă din umeri şi răspunse că are de lucru.

— Lucru,! îl îngînă Victor.

Nu reuşea niciodată să asocieze noţiunea de lucru cu o ocupaţie atît de nelucrativă cum e literatura. Dar. nu-1 voia pe Colney, şi Nataly observă că-1 lăsă în voia lui, fără nici o urmă din regretul pe care-1 manifestă cînd Fenellan şi alţii se scuzară că nu pot veni.

— Deci, iată-ne singuri ! spuse el cînd uşa de la intrare se închise în urma lor.

O ţinu pe Nesta de vorbă, şi discutară despre succesul acelei zile, pînă cînd fata, observînd expresia zugrăvită pe faţa mamei ei, simulă un căscat somnoros. îşi primi sărutul de noapte bună şi se duse la culcare.

— *Acum* sîntem singuri, remarcă Nataly.

— Da, draga mea, şi trebuie să recunoşti că ziua de azi a fost... încercă el să contracareze nota profundă din glasul ei.

Dar Nataly îi curmă vorba rostindu-i doar numele : „Victor !“, şi chinul pe care-1 trăda acest strigăt era ca o întreagă lume străină, neguroasă, ce ameninţa lumea pe care încerca el s-o

clădească.

— Ah, da, omul acela, Jarniman. L-ai văzut, ll mai ţii minte ? E mai voinic decît era pe vremuri. A rămas în serviciul ei încă de atunci. Ei bine, o picătură amară, poate ; dar nu face rău, e un tonic.

— Victor, e foarte bolnavă ?

— Dragostea mea, nu te monta ; e bolnavă, bolnavă, dar nu pe patul de moarte ; nu încă ; dar e bătrînă şî bolnavă. I-am spus lui Skepsey să-i ofere omului mîncare şi băutură. în fond, nu şi-a făcut decît datoria.

— Ce datorie ? De ce-a venit ?

— Curios, a făcut cunoştinţă cu Skepsey, dar se pare c-a fost mai deştept decît el şi l-a tras pe sfoară, din cîte îmi pot da eu seama. Dacă femeia asta îşi închipuie însă că o să mă intimideze, acum !... Ochii îi scăpărară ; renunţase la evaziuni. ,,Trăim în păcat“, asta-i ideea ei fixă — tu şi cu mine. Şi nu poate să tolereze aşa ceva ; m-a avertizat. A auzit despre petrecerea asta de la „Ţara Lacurilor“, şi pe loc l-a exepediat pe Jarniman. Cică trebuie să trăim în obscuritate — tu şi cu mine. Dacă e să fim împreună, trebuie să ne ferim de ochii lumii. îmi dictează de pe patul de moarte — presupun că e patul de moarte.

— Dragule, i'eplică Nataly cu vocea tăiată, apăsîndu-şi mîna pe inimă, dragule, şi nu crezi că are dreptate ?

— Să mă supun tiraniei scandaloase a unei femei decrepite, care se întitulează soţie, cînd nu-i decît o zdreanţă de viaţă, prin care curg doctorii în loc de sînge, şi care nu i răieşte decît ca să-i hulească pe cei sănătoşi şi viguroşi ? îmi amintesc că bătrînul Colney, pe vremuri, a definit căsătoria asta drept un sarcofag. Mie mi-a spus-o. Şi zăceam în sarcofag — mă poţi vedea pe mine zăcînd ? Irosindu-mi viaţa ? Gîndeşte-te, oricît îţi place, la

părţile ei bune, te rog. De pe patul de moarte ! 11 expediază pe Jarniman la mine, să mă anunţe că ea, sau conştiinţa ei nu îngăduie... şi care-i, mă rog, impostura practicată de mine ?... delict flagant... ar fi fost o ticăloşie mult mai mare dacă... Ne-a pricinuit destulă suferinţă... nu mai rabd nimic din partea ei ; am ajuns la limită ! A auzit despre „Ţara Lacurilor“ şi şi-a revărsat ura asupra acestui loc. Ar fi putut să-mi scrie, ar fi putut trimite un om civilizat care să aibă o discuţie particulară cu mine. Nu ! Musai s-o facă într-o manieră dramatică, să creeze efecte ! Mi-a trimis pe confesorul, pe avocatul, pe medicul ei ? Nu ; mi-a expediat valetul ! Probabil ca să mă

sperie ! Băiatul care am fost cînd m-a cunoscut ea... biata femeie ! Nu vreau s-o acuz, dar asemenea conduită e de-a dreptul brutală. Eu, însă, rid de ea, pocnesc din degete, uite-aşa, pot să-mi îngădui s-o dispreţuiesc. Dar nu mă pot împiedica să consider că e o purtare abominabilă.

— Victor, a rostit vreo ameninţare ?

— Şi eu trebuie să-mi plec urechea la ameninţările ei ? Lucru ciudat, sînt sigur că femeia asta nu se poate gîndi la mine decît ca la băiatul pe care l-a cunoscut ea. Am întîlnit-o prima dată cînd de-abia rămăsese văduvă, îmi vorbea tot timpul despre ispitele oraşului şi, mă informa întruna că eu sînt un tînăr lipsit de experienţă... şi clătina din cap. Ţi-am mai povestit. Ea... mă rog, ştiu prea bine că sîntem cu toţii un amestec de sentimente... femeile ca şi bărbaţii. Eu sînt în stare — sper •— să acord şi femeilor aceeaşi îngăduinţă şi înţelegere ca şi bărbaţilor. Sîntem cu toţii nişte biete creaturi supuse simţurilor, intr-un anumit sens. Deşi n-am sâ-i dau dreptate lui Colney ; există şi o cale mai bună de a înţelege oamenii. Eu cred în legile naturii. Sînt legi care nu pot fi violate, dragul meu Colney ! Şi putem trăi viaţa unor creaturi nobile ; susţin că nouă ne-a fost hărăzit să trăim fericiţi — cînd te aşezi la masă, trebuie să fii voios, n-ai voie să-ţi faci sînge rău ; altfel rişti o indigestie. Asta-i răspunsul care trebuie să i se dea lui Colney ! Dar cînd o femeie ca asta... şi pe urmă se mărită cu un băieţanclru ; mă rog, aveam douăzeci şi unu de ani, nu eram chiar un băieţandru ; dar inocent... absolut inocent — pare incredibil, după ce studiasem la şcoala vieţii ; şi totuşi e o realitate. Nici eu nu pot înţelege, cînd privesc în urmă. Şi se mărită cu el. După aceea se pune pe capul lui şi-l persectită, pentru că în vinele băiatului curge sînge, pentru că venerează frumuseţea ; pentru că el visează o căsătorie adevărată, o adevărată tovarăşă de viaţă.

Lumea n-are decît să spună ce pofteşte ; lumea n-are dreptate ! Pentru că el a preferat o viaţă virtuoasă, în locul vieţii în care l-ar fi

3 — Unul dintre cuceritorii noştri, voi. îl

tras ea... cu certitudine... mumificînd ultimul grăunte de natură din trupul Iul. Şi eu sînt clădit din carne şi din sînge, trebuie să recunosc.

— Victor, dragule, te ameninţă numai în cazul cînd te muţi la „Ţara Lacurilor“ ?

— Te rog nu te lăsa copleşită, dragostea mea, răspunse el femeii al cărei glas scăzuse pînă la o firavă pîl- pîire. Vezi bine cum privesc ■ eu lucrurile : o pişcătură de purice pe spinarea unui elefant. Mă dezgustă ; aş onora-o dacă aş spune că o dispreţuiesc. Haide să vorbim despre altceva : a fost o zi plină de succes, nu ? Fenellan s-a comportat foarte bine. Bătrînul Colney a fost, desigur, Colney Durance în persoană. Dar n-a făcut nimic rău.

— Victor, n-ai să hotărăşti mutarea la „Ţara Lacurilor“ — încă nu, nu-i aşa, dragule ?

— Fetiţo, lasă toate astea în seama mea.

— Dar, Victor, trebuie, trebuie să ştiu !

— Priveşte şi tu situaţia în faţă. Doar eşti o femeie curajoasă. Nu mai putem da înapoi. Ea are intenţii duşmănoase. Cred că femeia asta se agaţă de viaţă numai ca să ne facă npuă rău — a mai căpătat puţin avînt — deşi nu poate fi decît pentru scurt timp, foarte scurt timp. Themison e foarte sigur ; Carling la fel. Dacă am bate în retragere — eu .am mare încredere în Themison — ar însemna să confirmăm frica noastră de această femeie. Ne vom muta, deci, acolo — completăm mobilarea casei pe îndelete ; acceptăm — ascultă-mă bine — acceptăm una sau două invitaţii, nu mai mult — cele imposibil de refuzat — dar le acceptăm ! — şi o sfidăm cît putem — ce, mă rog, bătrîna asta nebună îşi închipuie că-i soţia fostului prim-ministru, că-i văduva prinţului Le Boo, că-i logodită cu ambasadorul Americii, şi aşa mai departe ? Lasă-mă pe mine să mă răfuiesc cu nebuna ! Nu, n-o să mai

repetăm greşeala de la Craye Farm şi de la Creck-holt. Aici avem prieteni de nădejde. Ca să nu mai vorbesc de Beaves Urmsing : o adevărată imagine a vechii Anglii cu podoabe de Crăciun. Iţi place ? — trebuie să-ţi placă Beaves Urmsing. Gălbinelele ! Şi Sir Rodwell şi Lady Blachington sînt cu totul şi cu totul superiori lui Sir Humphrey şi Lady-ei Pottil sau corciţilor ălora de Mount- ney. Altfel de oameni ! La „Ţara Lacurilor“ domneşte o atmosferă de caldă intimitate. O cunosc eu însă pe Nataly a mea : ea nu se gîndeşte decît la fată. Uite care-i planul : noi ne ţinem tari'pe poziţie ; iubita mea n-o să mă abandoneze ; numai c-o munceşte gîndul la Fredi, în cazul că.,.' nu, e absolut improbabil. Pe Fredi am s-o îndepărtez pentru un timp de atmosfera de aici ; va pleca la verişoa- rele mele, la domnişoarele Duvidney.

Nataly sări ca muşcată de şarpe.

— Cum îţi poţi imagina'una ca asta, Victor ?

— Consideră că e ca şi aranjat.

.— Sută la sută că vor refuza.

— Sentimentul pe care-1 purtau generalului Radnor era vecin cu veneraţia.

— Cu atît mai mult...

— Şi fiul lui l-a moştenit. Se va duce personal la ele. Ştii tu ca eu să fi dat vreodată greş cînd m-am ocupat personal de o treabă ? Fredi va sta la Moorsedge o lună sau două. Dorothea şi Virginia Duvidney o vor face să simtă gustul unei societăţi noi ; ii va prinde bine fetei. Schimbările astea de mediu dau rezultate bune. Şi între timp, aşa cum am spus, noi ne menţinem pe poziţie. N-ai de ce să fii îngrijorată ; cu toate că am mers prea departe ca să mai putem da înapoi,... dar nu-i nevoie şi nu ne vom face intrarea la „Ţara Lacurilor“ pînă cînd..'. ştii tu. Ceea ce cred că-ţi convine din toate punctele de vedere. In felul ăsta, îmi iau măsuri pentru a

preîntîmpina orice împrejurare neprevăzută. Putem fi'siguri, cred, că femeia nu va face altceva, decît să ameninţe. Trebuie să ţinem seama şi de punctul ei de vedere, stupid, nebunesc, dar asta este. Dealtfel nu avem certitudinea că ea a montat totul la Craye şi la Creckholt. Mă întreb de ce nu scrie

niciodată ? Cînd a aj uns să-şi administreze singură proprietăţile, se temea să-şi semneze şi numele pe o hîrtie. Ce absurditate, să-l trimită pe Jarniman ! Oricum, asta-i mişcarea ei ; şi noi vom proceda la o mişcare asemănătoare pe tabla de şah.

— Şi urmează să mă despart de Nesta pentru o lună ? întrebă Nataly, încercînd să se agaţe de orice rază de speranţă sau de pace provizorie pe care ar fi putut-o întrevedea în cuvintele lui.

Şi, în acelaşi timp, o rodeau vechile reproşuri pe care [redacted] şi le făcea pentru constanta-i slăbiciune, pentru supunerea ei pasivă în faţa iniţiativelor lui dominatoare, pentru incapacitatea de a găsi cuvinte, sau măcar idei, care s-o ajute să-i opună rezistenţă. Ochii i se umplură de lacrimi. Furioasă atît din pricina slăbiciunii ei sufleteşti cît şi a neputinţei de a-.şi înfrîna manifestările exterioare, clipi ruşinată şi îşi ceru scuze. Probabil că nimic pe Iunie n-ar fi putut-o determina să i se împotrivească. Şi nimic nu putea fi mai rău decît ceea ce făcuse astăzi. Gîndul că în această zi moralul ei fusese susţinut pur şi simplu de speranţa unei morţi pe care o dorea, o făcea să-şi piardă încrederea în puterea ei de a mai rezista în viitor, în însăşi posibilitatea ca aşteptările ei să fie mai fruţin criminale, ceea ce, de fapt, însemna o tentativă de a submina viitorul altui om. Mintea ei era înclinată spre cazuistică, spre tot felul de subtile întreţeseri de, gînduri şi senzaţii. Dar prezenţa lui Victor o bloca. Apoi îşi spuse că, fără sprijinul moral al acestor recente şoapte vinovate, n-ar mai avea curajul de a-i înfrunta pe vecinii de la „Ţara Lacurilor“. Inima tremura în ea, dar întrebă cu răceală în glas :

— Crezi că sănătatea ei s-a mai întremat în ultima vreme ?

— Cei foarte bolnavi au unele zile mai bune şi

altele mai proaste, suişuri şi coborîşuri. Şi sînt... mă rog, nu ; cred că e speriată de... Cuvîntul „chirurg“, fu şoptit aproape inaudibil. Sau poate că se gîndeşte la o lovitură de graţie, poate că-şi spune : „Deşi zac aici, neputincioasă, mă mai pot face încă simţită“. Asta o fi, şi-apoi, sărmana femeie are noţiunile ei de bine şi de rău.

— Victor, n-am putea pleca pentru cîteva săptămîni într-o călătorie ?

— .Sigur că da, iubito ; vom pleca după ce ne vom onora promisiunile de participare la dineuri : am acceptat invitaţiile la familia Blathenoy, la Blachington şi la Beaves Urmsing.

Viziunea Nataliei asupra căsuţei de ţară, modestă şi tihnită, se dilată, strălucitor, privită parcă printr-o lacrimă mare, gata să se rostogolească ; se întunecă, însă, în faţa efortului ei de a înţelege necesitatea care-1 mina pe Victor să se amestece cu lumea mare, să ocupe un loc proeminent în această lume. Incapabilă să-i seziseze resortu- î-ile, îl învălui în compasiunea iubirii ei, şi se învinovăţi singură, cohsiderîndu-se o obstrucţie în calea lui.

— Foarte bine, spuse ea într-un tîrziu, suspinînd. Asta înseamnă că nu trebuie să ne despărţim de fată.

— Numai pentru cîteva săptămîni. Astă seară, în timpul dineului, am scris o telegramă domnişoarelor Duvidney şi i-ăm dat-o lui Skepsey s-o expedieze.

r — Le-ai anunţat sosirea Nestei ?

•— Sosirea mea, mîine. N-or să mă reţină. Cinez cu ele, şi dorm o noapte la un hotel din Wells. Nu "om fi separaţi decît o singură noapte.

Nataly îşi lăsă mina pe mîna lui şi, o -clipă, Victor îi îi zări faţa.

— Două nopţi, dragule. Sînt... vizita omului aceluia..: îmi simt nervii zdruncinaţi. Poate că voi reuşi să dorm şi eu un pic dacă ştiu că nu te deranjez pe tine.

Părea foarte fermă. Se sărutară şi se despărţiră. Fiecare dintre ei era torturat de gîndul nerostit că doamna Burman avea puterea de a-i separa. .

ÎL PREZINTĂ PE TASSO, CĂŢELUL DOMNIŞOARELOR, ŞI DA' UN EXEMPLU DE EFECTE EXTREM DE IMPORTANTE PRICINUITE DE CAUZE EXTREM DE MĂRUNTE

Domnişoarele Dorothea şi Virginia Duvidney erau două bătrînele firave, blajine, demodate, cenuşii, sfielnic conştiente de desăvârşita lor virtute, vigilente la orice ispită care le-ar fi putut bîntui subconştientul, fapt care imprima o preţioasă decenţă pe buzele celor care li se adresau ori vorbeau despre ele. înfăţişarea lor era pitoresc ancestrală, iar ideile şi felul lor scrupulos de a se exprima sugerau coacerea întîrziată a unor fructe : o livadă de meri sub o furtună de zăpadă ; sau orice altă imagine care ar putea comunica, în mod ceremonios, un profund respect îmbinat cu groaza de trufie. Nu erau nicidecum înţepate ; numai că, aşa .cum ştiţi, în faţa virtuţii absolute te simţi nervos ; cel mai mic semn de rezervă face să ţi se încreţească pielea. Pînă şi condeiul ăsta care urmează să le schiţeze portretul are un uşor trac ; trebuie să se înveşmânteze în roba oficială şi să păşească, solemn, în urma feciorului în livrea.

Cît de impresionante erau : averea lor, acţiunile lor filantropice, modestia lor, buclele cărunte perfect construite din care nu se clintea un fir, înalta lor reputaţie. Eleganţa lor „Chippendale“, cum o numise Colney Durance, de o corectitudine exemplară, le dădea, oarecum, un aer princiar. Spusele lor aveau greutate de oracol şi zădărniceau orice argument rebel. Cunoaşterea intuitivă, asistată de Reverendul Stuart Rem şi, respectiv, de reverendul Abraham Posterley, le oferea posibilitatea de a se pronunţa asupra oamenilor şi

a lucrurilor ; şi nu fără efect, după cum recunoşteau cei din jurul lor şi după cum ar fi observat un străin. Servilismul celor din preajmă nu le corupsese. Erau două femei bune, care se străduiau, cu umilinţă creştină, să fie bune. în ciuda măruntelor păcate pe care, noapte

de noapte, le analizau in conştiinţă, căindu-se, ar fi putut servi ca model pentru un studiu al imaculării umanităţii. E drept că aceasta ar fi fost reprezentată doar printr-un zid plat, perfect alb, în timp ce scepticii ţin să sondeze adâncimi. Oricum, albul neprihănit îţi înviorează ochiul şi lumea îl admiră ; şi mai ştim că e ţelul spre care se îndreaptă năzuinţele celor mai buni dintre cei foarte înstăriţi.

Bucurîndu-se, de pildă, de un venit de nouă mii de lire anual, în bonuri de rentă consolidată, şi neputînd să-l cheltuiască pe plăceri şi pe lux, reuşeau cu mare uşurinţă, fără nici un fel de privaţiune, să exalte entuziasmul omenirii faţă de albul imaculat. Dar şi în acest caz caracterul omului întâmpină probleme care se cer rezolvate ; şi sarea albă are felurite nuanţe. Trebuie să fim caritabili, dar şi drepţi în acelaşi timp. Facem pomeni săracilor din sat, dai în primul rînd sîntem îndatoraţi faţă de servitorii noştri ; datoria către umanitate nu trebuie să ne îndepărteze de dragostea- faţă de căţelul de salon : şi, cu toate că păcatele altora ne îndurerează profund, facem tot ce putem ca să le înlăturăm din văzul şi din auzul nostru. *Urîm, din toată inima,* tpt ce-i *murdar.* Acestea fiind spuse şi arătate, pecetluind gura domnului Stuart Rem şi îngheţînd vinele domnului Abraham Posterley în legătură cu orice odios caz public sau cu orice trist caz particular, ne legănăm în plăcuţa senzaţiei de a ne fi ocupat locul în idealul omenirii.

în acelaşi timp, clamăm zgomotos lipsa noastră de merit.

Aceste doamne semănau şi sădeau fapte bune, iar recolta pe care o culegeau era somnul lin al celor cu conştiinţa împăcată. O conştiinţă tulbură le-ar fi împiedicat să doarmă. Somnul liniştit era dovada că peste zi se achitaseră de datoriile lor şi le şterseseră de pe listă. Uneori, părerile lor difereau uşor, ca două vălurele pe apa aceluiaşi rîu, separate de o umbră; şi tot atît de trecătoare erau asemenea deosebiri de păreri cu privire la o lume pe care o condamnau cînd simţeau că nu se supune principiilor lor.

Lumea englezească trăda uneori şovăială în a urma cărarea îngrădită a virtuţii ; căci, vai ! se învecina atît de aproape cu lumea franţuzească ! Nu le despărţea decît un Canal, uneori primejdios de neted. Dar francezii nu-i pot perverti în profunzime pe englezi. Fondul englezesc este constant şi temeinic ca un turn de apărare. .Şi ar mai fi aşa. oare, dacă libertinismul francez s-ar dovedi mai puternic ?

Colney Durance le cunoştea pe domnişoarele Duvidney. Auzind de vizita pe care intenţiona să le-o facă Victor şi de scopul acestei vizite, exclamase cu prefăcută veselie :

-— Ei. de astă dată Victor îşi va găsi naşul !

Nataly îl invitase să ia masa cu ea în absenţa lui Victor. Nu o necăjea deloc asigurarea pe care i-o dădea Colney, în mod repetat, că soţul ei nu avea nici o şansă la cele două domnişoare. Aşa gîndea el.

- — Leit Victor ! S-o pornească voios la înfrîngerea şi dbborîrea celei mai inexpugnabile puteri din toată Anglia.

Cele două domnişoare bătrîne erau însăşi Anglia. Adică acea fată bătrînă, aplatizată, -care devenise Anglia de cînd se suprapusese peste numeroşii ei rentieri cu buzunare doldora : un corp vast de pasivităţi şi de negaţii, trăind din precepte, conform cu regulile precedentului creat, convinşi că urmează calea cea dreaptă întrucît înaintează nestingheriţi de nimeni. Pe aceştia îi înfiera Colney ca pe nişte materialişti făţarnici şi stigmatiza ţara pentru felul cum se mîndrea cu această pletoră ; în care se infiltrase vina unei antice spaime biblice de a nu ofensa un Dumnezeu inscrutabil. uşor de împăcat însă prin repetarea unei odioase litanii de păcate •săvîrşite. Colney se apropia de un mare adevăr, care-şi radia căldura asupră-i.

Satiricii ferventi s-ar putea apropia de sesizarea acestui adevăr, dacă ar reuşi să atingă

un oarecare discernămînt moral şi dacă ar şti să folosească un limbaj direct, puternic, în locul plesnetelor de bici. Colney. nu putea sau nu voia să elogieze genul nostru de englez modern, atras de aventură, de experienţă, tipul eroic, activ, în contrast cu acei ghiftuiţi pasivi negativişti. Satiricul e un călău prin definiţie, un moralist în travesti, sau poate că se situează în coada moralei. Cu toate acestea, joacă un rol util ; şi, fără îndoială, nu e deloc fericit de treaba pe care o face. Colney suferea cu aceeaşi acuitate cu care lovea. Dacă n-ar fi fost decît un mim în urzeala pestriţă a unei satire, s-ar fi desfătat cu acidul* frazelor sale, compensîndu-se astfel pentru nereuşita de a stimula sau de a remedia ceva pe lume.

Interpreta în faţa Nataliei cîteva dintre scenele care aveau loc la'Wells, aşa cum şi le închipuia el : cererea lui Victor : felul lui de a o prezenta, ca şi cum ar fi cîntat o fugă : răspunsul concis şi răspicat al domnişoarei Dorothea, întărit de ecoul mut al domnişoarei Virginia. Aproape că le slăvea pentru refuzul lor. Dar, s-ar fi spus că după ce ascultase ..punctul lor de vedere“ şi se retrăsese, cu deferenţă. din preajma domnişoarelor. Colney ar Ti dat cu ochii de aghiotanţii lor cu pălării ceremoniale şi de respectabilele regimente care stăteau de veghe pe metereze şi pe coline ; aşa încît blestemul satir icului îl îmboldi să generalizeze. Blajinele şi liniştitele domnişoare se multiplicau, deveneau ..miile lor de surori cu fuste lungi, sau cu gulere scrobite ; turma de rentiere înstărite, păstorite de clerici“.

îşi împroşca ironiile, fără să-i pese de înţelegerea sau de atenţia ascultătoarei lui, care-1 judeca greşit, luîndu-1 drept un om înflăcărat de vanitate scriitoricească, cînd din el ţîşnea de fapt năduful satiricului, justificat de ţelul lui, anume de a strivi o clasă pentru a stoarce din ea o picătură de acid usturător, în interesul ţării sale, ba chiar şi al

omenirii. Nataly ai- fi dorit un tablou zugrăvit în culori şi amănunte exacte, pentru a putea să vadă cu ochii minţii scena de la Moorsedge. Se străduia din răsputeri' să simtă şi să desluşească o prevestire în întrebarea lui dacă ..armatele mereu crescînde de rentieri şi de paraziţi ai lor nu demonstrează că bătrînă, vechea ţară e mai curînd o teacă ce adăposteşte măduva şi nu o tulpină prin care circulă seva dătătoare de viaţă'“ ? Poate că era o întrebare plină de patriotism ; dar, fără îndoială, ea era cea mai slabă dintre femei, şi nu putea urmări, cu consecvenţă, o idee ; inima ei bătea orbeşte alături de Victor, sperînd într--un refuz dureros pentru ea din cauza decepţiei pe care i-ar îi pricinuit-o lui.

— O să mă socoteşti nebună, răspunse Nataly la una din înălţările din umeri ale lui Colney, dar am ajuns la o asemenea limită incit nu-mi pot găsi nici un alt merit decit acela de a fi una cu el — acela de a mă dizolva în el, ăsta-i cuvîntul. Şi nu ştiu ca Victor să fi dat vreodată greş. Această cumplită „Ţară a Lacurilor“ e pentru mine un simbol a ceea ce reuşeşte el să facă deşi rhi-aş fi dat jumătate din viaţă să n-o fi văzut.

Insista pe coarda unei febrile extravaganţe ; cu atit mai •detestabilă pentru Colney cu cit îşi dădea seama că Nataly simula un devotament orb, pentru -a-şi înşela propriul ei orgoliu. Era împărţit între nevoia de a-i striga ei că e o imbecilă şi aceea de a-1 ataca pe Victor, în care vedea un maniac. Dar situaţia Nataliei o făcea vrednică de milă.

— Ai să afli mîine ce-a făcut Victor, îi spuse şi se gîndi cît e de uşor să împrăştii amărăciunea prin vorbe.

Această discuţie era purtată cam pe la miezul nopţii, cînd cele două domnişoare de la Moorsedge, după o istovitoare rezistenţă opusă celei mai dragi dintre rudele lor, se aflau în uşa casei, conducîndu-1 pe Victor şi spunîn- du-i noapte bună, urare la care el răspunse grăbit, eor- dial, buimac, ca un om

total descumpănit ce era. îşi strîn- seră miinile.

— *Tu*, Victor, eşti *oricînd* binevenit, spuse domnişoara Virginia. Fii convins de acest lucru.

Ieşi în stradă, pierzîndu-se în noaptea fără lună. Şi pentru că în întunericul dens nu putea desluşi nici un obiect de care să-şi agaţe privirile, nu găsi un loc de ancorare pentru a-şi aduna gîndurile şi a-şi da seama cine era acest om care suferise o înfrînger'e atît de îngrozitoare. Se bucura de camera pe care şi-o închiriase la un hotel, de patul solitar, de absenţa Nataliei.

La rindul lor, nici domnişoarele nu erau mai puţin zguduite. Nu gustau triumful victoriei ; dimpotrivă, greutatea acesteia le copleşea. închiseră uşa, răsuciră cheia în broască, traseră zăvoarele, puseră lanţul de siguranţă. Dar o mişcare a dragului lor căţel Tasso, care-şi scutură părul cîrlionţat şi mătăsos, le atrase atenţia că acest personaj nu-şi făcuse plimbarea de seară, pentru a descoperi răufăcătorii şi pentru a-şi descărca mînia de rigoare la un zgomot de paşi sau chiar la unul închipuit. Fără să se consulte, desferecară uşa şi Tasso ieşi pentru ,,a-şi înălţa imnul de seară“, cum remarcase odată, în glumă, domnul Posterley.

Deşi nu aspira la cununa muzelor, căţelul avea calităţi menite să vrăjească rasa fetelor bătrîne. Stăpînele lui discutară despre el ; despre bucuria cu care ieşise afară ; despre primul vers audibil' al imnului sau al sonetului pe care-1 compunea ; despre instinctul eare-1 avertiza că ceva era în neregulă în gospodăria lor. Intr-adevăr, cea. mai mare parte din servitorii de la Moorsedge căzuseră la pat, seceraţi'de o epidemie la modă, o boală uşoară, spusese doctorul ; dar Montague, valetul, se retrăsese ca să-şi îngrijească soţia ; Perrin, feciorul, era imobilizat la pat ; Manton, camerista favorită, apăruse de dimineaţă cu o faţă care le făcuse pe stăpîne s-o trimită • de urgenţă la pat, iar doamna Bannister, bucătăreasa, consimţise, oftînd,

să prepare doar nişte friptură rece pentru cina domnişoarelor. De aici, mîhnita lor lipsă de ospitalitate faţă de vărul Victor care, în ciuda păcatelor lui, era îndreptăţit să pretindă un loc la masa lor, întrucît era „rudă de sînge“, după cum spuneau domnişoarele. Fusese recunoscut drept prinţul, în viaţă, al familiei. Fiecare gest al lui, fiecare cuvînt, îl reamintea pe general.

Scena penibilă a întîlnirii cu el le pusese nervii la încercare, şi domnişoarele evitau s-o discute ; fiecare dih- tre ele apărea în ochii celeilalte ca o navă scăpată dintr-o furtună grea. Vor reuşi oare să doarmă ? Aproape că nici nu îndrăzneau să se întrebe. Procedaseră corect ; dar cel mai bine era să păstreze acest gînd în tăcere. Tăcerea ce masca o agitaţie lăuntrică ; totuşi, se încredeau în forţa conştiinţei împăcate de a chema somnul.

De obicei, Tasso era lăsat să hoinărească cinci minute. Se mirară să descopere, cînd îşi consultară ceasul, că de astă dată îi acordaseră, fără voia lor, zece minute. Cîinele era foarte tăcut ; probabil că avea el motivele lui, îşi spuseră ; doar era un căţel înzestrat cu raţiune ; ba mai mult, înzestrat cu — şi cum ar mai fi dorit ca domnul Stuart Rem s-o recunoască ! — înzestrat cu ceea ce credeau ele, în dragostea pentru căţel (şi domnul Postferley încu- viinţa) că ar fi un suflet. ,,E de ajuns să crezi asemenea lucru despre dragele de animale şi orice formă de cruzime faţă de ele devine o imposibilitate, domnule Stuart Rem !“ Dar domnul Rem nu se lăsa convins. Ba chiar, lipsit de generozitate, pretindea că domnul Posterley e un linguşitor. Domnişoarele i-ar fi putut riposta că domnul Posterley nu avea un frate care să fie chirurgul de mare renume Sir Nicholas Rem.

De obic,ei, Tasso venea înapoi alergînd cînd auzea uşa de la intrare deschizîndu-se ¿a să-l primească. Dar acum nu se auzea nici o mişcare. Domnişoarele îl chemară cu fluierul utilizat în asemenea împrejurări. Abia la cel de-al treilea

fluierat se îndură Tasso să revină şi, din nefericire pentru stăpînele lui, de data asta nu-şi primi mîn- gîierile obişnuite ; fu întîmpinat cu mustrările a două degete arătătoare îndi'eptate direct spre raţiunea lui. Le văzu şi îşi simţi vina. îmbrăţişarea de rigoare fu amînată pentru momentul cînd avea să se cuibărească în coşul lui din faţa paturilor celor două domnişoare.

Cînd intrară în spaţiosul lor dormitor, erau atît de obosite încît somnul le apărea ca singura compensare logică. Domnişoara Dorothea îşi înăbuşi un căscat, pe care i-1 transmise însă domnişoarei Virginia, care i-1 restitui, cu o scuză. Pe dată, simţi pe umăr mina surorii ei, răsplată pentru încercarea de a controla unul din actele irepresi- bile ; un spectacol care ar fi făcut ca maxilarele unui observator să se cutremure de căscaturi reţinute. Cu mina la gură, pentru că nici în intimitate nu şi-ar fi îngăduit să-şi expună, una alteia, grimasa unui căscat, şi adresîn- du-şi cîtexun zîmbet interimar, înfăţişau pudica lor supunere la ridicolele forţe ale naturii. Domnişoara Virginia se retrase în camera de garderobă, absorbită de dureroasa amintire a acelui „Nu“ hotărît pe care fusese nevoită să-l repete ca răspuns dat celui mai elocvent şi, cu o singură excepţie, celui mai admirabil dintre oameni, vărul lor, reprezentantul „spiţei“ lor, care venise să le implore bunăvoinţa. O laşă mulţumire încolţea în pieptul ei la ghidul că Dorothea, fidelă misiunii ei de port-parol, fusese aceea care rostise şi repetase crudul cuvînt. Ah, ochii minunaţi ai lui Victor, glasul lui, lăsaseră să' se subînţe- leagă mai mult decît cuprindeau rugăminţile sale ; şi chiar în timp ce se lăsa transportat de fluxul dorinţei lui înfierbîntate, cîtă delicateţe, cită răbdare, cît patos, cită bărbăţie ! Toate acestea îi copleşeau mintea.

După ce se dezbrăcă, bătu la uşă.

— Te-am strigat de două ori, îi spuse Dorothea ; şi faţa ei arăta că avusese un motiv serios să o

strige.

— Ce este ? întrebă Virginia, cu şovăielnică blîndeţe, muncită de o teribilă presimţire.

— Nu simţi nici un miros, dragă ? întrebă sora ei, suspinînd.

în cazul Virginiei, locul suspinului fu luat de un^stră- nut ; dar teama de a risca o ipoteză îl frînă în faşă. A se îndoi de puritatea atmosferei din camera lor de dormit ar fi fost o adevărată erezie. Afirmînd că nu simţea

\

absolut nimic, ochii ii căzură pe Tasso, care c privea cu pupilele unui căţel ce fusese aspru interogat.

— Nu-i o -simplă bănuială, spuse Dorothea şi nasul ei, încreţit cu scîrbă, îl condamnă pe Tasso fără drept de apel.

Virginia îşi aplecă nasul cu cîţiva centimetri; nările ei inhalară şi se opriră la jumătate de drum.

— Cred că te înşeli, dragă. Cîinele ăsta niciodată nu a... i

— Dar eşti insensibilă la... ? pleoapele Dorothei îi căzură peste ochi, de parcă leşinaseră.

Virginia renunţă la zădarnicele-i eforturi de incredulitate. O răbufnire de duhoare venind dinspre Tasso c dădu gata.

— Ah ! exclamă ea, doborîtă. E Tasso ! Cum de n-ai observat nimic înainte de a te fi dezbrăcat, draga mea ?

— Cînd te gîndeşti la toate prin cîte am trecut în seara asta ! Am uitat complet de Tasso. Şi pînă la urmă, acest foarte ciudat... Niciodată nu s-a mai întîmplat aşa ceva... Şi pe blana asta deasă a lui ! Ah, draga mea, e atît de tîrziu, ne aproiem de orele dimineţii.

— Dar, draga. mea... vai, dragă, ce putem face cu el ?

Acesta era punctul crucial. N-aveau nici un servitor care să le poată ajuta ; nici nu putea fi vorba să o deranjeze pe Manton. Şi-apoi trebuiau să ţină seama de caracterul lui Tasso : detesta să fie spălat; îi afecta, în mod dăunător, dispoziţia ; şi, creatură răsfăţată ce era, n-ar fi admis în ruptul capului să 'se culce în altă cameră decît în dormitorul lor — dacă l-ar fi mutat în altă parte s-ar fi văicărit, ar fi lătrat, ar fi stăruit fără încetare, speriin- du-i pe bieţii bolnavi din casă. Pe de altă parte, cum puteau ele', la ora asta tîrzie din noapte, să se îmbrace, să coboare cu el, să aprindă focul la bucătărie, şi să fiarbă destulă apă cit să-l poată spăla şi freca ? Să-l spele cu apă rece ai’ fi însemnat să-l omoare. Şi apoi ar fi făcut un tărăboi care ar fi alarmat toată casa ; de cum ar fi simţit un sirop de apă rece, şi-ar fi revărsat, micuţul de el, toată poezia, cum spunea domnul Posterley. Era o catastrofă îngrozitoare şi rezolvarea ei constituia o dilemă care ar fi pus la încercare cele mai strălucite minţi.

Şi pe lîngă unica tristă alternativă care le rămînea — aceea de a-şi petrece noaptea în compania unui căţel murdar şi rău mirositor, mai erau supuse şi unor emoţii con- flictuale ori de cîte ori îşi îndreptau ochii spre el. Priveliştea căţelului le deştepta un gînd dureros, poate că lipsit de respect uman, poate. că necaritabil, şi anume : păcătosul care s-a tăvălit în murdărie scîrnavă, trebuie să se cureţe, să înfăptuiască acte care să-i redea lustrul şi să-l parfumeze înainte de a cere să fie din nou luat în braţe, chiar şi numai în îmbrăţişarea minţii — dacă măcar mai poate redobîndi *vreodată* sentimentele noastre ! Asta n-ar putea-o decide decît domnul Stuart Rem. Da. chiar înainte de a fi îmbrăţişat numai cu mintea, trebuie să se purifice. Adică, dacă-i vorba de un păcătos oarecare — nu cînd e vorba de o rudă ^apropiată. Contem- plîndu-1 pe Tasso, inimile celor două domnişoare se topeau de mila căţelului nevinovat, care nu avea noţiunea de rău, şi care depindea de alţii ca să-l ajute să se purifice ; era strict necesar să fie ţinut la distanţă — pînă şi înfăţişarea lui impunea izolare, atît cît era posibil. Dar prin tandrele măsuri de precauţie pe care le-au luat ca să-şi înlăture repulsia, stăpînele lui au dovedit o dragoste parcă şi mai mare decît cea pe care i-o purtaseră înainte de teribila poznă.

Cîinele se freca de covoraşul lui, contaminîndu-1. Pe măsuţa de toaletă din dormitor se găseau flacoane cu apă de lavandă triplu distilată şi cu colonia favorită a domnişoarelor, tradiţională în familie, *eau d'Arquebusade*. Stropiră cu acestea coşul cîinelui, şi le pulverizară generos pe covoraş şi pe blana animalului. în camera de zi de la parter, aveau pastile aromate şi Virginia ar fi putut coborî tiptil să aducă o cutie, dar Dorothea o opri, din milă pentru servitori, spunîndu-i :

— O să ne provoace un coşmar ; vom visa că ne aflăm într-o catedrală romano-catolică.

Fereastra-ghilotină fu uşor înălţată de Dorothea ; doar un pic, atît cit să nu-i tenteze pe vagabonzii care ar da tîrcoale casei. I se ceru lui Tasso să nu-şi părăsească coşul. Cîinele le urmărea cu priviri curioase ; antidotul aplicat năzdrăvăniei lui îi aţîţa simţurile : adulmeca şi dădea din coadă. Apoi se culcă. O eşarfă de mătase, îmbibată cu *eau d'Arquebusade* fu

aruncată peste el.

Măsurile pline de devoţiune pe care le luaseră se încheiam, luminile fură stinse, domnişoarele se sărutară şi se întinseră pe cele două paturi. Dar somnul nu li se lipea de pleoape. Dorothea gîndi că Virginia se foieşte prea mult în aşternut pînă să-şi găsească poziţia potrivită. Virginia se simţi alarmată de suspinul dublu pe care-1 scoase Dorothea. Amîndouă urmăreau cu îngrijorare mişcările lui Tasso. Dar cîinele se odihnea.

Totuşi nu se simţea la largul lui ; la un moment dat, se zvîrcoli în coş ; incon|tient că-şi agravează purtarea samavolnică, bietul nevinovat îşi scutură abominabila blană şi deplasă eşarfa profilactică.

Domnişoarele erau nevoite să asiste la competiţia disperată dintre duhoare şi parfum ; se întrebară, muncite de îndoieli, cui îi va aparţine victoria, şi se temură că se va întîmpla cum e mai rău.

Duhoarea ţi se furişează în nări şi se înstăpîneşte pe ele. Aşa cum ne informează Istoria Omenirii, nasul e cel care ne-a condus pe drumul civilizaţiei. Dar filozofia ne avertizează să nu ne încredem exclusiv în acest conducător, care e în stare să ne afunde din nou în erele barbare.

Cele două domnişoare detestau atît cauza cît şi efectul acelei competiţii, şi încercau repulsie faţă de obiectul ei. Dar să nu o numim competiţie, pentru că acest termen presupune o nobleţe. Aici era vorba de un compromis, o îmbinare degradantă cu rezultate respingătoare. Dacă acestea se datorau cumva excesului de parfum, nu putem ghici. Oricum, paffumarea, cel puţin, fusese bine intenţionată.

Pe sub pleoapele închise simţeau din ce în ce mai mult apăsarea unui întuneric neîncărcat de somn. îi vedeau compactitatea ; iar ele erau agitate ca două talazuri ce spumegă în noapte. Odihna le fusese refuzată.

Tasso dormea. Păcătuise inconştient, aşadar nu se făcuse vinovat de un păcat spiritual. Pedeapsa purta în sinul ei iertarea.

Dar lor de ce le fusese refuzată acea inefabilă binecuvîntare ? Oare ca să poată revedea faptele petrecute în

cursul zilei şi să le reexamineze sub neagra şi cruda lumină a insomniei ?

— Eşti trează, spuse Virginia.

— Sînt îngîndurată, sună răspunsul.

Un secol din noapte se scurse pînă îşi vorbiră iar.

— S-a comportat foarte frumos, spuse Dorothea.

— Tot timpul cît ne ruga, m-am uitat la portretul generalului, răspunse Virginia.

— Victor e leit generalul la vîrsta lui. încearcă să dormi.

— încerc. Mă rog ca tu să poţi dormi.

Tăcerea făcu plecăciuni somnului. Aşa cum stăteau întinse pe spate, în pat, schimbul lor de replici, rostite cu voce scăzută, avea rezonanţa bolţilor de capele mortuare. Tăcerea de moarte care le urmă spori atmosfera stranie. .Noaptea era încremenită, neînfiorată de nici o suflare ; fereastra întredeschisă, un risc care nu promitea nimic bun. Erau reciproc obsedate de zgomotul nărilor care tatonau aerul înainte de a-1 inspira. Dar dac-ar fi fost numai atît, ar fi putut dormi.

Patul grăi către pat :

— îţi aminteşti de cuvintele domnului Stuart Rem din predica de duminica trecută ?

— A spus : „Fiţi drepţi“. Dac-am putea vedea direcţia cea dreaptă !

— în obscuritate, te călăuzeşti după simţire.

— Inima !

— Uneori îi poţi urma îndemnurile.

— Cînd e vorba de familia ta.

— Aceia vor trăi, care caută pacea şi tihna. Fiţi drepţi !

— Dar nu vă însuşiţi rolul de j udecători.

Şi din nou căzură în muţenie, ca două efigii de mor- mînt care şi-au încredinţat frămîntările unei noi procesiuni a secolelor.

Se auzi o uşoară pufnire pe nări, o deznădăjduită confirmare a experienţei pufnirilor precedente.

— Crezi că Victor ne-ar fi putut vorbi cum ne-a vorbit dacă nu l-ar fi asigurat conştiinţa lui că e îndreptăţit să ne adreseze asemenea cerere ? Anume că noi...

—» Şi nu alţii !

— Mă gîndesc la vorbele lui. îşi iubeşte copilul.

— E un om strălucit atît ca minte cît şi ca simţire ; dacă admitem că greşeala este omenească.

— Era atît de tînăr !

Uriaşele minute funerare îşi conduceau, sonor dricul:
ceasornicul.

în dormitor, bătăile timpului vestiră orele trei.

Cele trei avertismente păreau a fi glasul care le vorbea despre preţioasele ceasuri de odihnă irosite.

Aşa cum închidem ochii cînd ne pregătim să adormim, tot astfel, cînd aşteptăm ca mintea să se domolească pentru a ne îngădui dulcea uitare, trebuie să facem un gest preliminar, care să o invoce.

— Dragă, şopti Dorothea.

— Ştiu, spuse Virginia.

— Poate că noi, într-adevăr..:

— Dar nu cu intenţia de a face un rău.

— Sigur că nu. Dar ar fi crud dacă singură fiinţă inocentă ar fi cea care ar avea de suferit.

r— Copilul, în nici un caz nu poate fi găsit vinovat.

■— E copilul lui Victor.

— Şi el il adoră.

Mecanisme întregi se puneau în mişcare în ele. In cele din urmă, remarca îşi luă zborul :

— Faptul că ni s-a adresat nouă poate fi privit ca un act de solicitudine paternă.

Urmă rodul reflecţiei :

— Să fii călăuza unei vieţi tinere, fragede !

Reflecţie încălzită de nostalgie :

— Pe vremuri am visat aşa ceva !

Aveau o senzaţie plăcută de calm, deşi Tasso continua să stăpînească încăperea. Nu Tasso ci o agresivitate sublimată, rezultat al apropierii a două elemente antagonice, dispersate pentru a fi şi mai pătrunzătoare ; pînă acolo, -încît aveau impresia că nu vor mai putea folosi niciodată *eau d'Arquebuscide* fără să facă viciata asociaţie. Se adevereau cuvintele domnului Stuart Rem : „Cînd e vorba de purificare, jumătăţile de măsură sînt eele mai înşelătoare dintre artificiile noastre".

Oboseala şi reflecţiile pe care le genera aceasta erau calmante ale minţii. Sufletele celor două domnişoare se înălţau spre o seninătate aflată deasupra degradării în- greţoşătoare în care le tîrîse sărmanul Tasso.

— Victor ne-a făgăduit solemn.

— Oricum, concesia pe care i-am face-o nu presupune vreun contact cu vinovata.

Amîndouă oftară cînd inspirară prezenţa'vaporosului Tasso ; şi fură ceva mai satisfăcute cînd o expirară.

— Concesia pe care am face-o în urma

implorărilor lui, nu-i încuviinţează nicidecum păcatul săvîrşit.

— Ba chiar îmi dau seama, dragă, că ar putea fi privită ca un reproş.

Schimbul de replici era mereu întrerupt de pauze meditative. Dorothea continuă :

— Desigur, în cazul unui om atît de sensibil ca Victor..::

Sf

— O lună sau două în care vom acorda compania noastră acelui copil.

— Nu lungimea timpului e cea care contează.

— Da, dar limitarea ne asigură împotriva pretenţiilor mamei.

— Crezi că ar cuteza ?

— El a vorbit despre „respectul ei profund“ faţă de noi. N-aş dori să-l ascult prea des vorbindu-ne.

— Noi ascultăm pe unul care-i este superior.

— S-ar putea ca fetiţa să-i semene.

— Sper că nu seamănă cu Clementina domnului Stuart Rem.

— După o săptămînă petrecută cu copilul acela am avut noaptea noastră de insomnie totală.

— Un copil al lui Victor trebuie să fie cu totul altceva.

— Desigur că el a imprimat copilului trăsăturile preponderente.

— Fără îndoială. . .

Oftară ; dar de astă dată era un oftat' de uşurare, ca după eliberarea de o grea povară.

— Dacă, intr-adevăr, copilul îi seamănă, are cu atît mai multe motive de a dori ca fata să guste atmosfera noastră.

— Nu te mai gîndi la asta. Dormi.

— Rugăciunea ?

— Faptul că ai vorbit de atmosfera noastră, dragă, mă face incapabilă să o mai îndur. Spune tu

rugăciunea, pentru amîndouă. Dar am să-mi purific şi eu inima.

— Nu există o inimă mai pură decît a ta.

— Ssst !

Virginia mai adăugă cîteva cuvinte de laudă la adresa surorii ei şi de astă dată nu mai primi un„ssst !“ drept răspuns. După care îi auzi respiraţia regulată. Un moment mai tîrziu, şi respiraţia ei îi ţinu tovărăşie.

La ora nouă, în plina lumină a unei zile senine, în timp ce stătea în faţa resturilor micului dejun oferit de hotel, Victor primi un bilet scris în caligrafia Virginiei Duvidney ;■

„Dragă Victor, sîntem pregătite să primim copilul la noi pentru o lună. Iţi scriem în grabă, ca să te mai prindem înainte de plecarea trenului.

Cu dragoste, D. şi V.“

De pe faţa lui Victor se risipi un nor.

Nicicînd nu ţinuse în mină un document mai preţios. li izgonea îndărăt în miezul nopţii îndoiala care începuse să planeze asupra încrederii în el însuşi ; îndoială care ar fi putut să fie formulată în sensul că el nu mai era, acel Victor Radnor pe care-1 cunoştea lumea. Totodată, alunga lumina cadaverică a unui vis care-1 chi- nulse în timpul nopţii. Iată din nou lumina radioasă care-1 revela ca fiind acelaşi om ; cu excepţia norului recentei stări de confuzie în care nu-şi mai putuse distinge identitatea, cînd avusese, parcă, senzaţia că nu mai e întreg şi solid. Din pricina a două fele bătrîne ? Da, bunul meu prieten, din pricina a două fete bătrînş. Şi tu, prietene Colney, le cunoşti prea bine pe domnişoare, şi ştii ce înseamnă să fii nevoit a le îndupleca în favoarea scopurilor tale...

Fantoma lui Colney Durance ii zgîndărise nervii în timpul nopţii. Triumful lăuntric al lui Victor i se adresa acum lui Colney. Şi cînd e vorba de coliziunea dintre un optimist şi un pesimist, aceştia pot să poarte între ei discuţii vii chiar şi peste hăul spaţiului, chiar şi peste cel al timpului. Pentru că e o problemă de principiu, pe lingă recunoaşterea triumfurilor şi a înfrîngerilor fiecăruia dintre ei. Cei doi constituiau talerele unei balanţe ; şi pînă în seara din ajun, Victor n-ar fi consimţit vreodată să accepte ideea unui Colney care urca, în timp ce el cădea tot mai jos, rîcîind prundişul.

Părăsi hotelul şi se îndreptă spre gară cîntînd marea arie din actul patru din *Favorita*[1], neglijată de cînd germanul acela viguros, cu *Rienzi* al lui, cu *Tannhäuser* şi cu *Tristan şi Isolda* ale lui

pusese stăpînire pe el, dînd la o parte iubitele zahar-ini şi *ante* şi *zetti*[I] [II] din tinereţea lui ; pusese stăpînire pe el, dar nu-1 fermecase ; îl făcuse să plutească deasupra unui ţărm nou, înviorător, deşi auster. Dar acum, predilecţiile din tinereţe îi năvăliră în voce.

Călători în acelaşi compartiment cu Sir Abraham Quatley ; discutară, şi Victor îi vîndu ponturi cu privire la afacerile din City, în timp ce în vinele sale se redeşteptau siropoasele şi glorioasele opere italieneşti, împin- gîndu-se, cînd şi cînd. pînă pe buzele lui : dulci ca mierea, aurite, bogate în viziune ; posedînd, de bună seamă, mult mai mult din elementele cu care mama Natură îşi încurajează copiii !

CAPITOLUI, IX

‘ LOGODNA NESTEI

0 şoaptă a lui Fenellan cu privire la Blathenoy puse în mişcare rotiţele creierului lui Victor, în drum spre casă, determinîndu-1 să adopte poziţia defensivă. Cine ştia ? cine nu ştia ! Avea senzaţia vagă că îngenunchea în faţa lumii, implorînd cu umilinţă acest monstru gigantic să rămînă învăluit în totală ignoranţă ; pentru ca în clipa următoare să-n înşface de ceafă mîrşavele iscoade, tunînd şi fulgerînd de la înălţimea lui. Specula asupra dispreţului pe care i-1 inspirau asemenea spioni, pentru a evita să se gîndească la forţele pe care aceştia aveau posibilitatea să le declanşeze. \

— Şi zici că femeiuşcă aceea şi-a pierdut capul după Dartrey ?

Fenellan, uzînd de obişnuita moderaţie care tempereazâ afirmaţiile legate de o chestiune asupra căreia-revii, răspunse că „aşa s-ar părea."

— Mă rog, trebuie s-o ţinem sub ochi. Dartrey ! Dartrey e onest cu fem'eile. Dar bărbaţii-s bărbaţi ! Puţini bărbaţi ar

I **Operă de Donizetti.**
II **Referiri la Bellini, Merendante şi Donizetti.**

cruţa o femeie în călduri. Femeiuşcă — nostimă femeiuşcă — dar soţia lui Jacob Blathenoy. La vîrsta ei n-ar trebui să aibă prilejuri de comparaţii şi de alte alegeri. Şi Dartrey e exact tipul de bărbat menit să aprindă o scînteie în căpşorul ăla umplut cu iască.

— Cînd ai un soţ care ar umple cu iască şi capiii Minervei, dacă ar trebui să petreacă o lună alături de el *

— Şi-au petrecut luna de miere la Wrensham. aşa mi-a spus.

Atunci aflase, probabil, Blathenoy despre conacul de la „Ţara Lacurilor-4 pe care-1 construia Victor Radnori din City ; şi, presupunem, pe parcursul trăncănelilor inerente unei luni de miere, înşirase tot felul de bîrfe păcătoase, pentru a-şi masca sărăcia de idei şi pentru a-şi face datoria de a o amuza pe drăgălaşa pasăre întemniţată în colivie. Se vede că aşa s-au întîmplat lucrurile.

Dar Victor ştia că Blathenoy are nevoie de el şi că se teme de el. Desigur că-şi pusese soţioara să jure că-şi va ţine gura ; pentru că Victor ar fi putut să pună mina în foc că soţii Bîachington, Fanning şi ceilalţi erau absolut neştiutori asupra subiectului, întocmai ca nişte pagini albe, virgine. Şi totuşi... numai dacă doamna Burman nu şi-o fi picurat veninul.

r— Femeiuşcă asta îţi inspiră milă, nu-i aşa, Fenellan ?

— Dartrey nu se va întoarce pină-ntr-ci săptămînă sau aşa ceva. Iar ei, după dineul pe care l-au oferit, au plecat

în Elveţia. Am aflat unele veşti de la Dartrey, azi dimineaţă ; se pare că unul dintre Clanconani e bolnav.

— Din fericire pentru ea. Dar oriunde ar duce-o Blathenoy, el rămîne acelaşi „pisălog steril“, cum l-a definit Colney.

— Un simun domestic, spuse Fenellan, luîndu-şi avînt ; dar Victor se lăsă străbătut de un fior.

•— Oribil jug, căsnicia, pentru anumite femei ! Le priponim în ţarcul domestic ; majoritatea n-au mijloacele necesare pentru a‘-şi asigura o viaţă independentă, şi nici posibilitatea de a le dobîndi ; e singura cale care le rămîne deschisă, şi dacă au nimerit peste o pereche nepotrivită — Dumnezeule mare ! Şi cum pot să ştie asemenea lucru înainte de a fi prea tîrziu ! N-au de ales decît între a-şi face de cap, a plonja cu ochii închişi în căsătorie, sau a „se drapa îfi mucegai", cum spune Colney. Deşi părerea lui despre căsătorii se năruie şi se reînnoieşte la fiecare şapte ani. Cu el, nu ştii niciodată cum stai. Judecată de măgar, nu ?

— E insuşi zbieretul măgarului, încuviinţă Fenellan.

— Ei, ei ! Citeşte-ţi *Biblia:* măgarii an dat dovadă de înţelepciune, spuse Victor, dorind să prelungească discuţia asupra neastîmpărului femeii încătuşate în jugul conjugal. li considerăm măgari pînă cînd descoperim că sînt de fapt profeţi. Cine poate şti ? Peste cincizeci de ani, poate că şi Colney va fi considerat profet.

Cînd ajunse acasă, Victor nu-1 invită pe Fenellan înăuntru, deşi îi era binecunoscută singurătatea acestuia şi ştia că joacă *whist* la club, numai ca să-şi mai omoare timpul. Avea însă motive să se despartă de el la uşă, cu o caldă strîngere de mînă. Atribuia plictiselii lui Fenellan faptul că vederile lui Colney asupra Marii Probleme a Căsătoriei fuseseră etichetate drept „zbieret de măgar“. Nu erau aşa ceva ; dacă cercetai oastea oamenilor căsătoriţi din jurul tău, găseai multe de discutat ; în orice caz, părerile lui Colney nu erau

behăială lipsită de sens. Atîta timp cît termenul de existenţă a doamnei Burman nu expirase şi-i bara calea lui spre ceremonia nupţială, nu putea gîndi că teoriile lui Colney ar ii absurde. Fencltan era gata să sacrifice orice de dragul unei butade, îşi spuse, adăugind un „Bietul băiat !“ pentru a-şi atenua dispreţul.

Nataly nu-1 mai văzuse pe Fenellan în ultima vreme şi nu mai auzise nimic despre Dartrey ; continua să fie neinformată în legătură cu eliberarea eroului ei. Nu avea nevoie să-l întrebe pe Victor despre rezultatul demersului său : răspunsul îi radia prin toţi porii. Dar o informă laconic, pe un ton firesc :

— Bunele domnişoare sînt gata să o primească pe fiica noastră.

Amărăciunea ei se dizolvă într-un fel de mîngîiere a orgoliului rănit, la ideea că era normal ca omul acesta, care reuşea să-i îmblînzească şi să-i subjuge pe toţi, să o domine şi pe ea.

Victor îi arătă biletul semnat D. şi *V.*

Citi acceptarea, negru pe alb. Şi numai cu o seară înainte, aproape că se lăsase convinsă de Colney Durance. Nataly se afundă din nou în abjecţia iraţionalităţii. de astă dată nu cu dragostea perfectă pe care i-o purta lui Victor, ci cu o împotrivire şi o îndoială ce colcăiau sub presiunea tăcerii. Pentru că nu înţelegea de ce trebuia Nesta să plece. Dar graba domnişoarelor Duvidney de a o primi pe fată frîna întrebările şi îndoielile care o rodeau.

Se rugă să i se acorde o săptămină de răgaz „înainte de despărţire“, căci mama patetică şi prostuţă din ea definea astfel separarea de o lună. Victor zîmbi şi fredonă satisfăcut, acceptîndu-i rugămintea şi spunîndu-şi că Nataly se înşela dacă-şi închipuia că Dartrey va reveni la Londra înainte de încheierea răgazului de o săptămînă. Apoi se minună de structura mentală a femeilor, condamnînd-o în sinea lui cu blîndeţe pe mama care risca să tulbure liniştea sufletească a unei fete din

pricina unui anumit erou, fie el căsătorit sau nu. Dartrey atrăgea toate femeile, era unul dintre bărbaţii la care asemenea lucru se produce fără nici un efort. Judecata precaută a tui Victor o blama pe mamă pentru dorinţa ei indiscretă de'a introduce în cercul lor iptim un asemenea bărbat. Dar in ultima vreme Dudley cîştigase teren ; progresa : începuse să se deschidă ca o floare de primăvară dintr-o seră ocrotită de vînt şi de frig. Fredi era aceea de la care porneau toate lecţiile. Din întrebările puse de Dudley şi din multe alte amănunte de comportament reieşea limpede că sd temea de Dartrey Fenellan cu o gelozie de îndrăgostit. Victor îl înţelegea. Să iubeşti o fată care şi-a aflat împlinirea idealului masculin în alt bărbat ! Deşi ştia bine că nu se va putea căsători niciodată cu idealul ei, deşi nu putea nutri nici un fel de speranţă. Fireşte că e un fapt menit să tortureze un îndrăgostit care tremură înfrigurat în acest prim anotimp al deliciilor iubirii, aflîn- du-se dezgolit uneori în faţa capriciilor vîntului. Desigur, nu poţi simţi decît simpatie pentru un asemenea îndrăgostit sfios, temător, înrobit. Cu toate acestea, tînărul Dudley înainta din ce in ce mai cutezător. Ca şi în duetele de flaut, ,se încălzea din mers. Şi distanţa dintre Cronidge şi Moorsedge nu era decît de două mile şi un sfert.

Victor reduse răgazul de o săptămînă la numai patru zile, care induseră, în ajunul plecării, o seară muzicală la familia Cormyn acasă, unde Nesta cîntă împreună cu mama ei un duet compus de ea, primul rezultat public al lecţiilor de contrapunct cu rigidul Herr Sträuscher, a cărui simplă încuviinţare ca duetul să fie prezentat spre audiţie, însemna un elogiu in sine. Aşa i se spusese lui Victor, care acum se desfăta, cu o copilăroasă nerăbdare, aşteptînd surpriza. Baladele franţuzeşti pe care le compusese fata pînă atunci, sub influenţa Louisei de Seilles, fuseseră promiţătoare, deşi lipsite de originalitate. Dar dacă Sträusher îşi dăduse

învoirea ca acest duet să fie executat în public... Victor vedea undeva la orizont Opera Mare aşteptind-o pe fiica lui ; Anglia işi revendica pretenţia de a fi o naţiune creatoare ; iar sexul frumos îşi revendica genialitatea.

Ascultă duetul la doamna Cormyn şi îşi imagină o audiţie a lui Fredi la operă, şi încîntarea naşei ei ; con- simţămîntul fostei celebre soprane Sanfredini de a mai fi odată *diva* la o repetiţie a acestei opere, apoi consimţă- mîntul soţului ei, ducele hidalgo, în faţa implorărilor divei pentru a continua să cînte şi în spectacol; un eveniment care putea fi conceput. Deoarece Fredi dădea dovadă, pur şi simplu, de geniu ; floarea de cactus a multor ani de pregătire ; pînă şi Colney recunoscuse că duetul avea o scînteie de geniu ; deşi repeta meschin şi stupid că presa noastră modernă ne bagă pe gît genii cam de douăzeci de ori pe lună, cu excepţia duminicilor ; pauza necesară pentru incubaţia geniului. Dar în acest cîntec, îşi spuse Victor, erş vorba de genialitate ăutentică ; o melodie sublimă ; una dintre acele melodii care ne încătuşează în lanţuri de aur şi ne răpesc, transportîndu-ne îndărăt în paradisul pierdut. In drum spre casă, Victor fredonă frînturi din duet. Şi iubitele lui trebuiră să i-1 cînte din nou acasă, în salonul numai pe jumătate iluminat. Fericirea spumoasă a celor trei nu era întunecată decît de nişte ştiri răzleţe comunicate de Colney în acea seară, în legătură cu Skepsey care încălcase din nou'legea. Drept care, după sfîrşitul concertului, Priscilla Graves se repezise pînă la el, cuprinsă de amărăciune şi compătimire. Se părea că Skepsey fusese din nou convocat în faţă judecătorului pentru dimineaţa următoare, fiindcă aplicase o pedeapsă corporală soţiei sale, în timpul unei crize de beţie a acesteia. Colney II văzuse. Aşadar versiunea lui asupra întîmplării fusese înfăţişată într-o manieră foarte hazoasă ; din relatarea lui nimeni nu vedea ce argument s-ar fi putut aduce în favoarea lui

Skepsey. Faptul că-i dăduse soţiei sale o lecţie de pugilistică înainte ca aceasta să-şi fi dobîndit rangul de Căpitan în rîndul Amazoanelor pentru Apărarea Vechii Anglii, era o absurditate crasă. în chip ciudatr Skepsey preferase de fiecare dată să apeleze la ajutorul lui Colney Durance. Nesta ar fi vrut s-o urmeze pe Pris- cil la şi să-l viziteze pe Colney în acea seai'ă. în drum spre casă, îşi exprimă dorinţa ; cînd tatăl ei începu să-şi re-' verse laudele la adresa duetului, fata îl conjură să-i facă pe voie. A doua zi la şapte dimineaţa urma să plece împreună cu tatăl ei şi s-ar fi putut să treacă multă vreme pînă ce avea să mai audă ceva despre Skepsey. îl rugă fierbinte să mai amîne plecarea cu o zi ; ceea ce i-ar fi dat prilejul, argumentă ea, să-i însoţească pe părinţi la dineul oferit de familia Blachington şi să revadă „Ţara Lacurilor“. „Am fost şi eu invitată, ştii“, pledă ea într-o manieră copilărească, şi îşi văzu părinţii schimbînd priviri între ei. Victor se temea ca Nataly să nu susţină ce-rerea fetei. Nataly, însă, îşi închipui că privirea lui ascundea teama de anumite evenimente primejdioase care s-ar fi putut petrece printre cei din Wrensham. Şovăi. După ce întîlni privirea lui Victor, refuzul ei deveni ferm. încercă să-şi exprime mâhnirea pentru faptul că trebuia să spună nu scumpei ei fiice. Dar Nesta iscodea dincolo de cuvinte.

Ce să fi fost la mijloc ? Probabil că exista o raţiune -pentru care trebuia să plece. în fond, ar fi avut şi ea dreptul să rămînă ca să-l mai vadă şi să stea de vorbă cu căpitanul Dartrey. Şi totuşi, o deportau.

începu să treacă în revistă mici incidente care avuseseră loc la Creckholt. îi revenea mai ales în minte o convorbire pe care urechea ei de fată necoaptă o surprinsese între părinţi, cu privire la purtarea luiSir Hum- phrey şi a Lady-ei Pottil. încercase şi atunci, ca şi acum, o senzaţie cumplită, ca o rafală de vînt îngheţat peste atmosfera blîndă

a unei zile de vară : senzaţia că le stă părinţilor ei în drum. Cum ? Ideea era cu totul absurdă ; nu-şi putea oferi nici un răspuns, doar o multitudine de întrebări repetate cu violenţă. Adormi frămîntată de acest gînd.

Nesta şi tatăl ei îşi luară gustarea de dimineaţă odată cu trilurile primelor păsări deşteptate .în zori. Discutară despre Skepsey. Nesta îi mărturisi impresia ei că pleacă tn exil.

— Nu-i aşa, îi răspunse Victor, fii sigură că ai să în- tîlneşti prieteni acolo.

Obrajii fetei se îmbujorară. îşi amintise subit că reşedinţa familiei unuia dintre prieteni se găsea în apropiere de Wells.

Victor avu libertatea de a-şi închipui, aşa cum îi plăcea să-şi închipuie, că îmbujorarea inocenţilor obraji se datora unei puternice bucurii tainice.

— Pentru mine, urmă el, înseamnă o lună de solo la flaut ! O să-mi lipsească partenerul meu sobru, m-am deprins cu duetul ; şi-apoi e atît de drăguţ şi mă rabdă.

Genele fetei se umeziră.

— Cine nu te-ar răbda pe dumneata, tăticule drag ! Şi apoi, în cazul dumitale, nu-i nimic altceva de răbdat decît onoarea.

— Iţi place tînărul, Fredi ? Tu şi cu mine am avut întotdeauna aceleaşi gusturi.

Obrajii fetei se rumeniră acum ca soarele în pragul răsăritului ; întreg cerul se învăpăiase. Dar cum ar fi putut Victor să ştie că faţa nu-i oglindea inima ! Fata roşise pentru că-i înţelesese intenţiile ; îşi dăduse seama că-i vorba de o urzeală în care urma să fie prins un om ; şi, totodată, roşise pentru că se simţea măgulită de prompta-i perspicacitate. Şi sîngele ei feciorelnic ' răspundea emoţional ; uneori, cu o iluminaţie de-a dreptul tropicală. S-ar fi zis că emoţiile operau cu un penel de pictor asupra trăsăturilor ei tinereşti. Dar Victor se înşelă asupra cauzei, aşa cum dorea să se înşele.

Remarcile lur asupra lui Dudley aveau aerul că-

1 îmbrăţişa ca pe un membru al familiei.

— Felul lui Sowerby de a se purta cu mine mă mişcă.

— îmi place să-l văd alături de dumneata, tăticule.

Victor prinse aripi.

— E unul dintre puţinii tineri cu care mă simt absolut la largul meu. îmi place să am de-a face cu un gentleman.
Unui gentleman îi pot încredinţa orice : onoarea, inima, tot ce am mai scump.

Se opri aici, şi nu prea devreme. Fata era mută, supusă, uşor rigidă. încerca un dureros sentiment de rupere de draga ei Louise. Ca şi de mama ei ; simţi o împunsătură de mîhnire cînd o sărută pe Nataly, în pa,t. Dar toate părerile de rău erau temperate de perspectiva unei vacanţe petrecută în afara sferei de .pătrundere a glasului domnului Barmby, pe care Nataly continua să-l favorizeze. Simţea că mama ei îi ascunde ceva, aşa încît nu putea face din ea o confidentă.

Nataly nu avea nici un fel ele presimţire. Inima ei era plină doar de regrete. Toată noaptea se frământase, iar dimineaţa i se păruse normal să o ajute pe fiica ei să înţeleagă fericirea de a avea rude.

Dintr-un motiv sau altul, asupra căruia Nataly medită îndelung în ceasurile următoare, fata nu pomenise nici un cuvin! despre o eventuală vizită a mamei ei la domnişoarele Duvidney, sau a acestora la ei acasă. în ultima vreme nu mai făcuse nici o aluzie la familia mamei ei. Ceea ce putea să însemne că fata ei adorată, de care se temea cu atîta înfrigurare, bîjbîia în întunei'ic, punînd degetul pe un lucru întunecat ; de parcă ar fi citit, ca orbii, prin tatonare; păstrând tăcere asupra concluziilor unei minţi încă nu foarte speculative, aşa cum sînt minţile fetelor tinere. ,,Cu tinerele educate pentru a fi lansate pe piaţă, trebuie să fii mai curîncl precaut şi rezervat decît perfid",

spunea Colney Durance. Nesta ei nu era unul din specimenele „înrămate şi lăcuite“ despre care vorbea el, ca -să ilustreze triumful produsului : „corespunzând întocmai idealului de inocenţă al unui bărbat nerod“. Nu ; dar dacă mama şi-ar fi deschis inima în faţa fetei ? Aceasta fusese dorinţa ei, sau mai bine zis visul ei din ultimele zile, care prinsese, ceas de ceas, forma unui plan. Dar cunoaşterea obiecţiilor lui Victor îi frînase un impuls care nu avusese destulă forţă ca să acţioneze împotriva

voinţei lui sau să reanimeze o inteligenţă ce somnola sub sclavia impusă de el ; impulsul care ar fi orientat-o spre singura soluţie ce părea raţională. Adoptarea unei astfel de soluţii l-ar fi rănit pe Victor şi, în consecinţă, pe ea. în primul rînd se gîndise la el ; dar se gîndise şi la ea, lucru pentru care se condamna. Ajunsese pînă acolo incit îşi spusese că Victor se făcea vinovat de păcatul marilor plănuitori : acela de a calcula fapturile umane aritmetic, in suma lor, fără a ţine seama de trăsăturile distinctive şi de valori. Sensibilitatea speriată cu care privea el problema explicaţiei cu fata „tocmai acum“, îi stîrnea Nataliei dragoste şi milă ; o împărtăşea şi ea, dar cu un sentiment de umilinţă. Această sensibilitate a lui deveni, pînă la urmă, scuza ei, Trebuie să ne găsim o. scuză, dacă ţinem să trăim.

Cazul lui Skepsey fusese publicat în galetele de seară. Mărturisise judecătorului „cu francheţe“ — după cum a sunat expresia lui — că „acţionînd sub impulsul unei exasperări de moment, şi-a pierdut bărbătescul control de sine“. A fost la fel de franc şi cînd a recunoscut că „se află pentru a doua oară în boxa acuzaţilor, în faţa înălţimii Sale, şi pentru a doua oară se simte îndatorat faţă de domnul Colney Durance, care l-a susţinut cu atîta bună-voinţă.“ A fost un moment de ilaritate în tribunal cînd Skepsey a împrumutat un veşmînt atît de sentenţios limbajului colocvial, exprimîndu-se cu mare solemnitate. „Nu putea decît să-şi pledeze cauza, fără ca acest lucru să-i justifice purtarea, spusese el, făcînd un apel la sentimentele umane — cerînd înţelegere pentru starea sufletească a unui om de rînd care se întoarce seara acasă, preocupat de lucruri importante, şi o găseşte, în mod repetat, pe stăpîna gospodăriei lui beată turtă şi pusă pe distrugere.“

Colney expusese clar cazul în faţa magistratului, care strecură o notă idiomatică în odiosul lui limbaj juridic, pentru a se armoniza cu

delincventul. Femeia nu fusese rănită. Skepsey fu admonestat şi eliberat. Soţia lui se arătă gata să-l ierte, acum cînd îşi primise lecţia ; şi îşi exprimă speranţa că înţelesese odată pentru totdeauna că nu-i treaba femeilor să înveţe pugilismul. Skepsey ar fi vrut să mai dea explicaţii, dar cazul se încheiase şi el fu redus la tăcere. Oricum, un tînăr reporter care se aflase de faţă mirosise o poantă pentru o relatare umoristică, urmărise perechea şi, într-o anumită gazetă de seară, apăru un articolaş plin de haz care ridiculiza concepţiile lui Skepsey asupra necesităţii de a le antrena pe femei în pugilistică, pentru a se putea apăra la caz de nevoie, precum şi asupra distincţiei pe care o făcea el între aplicarea unei lovituri de box şi cea a unei lovituri obişnuite, cu intenţia unei lecţii morale. Soţia lui se împotrivise să ia lecţii de box, pentru că o plictisea, ceea ce îl necăjise foarte tare pe Skepsey care o pisălogea întruna cu dezideratele sale. Doamna declarase că nu poate face faţă la antrenament — după cum îl numea Skepsey — decît dacă ia un pahar în plus peste ceea ce socotea el c-ar fi deajuns pentru nevoile ei. Dar Skepsey se încăpăţîna să nu înţeleagă. După judecată, se iscase o ceartă între ei pentru că Skepsey preferase să se ducă la birou în loc să o conducă pe ea acasă cu onoruri.

Nesta citi versiunea tînărului reporter şi rîse în hohote. Le lămuri pe domnişoarele de la Moorsedge asupra faptelor şi le făcu să se amuze.

La început, aşa cum le descrisese în prima scrisoare către mama ei, domnişoarele îi apăruseră ca două statuete de porţelan lin, cu zîmbete fixe şi foarte reci. Dar nu le cunoscuse decît înfăţişarea exterioară ; Nesta continuă să raporteze variaţiile care, încet dar ferm, marcaseră încălzirea. în seara celei de-a treia zile, o sărutară cu tandreţe ; pînă la urmă, deveniseră făpturi umane.

Nimeni nu şi-ar fi putut da seama de încercarea

prin care trecuseră domnişoarele primind-o în casa lor : copilul lui Victor ; dar, dacă ar fi cutezat să-şi exprime gîndul cu glas tare una faţă de cealaltă, ar fi spus : rodul păcatului. Cit de străin le apărea Victor sub această prismă ; cit de
straniu să vadă în această fată un „locatar al casei lor ; abia de îndrăzneau să gîndească. Pînă cînd, gîndirea timorată, care crescuse mereu în intensitate, se dezumflă brusc ; se lăsase invadată de natură ; iar ele se simţiră eliberate de sentimentul alienant al întinării. Şi nu numai că nu se mai speriară de momentul cînd domnul Stuart Rem sau domnul Posterley ar fi picat să ia ceaiul cu ele, dar se consultară şi căzură de acord să-l invite pe cel căsătorit dintre cei doi domni „ca s-o distreze pe draga de Nesta“.

în fiecare noapte, fata dormea tun. în tot ce făcea, se dovedea a fi din „spiţa“ lor. Avea ochii vii ai lui Victor ; s-ar putea să fi moştenit şi elocinţa lui, îşi spuseră domnişoarele.

Atribuiau exclusiv elocinţei lui Victor faptul că rezistenţa lor fusese înfrîntă, pentru că, aşa cum se întîmplă şi cu actele din viaţa particulară a personajelor regale cînd sînt tratate de lacheul lor, Istoria, fiecare eveniment de importanţă personală trebuie înfăţişat cu cea mai mare decenţă şi bună cuviinţă. Prin asemenea mijloace personajele regale îşi menţin ceremoniosul respect de sine, care e o necesitate pentru însăşi existenţa lor ; şi tot astfel îşi menţin poziţia distanţată faţă de supuşii lor copleşiţi de veneraţie ; care, altminteri, s-ar putea revolta, i-ar putea descăuna, zgîlţîi, dezonora, ar putea demitiza tot ce-i mai sfînt şi mai vital pentru ei. Un spirit rău, democratic, bîntuie printre mulţimi şi, adeseori, în mod primejdios, îşi comunică rîsul neruşinat acelor mizerabili disperaţi care stau la pîndă (un rău de care sîntem conştienţi nu numai datorită avertismentelor domnului Stuart Rem).

Da, urîtul trebuie excomunicat; existau anumite

puncte asupra cărora domnişoarele *nu trebuiau* să gîndească. De pildă, noaptea degradării lui Tasso se înceţoşase în adîncurile neguroase ale minţilor celor două domnişoare pure. Orice aluzie, cît de vagă, le-ar fi redeşteptat simţul olfactiv pe jumătate somnolent, ar fi readus în

amintirea lor cumplita noapte, ar fi determinat poate o dereglare în mersul ferm al inteligenţelor lor.

Elocinţa lui Victor, influenţa lui Victor, copilul lui Victor ; se lăsaseră tîrîte de fluxul lui Victor pînă-ntr-acolo [ncît primirea în casa lor a acestei creaturi tinere, care purta pata naşterii, ajunsese să fie privită de ele în abstract, iar prezenţa copilului pe pămînt era acceptată cu acea indulgenţă (lipsită însă de impertinenta curiozitate) cu care englejii loiali şi morali- urmăresc progeniturile rezultate din numeroasele mici escapade ale monarhilor lor. Cetăţenii închid ochii la asemenea lucruri penti'U că sînt „înfăşate în purpură“, spunea ireverenţiosul nostru satiric. Iar în cazul celor două domnişoare, devoţiunea faţă de „spiţa“ lor era cea care le orbea. Şi, în mai mare măsură, nevoia imperioasă de a arunca o perdea opacă peste noaptea lui Tasso le făcea să agaţe toate consecinţele de măiestria retorică a lui Victor. Rezulta deci, că, în mod necesar, exaltau elocinţa lui^ Victor în chip de paravan pentru comportamentul lor. Şi făcînd acest lucru, căpă- tară deprinderea de a-1 asculta pe Victor cu supunere ; sub influenţa lui se dezintegrau ; reguli, principii, moralitate, toate erau zdruncinate din ţîţîni. Şi totuşi, din cînd tn cînd priveau îndărăt, nu chiar cu mentalitate de păcătoşi convertiţi, ci mirîndu-se de forţa inocenţei lor din noaptea cînd îi ţinuseră cu atîta succes piept lui Victor. Ele care se îndoiseră dac-ar fi drept ca fiica lui Victor să vină în contact cu cei doi clerici, dintre care unul era căsătorit, îi îngăduiau acum să-l aducă pe Onorabilul Dudley Sowerby în casa lor, să stabilească întîlniri cu domnul Dudley Sowerby sub un acoperiş care adăpostea o fată tînără. Era vorba, fără îndoială, şi de atracţia exercitată de un vlăstar aristocratic, descendent al unei familii despre care domnul Stuart Rem vorbise într-o şoaptă emoţionată, proprie să exprime reverenţa sacerdotului şi a

bunului cetăţean englez.

Şi cum se vor termina toate astea ? Dacă într-o bună zi acest ilustru domn Dudley Sowerby o să le reproşeze ?
Nici c-ar fi putut găsi o logodnică mai dulce, o fată mai nobilă în ce priveşte cultura şi manierele ; dar naşterea ei ! Numele copilului ! Bietele domnişoare îşi exprimau tulburarea printr-un nor de interjecţii. Ce le nedumerea mai mult pe aceste două bune fete bătrîne cu principii stricte, era faptul că prezenţa concretă a dragei de Nesta amuţea şi zădărnicea orice obiecţie cu privire la dreptul ei de a fi venit pe acest pămînt. S-ar fi zis că era rezultatul unui proiect al redutabilei naturi de a îmbăta moralitatea. Dar oare şi ceilalţi vor reacţiona la fel ? S-ar putea ca. Victor să-şi dobîndească libertatea ; mama fetei va fi repusă în drepturi ; dar toate astea nu vor acoperi naşterea ruşinoasă a copilului. Oricît ar fi preţuit ele-calitatea spiţei Radnor (care se trăgea din cei mai vechi şi mai autentici prinţi ai Britaniei), trebuia să se ţină seama şi de spiţa Cantor ; care erau o familie veche, nobilă şi trufaşă. Se vor mulţumi ei oare să se împerecheze cu o mare avere, o sănătate radioasă şi o frumuseţe de floare îmbobocită ? De dragul fetei, bătrînele sperau că se vor mulţumi ; şi lărgeau mereu contururile darului lor de nuntă, în timp ce, în sinea lor, nobila familie engleză care s-ar fi putut mulţumi doar cu atît, se înjosea, împărtăşea din acea întinare pe care ele, personal, încetaseră s-o mai recunoască.

De un lucru erau absolut sigure, lucru care le stimula bunăvoinţa : domnul Sowerby era foarte îndrăgostit de fată. Dacă şi dragostea fetei pentru el ar fi fost la fel de vizibilă, le-ar fi stîrnit un suspin femeiesc, nu mai mult şi, desigur, o predică pe care Nesta ar fi trebuit s-o asculte şi s-o urmeze. Dar fata nu dădea nici un semn de înflăcărare, era proaspătă şi răcoroasă ca un început de primăvară. Ardoarea

lui, însă, era nedeghizată. Şi fetele bătrîne îl măsurau după dimensiunile eroilor romanelor favorite din tinereţea lor ; ajunseră la concluzia că privea, vorbea şi se comporta în conformitate cu prescripţiile ; engleza lui era perfect gramaticală, vorbea în fraze bine rotunjite, şi spunea tot ce te aşteptai din partea unui gentleman îndrăgostit să spună ; şi tot ce-ar fi dorit să audă zorii unei înclinaţii înfiripate în inima alesei lui. Ataşamentul domnului Dudley Sowerby faţă de Nesta era o adevărată ucenicie. în perioada timpurie a unei iubiri, bărbaţii vădesc mărinimie. Forţa şi cunoaşterea lor, care sînt superioare, se pliază după forţa mai firavă şi cunoaşterea mai superficială feminină ; îşi încoronează regina ; chipul ei este porunca la care se supun. Aşa fusese şi odinioară, cînd Sir Charles şi Sir Rupert şi stimabilul Villiers Davenant făcuseră ca inimile pe atunci tinereşti ale domnişoarelor Duvidney să bată mai repede. Aşa se tntîmpla şi acum cu Onorabilul Dudley Sowerby.

Cu multe reticenţe, domnişoarele riscară o aluzie faţă de Victor.

— A, Fredi ? răspunse el nonşalant. Da, tînărul o admiră, fără îndoială ; aşa cum o admir şi eu, aşa cum o admiră toată lumea. E o fată foarte reuşită. Dar în ce pi'iveşte săgeţile lui Cupidon, Fredi aparţine speciilor reci, familiei castravetelui, iar loviturile lui Sowerby nu iau foc. Am greşi dacă le-am interzice să se vadă. Nu vă aduceţi aminte de zilele cînd orice obstacol constituia tocmai cremenea de care se freca chibritul ?

Mişcarea confirmativă a capetelor lor vădea mîndria virginală a aducerii aminte ; le plăcea să viseze că, pe vremuri, fuseseră extrem de voluntare ; asemenea sentimente le frăgezeau firea scofîlcită ; şi, furate de amintire, uitară să mai facă sugestia pe care ar fi dorit s-o facă.

Intîmplător, Victor menţionă suma de bani pe care Fredi urma să o aducă soţului ei ; împreună cu bogăţiile incalculabile pe care le va moşteni cîndva unicul lui copil. Rezonanţa acestor sume avu un efect ciudat asupra domnişoarelor. Cu toate că nu erau mercenare, aşa cum înclină să fie persoanele mînjite de o mare avere, totuşi, în solitudinea camerei lor, discutară şi rediscutară despre fabuloasele proporţii ale sumei. „Există duci care s-au căsătorit pentru mult mai puţin.“ O asemenea moştenitoare ar putea cumpăra un prinţ, îşi dădură ele cu părerea. Victor

/

Ie furnizase motivul de a accepta ca tînărul să ceară mina Nestei în casa lor.

Potrivit cu cronica, Dudley Sowerby a cerut această mină în cea de-a cincisprezecea zi a lunii septembrie ; dar părinţii domnişoarei nu aflară pînă în ziua de douăzeci şi trei, întrucît plecaseră într-o excursie în sudul Tirolului — o şterseseră, spunîndu-i doar un cuvînt în trecere invidioasei lor fiice exilate ; nu o anunţaseră despre lucrările de lărgire şi reconstrucţie a casei din Londra, pricina parţială a evadării lor. Urmînd ca şi ei să-şi dea consimţămîntul la căsătorie, le scrise Nesta, ţinea să-i informeze că ea şi-l dăduse pe al ei. Scrisoarea era telegrafică în ce priveşte punctele esenţiale. Mai adăuga că domnul Barmby venise la Wells ca să-i facă o vizită domnului Posterley, fapt pe care-1 relata cu totală indiferenţă. Ce părea s-o intereseze cel mai mult, din cîte reieşea din scrisoare, era informaţia dacă, în absenţa ei, domnul Durance finalizase soarta emisarilor lingvişti din Europa care călătoreau pe transatlanticul ce-i transporta la Curtea Japoniei. Domnul Simeon Fenellan îi scrisese, comunicîndu-i părerea lui că toţi aceşti delegaţi ai unor felurite naţionalităţi europene -nu erau altceva decît trimişi camuflaţi ai unei organizaţii de umorişti americani, nu lipsite de interes faţă de şansa care li se oferea ; se arătase convins că, înainte de a se fi îmbarcat la San Francisco cu destinaţia Japonia, supu- seseră problema unei dezbateri publice, în faţa unor mari personalităţi din principalele oraşe din America de Nord. Domnul Fenellan aprecia isteţimea doctorului Gannius de a fi luat-o cu el pe fiica sa, Delphica. Doctorul Gannius îl alesese pe bietul doctor Bouthoin drept ţintă a atacurilor sale. Dar pe Nesta o interesau cel mai mult uneltirile Delphicăi — îi plăcea grozav Delphica şi o invidia. Făcea diverse speculaţii asupra felului în care Delphica îi ţinea în şah pe grec, şi pe mongol, şi pe pastorul englez, şi pe

domnul Semhians, şi pe domnul Falarique, care le lua crema la toţi şi îşi exprima un superb dispreţ de origine alsacio-lorenezǎ. Uneltirile Delphicăi i se păreau foarte abile. Numai că, ocupînd trei sferturi dintr-o asemenea scrisoare, apăreau cu totul şi cu totul'deplasate.

Nataly primi scrisoarea la Campilio, cînd se afla tocmai pe punctul dc a porni într-o excursie la Arco, de-a lungul văii Sarea. Scrisoarea ei de răspuns fu amînală. La întoarcerea din excursie, îi aştepta o scrisoare de la Dudley Sowerby, adresată lui Victor.

—O confirmă pe Fredi, spuse el arătîndu-i scrisoarea şi apreciind-o ca extrem de călduroasă.

Nataly se prefăcu a o citi, dar nu văzu decît cuvintele.

Mica ei bătaie de, aripi luase sfîrşit. Se alăturase elanurilor lui Victor, însetată de splendoarea piscurilor înzăpezite ce străpungeau cerul, doritoare să se bucure de frumuseţe prin bucuria lui, dacă propria ei capacitate de a fi fericită secase. Şi constatase o redeşteptare, care a mers pînă la recuperarea melodioaselor invocaţii prin care chema şi gusta plăcerea. în faţă, avea evadarea şi frumosul, in spate, lanţurile. Dar cele două scrisori, dictate de acelaşi fapt, o traseră îndărăt. Trupul înlănţuit îşi purta spiritul avîntat, sau poate că spiritul înrpbit tîra după el trupul. Ambele erau stingherite de imaginea fiicei ei. Din întreaga dilemă a ciudatei ei Nesta, un singur lucru reieşea cu claritate : nu-şi iubea logodnicul. Şi Nataly simţi un gust de bucurie în cupa regretelor înveninate pe care i le stîrnea această constatare. însemna că inima fiicei ei nu va fi zdrobită. Dar dacă Sowerby era atît de îndrăgostit Incit să-şi respecte angajamentul în ciuda a tot ce urma să afle ?... Atunci va fi şi mai rău. Nataly cobori un fir cu plumb în inima tînărului, sondîndu-1 pe baza a tot ce cunoştea şi a tot ce-şi închipuia despre el. Dar trebui să se întoarcă la farmecul Nestei

pentru a se asigura de fermitatea ataşamentului lui.

Vacanţa ei fu adumbrită de aripa îngrijorării şi, în mijlocul frumuseţii unui decor devenit trist, începu să se gîndească la coşmarul întoarcerii.

— Victor, tu i-ai spus lui Sowerby că Nesta va fi la Wells, în vecinătate ?

— Doar ştii, dragă, reşedinţa familiei lui e la Cronidge, la două mile şi ceva de Wells. Un ţinut foarte frumos.

— Chiar dacă am ştiut, am uitat. Dar n-ai să-l laşi pe tînăr în necunoştinţă de cauză, nu-i aşa ?

— Iubita mea, nu te frămînta. Asta-i o chestiune de la băi’bat la bărbat. Am să-i scriu, mulţumindu-i pentru onoarea pe care mi-a făcut-o, şi aşa mai departe. Şi am să-i fixez o întrevedere, pe parcursul căreia am să joc cu cărţile pe faţă. Bineînţeles că trebuie să i se spună. Lucruri din astea se mai întîmplă. Şi dacă Dudley nu se consideră cel mai norocos tînăr din întregul regat, atunci nu e vrednic de norocul care a dat peste el. Aş fi vrut să fie" acum amîndoi aici, să-şi petreacă luna de miere printre crestele astea, să privească secera lunii aninată de un pisc, aşa cum am văzut-o noi aseară.

— N-ai simţit nimic cînd ai citit scrisoarea Nestei ?

— Pare indiferentă ? E numai un truc ca să-şi mascheze emoţia. Dealtfel şi eu sînt'interesat de Delphica. Delphica şi Falarique ar face o pereche frumoasă. Desigur, trebuie să ne gîndim la doctorul Bouthoin şi la pastorul lui — dar ştim noi la ce se poate aştepta vechea Anglie din partea lui Colney.

— In orice caz, domnul Durance nu răneşte pe nimeni. Şi în scrisoarea ta de răspuns ai să fixezi ziua întrevederii ?

— Se răneşte pe el singur ! Da, scumpo ; am s-o fixez la... zece zile după întoarcerea noastră acasă, adică de azi în unsprezece zile. Şi ţie îţi revine

partea cu Fredi : o scurtă descriere a împrejurărilor —• atîta cît poţi, scumpa mea Nataly ! Ce fericire să fii un Dolomit, descris de condeiul Nataliei !

E rău cînd un crîmpei dintr-o discuţie familiară îţi răsună în ureche, asociat cu o scenă dureroasă ; îl scrutezi, te cramponezi de el, îl întorci pe toate feţele şi îl amplifici. Nataly se strînse în ea auzind numele Dolomit, nume detestat, deşi era aureolat de o frumuseţe acum inacceptabilă ei. De cîte ori Victor pomenea despre Do- lomiţi, în călătoria lor spre casă, Nataly se acuza în inima ei de laşitate, de duplicitate, de neputinţă, de trădare faţă de fiinţa pe care o diviniza şi care era unicul ei suport moral. Nu-1 blama pe Victor, dar imaginea degradantă pe care o avea despre ea însăşi îi înghiţea pe amîndoi. Cînd terenul e alunecos, idolul se prăvăleşte. Pentru Victor ar mai fi putut pleda ; pentru ea, însă, nu.

Mirosul de apă sărată al Canalului o însufleţi îndeajuns îneît să-şi strunească starea de spirit, făcînd-o să apară drept o indispoziţie fizică ; datorită unor cauze pe care începea să le întrevadă, cu îngrijorare. Dar acestea i se păreau mai puţin înspăimîntătoare decît tristeţea căreia îi luaseră locul.

capitolul X

NATALY IN ACŢIUNE

O trîmbiţă jurnalistică vesti omenirii că Victor Radnor se reîntorsese în Londra lui. Primul musafir al Nataliei din prima după-masă londoneză fu drăgălaşa doamnă Blathenoy, primită cu graţioasă politeţe. Nataly nu trădă nici un semn de curiozitate

în legătură cu graba acestei doamne de a-i saluta întoarcerea.

Apoi veni Colney Durance, purtător al zvonului că o cîntăreaţă australiană înnebunise toată Europa. îi urmă domnul Peridon, căutător de legături cu oraşul Bourges. După care se ivi Priscilla Graves, raportînd despre Skepsey şi anunţînd pe un ton sărbătoresc că s-ar putea ca alcoolica lui soţie să-l elibereze definitiv de pe o clipă pe alta. Următorul, domnul Septimus Barmby, cu o faţă lungă de un cot şi capul atîrnîndu-i greu, sugerînd o macara de pe chei ce balansa greutatea celor ce avea de spus.

— Am văzut-o pe domnişoara Radnor.

'— Era bine ? se interesă mama şi basul fortissimo scoase o afirmaţie de profundă rezonanţă.

— Ce fată dulce ! exclamă doamna Blathenoy, adre- sîndu-se lui Colney.

Acesta se înclină şi-i răspunse :

— Foarte dulce. Dar e în stare să-şi scoată ghimpii şi să te atace chiar şi pentru o simplă zgîrietură.

Doamna Blathenoy rîse, bucuroasă de o evadare din conversaţia formală pe care i-o impuneau manierele de- săvîrşite ale acestei doamne Victor Radnor.

— Dar orice fată care se respectă... mă rog, sper că noi toate sîntem în stare ca penti'u o simplă zgîrietură, să trecem la atac, răspunse ea.

Profesiunea domnului Barmby îl obligă să o contrazică.

Apăru domnul Catkin ; la distanţă de zece minute după Peridon al său. Anunţă că-1 întîlnise pe Victor în apropierea Bursei şi-l lăsase fredonînd *Non e sogno* din Ernani.

*— Ah, interveni Colney, cînd Victor trece la Verdi, înseamnă că a fost o zi moartă în City şi că simte nevoia unei izbucniri de timpane şi alămuri.

Fredonă şi el cîteva măsuri din marşul din *Attila* şi înălţă din umeri. Cîndva, el şi Victor admiraseră această larmă paroxistică.

Apăru şi domnul Pempton, după cum era de aşteptat. Se aşeză lîngă Priscilla Graves,

Intrară în scenă doamna John Cormyn, voluminoasă ; domnul Peter Yatt, efervescent.

Nataly îşi avea în jur prietenii şi se simţea acasă.

Dar doamna Blathenoy înfipse un mic spin în tihna ei, vorbindu-i despre căpitanul Fenellan, ba încă luînd-o deoparte, ca şi cum ar fi dorit să-l împartă între ele două. Nataly află că Dartrey fusese oaspetele acestor Blathenoy. Pînă şi Dartrey nu era, la urma urmei, decît un bărbat !

Cu voce scăzută, mica vanitoasă o întrebă :

— Ai cunoscut-o şi pe ea ?

— Pe ea ?

Răspunsul interogativ fu cu totul ignorat.

— Ce trist ! Tocmai în deşert ! Acolo, o cană cu apă valorează mai mult decît butoaie întregi cu aur. Biata femeie !

— Cine ?

— Soţia lui.

— Soţia !

— Doar erau *căsătoriţi*, nu ?

Nataly ar fi fost în stare să-i strige : „Viperă !“ Laconismul răspunsurilor ei fusese întors împotrivă-i. Încuviinţă cu gravitate din cap. în mintea ei se învălmăşeau întrebări nebuloase, gînduri, îndoieli. Dar nu dorea să afle un răspuns din gura care o muşcase.

Doamna Blathenoy îşi spuse că, în ciuda geloziilor pe * care le stîrnea, avea să-şi găsească un prieten în căpitanul Fenellan, care îi plăcea — da, era sigură, îi plăcea la fel de nevinovat cum le plăcea tuturor femeilor care-1 cunoşteau. Dîndu-şi singură asigurări în această privinţă, plecă. îşi clama sfidător nevinovăţia cu acea mîndrie tristă care acţionează

uneori ca un dizolvant.

După plecarea ei, cei prezenţi schimbară o remarcă sau două în legătură cu faţa ei frumuşică.

Nataly îi murmură lui Colney :

— S-a întîmplat ceva cu soţia lui Dartrey ?

— A murit.

— Cînd ?

— Cu luni în urmă. Eu am aflat de la Simeon. N-ai ştiut ?

Nataly clătină din cap. Urechile îi vîjîiau. Dacă Colney aflase de la Simeon Fenellan, înseamnă că şi Victor ştiuse.

îşi îndeplini mai departe îndatoririle de gazdă, cu un zîmbet artificial.

îndată ce rămase singură se prăbuşi pe un scaun, de parc-ar fi fost împuşcată în inimă ; tumultul de ţipete sălbatice din urechi i se stinse subit. Dartrey, Victor, Nesta îi apăreau ca nişte figuri mobile pe fondul a ceea- ce-ar-fi-putut-să-fie : pentru care o femeie rătăcită, ce şi-a ispăşit păcatele prin moarte, îşi găsise sfîrşitul într-o ţară de la capătul lumii ; murise în zadar ; acum se ivise un altul, un manechin de lemn cu formă de bărbat, invocat şi adus de unul dintre cei trei, pentru a-i despărţi pe ceilalţi doi. Acţiune care va fi fatală sau ei sau lor. Spera să-i fie fatală ei, dacă alegerea avea să fie cea bună. Şi sub această speranţă grea ca plumbul, inima începu să-i bată cu repeziciune, apoi îşi încetini pulsaţiile şi o gheară rece i se înfipse adînc, în chiar miezul inimii.

Răsufla cu greutate, gîfîit. Cu ochii închişi, cu buzele întredeschise, aştepta ; aştepta cu recunoştinţă acea forţă care avea s-o smulgă, fără durere, din oceanul durerii.

Apoi veniră suspinele. Vechiul sclav din pieptul

ei îşi relua caznele.

Dar fusese aproape de ea — oare cît de aproape ? Un val de milă pentru Victor o năpădi şi-i înmuie asprimea.

Cu mintea golită de orice gînd, îşi încercă puterea picioarelor de a o susţine, se tîrî la uşă, bîjbîi pînă simţi balustrada scării, şi coborî, spunîndu-şi cît de ciudată era această slăbiciune trupească, acum cînd încetase de a mai fi o femeie slabă. Dorea să se ducă în bibliotecă, dar se lăsă jos, pe o treaptă, cumpănind asupra lungimii drumului pe care-1 mai avea de parcurs. Capul i se mai limpezise ; îşi spuse că se ducea în bibliotecă să caute mersul trenurilor ; ar fi putut foarte bine să ceară unui servitor să i-1 aducă, dar considerase mai prudent să nu-şi facă cunoscute investigaţiile.

Zgomotul uşii de la bucătărie o făcu să-şi revină la normal. Pasul nu-i şovăi deloc cînd trecu, în hol, pe lîngă Arlington. Şi fu conştientă de vocea lui Skepsey, care se afla la uşa din faţă. Arlington îi aduse un bilet de la Victor :

„Dragostea mea, cinez cu Blathenoy în City, la Wal- worth. Afaceri. Skepsey vine să-mi ia costumul de scară. Vom fi opt. Dineu oficial. O mie de sărutări. Sosesc tîrziu."

Skepsey intră în hol! O informă că soţia lui murise în acea zi, la prînz. Simulâ, pentru salvarea aparenţelor, o suferinţă pe care nu"b simţea, dar ştia că o doamnă s-ar fi aşteptat la aşa ceva de la el. Soţia lui căzuse pe nişte scări de piatră : murise la spital. Ar fi vrut să-i declare că moartea ei nu însemna o pierdere pentru patrie, dar gîndi că era mai prudent să se abţină de la orice comentariu şi încercă să-şi stoarcă o picătură de sensibilitate convenţională.’După care se simţi mai bun.

Nataly îi trimise două rînduri lui Victor :

„Dragule, mă culc devreme, sînt obosită. Petrecere frumoasă. Vino să mă vezi mîine dimineaţă."

După ce plecă Skepsey, Nataîy se mustră că fusese rece faţă de el. Dar la perspectiva de a se afla singui'ă pină a doua zi dimineaţa simţise o uşurare care o absorbise cu totul.

Încercă o senzaţie similară de uşurare şi cînd consultă mersul trenurilor. O plimbare pină la oficiul telegrafic o întremă complet. Mai cu seamă după ce expedie o telegramă domnului Dudley Sowerby la Cronidge şi una Nestei la Moorsedge, Nataly se simţi din nou stăpînă pe nervii ei. In cea dintîi îi cerea lui Dudley să o întîlnească la ora prînzului în gara Penshurst. Nesta era convocată la ora trei după amiază în gara staţiunii Wells.

Din minutul în care telegramele îşi luară zborul şi pină la bătaia degetului lui Victor în uşa dormitorului, a doua zi dimineaţa. Nataly nu şi-a folosit mintea mai mult decît ar fi făcut-o un colet expediat la destinaţie pe calea unui tub pneumatic. Nici faţa şi nici glasul bărbatului pe care-1 iubea nu o impresionară prea tare.

—- Ai aflat despre Skepsey ? îl întrebă.

— Ah, bietul Skepsey ! Victor se încruntă şi oftă.

— Unul dintre noi ar trebui să fie alături de el la înmormîntare.

— Colney sau Fenellan ?

— Am să-i cer domnului Durance.

— Cere-i, scumpa mea.

— Victor, nu mi-ai spus nimic despre soţia lui Dartrey.

— Da, şi Dartrey ! Cu toţii se eliberează. Da,

Dartrey, şi el a avut noroc.

Nataly închise ochii, dorind să fi fost adormită.

— Ar fi trebuit să-mi spui, dragă.

— Mă rog, iubito... sigur, bietul Dartrey ! Cred că încă nu ştiam cu certitudine. îmi aduc aminte că m-a copleşit un oribil acces de invidie cînd am auzit vestea, dar nu aflasem decît ceva foarte vag, nu mai mult decît un zvon. A fost rău bolnavă, nu-i aşa ? Un eveniment la care te puteai aştepta. Dar n-ar fi avut nici un rost să te tulbur, dragostea mea, înainte de a şti ceva precis. Orice ştire despre soţii mă face să mă gîndesc la mine — tu eşti partea mai bună a conştiinţei mele.

— A trebuit să aflu de la doamna Blathenoy.

— Ai auzit vreodată despre dueluri în camere întunecate ? Aşa ceva s-a petrecut aseară între mine şi Blathenoy.

Nataly simula o oboseală somnolentă, ca să-şi mascheze starea de secătuire în care se afla. Victor o sărută pe frunte.

Intenţia ei de a-i vorbi despre Dudley Sowerby păli ca prin vrajă şi se destrăma cu totul o jumătate de oră mai tîrziu, cînd auzi uşa de la intrare închizîndu-se. Pînă atunci, zăcuse într-un fel de transă.

Viaţa începu să palpite din nou în ea la gîndul că acum se simţea în stare să ia o hotărîre şi să pornească la acţiune. Trecuseră ani şi ani de zile de cînd făcuse şi ea un pas hotărîtor ; şi fusese un pas mult mai puţin inde

pendent decît cel pe care avea de gînd să-l facă acum ; un pas pe care nu-1 regreta, deşi îi fusese fatal. Mintea ei se încălzise, pregătindu-se pentru o viziune mai largă a lucrurilor şi pentru o.recapitulare mai rapidă a lor. Ar fi putut să-l îndepărteze pe bărbatul iubit din inima ei, spu-nîndu-şi că viaţa alături de el fusese o suferinţă intensă, însă, dimpotrivă, îl strîngea şi mai tandru la piept, desfă- tîndu-se în uniunea lor : cu cît e mai cruntă pedeapsa, cu atît mai mare voluptatea. Dar îşi reproşa un singur lucru, care le amuţea şi le asurzea pe toate celelalte. Un reproş care nu se lega de lumea exterioară : ea şi lumea se aflau pe poziţii prea antagonice pentru ca să asculte, umil, la glasul societăţii. Reproşul provenea din analiza sumară la care-1 supusese pe Victor, şi ceea ce constatase nu i se păruse nici nou şi nici ciudat. Era, pur şi simplu, un fapt pe care-1 descifra abia acum şi care o determina să-şi reproşeze înjosirea în care căzuse sub dominaţia lui, o subordonare oarbă, o subsumare a facultăţilor ei la forţele lui mai puternice, aşa cum nici o fiinţă omenească nu ar trebui să se prosterneze vreodată în faţa altui om. Nici în faţa celui mai măreţ, nici în faţa titanului, nici a celui mai dumnezeiesc dintre oameni. Deşi, în mod camuflat, aceştia ţi-o cer. Şi cerîndu-ţi-o, îşi cer propriul blestem. Şi Victor !... Acum îl ghicise.

Reproşul cu care se biciuia era acela că ea, în adoraţia pe care i-o purtase, fusese pentru el doar o sclavă şi nu un ajutor. Dar chiar şi acest rol de sclavă nu fusese mai presus de orice reproş. Dacă măcar ca sclavă ar fi fost *desăvîrşită!* Repetă cuvîntul, ca să-şi poată face, în continuare, alte reproşuri. îşi aducea aminte că adeseori bombănise, se răzvrătise în sinea ei. Nu se putea bucura nici

măcar de acea disperată mîndrie a sclavei perfecte de a nu fi opus niciodată o tainică rezistenţă voinţei stă- pînului.

I se împotrivise în gînd, şi acum defilau prin mintea ei prilejurile cînd i se opusese. Se înălţau la suprafaţă din adîncurile minţii ; tot ceea ce simţirea ei înăbuşise. Niciodată nu concepuse că omul iubit de ea ar fi fost infailibil, că ar fi fost cea mai sigură călăuză în treburile pămînteşti. In toată această vreme, intelectul ei protestase.

Şi atunci, ce anume o făcuse să se scufunde ?

Inima fu aceea care-i dădu răspunsul. Dar şi inima aceasta fusese subjugată şi adusă la ordine ; şi, pe deasupra fusese copleşită de învelişul ei carnal. Nataly simţea nevoia să se autoflageleze ; sub o formă învăluită, în felul în care o femeie castă se poate confrunta cu instinctele animalice din ea. Nu făţiş, dar destul de perceptibil pentru ochiul necryţător şi pătrunzător pe care-1 îndrepta asupră-şi ; vedea simţurile femeieşti acţionînd ca o vrajă. Le vedea, şi încerca o zvîcnire de revoltă împotriva făpturii ei carnale, împotriva întregii rase a muritorilor.

Dar inteligenţa raţională se grăbi să pună lucrurile la punct. Putea declara în deplină sinceritate, şi cu dovezi, v că îl iubise pe bărbatul care o anihilase ; îl iubise cu dragostea naturii, cu cea a inimii, cu cea a sufletului. Şi îi dăruise viaţa ei.

O aducere aminte care le răsturna pe toate celelalte o făcea să vadă că îi făcuse acest dar în urma a ceva ce spusese sau înfăptuise el, pentru a o convinge ce lucru bine- cuvîntat era viaţa — cît era de bună şi de minunată ! Atinsese atunci o coardă descurajată din sufletul ei ; Victor i se păruse a fi un poem înaripat al azurului ceresc ; reuşise să înalţe căpşorul florii care se lăsase în

jos, contemplînd ţărîna. Asta se întîmplase pe cînd Victor avusese mult de suferit : prezenţa doamnei Burman. Iar străinei din casa lor începuse să-i fie milă de el şi, totodată, să se teamă de propriile-i sentimente. Splendoarea luminii din ochii lui era de neuitat, o rază de soare ce •stăruia deasupra prăvălirii oceanurilor timpului.

Da, îi dăruise viaţa ei, dar asta nu-i fusese de mare folos. Ar fi putut să-i fie sfătuitor, să-i împărtăşească
ideile. Deşi conştientă de capacităţile ei, se lăsase înrobită, moraliceşte şi trupeşte ; se lăsase înghiţită. Şi acum, un accident îi oprise împotmolirea ; asemenea unui obiect zvîrlit şi tîrît de valuri, care se împiedică de creanga unui copac boltită peste apă. Ar fi fost şi timpul să se oprească ! Dar oare n-avea dreptate domnul Durance cînd afirma că femeile nu sînt în stare să-şi dea o părere asupra vreunei chestiuni care depăşeşte sfera gospodăriei lor sau pe cea a unei crize izbucnite în gospodărie ? Nataly nu fusese de acord cu el : domnul Durance profera fraze usturătoare, care mai curînd îţi iritau decît îţi iluminau mintea. Avea acum impresia că femeile ideale pentru un bărbat sînt cele care se pot transforma în sclave agreabile, şi nu acelea care ar putea să le fie adevărate tovarăşe de viaţă. Femeile sînt lipsite de antrenamentul social care le-ar da posibilitatea să se cunoască pe ele însele şi să sesizeze importanţa circumstanţelor. Dacă au noroc, lucrurile pot să iasă bine ; soarta lor atîrnă de perpetuul‘flux al norocului. Ea nu se alăturase niciodată strigătului colectiv al femeilor. Dar puţine dintre ele îşi înăbuşeau în piept un strigăt atît de sfîşietor ca acela care tremura în ea.

îşi mai dădea seama, cu amărăciune, că răzvrătirea socială îi redusese gîndirea la un simulacru, care reflecta Societatea întronată, cu

legile, regulile şi moravurile ei, fără ca aceasta să-şi fi găsit şi o reflectare lăuntrică. Cel ce încalcă legile reuşeşte să fie eminamente servil şi devine fiinţa cea mai conservatoare. Numai cînd se ciocneşte de natura inviolabilă, i se trezesc ideile radicale şi începe să se gîndească şi la alţii. Sau cînd se pune în mişcare pentru a înfăptui un lucru drept : cînd coboară din trăsură la gară, îşi cumpără un bilet de tren şi se urcă în compartiment, calculînd că mai are în faţă o oră pînă cînd să-şi uşureze inima la gîndul că şi-a făcut dreptate sieşi şi altuia *;* şi atunci i se luminează mintea şi începe să radieze. Această înfăptuire a unui lucru drept, după un lung răstimp de amorţeală, de laşitate — sau daţi-i orice alt nume urît doriţi — îţi aduce o uşurare vecină cu fericirea, care dăinuie însă mai mult.

Aşa ceva simţea acum Nataly. Mintea ei radia intr-adevăr şi tihna sufletească pe care o încerca îi aduse în minte imaginea lui Dartrey Fenellan. In acesta vedea o posibilă raţiune pentru bruscheţea scenei pe care urma să o aibă cu Dudley.

La un moment dat îşi spuse un ,,Nu“ ! puternic şi trase perdeaua peste gîndurile ei, ştiind foarte bine ce se găseşte îndărătul perdelei, dar încercînd să reducă totul la,nimic. îşi repetă, aproape cu onestitate, negaţia fermă. „Ce fiinţe complexe sîntem, şi din ce elemente amestecate am fost alcătuiţi !“ îşi spuse ea, ca şi cum ar fi fost, un observator din afară. Apoi se grăbi să se auto justifice, cu destul adevăr, spunîndu-şi că datoria îi dictase această călătorie ; îşi mai spuse, cu mîndrie, că acel organ dureros din pieptul ei nu tresălta speriat la perspectiva felului în care se vor termina lucrurile şi nu avea temeri că s-ar putea ca ea să dea greş în ducerea la bun sfîrşit a misiunii.

Dar nevoia de calm sau de încurajare, menite să o

pregătească pentru teribila întrevedere, îi întoarse din nou imaginaţia arzătoare spre Dartrey Fenellan. Nu-şi îngăduia să nutrească speranţe, să ticluiască planuri : Nesta liberă — Dartrey liber. în sufletul ei, se legă cu sfinţenie — şi Nataly era una dintre persoanele în care divinitatea era vie — că nu va rosti un cuvînt care să-l influenţeze pe Dudley Sowerby, în afara revelării faptelor brute. în consecinţă, îşi oferi cu indulgenţă puţină reverie ; mîngîia, cu dragoste aproape maternă, obiectul visurilor ei ; pe Nesta, însă, o exclusese din gînd, din pură necesitate ; dar îi dăruia lui Dartrey, cu tandreţe, o făptură frumoasă care să-l iubească.

Alungă scena din faţa ochilor. Dar cea care-1 iubea cu adevăhat pe Dartrey, cea demnă de el, cea care ar fi fost

gata să străbată lumea întreagă alături de el, cine alta ar fi putut să fie decît femeia care-1 cunoştea atît de bine şi-i preţuia valoarea ? Nebunie curată ! Unul din blestemele care le urmăreşc pe femei este acela că, ori de cîte ori sînt tulburate, simt nevoia să viseze la chipul unui bărbat. Nu pot asista la cea mai măruntă dramă fără ca eul lor feminin să nu ia parte activă ; de obicei, îşi aleg rolul principal. Şi conştiinţa vinovată îl transformă în- tr-un rol trist.

Firea lui Dartrey, fire de leu întemniţat în cuşcă şi dominat de îmblînzitorul său, era suficientă ca să dea imaginii un colorit mohorît. Desigur, îşi strunea cu succes fiara din el : dar era un om care dispreţuia primejdia, iubea lupta, avea pasiunea aventurii ; străbătuse deşertul tuturor spaimelor omeneşti. El, singurul dintre toţi bărbaţii, avea nevoie de o tovarăşă devotată, şi o merita din plin. Şi el, singurul dintre toţi bărbaţii, nu-şi putea găsi decît cu mare greutate o pereche potrivită — femeia care să-l merite.

Trenul părăsi Londra. Priveliştile de ţară, aerul deschis ! Numai cu două zile în urmă, Nataly se întorsese din Alpi, încîntată să revadă cîmpiile natale, verzi, netede. Şi acum mintea îi era aburită de halucinaţia că-şi lua rămas bun pentru totdeauna de la aceste cîmpii, de la Anglia ; undeva, prin Asia, prin Africa, prin America va fi alături de bărbatul al cărui ideal de viaţă era mai presus de sfera plăcerilor meschine. Firea lui de fiară captivă te îndemna să-l mingii ; i se cuveneau mîngîie- rile cele mai tandre pe care le poate dărui o femeie ; şi pe aceasta o înălţa din adîncurile sfielii către o adoraţie încă temătoare, palpitîndă. Ah, dar familiaritatea cu el, cunoaşterea, ar fi liniştit-o pe deplin în ce priveşte caracterul lui şi ar fi transpus-o în alt stadiu, dincolo de plăcerea pură. Ah, de-ar avea tăria să nu-i arate

niciodată Iui Dartrey cit de perfect se potrivea ea cu el, în ce măsură dispreţuia şi ea plăcerile, cu cită bucurie accepta greutăţile, ba chiar îhtîmpina şi moartea dacă era nevoie ; gata să o înfrunte, ca pe zorii cenuşii ai zilei de mîine ; fie să nu apară niciodată în ochii eroului ei sub chip de femeie — femeia incredibilă pentru imaginaţia celor mai mulţi dintre bărbaţi, cea care păşeşte nepăsatoare peste spaimele ca şi peste bucuriile omenirii, însufleţită de mîndria detaşării ei. Da, cită mîndrie să te simţi alături de el şi nu sub nivelul lui !

Pădurile lunecau pe lingă ferestrele compartimentului. Solitarul ei tovarăş de compartiment făcea parte din clasa ■ domnilor curtenitori. La un moment dat, îi vorbi. Nataly îi răspunse. Domnul îi vorbi din nou. Buzele ei îi zîmbiră, dar privirea de distrată amabilitate care îi însoţi surîsul îi frînă domnului orice ispită de a mai continua conversaţia.

Idei ciudate îi cotropeau mintea. Dartrey şi Victor păreau să se contopească, să alcătuiască. în chip înceţoşat, un singur om. şi fantoma aceasta îmbinată îi făcea complimentul. că îşi păstrase o bună parte din frumuseţea tinereţii. Poate că faţa ; corpul, însă, ascultă în mai mare măsură de porunca anilor, îi răspundea ea. Ca s-o liniştească. acest Dartrey-Victor o strîngea în braţe şi o săruta ; iar ea îşi simţea mintea confuză şi luneca in pieptul doamnei Burrrun, aşteptînd să fie operată de mîinile îndemînatice ale chirurgilor.

Trenul se opri.

— Penshurst ? întrebă ea.

— Penshurst este staţia următoare, răspunse domnul.

Şi iată un subiect de conversaţie ! Impunătorul conac,
terenurile rodnice ! îi vorbi despre acestea.

Frumoasa doamnă părea interesată. O interesă şi descrierea unui cătun din vecinătate, care cu o sută de ani în urmă fusese loc de pelerinaj pentru americani şi pentru australieni. Trecerea timpului, adăugă el, nu face decît să pună în valoare adevărata frumuseţe. Şi ochii lui indicară intenţia unei subtile aluzii.

Nataly simţi automat cum i se pune un nod în gît. Remarca îi evocase spusele lui Colney cu privire la compatrioţii lui, cînd aceştia îşi pun în minte să facă curte unei femei. Dar nu-i veni să rîdă. Domnul turuia de zor.

Fanteziile şi comunicaţiile lăuntrice o părăsiseră. Pe măsură ce trenul îşi încetinea mersul, mintea i se concentra asupra actului prozaic pe care urma să-l înfăptuiască, într-un ţinut lipsit de culoare, ce părea vătuit de ceaţă. Totuşi, îşi putea desluşi drumul. Hotărîrea poartă în ea o formă de lumină, lumina noastră înnăscută în această lume atît de îndoielnică.

Dudley Sowerby îi deschise uşa compartimentului. Se salutară.

— Ai văzut-o pe Nesta ? îl întrebă ea.

— în ultimele două zile, nu. N-aţi auzit ? Domnişoarele Duvidney au plecat la Brighton.

— Cam devreme pentru acest sezon.

îi mulţumi că o întîmpinase. El îşi exprimă gratitudinea că fusese convocat.

O informă pe mama logodnicei lui că venise de la Cronidge călare, îi spuse că îşi legase calul undeva în apropierea gării, şi începu să-i descrie restaurantele din vecinătate, rugînd-o. să aleagă unul în care s-o invite la masă. Nataly se interesă de ora la care pleca, primul tren spre Londra. Tînărul întrebă un hamal, află ora şi i-o comunică. Evident, aştepta acum să audă unele noutăţi importante, lucru pe care il trădau sprîncenele lui înălţate.

— Soţul dumneavoastră e bine ? întrebă el,

rostind cu un ton afectuos cuvîntul „soţ“.
■ — Domnul Radnor e bine. Trebuie să-ţi vorbesc. Am mai multe de spus decît ne permite timpul.

— Doriţi să luaţi masa la han ?

— Nu vreau să mănînc. Prefer să ne plimbăm.

Traversară strada şi intrară în umbra copacilor.

— Mama mea ar fi dorit să ie iacă o viznâ domnişoarelor Duvidney. Dar au plecat în grabă ; cred că nici Nesta nu se aştepta. îndrăznesc... scuzaţi-mi libertatea pe care mi-o iau... Nesta mi-a îngăduit să nutresc speranţe. Domnul Radnor, dacă părerile mele nu sînt prea îndrăzneţe... Sînt încredinţat, adresîndu-mă dumneavoastră... cel puţin pot făgădui...

— Domnule Sowerby,' i-ai făcut fiicei mele onoarea de a o cere în căsătorie.

— Am cerut-o, răspunse el.

Ar fi avut multe de adăugat, dar se reţinu. Presimţea o lovitură. Cert, tatăl îl încurajase mult mai mult decît mama.

— Nu ai avut cunoştinţă de nici o circumstanţă care te-ar fi putut face să şovăi în această cerere ?

— Domnişoara Radnor ?...

— Fiica mea ; trebuie să te gîndeşti la familia dumitale.

— Sigur că da, doamnă Radnor, aveam de gînd să vin mîine la Londra, cu consimţămîntul familiei mele.

— Mi te adresezi spunîndu-mi doamna Radnor. Eu nu am dreptul legal la acest nume.

— Dreptul legal ! exclamă el, agăţîndu-se de cele două cuvinte.

Se întoarse cu faţa spre ea, deşi păstra o atitudine rigidă.

— Am înţeles bine, doamnă ?...

— Nu-mi cere să-ţi repet. Calul dumitale e cel pe care-1 păzeşte omul de colo ?

— Calul meu... da... trebuie să fie calul meu.

— Atunci încalecă-1 şi întoarce-te acasă. Laşă-mă singură, nu doresc să mănînc. Reflectă de unul singur. Te găseşti în situaţia cuiva care nu are voie să hotărască ghidat numai, de sentimente. Unde poate fi găsit domnul Radnor, ştii.

— Totuşi daţi-mi voie să vă ofer ceva de mîncare.

Nu v-am înţeles greşit ?

— Nu pot mînca. Cred că m-ai înţeles foarte bine.

— Doriţi să plec ?

— Te implor.

— Mă întristează, scumpă doamnă.

— Şi pe mine mă uşurează. Iată calul dumitale.

Ii întinse mîna. El i-o atinse şi se înclină. O privi în faţă. Un puhoi de întrebări imposibil de pus îi năvăleau pe buze şi se retrăgeau, la gîndul incredibil că maniera în care-1 trata, mai mult decît cuvintele, îi risipeau orice îndoială. ♦

— Mă supun dorinţei dumneavoastră.

— Eşti amabil.

încălecă, o salută scoţîndu-şi pălăria, dădu pinteni calului, se înclină din nou în direcţia Nataliei, se îndreptă spre o alee laterală şi se îndepărtă în trap mărunt. Omul dispăruse ; dar în ochii Nataliei stăruia viziunea acelei feţe de cretă umedă, vag împurpurată de o flacără lipsită de viaţă.

CAPITOLUL XI

IN CARE VEDEM UN DOMN ÎNROBIT CONVENŢIILOR, CARE ÎNCEARCĂ SA ANALIZEZE PROPRIUL SAU SPECTRU

Dudley călări înapoi la Cronidge, cu lovitura de trăsnet în inima lui. I se propagase în întreaga făptură, ca rumoarea din sălile în care au loc aprige dezbateri politice şi unde lucrările de cuvînt explicative nu sînt acceptate din cauza tensiunii trepidante care animă ambele tabere. încerca să se concentreze asupra hotărîrii de a avea a doua zi dimineaţa o discuţie cu domnul Victor
Radnor, în care el va reprezenta simţămintele

familiei sale. Dar tumultul înfiorător din sufletul lui şi surescita rea nervoasă il paralizau ; nu era în stare să discearn . natura propriilor lui sentimente ; pierduse auzul şi simţurile omului individual ; devenise teatrul ciocnirilor crîncene dintre două tabere, ostile.

Era puternic afectat, ştia acest lucru.; şi se considera insultat, deşi un alt glas lăuntric îi ţipa că e perfect liber şi că nu fusese înşelat şi capturat intr-un mod fără de ieşire.

Fata se ţinea departe de conflagraţia din el, prinsă intr-un soi de viitoare. îndreptîndu-şi reflecţiile către tatăl şi mama lui, senzaţia certă de a fi fost insultat, care nu era însă lipsită de micile ei compensări de orgoliu, îl afunda în haosul unor sentimente şi mai adînci. Care erau asemenea agoniei unui scafandru, o monstruoasă gogoaşă de om în armură, plutind uşor în pofida greutăţii, şi gîndindu-se cu jale la tubul atmosferic care-i menţi-nuse comunicarea cu lumea de deasupra. O singură smu- citură şi ar fi ieşit din nou la suprafaţă, eliberat de carcasa hidoasă, de fantoma înfricoşătoare care despica mîlul verde — ar fi fost liber ! — şi vuietul din urechi încetează... lumea apare estompată, străină, un loc de dureroase făgăduinţi...

Starea de spirit a ţinui domn care detestă metafora abstractă cu aversiunea cu care o detestă cel mai vulgar dintre mîncăii noştri, nu poate fi descrisă decît metaforic ; din simplul motiv că în el se petrecea ceva ce depăşeşte sfera limbajului de piaţă. Ce se petrecea în el ar fi putut furniza material pentru epopeea înfruntării dintre natură şi circumstanţă. Şi de aceea, metaforele, comparaţiile, analizele, toate vechile lămpi menite să ilumineze întunecimi abisale, trebuiau scoase la suprafaţă şi lustruite bine, ca să ne îngăduie să întrezărim şi noi

cumplita încăierare.

Liber şi voios ! Da, dar fără dorinţa de a fi liber ; în acelaşi timp, îngenunchind cu umilinţă şi mîhnire în faţa dreptului familiei lui de a pronunţa verdictul. Acesta a fost al doilea stadiu al zbuciumului lui Dudley. Avea în buzunar o scrisoare a Nestei. Nu-i putea răspunde înainte de a-1 vedea pe tatăl ei. Şi această întrevedere trebuia să rămînă în suspensie pînă în momentul cînd va ajunge la o hotărîre fermă.

Nesta îi scrisese foarte concis. Formula de adresare era : „Dragă domnule Sowerby“. îi promisese să-i trimită noua ei adresă din Brighton. „Tatăl ei tocmai plecase. Domnişoarele Duvidney părăsiseră hotelul unde trăseseră în prima zi, şi se mutaseră într-o casă mobilată, cu vedere la mare. Conform aranjamentelor, ea avea la dispoziţie un grajd de lux care închiria cai, şi chiar în acea dimineaţă făcuse o partidă de călărie pînă la dune, împreună cu un maestru de echitaţie şi un grup din care făcea parte şi o doamnă foarte agreabilă.“

Observă, aprobator, că în scrisoarea ei evitase orice aluzie la acea „Delphica“ din incomprehensibilul serial, sau ce-o mai fi fost, al domnului Durance. Povestire care, aşa cum îi afirmase şi Nestei, îl irita, pentru că era lipsită şi de haz şi de adevăr istoric ; ea stăruise că are haz, iar el se străduise să-i găsească o semnificaţie cît de cît logică. Acum i se părea că se umilise căutînd să-i facă pe plac. Insistenţa ei asupra Delphicăi era de-a dreptul jignitoare. Oricum, de astă dată nu o menţiona. Scoase scrisoarea din buzunar, pentru a o analiza într-o nouă lumina.

Caligrafia era elegantă, la fel de elegantă ca a celei mai autentice „lady“ din lume. Dudley nu o condamna pentru bunele ei maniere atît de înşelătoare — dacă, cumva, îşi cunoştea situaţia. S-ar

fi putut, însă, s-o ignore. In fond, pentru străini, pentru cunoştinţe întîmplătoare, chiar şi pentru prieteni, situaţia ei, care purta un nume odios, era lipsită de importanţă. Cînd era însă vorba de o căsătorie, lucrurile se schimbau. Din acest punct de vedere. Dudley era de partea familiei sale.

Pe de altă parte, o idee care se strecura pe furiş nu ţinea cu familia. Dar perspectiva titlului care s-ar fi putut să-i revină într-o bună zi stîrnea în el obiecţii reveren- ţioase, adică tot ceea ce ar fi putut invoca familia lui cucernică şi neîntinată pentru a respinge alianţa cu o casă pătată, vinovată de a fi tolerat imoralitatea. Cine şi-ar fi putut imagina că domnul Radnor ducea o viaţă de păcat, grozăvindu-se totodată cu rectitudinea lui ? Şi dînsa, mama, o doamnă — o adevărată doamnă ; înzestrată cu simţul datoriei, cu simţul onoarei ! Că era o doamnă de viţă nobilă, Dudley părea convins. întrezărea ca printr-un văl transparent, ţesut din respect şi dezgust, scena înfiorătoare, ca un măcel în miez de noapte, a unei doamne care sfărîmă toate barierele şi plonjează în beznă, din dragoste. Dar cum de putuseră ascunde totul pînă acum ? în sferele înalte în care se învîrtea Dudley, incongruenţele erau expuse la lumină : scandalul se plimba gol şi neruşinat — figurant într-o lume de amabilităţi politicoase. Şi totuşi femeia asta era aur curat, o adevărată doamnă. Chipeşă încă, în tinereţe trebuie să fi fost superbă. Şi o mîn- drie lesne de înţeles (căci aşa ar fi conceput-o Dudley) l-a redus, probabil, la muţenie pe soţul ei abandonat... s-a înfăşurat într-o tăcere de mormînt. Dar şi să pierzi asemenea femeie, era deajuns ca să ucidă un bărbat! Desigur, însă, aşa cum îi mărturisise mama fetei, aceasta din urmă era lipsită de ocrotirea legitimităţii. Dudley vedea, ca într-o iluzie optică, umbra rotundă a întregului pămînt pro- iectîndu-se

asupra Nestei.

îi era milă de ea, şi se strădui să judece obiectiv. Efortul fu încununat de atîta succes, încît acum se străduia să judece subiectiv. Prima lui stare putea fi asemuită cu escaladarea unui zid neted ; cea de a doua, cu prăbuşl- iea lentă într-o prăpastie. Vor avea loc consilii de familie, oribile. Uimirea chinuitoare a tatălui său în faţa unei asemenea probleme, înfăţişată unei familii cu principii foarte riguroase şi cu pretenţii pecuniare. Mama lui, care va rosti pe şleau abominabilul cuvînt — situaţie pentru care, în Evul Mediu, anumite familii princiare s-au războit între ele, dar care, din punct de vedere moral, era cu totul condamnabilă. Şi pe care biserica a condamnat-o dintotdeauna. O pată ; ba chiar transmisibilă : posteritatea, şi s-ar putea să fie o posteritate cu titlu nobiliar, ar protesta. Un om în situaţia lui Dudley nu se putea gîndi numai la el. Aristocraţii au datorii faţă de posteritate. Iată una dintre proeminentele şi permanentele deosebiri dintre ei şi oamenii de rînd.

Mama lui avea să-i propună din nou să se însoare cu aleasa ei : Edith Averst, cu o zestre, în prezent, de o mie de lire pe an, şi perspectiva unui venit de vreo şase mii anual şi, eventual, a domeniului lui Sir John : Carping, în ţinutul Leicester. Un domeniu frumos, care, după toate probabilităţile, îi va reveni lui Edith, pentru că fraţii ei, pe măsură ce creşteau, erau devoraţi de tuberculoză. Şi era o fată frumoasă ; numai că Dudley n-o iubea, iar el dorea să iubească. Se deprinsese cu acest gust de la cealaltă, care acum se întunecase şi se diminuase ; întinată, estompată, şi totuşi nu stinsă, încă. Trebuia să se ferească s-o revadă.

întinată, dar nu din vina ei ; fata în sine era inocentă. Acest lucru constituia pentru el nefericita

tentaţie de a-şi înghiţi jumătate din simţăminte, jumătatea care purta binecuvîntarea societăţii, în favoarea celeilalte jumătăţi, nebinecuvîntate, care-1 atrăgea, dar de care se temea. E posibil ca vinovăţia să genereze nevinovăţie ? îşi punea această întrebare, cu speranţa că e posibil. Familia lui îl învăţase să creadă că legile care guvernează instituţiile omeneşti sînt de natură divină — pînă cînd intervine istoria şi le schimbă. Dar se schimbă numai pentru a fi transformate într-un nou bastion împotriva celor infideli.

Mentalitatea lui conservatoare se retrăgea disciplinat, ocupînd postul de ariergardă a rezistenţei. Dar îndărătul ei, Dudley încerca o tainică mîndrie pentru că îşi pleca urechea şi la cauza vrăjmaşului care-1 asedia. Cînd toate acestea îi deveniră clare, îşi atribui slăbiciunea excesivei preponderenţe a naturii în el, faptului că se lăsase atras de un chip frumos. O, dar nu era numai atît ! Ochii aceia dulci scăpărau de spirit. Şi apoi fata îl călăuzise şi pe el, îl orientase către bucurii spirituale. Il scosese din cercul gîndirii comune şi-l îndrumase spre alte sfere mai înalte, îşi aduse aminte eă, datorită sublinierilor ei, reuşise să guste şi el un umor mai subtil, pe care altminteri nu l-ar fi sesizat. In ciuda culturii ei feminine, mai superficiale, putea fi mîndră de cunoştinţele ei. Şi avea o înţelegere promptă, uimitoare ; era şi modestă, în relaţiile ei cu înţelegerea lui mai lentă dar mai profundă, cu toate că rîdea mereu şi avea întotdeauna pregătit acul umorului, îl învăţase să se lepede de dispreţul lui faţă de romantism, îl făcuse să înţeleagă că, în realitate, acest dispreţ ascundea o teamă. Pe drept cuvînt ; şi era conştient de obtuzitatea lui, acum cînd îi schiţa portretul cu mintea şi cu simţurile care o aureolau cu nimbul jrnei dimineţi proaspete.

Prudenţa îl sfătui să-şi spună că s-ar putea să nu fie vorba decît de jocul tinereţii, şi de tendinţa unui bărbat înhămat la treburi prozaice de a preţui exagerat ceea ce i se păruse a fi făptura feminină complementară lui.

Venerînd puritatea aşa cum o venera el, se pomeni punîndu-şi întrebarea dacă fie şi cea mai adorabilă dintre fiinţele pure, avînd o asemenea origine, nu va da la un moment dat la iveală, într-un fel sau altul, urme şi influenţe ale antecedentelor ei. Dacă ar fi putut să fie sigur de neprihănirea ei morală, o ardentă generozitate, păstrată undeva în rezervă, îndărătul îndoielilor anxioase, l-ar fi îmboldit pe Dudley să-şi înăbuşe dezaprobarea şi să braveze lumea sub scutul avantajelor băneşti; pe care va

trebui să le susţină cu fermitate în faţa clanului Cantor, pentru a le înfrînge împotrivirea de a primi în sînul lor o fată fără nume, dar moştenitoare a unei averi fabuloase. Educaţia primită în familie şi gusturile lui ereditare făceau ca aspectul unei naturi dezgolite, văduvite de argumente materiale, să fie malefic, de-a dreptul diabolic. I se acordau şi naturii oarecare drepturi, dar numai în anumite condiţii şi însoţite de ceremonii. Şi cînd natura violează aceste condiţii, redevine, în mod vizibil, vechea bestie răzvrătită, ticăloasă, care năzuieşte să dărime şi să niveleze cele mai sacre dintre edificiile ncmstre. O alianţă cu oricare dintre partizanii ei, îi apărea lui Dudley ca un act de trădare faţă de familia lui, de clasa lui, de principiile lui. Şi, cu toate acestea, îi trepida în gîtlej un strigăt de fericire criminală la. gîndul că ar putea săvîrşi asemenea act.

Hotărî să nu se ,.pripească“ şi aşteptă trecerea zilelor pînă cînd Lady Grace Halley, în noua ei postură de văduvă, sosi la Cronidge. Lady Cantor îi vorbi despre insondabila mîhnire a lui Dudley. Lady Grace avu o discuţie cu el între patru ochi. î se adresă fără nici un preambul :

— Ai aflat, deci ?

— Dumneavoastră eraţi la curent ? întrebă el şi tonul lui conţinea un reproş iritat.

— Numai de ieri, cînd am trecut prin Londra. Am aflat — dintre toţi oamenii din lume — tocmai de la un anumit Sir Abraham Quatley, la care fusesem îndrumat să apelez pentru reglementarea acţiunilor soţului meu la Organizaţia Căilor Ferate din America de Sud, Am stat de vorbă, şi lucrul a ieşit la suprafaţă. *El* ştia, dar mi-a spus că, în general, nu se ştie. Şi îl apreciază, îl respectă pe domnul Victor Radnor. Va trebui să ţinem totul în secret, nu-i aşa ? Dar domnul Quatley aflase

despre intenţiile tale şi, cunoscînd relaţiile noastre, „a estimat“ — cunoşti limbajul din City — că e de datoria lui să-mi atragă atenţia, şi aşa mai departe. Asta s-a întîmplat după ce detectasem pe fruntea lui o îngrijorare pe care a trebuit să i-o trag cu arcanul din gură. Ce-ai de gînd să faci ?

— Ce pot să fac ?

— Ţi-e dragă fata ?

Dudley recunoscu un oarecare ataşament, aşa cum se cuvenea în situaţia dată. Lady Grace nu era femeia care să se lase impresionată de o idilă pastorală. Totuşi, Dudley îşi dădu seama că-1 dispreţuia ca îndrăgostit. Dar afirma că-i înţelege dilema.

Nedumerirea în faţa injusteţei soartei şi a oamenilor plasa o mască ofilită peste trăsăturile şi peste sentimentele Iui. Acestea din urmă erau sfîşiate ; întreaga lume era sfîşiată. Nu cerea decît un răgaz, un răstimp în care să-şi poată defini sentimentele şi să poată revedea o imagine a lumii reconstituită din frînturi. Trecuseră şase zile. In faţa familiei lui, se justifica prin urmările şocului.

— Nu te mai întâlneşti a doua oară cu asemenea şansă, îi spuse Lady Grace, înălţînd din umeri.

Căzură de acord asupra onestităţii comportamentului mamei. Aceasta se reflecta şi asupra tatălui, gîndi el.

— Trebuie să-i fi venit greu să dezvăluie asemenea lucruri, înainte de o logodnă.

Umerii "Lady-ei Grace erau cuprinşi de neastîmpăr.

— Cînd e vorba de sentimentele unui bărbat !

— Ce să-ţi spun, sentimentele unui bărbat ! Eu reprezint juriul britanic care pledează pentru sentimentele femeilor.

— Dar s-au căsătorit în cele din urmă ?

Lady Grace declară că nu cunoaşte amănunte. Ştia să mintă cu mare abilitate.

A doua zi se afla în drum spre Londra, înarmată cu solicitarea Onorabilului Dudley de a se întîlni cu „tatăl fetei“.

CAPITOLUL XII

ÎNFĂŢIŞEAZĂ CEEA CE POATE FI UN LUCRU MĂRUNT SAU UN LUCRU IMPORTANT, DUPĂ CUM HOTĂRĂŞTE INIMA ACTORULUI PRINCIPAL

Skepsey o introduse pe Lady Grace în biroul particular al patronului său, şi o întreţinu cit timp acesta lipsi. Ii povesti că îşi înmormîntase soţia. Văzîndu-1 cum îşi freca mîinile, doamna se temu că va asista la un acces de văicăreli. Dar Skepsey dorea să-i vorbească despre eveniment, să o convingă de modesta lui participare la durerea acestei pierderi şi de felul în care se poate obţine o consolare cînd eşti amărît. Ii cîştigă aprobarea menţinînd o balanţă corectă între cele datorate subiectului şi cele datorate ascultătorului.

După ce rămăşiţele pămînteşti ale sărmanei sale soţii fuseseră coborîte în groapă, el îşi îngăduise o zi de vacanţă la Hampstead. La întoarcerea în Londra, seara, se pomenise în imediata vecinătate a unei cîrCiumi, cunoscută pentru exhibiţiile de pugilistică şi antrenamentele care aveau loc la primul etaj. Dar el era pradă melancoliei şi gîndurilor sumbre care ne podidesc în asemenea zile. Cu toate că, dacă ne punem întrebarea de ce e necesar să părăsim această lume, se ridică, la fel de legitim, şi întrebarea : de ce a fost necesar să venim pe această lume ? Şi dacă nu am reuşit, pe parcursul vieţii, să ne facem utili patriei, atunci răspunsul nu poate fi satisfăcător. Pe cînd se lăsa furat de asemenea întrebări copleşitoare, s-a trezit acostat de o femeie tînără : absolut respectabilă, din toate punctele de vedere.

Aceasta l-a întrebat dacă văzuse cumva un tînăr intrînd în circiumă. Femeia i l-a descris, vestejind totodată ispitele demonice ale unor astfel de localuri. In cele din urmă, cum femeia stăruia să intre ca să-şi caute bărbatul şi ca să-l con-

vingă să $e smulgă din „capcana diavolului“, Skepsey, a însoţit-o, a urcat la etaj şi l-a adus pe tînăr jos. Dar prietenii omului, sau mai bine zis cunoştinţele care-şi spun prieteni, şi care se aflau sub efectul băuturii, nu l-au lăsat cu una cu două, şi au început s-a apostrofeze înjuri«« pe tînăra femeie. Aceasta îşi ţinea mîna pe braţul bărbatului şi cita întruna din *Sfînta Scriptură*. Trist să povestim asemenea lucruri despre nişte oameni care poartă numele de englezi — şi cu atît mai tristă scuza că erau în stare de ebrietate. Nu se mulţumiră să-l smulgă pe tînăr din mîna femeii, dar o şi înghiontiră, o îmbrînciră afară din circiumă, o zvîrliră în stradă.

— Era de datoria mea să-i iau apărarea, declară Skepsey. Era foarte neajutorată. Convinsă de eficacitatea citatelor din *Biblie*. Nu a opus rezistenţă. Am reuşit să-i eliberez, pe ea şi pe tînărul pe care-1 ocrotea, numai cu condiţia să urc din nou şi să ofer o mostră a competenţei mele. îi asigurasem că oricare dintre ei îmi va ţine piept, va fi doborît la pămînt. Desigur, mi-au rîs în nas, dar le-am dat o dovadă chiar pe trotuar. Aşadar, am urcat cu ei la etaj. Eram covîrşit de nenorocirea mea, aveam nevoie de o descărcare, şi mi-am pus mănuşile. Oponentul meu era un om voinic ; fireşte că rîdeau cu toţii de cel pipernicit. Le-am declarat că totul depinde de cunoaşterea principiilor iniţiale şi de forţa de a le aplica. Nu vreau să mă laud, doamnă ; oponentul meu, mai tînăr cu zece ani decît mine, a fost, cît ai zice peşte, culcat la pămînt ; acelaşi lucru s-a întîmplat şi în a doua rundă. Oamenii mă priveau cu uimire. Le-am repetat că nu există nimic mai grozav decît principiile iniţiale, aplicate în acţiune. V-am menţionat acest incident numai pentru a vă sub-

linia imensa alinare pe care mi-a adus-o la încheierea unei zile negre.

— Şi în felul ăsta ţi-ai potolit tristeţea, comentă Lady Grace.

>

Skepsey se dădu în lături, pentru a face loc patronului său care intra.

Cînd o văzu, în ochii lui Victor se aprinseră candelabre de sărbătoare.

— Sînt chiar atît de binevenită ? în zîmbetul ei pulsa emoţia. Şi micul dumitale factotum, şi dumneata mă faceţi să-mi pierd capul de atîta flaterie. Apropo, Skepsey mi-a recomandat îmbrăcarea mănuşilor de box în chip de consolare pentru cei rămaşi văduvi. Avea cele mai bune intenţii. Ce păcat că femeile nu pot face uz de mănuşile pugilistice !

— O, mănuşile de box pot pricinui destul rău. Văd că doreşti să-mi spui ceva.

— Cum vezi ?

— Tţţ, tţţ ! • -

Tonul frivol al glasului ei şi flecăreala fără noimă încetară ; acum vorbea grav, în armonie cu înfăţişarea-i îndoliată.

— Ai ghicit. Vin din partea lui Dudley. A aflat totul. Aş dori să-ţi fiu de ajutor, orice mi-ai cere.

Victor îşi înălţă capuL

— Cine i-a spus ?

.— în nici un caz un duşman.

— Dar cine ?

— Mama fetei. Şi a procedat corect.

— Fără îndoială, răspunse Victor şi, în momentul acela, chiar aşa gîndea. O, deci a stat de vorbă cu el ! Mie nu mi-a suflat o vorbă. De o săptămînă încoace — mai precis de şase zile — o tot văd spionînd după ceva la care pare să se aştepte. Iscodeşte ca o faţă pitită pe după o uşă întredeschisă. Şi e pe jumătate moartă ; a refuzat să-mi dea vreo explicaţie. Probabil că aşteaptă o veste de la el, sau despre el — hotărîrea lui, oricare ar fi aceasta !

— Din punctul ăsta de vedere nu-ţi pot fi de ajutor. E un tip impenetrabil. Vrea să te întîlnească săptă- mîna viitoare, marţi.

— Accept din toată inima.

— Şi fata ?

— Fredi ? — biata Fredi — ah, sărmana mea copilă! Nu, ea nu ştie nimic. Uite care-i adevărata situaţie : dînsa, soţia legitimă, trăieşte încă. Cel puţin aşa se spune. Mă rog, trăieşte împotriva tuturor legilor fizice şi medicale, trăieşte din simplă încăpăţînare — e un miracol de voinţă din partea unei creaturi umane să... Am aflat de la doctorii ei, de la prieteni, de la servitori, nimeni nu poate înţelege de ce anume se mai agaţă viaţa asta... Eu îi doresc toată fericirea din lume... numai să-i mai poată ajuta la ceva. Dar pe noi, pur şi simplu ne omoară. înţelegi, scumpă prietenă, dumneata eşti o prietenă adevărată, mi-ai dat dovezi de prietenie.

Ii luă mîna, i-o strînse şi i-o ţinu, simţind nevoia unui răspuns fizic la emfatica lui declaraţie. Şi la atingerea mîinii ei calde, ideile îşi luară zborul.

— Eşti prietena de care am nevoie. O femeie de curaj! Biata mea Nataly— ea îndură, în felul ei liniştit. Dar o femeie de curaj şi-ar lua locul alături de mine şi ar sili lumea să-i aducă omagiul cuvenit. M-ar ajuta, un zîm- bet luminos e de mare ajutor ! O femeie de curâj nu s-ar lăsa niciodată înfrîntă. Desigur, am fi putut trăi ascunşi în pădure, sufocaţi, gata să ne dăm sufletul. Dar eu am nevoie de lumină, de aer, de luptă, dacă vrei. Şi doresc alături de mine o camaradă, nu o... asta nu înseamnă că mă plîng. O respect, o compătimesc, o iubesc... da, o iubesc cu onoare. Numai că am nevoie de altceva... de curaj... ca să-mi înfrunt duşmanii. Foarte corect din partea ei că i-a vorbit lui Dudley Sowerby. Trebuia să afle, era obligatoriu să ştie ; toţi cei care au relaţii apropiate cu noi trebuie să ştie. Dar înţelege, te

rog : aşteptam de pe o zi pe alta înlăturarea acelui obstacol care o împiedică

să-şi ocupe poziţia egală cu cea a tuturor celorlalte femei. Şi după aceea aş fi stat de vorbă cu toţi cei interesaţi. Nu înainte ; de dragul ei. Şi acum ce-a făcut ? Dudley va pretinde... înţelegi. Şi cînd voi fi obligat să-i mărturisesc că mama, mama fetei pe care o cere în căsătorie, nu se află încă în situaţia de a trece, la rîndul ei, printr-o ceremonie similară... S-ar putea ca în chiar această clipă obstacolul să se fi făcut praf şi pulbere. Spun că *s-ar putea.* Am informaţii precise, doctorii, prietenii, servitorii, toţi mi-au declarat că nu poate dura mai mult de o săptămînă. Dar dumneata eşti aici, în carne şi oase, pot să jur ! O atingere a mîinii mi-o spune. O mînă de femeie ? Ei, da : pot citi din atingerea unei mîini de femeie — trădează mai multe decît chipul sau buzele ei. Victor îşi coborî vocea : Nu vreau să te condolez ; dacă suferi, ştii bine că îţi împărtăşesc suferinţa.

Ii sărută mîna, i-o eliberă, apoi o privi şi-i întîlni ochii. Surprinse în ei hotărîrea unui plonjon şi se pierdu cu totul. O împunsătură de conştiinţă îl făcu să spună :

—■ Cît despre păcat... dacă s-ar şti... acum sîntem pur şi simplu o pereche de asceţi, absolut.

Afirmaţia lui era neinteligibilă. Constituia mai curînd o justificare faţă de conştiinţa lui decît faţă de acest spiriduş în fustă, despre care ştia că îngăduie mici libertăţi afectuoase, învăluite în forma enigmelor. îşi recă- pătă însă stăpînirea de sine şi se legă de cuvîntul „păcat“, pentru a-şi acoperi scăparea de care se făcuse vinovat filistinul din el. începu să-i povestească istoric, concis, despre neprihănita frumuseţe a iubirii pătimaşe dintre cei doi pe care lumea îi considera nişte proscrişi, numai pentru că se iubeau cinstit. Nu exista nici un păcat în asta. Accentuă asupra cuvîntului „păcat“, pentru a spulbera accepţia pe care i-o dăduse ceva mai înainte.

— Prostii, răspunse Lady Grace. E un fapt împlinit. Acum trebuie să-i faci faţă. Bizuie-te pe

mine, voi face tot ce-mi stă în puţinţă. Vrei să-l vezi marţi pe Dudley ?

O să-i scriu. Fii foarte precis cu el, şi nu uita de veşmîntul aurit. Nu-i nevoie să-ţi mai amintesc. Nesta dumitale nu nutreşte aversiune pentru el ?

— îl admiră, îl respectă, îi place ; e... de acord.

— Pentru început, e deajuns. Lady Grace se ridică în picioare, pentru că atmosfera se încinsese, devenise de-a dreptul încărcată. Şi atunci cînd femeia se dovedeşte de folos, adăugă ea, vei recunoaşte că îşi are locul ei în bătălie.

Rapida şi neobişnuita alternare de bosumflări şi încruntări şi. zîmbete cu gropiţe de pe faţa frumoasei văduve înveşmîntate în negru, amintea de o pufnire de vînt pe suprafaţa însorită a unui lac, într-un ungher umbros. Fruntea ei era chiar sub bărbia lui, buzele ei în periculoasă vecinătate. Doliul pe care-1 purta era o ispită în plus. Văduvele îndoliate, cînd nu stăruie să încline prea mult spre sumbrul ţărm stigian, purtînd pe chip paloarea hapui’ilor care au grăbit expedierea defunctului, provoacă braţul bărbătesc să le susţină, să le smulgă patetica fiinţă din hăul tenebros. Şi, mai ales, cînd o văduvă îndrăgeşte în mod evident viaţa ! Compasiune, simpatie, impuls, şi de cealaltă parte, gratitudine, iarăşi impuls, căldură vie ; şi o muşcătură a conştiinţei care se luptă cu împăratul Spaimelor pentru a o smulge din infern pe cealaltă Euridice ; şi o sete subită, copleşitoare ; şi solicitudinea, o delicată solicitudine de a pune pecetea pe un anumit lucru şi de a-1 numi fapt împlinit, spre uimirea istoriei ; şi o zvîcnire a neruşinării din tinereţe în sicriul ei ; toate insurecţiile naturii, în absenţa colonelului care-i comandă regimentele ; toate trucurile şi combinaţiile ei, care ne afectează pe moment mult mai puţin decît ne-a emoţionat strîngerea unei mîini catifelate în mina noastră, care aparţine alteia. Dimpotrivă, triumfăm, ne desfătăm cu savoarea fructului oprit, care ne compensează

pentru strădaniile noastre. Şi-i încredinţăm cronicarului misiunea de a consemna în hieroglife un fapt mai’e, rotunjit.

m

Doamna trecu strălucit prin încercarea supunerii, încordîndu-şi umerii şi, la urmă, închizînd ochii. îşi recrută controlul de sine, deşi obrajii i se învăpăiaseră, şi îi aruncă lui Victor privirea unei persoane brusc deşteptate. Fiind .îmbrăţişată şi sărutată, se simţi obligată să se gîndească la gustul ei pentru acest bărbat, şi-i recunoscu o oarecare abilitate şi impetuozitate. Şi după împlinirea faptului, Victor nu poză nici în vinovatul care se pierde în scuze, nici în obraznicul care se împăunează, ci afişă splendoarea zeului liric care şi-a potolit fervoarea adă- pîndu-se la izvorul seninătăţii, dar care nu se oferă să şi-o reînnoiască. Radia lumină, li spuse :

— Da, eşti femeia care trebuie să deţină locul de frunte în bătălie.

Cu ase'menea femeie alături, ar fi putut cuceri lumea.

Comparaţiile care se perindau prin mintea doamnei, evocînd crîmpeie de amintiri din trecutul unei femei de clasa şi poziţia ei, erau în favoarea lui Victor. Pentru că nu-i plăceau libertinii întreprinzători şi dispreţuia tinerii lipsiţi de experienţă. Lumina de pe faţa lui o asigura că scena care se petrecuse nu se va repeta în mod organizat, şi că nu avea de-a face cu un dominator care să-i ceară întîlniri fixe. Era stăpînă pe ea însăşi. Aşa să fi fost oare ? începu să înţeleagă cum de fusese cucerită şi determinată cealaltă femeie să săvîrşească marele salt alături de el. Ar fi dorit să-i ceară povestea în amănunt. Dar nu se simţea în stare, după cum nu s-ar fi simţit în stare să-i reproşeze.

Venise la el fără nici un fel de gînd preconceput, fără nici un fel de intenţie, decît poate aceea de a cere sfatul unei inteligenţe superioare care să-i îndrume sau să-i reţină mîna de jucător la bursă ; sau poate ca să-şi ia răsplata pentru o temporară încordare psihică.

S-ar putea să reuşesc să te ajut, aşa sper ! spuse ea recăpătîndu-şi răsuflarea şi privindu-1 cu ochi vag mustrători.
.

Apoi schimbară subiectul, discutînd despre stocurile de acţiuni pe care le moştenise.

Victor le comentă în treacăt trăinicia, după care îi vorbi despre proiectele lui de viitor :

— Parlamentul ! Dar acasă la mine, dacă pomenesc numai acest cuvînt, biata mea soţie se ghemuieşte toată.

începu să elogieze diverse aspecte ale galantei femei de lume aflate în faţa lui.

— Dumneata reuşeşti în tot ceea ce faci, îi răspunse ea, convinsă de acest adevăr.

Şi convingerea făcu să palpite în sîngele ei amintirea celor petrecute cu puţin în urmă. Succesul îi încolăcise mijlocul şi o strînsese în braţe, succesul era cald încă pe buzele ei ; adora imaginea succesului.

— E drept, nu pot accepta să ratez, cînd mi-am pus ceva în cap.

Acum şi-o pusese în cap pe Lady Grace, şi o privi cu tîlc. Femeia se simţi străbătută de un fior feciorelnic. Feţele astea transparente, pe care gîndurile, care sînt pe jumătate intenţii, se conturează luminoase ca nişte fulgere, transmit curenţi de electricitate în trupurile celor mai slabi. Il imploră, întinzînd braţul cu palma întinsă ca o barieră, iar capul ei se clătină de trei ori în semn de negaţie. Cu toate că nu se ferise şi nu se retrăsese propriu-zis, Victor se înclină în faţa refuzului, iar ea îi dărui un zîmbet- de gratitudine şi de uşurare ; o, cît de uşurată se simţea în faţa acestei deferenţe care stăvilise instinctul de pradă !

— Să-i comunic lui Dudley că rămîne pentru marţi ? ' — La orice oră îi face plăcere.

— O vizită care înseamnă...

— Indiferent de ce înseamnă.

— Mă gîndesc că s-ar putea să fie cam neplăcut.

— Pentru mine ? Sînt pregătit întotdeauna pentru orice întîlnire.

Zîmbetul ei era măgulitor de luminos:

— Apropo, păstrează şi intensifică relaţiile cu oamenii din City care-ţi sînt apropiaţi ; dă cit mai multe recepţii ; hrăneşte-i cu dineuri, îl sfătui Lady Grace.

— Acasă ?

— Ar fi mai bine. Invită-i pe Sir Rodwell Blachington, pe

Sir Abraham Quatley, cu soţiile. Acum nu mai poţi da înapoi. Şi eu am să te sprijin.

Ii aduse din nou un omagiu. Lady Grace se ridicase să plece. Dar uitase de mina Tiddler.

Mina Tiddler urca încet dar sigur. Victor îi anunţă cifrele. Apoi îi sărută mina şi Lady Grace plecă, puţin ameţită de lucrurile neaşteptate care se întîmplaseră. Dar era obişnuită să se adapteze formelor noi pe care le luau evenimentele ; cu toate că nu trecuse prin foarte multe experienţe. Comparat cu jocul la bursă, jocul dragostei i se părea o inofensivă distracţie.

Victor intră în biroul domnului Inchling şi începu să peroreze, fără să-i dea celuilalt prilejul de a rosti măcar un cuvînt. Dorea s^ fie admirat, nici el nu ştia pentru ce. Bunul său partener era foarte ataşat de soţia lui. In trecut, Victor o botezase pe soţia lui Inchling „doamna Grundy [I]“. Bîrfea, cenzura totul. De bună seamă, cunoştea — nu s-ar fi putut să nu cunoască — situaţia lui. Totuşi niciodată nu manifestase cea mai vagă lipsă de respect. îşi amintea, în mod ciudat, cum faptul că- soţii Inchling, care în public se arătau întotdeauna de acord indiferent de ce gîndeau în particular, îi erau devotaţi, îi influenţase, dacă nu chiar îi insuflase hotărîrea de a lepăda mantia obscurităţii care îi scurta zilele, şi de a ieşi într-o lume pe care el o putea ilumina, pentru ca aceasta să-i trimită îndărăt splendidele reflexe. Da, Inchling şi soţia lui, pentru că alcătuiau un singur tot ; şi dacă acest tot, subordonat lui, cunoştea adevărul şi-l accepta, atunci întreaga lume putea fi cucerită. Ei marcau pulsul g'run-dismului oamenilor căsătoriţi. Şi aşa se şi întîmplaseră lucrurile.

îi expuse pe larg părerile lui asupra afacerilor din India, pentru a-1 menţine pe Inchling mut, şi îşi lăsă gîn- durile să lunece aproape cu afecţiune către buna şi credincioasa lui soţie care, neavînd raze X în priviri, nu putea avea cunoştinţă de senzaţionalul eveniment care se petrecuse între cei patru pereţi ai biroului său.

I **Nume car? personifică moralitatea convenţională şi îngustimea de vederi.**

Nataly nu ocupa un loc prea generos în ideile lui. Ştia şi regreta acest lucru.

Cînd sosi acasă, o salută cu o afecţiune sporită. Jalnica ei lipsă de curaj îl îndemna să o trateze cu blîndeţe.

— Ai văzut pe cineva ? îl întrebă ea.

— Oameni din City. Şi tu, dragostea mea ?

— A venit în vizită domnul Barmby. A fost plecat o săptămînă la Tunbridge Wells, unde are un prieten. Apoi adăugă întristată : L-am văzut pe Dartrey. L-a adus la Londra pe lordul Clanconan, pentru o consultaţie medicală, după care, probabil, îl va duce la Brighton.

— La Brighton ? Ce viaţă poate găsi un om ca Dartrey la Brighton ?

Pieptul Nataliei se înălţă într-un suspin.

— Dacă eu nu mă pot duce acolo s-o văd pe Nesta, mi-a promis el că mi-o va aduce aici pentru o zi.

— Dar, draga mea, dacă doreşti s-o vezi, am să ţi-o aduc eu.

— Devine din ce în ce mai imperios să o văd.

— Nici o grabă, nici o grabă. Aşteaptă pînă la sfîr- şitul săptămînii viitoare. Şi eu trebuie să-l întîlnesc de urgenţă pe Dartrey, în chestiuni de afaceri.

Nataly îi dădu adresa, aflată într-un scuar din apropiere. Cum mai avea puţin timp pînă la ora cinei, Victor zbură la Dartrey. Nataly nu-i puse nici o întrebare.

Colney Durance îi mărturisise lui Dartrey că Victor o ucide pe Nataly. într-adevăr, era din ce în ce mai lipsită de însufleţire ; zîmbetele ei apăreau ori de cîte ori era nevoie, dar păreau stinse. După întrevederea cu Dud- ley, cînd ajunsese acasă, leşinase. Dar ceruse cameristei să jure că nu va sufla un cuvînt, şi aceasta se arătase gata să cruţe sentimentele unui soţ atît de duios — şi ale unui stăpîn atît de bun.

capitolul XIII

DOAMNA MARSETT

Colney Durance era în stare de mici acte de bunăvoinţă, drept care se repezi la Brighton ca să-i readucă exilatei Nesta gustul prietenilor ei din Londra. Domnişoarele Du- vidney ştiau că acest temut domn îi purta afecţiune fetei. Propria lor afecţiune, care devenise mai fierbinte decît le plăcea să recunoască, fusese de-a dreptul impresionată de maniera lui de a discuta cu fata. „Oricît ar fi fost de copil", cum se exprimau ele, Colney îi adusese omagiul de a-i face o sobră dar satirică trecere în revistă a evenimentelor politice la zi şi a articolelor publicate în ziare în ultima vreme. Şi domnişoarele fură introduse, spre uimirea lor, în peripeţiile agerei Delphica. Ascultară cu blajină bunăvoinţă expunerea asupra isprăvilor ei, din care înţelegeau atît cît ar fi înţeles dacă li s-ar fi vorbit în limba japoneză. La New York, grupului de lingvişti li se alăturase un nou reprezentant aventurier, ambasador al unei limbi europene : Signor Jeridomani, un filolog, fireşte dublat de un politician : Machiavelli *redivivus*, îi apăruse acesta blondei Delphica. Discursul pe care-1 ţinuse la dineul oferit de Trustul Delmonico fusese aplaudat de presa new-yorkeză ca fiind o capodoperă de isteţime. Delphica era însă singura membră a grupului care izbutea să vadă şi ce se ascunde îndărătul aparenţelor. Dar acum, datorită jurnalelor care jubilau şi rîsului homeric care se stîrnise în întreaga Europă, secretul fusese dat în vileag, în sensul că toţi concurenţii fuseseră demascaţi şi expuşi spre edificarea publicului american. Sprîncenele doctorului Bouthoin erau permanent înălţate, iar gura domnului Semhians era permanent căscată. îşi puneau întrebarea dacă să nu se întoarcă, indignaţi, în Marea Britanie. Dar patriotismul, condimentat de sosul cheltuielilor substanţiale suportate de buzunarul lor particular, îi reţinea. Dealtfel, nici unul dintre ceilalţi nu-şi manifestase vreo intenţie de a părăsi expediţia. Iar domnul Semhians înfăp- tuise cîteva minuni pe terenul de cricket. Acolo unde poate, vechea Anglie îşi scoate şi ea capul. Celor doi li se părea extraordinară răceala americanilor faţă de „limba lor comună", ba mai mult, le parveni zvonul că şi un emisar al limbii americane urma să fie

trimis în Japonia.

Nesta asculta, întreba, comenta, rîdea ; domnişoarele nu aveau nici o îndoială că era captivată şi că înţelegea totul. Cerea întruna să- i se descrie scenele dintre Del- phica şi domnul Falarique, faţă de care fata se comporta cu mare ingenuitate, precum şi cele dintre Delphica şi domnul Mytharetos, faţă de care se arăta arheologică şi homeriană.

Prin fiica lui, doctorul Gannius avea un atu pentru impunerea limbii sale guturale în Orientul îndepărtat. Dar îl munceşte bănuiala că domnul Falarique, devenit acum sobru din pricina greutăţilor care i se puneau în cale, s-ar putea să le pregătească într-o bună zi cine ştie ce surpriză, care să-i dea pe toţi peste cap ; aşadar, do'c- torul Gannius se străduieşte să-şi găsească aliaţi. îl sperie pe flexibilul Signor Jeridomani reducîndu-1 Ta fixitate lingvistica ; doctorului Boiîthoin îi laudă întruna fotbalul şi retractează, sau modifică, verdictul său asupra englezilor, anume că : „trupurile lor au forţă musculară, în schimb minţile lor femeieşti sînt lipsite de muşchi“. Pentru a sublinia caracterul făţiş, direct, al englezilor, chiar dacă gîndirea lor e cam densă, îi spune că „Amuzia, nu Aluzia, este duşmanul lor.“

— Dacă sîntem lipsiţi de muze şi de muzicalitate, cum se face, atunci, că avem cea mai nobilă pleiadă de poeţi ? întrebă doctorul Bouthoin.

— N-aţi recunoscut niciodată, în inimile voastre, aceste elemente străine, pînă n-aţi învăţat de la noi, germanii, că puteţi face paradă de ei.

— Dar nu ne-au înzestrat poeţii noştri cu cea mai bogată dintre limbi ?

— Ale cărei cuvinte le folosiţi doar pentru calambururi.

Domnul Semhians încercase, afectat şi ineficient, să uzeze de jocuri de cuvinte în faţa străinilor. Dar el şi şeful său erau obsedaţi de o idee nouă :

— Vai de mine, dacă gloata este acum cea care dictează, subordonarea gusturilor literare la cele ale gloatei va coborî naţiunea la cel mai de jos nivel intelectual, şi nu numai că ne va face incapabili pentru competiţiile cu străinii, dar vom ajunge de-a dreptul neinteligibili pentru ei, deşi acasă sîntem

ridicaţi în slăvi. Nu cumva asta-i calea Celui-de-Sus pentru a face naţiunile să se devoreze între ele ?

— Pentru că, reluă doctorul Gannius de parcă le-ar fi ghicit gîndurile, această excesivă, mult aplaudată productivitate atît a poeţilor tineri cît şi a celor bătrîni din literatura voastră modernă, poate fi considerată o reală recoltă literară ? Constituie măcar hrana nutritivă şi perisabilă a pieţii ? Nu-i cumva răpăitul stropilor de ploaie pe asfalt, în continuă mişcare, dar steril ?

Domnul Semhians făcu apel la Delphica.

— Da, geniu aveţi, răspunse ea îndreptîndu-i banda albă, scrobită, care-i încercuia gîtul. Geniu aveţi din supra-abundenţă ; dar vă lipseşte simţul critic.

— Poate că vă lipseşte sergentul instructor care să şmotrească mulţimile, adăugă doctorul Gannius.

Colney îşi părăsi întregul grup de concurenţi pe podiumul unei faimoase săli de conferinţe din New York, lăsîndu-i să dezbată cu ardoare, în faţa unui public uriaş, meritele limbilor respective.

— Am auzit, îi şopti doctorul Bouthoin domnului Semhians (a cărui gură se căsca tot mai mult pe zi ce trecea), că un bilet la această conferinţă costă zece dolari.

Nesta nu se mai sătura să audă despre Delphica.

— Ai mai văzut pe cineva din banda noastră ? o întrebă Colney.

— Nu, răspunse ea veselă, apoi se lăsă copleşită de un nor, conştientă de motivul ciudat care o îndemna să dorească a auzi cît mai mult despre fictiva eroină detestată de Dudley. Un motiv nostim şi impertinent, nu-i aşa ? Nu chiar atît impertinent, dar nostim în orice caz. Pentru că era în spiritul opoziţiei ei faţă de Dudley, fără să-i insufle însă un sentiment de inferioritate, aşa cum li se întîmplă de obicei fetelor.

Colney îşi adusese viola, pentru un duet. Organizară o încîntătoare seară de muzică, aşa ca pe vremuri, la Creckholt. Şi Nesta, cînd urcă la culcare împreună cu mătuşile, le împărtăşi spusele amuzante ale tatălui ei, cum că acest domn amar şi muşcător se prefăcea într-un mieluşel de îndată ce-şi fixa viola sub bărbie.

Colney înnoptă în casa lor. A doua zi, disdedimineaţă,

Nesta îl văzu de la geam plimbîndu-se pe faleză, şi i se alătură, pentru a-i gusta sarcasmele amare, împroşcate de apa sărată a mării.

— Convoiul ăsta de terase anoste, cu faţa spre mare ! Către terase se îndreptau acum invectivele satiricului. Pentru ca englezii ăştia cu buzunare doldora să se bată pe burtă cu marea ; asta-i priveliştea pe care o oferă zeului comerţului.

îşi plimbă ochii peste milele de „mutre englezeşti“ de pe plajă, rîzînd plictisit. Oceanul îşi schimba feţele, pă- rînd să se amuze şi el de spectacol. Cine ştie ce glumă ocultă îl făcu pe Colney să exclame :

— Capital!

— Vino cu mine în partea unde sînt prăvăliile, îl îmbie Nesta.

— Şi cîte mii de preoţi aveţi pe aici ?

— Vreo zece, cred, răspunse ea pe un ton care-i ţinea isonul.

Gindul lui Colney alunecă spre admiratorii ei": reverendul Septimus şi Sowerby.

— Ai mai avut vreo veste de la prietenul nostru care scînceşte la flaut ?

— Aici ? Nu. Trebuie să ghicesc la cine te referi.

Colney aruncă o privire iritată îndărăt, spre şirurile
de batalioane reprezentate pentru el de terasele scăldate în bani şi zise :

— Faţa unui ceasornic care a stat î Singura semnificaţie este aceea că e dincolo de timp.

v Nesta ştia că Durance nu avea nici o simpatie pentru Dudley Sowerby. Totuşi, cuvintele sale puteau fi şi o aluzie la vederea generală a şirului de case. Dar acel „dincolo de timp“ i se înfipsese în minte. O anumită faţă binecunoscută, deşi aproape frumoasă, se preta în chip fatal la caricaturizare.

Nesta ii vorbi despre exilul ei ; ar fi dorit s-o viziteze şi Skepsey ; se jeli de pierderea,dragii ei Loiţise. Era evident nedumerită de această lungă separare de părinţii ei, dar nu rosti un cuvlnt.

Se întoarseră pe chei.

Nesta îi aminti de nişte versuri pe care le scrisese Colney

pentru a celebra prima ei vizită la Brighton, pe cînd era copil :

„Pe urmă ne-am plimbat pe esplanadă,
Şi ce să vezi, chiar o balenă !
Părea să n-aibă nici un pic de coadă, în
schimb un cap ca de hienă.
Şi cînd am năvălit pe plajă,
Vînînd talazuri înspumate,
Ne-am pomenit cuprinşi de vrajă,
Cu sufletele-njierbîntate.“

— Am încercat şi eu, o dată, să fiu poet, observă Colney.

O doamnă cu picioare elegante, încălţate în pantofi parizieni, şi cu bucle negre, ondulate, atrăgător răvăşite de briza mării, care se juca dealtfel şi cu fustele ei, scoase un argintiu strigăt de bucurie : „Vai, dragă, ce plăcere !“ cînd dădu cu ochii de Nesta. Pe urmă, văzînd că era însoţită de „unul dintre noi“, îşi moderă tonul la o bună- cuviinţă aproape convenţională.

— Călărim astăzi ?

— Eu, una, da, răspunse Nesta.

— N-aş fi avut nici o plăcere dacă nu veneai şi dumneata.

— Atunci, la ora unsprezece.

— După ce-mi scriu scrisoarea către Ned.

Rosti numele cu o salvă de sunete argintii, îşi luă la revedere, roşi, clipi, îşi încruntă sprîncenele, îşi îndulci conturul buzelor, şi trecu mai departe.

— Cine e doamna ? întrebă Colney.

— O doamnă Marsett; am întîlnit-o în grupul instruc- tat de maestrul de călărie.

— Şi cine-i Ned ?

— Soţul ei, căruia îi scrie în fiecare dimineaţă. E căpitan în armată, sau a fost. Acum se găseşte* în Norvegia unde pescuieşte.

— Atunci, probabil că ofiţerul englez îşi continuă studiile militare.

— Nu găseşti că-i frumoasă, domnule Durance ?

— Ned s-ar putea făli cu posesiunea lui, dac-ar fi ceva mai

pusă la punct şi mai moderată.
.— Cînd sînt singură cu ea, e altfel.

— Un lucru foarte obişnuit.

La orele unsprezece, Colney se afla la Londra, iar Nesta călărea în grup, alături de doamna Marsett.

Un vînt dinspre sud-est legăna apele mării presărate cu paiete de aur, sub soarele strălucitor.

— Mi-am îngăduit o libertate azi dimineaţă, m-am adresat spunîndu-ţi „dragă !“. E ceea ce simt pentru dumneata, numai că nu am dreptul să dau pe faţă tot ceea cfe simt, şi m-am simţit ruşinată. Sînt sigură că am făcut o figură ridicolă. Mă enei'vează gîndul.

— Pentru mine n-aţi putea fi ridicolă.

— Şi îmi aduc aminte că am vorbit despre Ned.

— Dar aţi mai vorbit şi altădată de el.

— Ştiu, dar numai cînd eram singure. Aş dori să-mi pot smulge inima şi s-o arunc în valuri, ca să văd dacă se scufundă sau pluteşte. O idee caraghioasă, nu-i aşa ? Iţi spun tot ce-mi trece prin minte. Ce-o să mă fac cînd o să te pierd, cînd ai să pleci ! îmi dai întotdeauna senzaţia că eşti plină de poezie.

— O să ne scriem. Şi apoi o să-l aveţi pe soţul dumneavoastră alături.

— După ce mi-am terminat scrisoarea către Ned, mi-am lăsat capul pe braţe şi, timp de cîteva minute, m-am comportat ca o nebună. Nu pot îndura gîndul că o să te pierd.

— Dar nu mă veţi pierde. Nu există nici un motiv să gîndiţi astfel. Şi dorinţa dumneavoastră de a nu mă pierde mă leag4 şi mai mult de persoana dumneavoastră.

— Ah, dac-ai şti ! Doamna Marsett îşi stăpîni gura care i-o luase pe dinainte şi începu să ciripească. Dac-am şti totul, am fi, desigur, mai'înţelepţi, dar cît de dezgoliţi am apărea unii faţă de ceilalţi !

Traversau o alee de călărie pentru domni, la

capătul dinspre East Cliff. Unul dintre călăreţi, impunător şi dominant, strigă cu o veselă voce de bas :

— Şi ce mai faceţi dumneavoastră, doamnă Judith Marsett ? Frumoasă dimineaţă, nu ?

no

Faţa doamnei Marsett deveni rigidă ; continuă să călărească într-o atitudine împietrită, privind drept în faţă. Gura roşie i se strînsese peste buza de jos care se frămînta.

— Asta n-a fost un salut, remarcă Nesta, pentru a-i justifica lipsa de răspuns.

Doamna şuieră ameninţător :

— Laşul!

— Nu cred că a vrut să vă insulte, încercă Nesta să o domolească.

— Omul ăsta ştie că nu-1 iau niciodată în seamă. E o bestie. Şi va afla cîndva că am o cravaşă.

— Nu daţi prea multă importanţă unui incident mărunt ?

Doamna Marsett răspunse printr-un suspin greu.

— Sînt palidă ? Bineînţeles. La noapte o să cad în genunchi, urîndu-mă că m-am născut femeie. Ar fi trebuit să mă reped cu calul în laşul acela şi să-l dobor la pămînt. Te rog, te rog, nu mă privi cu atîta mîhnire. Acum îmi cunoşti şi numele de botez. Cîinele ăsta îl latră pe toate drumurile. Dar n-are importanţă.

— V-a mai ofensat şi altă dată ?

— Dar dumneata eşti alături de mine ! Nimeni nu mă poate răni, nimic nu mă poate atinge atîta timp cît dumneata eşti lingă mine. Cît îi invidiez pe cei care-ţi spun pe numele de botez.

— Nesta, răspunse fata zîmbind.

Era un zîmbet forţat, menit să fie amabil, pentru că doamna o impresiona neplăcut.

Doamna Marsett deschise gura :

— O, Dumnezeule, îmi vine să plîng ! Haide să pornim în galop ! Nu, aşteaptă, am să-ţi povestesc. Omul ăsta este maiorul Worrell. Unul dintre maiorii care reuşesc să-şi impună gradul. Un fost

războinic. S-a căsătorit cu o femeie frumoasă, superioară lui ca rang social, bogată ; o femeie bună. Era o femeie bună, altminteri ar fi ştiut să-şi ia revanşa, ori niciodată n-am auzit un cuvînt rău despre ea. Se vede că-1 iubea pe acest... Ned îl numeşte „bou pur-sînge“. I-a mîncat toţi banii femeii şi a înşelat-o pe toate drumurile. Oh, dumneata eşti inocentă ca un crin ! Ah, scumpa mea ! Aş da orice să am ochii du- mitale ! Am auzit spunîndu-se „limpede ca un cleştar“, dar ochii dumitale m-au învăţat ce înseamnă acest lucru. Ah, şi peste ce lume trebuie să se lase privirile acestor ochi ! M-am rugat aseară în genunchi, şi ţi-am rostit numele, m-am rugat ca dumneata — şi am spus Nesta — să nu trebuiască să treci vreodată prin nefericirile prin care trec alte femei. Vai mie ! Trebuie să-ţi spun că şi-a înşelat soţia. Probabil că nu înţelegi ce înseamnă asta.

— înţeleg, o asigură Nesta.

— Dumnezeu să te ajute ! astăzi sînt foarte tulburată. Bărbatul ăsta e otravă pentru mine. Soţia lui l-a iertat de trei ori. în trei rînduri diferite femeia aceea i-a dăruit iertarea. Se pricepe el să facă jurăminte la fel de bine cum se pricepe să le şi încalce. Şi, într-o după masă de noiembrie, ea a ieşit să se plimbe şi l-a întîlnit călărind alături de o femeie cu reputaţie notorie. Ştii că există asemenea femei rele. Au trecut pe lingă ea, rîzînd. Uită-te aici, Nesta, vezi pintenul ăsta de stîncă şi viitoarea de dedesubt ? Doamna Marsett indică locul cu capătul 'cravaşei. Biata doamnă s-a aruncat de la înălţime chiar în locul ăsta. S-a aruncat în bulboană. Şi au pescuit-o moartă. La o săptămînă după înmormîntare, maiorul Worrell... dar ţi-am spus deajuns.

— Haideţi să pornim în galop, o rugă Nesta.

Vorbăria doamnei Marsett, şi nu mai puţin

prezenţa ei,
o tulburau pe fată cu acele premoniţii de furtună care se ivesc peste apele line cînd marile elemente conspiră. Simţea că există o cauză pentru care trebuia să-i fie milă, şi îi era milă de femeie. Poate că acel căpitan Marsett se căsătorise cu o persoană inferioară ca poziţie socială şi poate că soţia lui avea de suferit lovituri din partea oamenilor cruzi. Presupunerea părea plauzibilă. Fata o accepta ; pentru că îndărătul el, asemenea unor nori de furtună care se adună şi se îndesesc mascaţi de dealuri, nu exista decît o acalmie ameninţătoare. Ce anume se ascundea ? Nu voia să se gîndească. Sensibilitatea ei receptivă se ferea în faţa suflului de atmosferă supraîncălzită,-degajat de această nouă cunoştinţă a ei ; un suflu nu prea plăcut, dacă se gîndea la plăcere ; dar sugestiv pentru o viaţă ajunsă la acel miez tragic, devorator, în jurul căruia răsuflă din greu cuptorul încins. Dar fata nu reflecta ; intuia doar existenţa unui „dincolo“ ascuns.

Şi apoi, ea era o exilată. Tatonînd în întuneric după lucruri întunecate, încercînd să dobîndească acel simţ care desluşeşte prin beznă, se ciocnea de poarta unui mister care-i refuza cheia, deşi îi înfăţişa lacătul. In viaţa ei începuseră să existe ceasuri de nelinişte şi frămîntare. Prietena ei Louise era plecată. Avea atît de puţini alţi prieteni — din cauza acelei dileme nesoluţionate ; dorea o prietenă, de orice fel, numai să fie bună. Şi această doamnă părea şă aibă nevoie de ea, ceea ce o măgulea. Nesta se afla într-o stare de spirit în care era gata să ingereze şi să[7] digereze flateria, prefăcînd-o în sînge hrănitor.

Cîteodată, doamna Marsett îi plăcea măi mult cînd era absentă : după ce-şi luau rămas bun, se gîndea la ea, îi dorea numai bine. Pentru că o irita

să tot audă imnurile care-i slăveau * inocenţa, şi apoi, prin simplă conversaţie, femeile nu prea reuşesc să remedieze acea „mîr- şăvie“ a bărbaţilor ; şi problema „iubirii“, care era cînd „iadul“, cînd „paradisul“. Sînt chestiuni, gîndea Nesta, despre care e mai bine să nu se vorbească. Dar existau momente cînd expresia feţei doamnei Marsett şi tonul ei stîrneau compasiunea fetei, pînă la nevoia de a-i strînge mîna, un act prin care Nesta se simţea angajată. Asemenea lucru se întîmpla mai ales atunci cînd doamna evita fervoarea exclamativă şi cînd pe trăsăturile ei frumoase se aşternea o ’calmă duioşie, mai patetică decît sonorităţile. Acestea din urmă nu purtau întotdeauna girul limbajului şlefuit. Engleza ei se făcea vinovată de neaşteptate scăpări, care aminteau de comerţul practicat pe malurile Tamisei. Dar există multe femei lipsite de cultură în ţara noastră. Şi multe ale căror gusturi pentru literatura dulceagă trădează uneori similitudini cu Mary, Camerista Nestei. Doamnei Marsett îi plăceau cărţile cu iubire, vărsare de sînge, aventuri. Mai mult, avea şi un poet favorit, dar îi ceru Nestei îngăduinţa de a nu-1 numi, pentru că ea nu trebuia să-l citească pînă cînd n-o să se mărite — era un poet interzis fetelor nemăriţate. Spunînd acestea, doamna căzu iar în una dintre tăcerile ei, după care strigă că se urăşte pentru faptul de a-1 fi citit vreodată. Nu-1 condamna pe bard.

Ah, bietul bard ! [I] El şi-a purtat bătălia lui ! Dar nu-i vom. rosti nici noi numele pentru că acesta e stigmatizat. A scăpărat chibritul care a dat foc instinctelor naturale ale multor generaţii. Şi faptul

---

I **Aluzie, probabil, la lirica erotică a lui Swinburne, bun prieten al lui Meredith.**

că a trebuit să dobîndească iertarea sufletelor plăpînde care l-ar fi putut acuza că infiltrase instrumentul diavolului în ele, e destulă pedeapsă pentru el. Asta înseamnă să fii creatorul unor frumuseţi păgîne : o anumită posteritate care-1 va judeca, va hotărî că acestea fac parte din lupta lui cinstită împotriva ipocriziei şi filistinismului englez.

Doamna Marsett îşi exprimă cu glas tare bucuria că nu întâlnise niciodată un om ca el ; urmată de regretul că „Ned“ era cu totul altfel de om. Cu excepţia „poate“... îşi termină fraza fredonînd. Era într-o dispoziţie de fraternizare cu „mîrşăvia“.

Nesta îşi simţea urechile obosite.

— Mama mea îmi scrie despre dumneavoastră, spuse ea ca să schimbe subiectul.

Doamna Marsett o privi. Apoi suspină.

— De cînd am visat să am o prietenă ! Probabil eă o fi informat-o domnul cu care erai atunci pe faleză. Mama ridică obiecţii ?

— Se interesează numai, nimic mai mult.

— Nu mai am douăzeci şi trei de ani, dar nici nu sînt îndeajuns de bătrînă ca să-ţi pot fi călăuză. Ştiu că n-aş putea niciodată să-ţi fac vreun rău. Asta ştiu cu certitudine. Mai curînd m-aş zvîrli în mare, ca doamna Worrell — cea din urmă baie în mare ; cea mai desăvîrşită purificare pentru o femeie. Numai că ea era o femeie bună şi nu avea nevoie să se purifice, aşa cum am avea nevoie multe dintre noi, celelalte. Să ne spălăm de amintirea că am în- tîlnit vreodată un bărbat. Mamei dumitale nu i-ar face plăcere că-ţi spun Nesta. Eu nu îndrăznesc să-ţi cer să-mi spui Judith. Blestemat nume !

Doamna Marsett se lansă cu voluptate în tema blestemului purtat de nume, ca o evadare din tortura ei sufletească. pînă cînd simţi privirea alarmată a fetei. Murmură :

— Iartă-mă. Apoi repetă, cu un ţipăt pătimaş, epitetul „blestemat !“ Dar încruntarea sprîncenelor Nestei o făcu să reia : Te rog, iartă-mă. Judith din *Biblie* a să- vîrşit o faptă rea. Şi Judith de acum ar putea să o săvîr- şească din nou. Din momentul în care bruta aceea de Worrell mi-a tăiat calea, în timp ce călăream alături de dumneata, îmi detest nunîele. Vreau să ispăşesc, pentru că te-am ofensat.

— Nu ; numai că noi două avem moduri diferite de exprimare. Eu nu folosesc aceste cuvinte. Asta-i tot.

— Te înspăimîntă.

— Mă fac să mă închid în mine. Nimic altceva.

— Şi dacă într-o bună zi ai descoperi... mă rog, mă rog. toate lucrurile rele care există pe lume... Cip, cip, cip ! Doamna Marsett lansă un ciripit artificial. Probabil că ţi-ai făcut unele idei în legătură cu mine.

— Cred că aţi trecut prin experienţe nefericite.

— Nesta... din cînd în când... dar prima dacă cînd am călărit împreună, venind dinspre dune, îmi aduc aminte că am vorbit, fără să-mi dau seama — pentru că eram turbată de furie — de un caz care apăruse în ziare. îl citiseşi şi nu ţi-era teamă să discuţi despre el. îmi amintesc că mi-am spus în sinea mea : „Mă rog, pentru o fată, e destul de curajoasă !“ Mi-am mai spus că ştii mai multe decît ar trebui să ştie o fată tînără — pînă cînd... pînă mi-ai cucerit inima. Vorbeai despre acea nefericită asemenea unui înger al compasiunii. Spuneai că noi, toate femeile, sîntem răspunzătoare de soarta lor... nu mai ţin minte

exact cuvintele. Dar niciodată n-am auzit în biserică vorbe care să mă fi impresionat în asemenea măsură. Mai spuneai că te gândeşti adeseori la aceste nefericite şi că ai dori din toată inima să le poţi ajuta în vreun fel. Şi mi-am spus că dacă asemenea femei ar putea doar să te audă sau să se apropie de dumneata, aşa cum mă apropiasem eu... ah, cerule ! Experienţe nefericite ? Da. Cînd bărbaţii dau peste o ferfteie care alunecă pe panta pierzaniei, n-au nici un pic de milă. înşeală şi mint ; sînt falşi în faptă şi în vorbă, sînt nişte asasini, Dar pentru asemenea asasinat nu-i spînzură nimeni. Ei sînt aceia care fac legile. Şi mai tîrziu, devin taţi de familie şi arată cu degetul spre „amărâtele creaturi distruse." Au o duzină de epitete urîte prin care denumesc femeile...

— Uneori mă înnebuneşte gîndul ăsta... spuse Nesta, şocată de epitetele urîte.

— Mă rog, există femei rele, aşa cum există şi bărbaţi răi. Dar bărbaţii sînt cei care au în mînă puterea şi frînele, şi profită cît pot de acest lucru. Şi pe urmă se întorc împotriva noastră şi ne dispreţuiesc pentru că sîntem lipsite de ceea ce ne-au răpit ei.

— Eu le condamn pe femei, dacă pot cuteza aşa ceva la vîrsta mea, spuse Nesta, şi pieptul i se înălţă într-un suspin. Femeile ar trebui să fie solidare cu sexul lor ; n-ar trebui să admită cuvintele urîte, ar trebui să coboare printre surorile lor mai nefericite. La urma urmelor, sîntem cu toatele surori. Sînt sigură că o „femeie căzută" nu poate însemna... Hristos ne-a arătat că nu. El a schimbat tonul *Bibliei*. Femeile considerate drept proscrise trebuie să fie deznădăjduite şi ajung, desigur, la ruinş totală. Noi celelalte, dacă pretindem că sîntem mai bune, trebuie să

intervenim' între ele şi ruină. Nu poate exista bunătate atîta timp cit nu o aplici în practică. Altfel nu-i decît vopsea pe pînză. îmi vorbeşti despre inocenţa mea. La ce-mi slujeşte inocenţa dacă nu-i .decît. un tablou mort şi nu vine în ajutorul celor care trebuie salvaţi ? Mă gîn- desc mult la acele epitete îngrozitoare care ne fac să ro-şim şi să ne fie scîrbă. Mă gîndesc la *Vechiul Testament !...* Am o prietenă franţuzoaică, o Mademoiselle Louise de Seilles, ar trebui s-o auziţi pe ea. Are o gîndire intens franţuzească şi e romano-catolică, adică e tot ceea ce nu sîntem noi. Darte atlt de umană, atît de înţeleaptă, atîl de însufleţită de-mîndria sexului ei ! O iubesc. O iubesc cu adevărat. Nu se va căsători niciodată pînă nu va întîlni un bărbat care să aibă respectul femeilor, al tuturor fe-' meilor. Amîndouă sîntem de părere că nu ne putem separa de surorile noastre. îi condamnă pe bărbaţi, vorbind despre nedreptăţile lor, despre momelile cu care ademenesc, despre cruzimea lor după ce au obţinut ce au vrut. Are dreptate, aici e vorba de... bruta din bărbat. Nu există alt cuvînt.

— Şi francezii sînt buni ! exclamă doamna Marsett. Ned ab meu citeşte romane franţuzeşti şi spune că femeilor lor... dar Mademoiselle asta a dumitale e o franţuzoaică reală. Dacă spune într-adevăr toate lucrurile astea, aş putea să îngenunchez în faţa ei, fie că-i franţuzoaică sau nu. Vorbeşte mult despre femei şi bărbaţi ?

— Citeodată ; cînd ne ieşim din fire. Ea susţine că femeile trebuie să aibă profesiuni. în momentul de faţă,

însă, nu prea au cum să evite sărăcia lucie. Sărăcia şi priveliştea luxului în care se scaldă alţii ! S-ar părea că noi am provocat această situaţie, pentru a le stîrni o sete invidioasă şi a le pricinui suferinţă. Desigur că lucrurile se mai îndreaptă, darmult prea încet.

Doamna Marsett îi mărturisi părerea ei că femeile erau aproape la fel de rele ca şi bărbaţii.

— Şi eu, una, nu cred că aş putea să mă împac cu o profesie, urmă ea. Doar să fiu cîntăreaţă. Ah ! Dumneata cinţi ?

— Da, cînt, răspunse Nesta, zîmbind.

— Ah, cit de mult mi-ar plăcea să te ascult ! Ned al meu e un englez din cap pînă-n picioare — un gentleman, ştii ; şi nu-1 interesează decît sportul : vînătoare, pescuit, şi fotbal, cricket, canotaj, şi meciuri. E extrem de mîn- dru de Anglia din acest punct de vedere. Şi are o musculatură ! Cu toate că a început să-şi bage în cap că i-a slăbit inima. Eu îi spun că nu-i vorba decît de digestie. Cîteodată, însă, mă ia la Operă — la operele italieneşti ; nu le poate suferi pe alea nemţeşti. îmi povesteşte că în Leicestershire, unde-i reşedinţa familiei lui, cînd dau sindrofii... sînt sigură că dumneata trebuie să cînţi minunat. Cînd aud pe cineva cîntînd frumos, chiar dacă-i vorba de-o femeie care a intrat în gura lumii, pe cuvîntul meu, simt cum mi se topesc toate păcatele şi parcă renasc. Nu suport ca Ned să vorbească în timp ce ascult. Ai vrea ca într-o zi, într-o după masă, înainte de sfîrşitul săptămînii viitoare ?... Mi-ar face atît de bine, nici nu-ţi poţi închipui cit bine mi-ar face ! Numai de te-aş putea convinge ! Ştiu că-ţi cer ceva ce nu se cuvine. Dar numai pentru o jumătate de oră ! După glasul dumitale cînd vor- beşti, îmi dau seama cum trebuie să cînţi. Oh, mi-

ar face atîta bine... bine... bine, să te aud cîntînd. La vila mea am un pian bine acordat. Cred că sună destul de frumos. Nu vezi nici un inconvenient în faptul de a-mi face o vizită... o singură dată ?

— Nu văd, răspunse Nesta.

Firea ei îi dictase cuvintele. Spiritul deşteptat se înstă- pînea pe ea, venind parcă de la distanţă. Intuia calitatea legăturilor dintre ea şi această femeie, deşi nu ar fi putut-o defini. După cum nu ar fi putut spune de ce, pentru o clipă, ezitase să-i promită că o va vizita. Viziunea ei asupra realităţii lucrurilor nu avea titluri scrise, pentru a primi ştampila lumii asupră-le. Simţea că această doamnă era împresurată, era în gheara' forţelor elementare ale naturii, care constituie teroarea oricărei fete tinere, lipsite de experienţă. Dar se uita la ea şi îndrăznea să aibă încredere în ochii aceia, în buzele acelea. Vedea, oricum ar fi arătat potirul, doar spiritul femeii adăpostit în el. Cînd unul dintre specimenele nobile ale rasei umane traversează o criză în care se îmbină aversiunea morală şi compasiunea fraternă, şi cînd natura îşi face auzit glasul în vinele sale, atunci întreaga gamă a convenţiilor, petele întîmplătoare. pînă şi obrăznicia, pînă şi mîrşăvia, toate nefericirile inerente se destramă şi se năruie în faţa unei priviri înălţate spre ceruri. Raţiunea nü e total exclusă din aceste pulsaţii oarbe ale sîngelui care se străduie să îndrepte nedreptăţile soartei.

Nesta nu greşea în ghicirea dozelor de bine şi de rău încarnate în făptura de lingă ea, deşi atît binele cît şi răul erau mascate de o perdea. Răul cruţîndu-i simţurile delicate, îi stîrnea cavalerismul şi feminitatea din ea. Raţiunea, acţionînd în inima ei ca limba de flacără în forja în care sîntem modelaţi, îi spunea că binele precumpăneşte.

îi făgădui doamnei Marsett că îi va face o vizită şi îi va cînta.

— într-o după-masă ? în care după-masă ? o întrebă doamna.

— Chiar şi în după-masa de azi, dacă doriţi.

Se înţeleseră. Doamna Marsett manifestă cu violenţă fiorul de încînţare care o străbătea în faţa unei asemenea perspective.

Domnişoarele Dorothea şi Virginia se consultară şi se pronunţară că numele Marsett era binecunoscut în ţinut şi respectabil.

— A existat un baronet din Leicestershire cu numele
Marsett.

Aranjară să-l trimită pe băiatul care lustruia argintăria să le însoţească pe Nesta şi pe camerista ei. Doamna Marsett locuia pe o stradă laterală, în apropiere de terasele fără chip, spălate şi ordonate, care priveau cu ochi de sticlă la mare.

PARTEA A TREIA

CAPITOLUL I

ÎNFĂŢIŞEAZĂ FELUL ÎN CARE UMBRA REALITĂŢII SE LAŞA PESTE O MINTE FECIORELNICA

Nesta şi camerista ei fură aduse acasă în deplină siguranţă, prin primejdiile înserării, de către satelitul lor, băiatul căruia prevăzătoarele domnişoare îi încredinţaseră grija de a le păzi. Mătuşile observară tăcerea îngîndurată a Nestei şi faptul că răspundea monosilabic. Faţa nu i-o prea puteau vedea. Domnişoarele se întorseseră înviorate din plimbarea lor cu trăsura pe populata şi populara Promenadă — unul dintre tiparele Angliei lor ! în timpul plimbării discutaseră despre „draga fetiţă“, aprobîndu-i întru totul manierele, oferindu-şi reciproc dovezi ale inteligenţei ei, ba chiar ale faptului că „are caracter“. Le plăcea să poarte asemenea discuţii, cu toate că acestea erau mai periculoase pentru răsturnarea ideilor preconcepute chiar decît dragostea lor crescîndă pentru fată. Şi acum, Dorothea, plină de solicitudine, îi spuse :

— Nesta, ne-am gîndit că te simţi poate prea izolată. Dacă doreşti, putem trece să ne lăsăm cartea de vizită la această nouă cunoştinţă a ta.

Nesta luă mîna domnişoarei şi i-o sărută ; după care îi răspunse un „Nu“ gîtuit, rostit aproape fără voce.

La cină, avură două surprize. Una fu constituită de cartea de vizită a căpitanului Dartrey Fenellan, care le

anunţa vizita lui pentru a doua zi dimineaţa, iar cealaltă fu apariţia în carne şi oase a reverendului Stuart Rem, un oaspete întotdeauna binevenit.

Sosise cu o ştire serioasă pentru domnişoare, în legătură cu reverendul Abraham Posterley. Abia îşi începuse relatarea, cînd cele două surori exclamară într-un glas : „Iarăşi !“ Chestiunea era atît de gravă, încît la Wells avusese loc un consiliu la care participaseră reverendul Septimus Barmby, prietenul domnului Posterley, şi reverendul Groseman Buttermore, prietenul domnului Rem, care veniseră special de la Londra pentru a delibera asupra cazului.

— E de sperat, le asigură domnul Stuart Rem, că sărmanul Posterley îşi va redobîndi minţile şi bunul simţ, care vremelnic l-au abandonat.

îşi lăsă mina pe cîrlionţii lui Tasso, care îi arătă pe dată colţii. Tasso accepta cu plăcere mîngîierile aspre ale domnului Posterley ; domnului Stuart Rem, însă, nu-i dădea voie să-l atingă. Poate din cauză că domnul Posterley era atît de sentimental, încît cădea mereu victimă în faţa unei priviri galeşe şi era nevoie să fie salvat de prietenii lui ; sclavii femeilor atrag şi afecţiunea animalelor. Nu avea un venit suficient pentru a întreţine o soţie. Şi mereu făcea cîte o pasiune fulminantă pentru vreo fată sau văduvă din Wells. De fiecare dată era o pasiune disperată, o adevărată febră.

Domnul Stuart Rem le aminti de un magazin de len- era afectat din pricina coliziunii dintre sentimente şi principiile lui atît de scrupuloase. Domnişoarele trecură cu vederea uşoara ofensă adusă delicateţei lor şi întrebară :

— De astă dată, cine e ?

Domnul Stuart Rem le aminti de un magazin de lenjerie aflat lingă primărie, unde servea o tînără fată frumoasă.

r- Şi ce reputaţie are ?

Se părea că acest aspect era mai puţin

spectaculos ; domnul Stuart Rem trase adine aerul pe nări.

— Foarte trist ! exclamară ele la unison.

— Nu se ştie nimic cert în legătură cu ea, le asigură clericul.

— Dar dacă planează măcar umbra unei bănuieli asupra ei, domnule Stuart Rem ! Desigur că nu veţi îngădui asemenea lucru !

Domnul Rem declară că s-ar putea ca prietenul lui, domnul Buttermore, să aibă mai multă influenţă asupra domnului Posterley.

— Cînd mă gîndesc la stricteţea domnului Posterley cu privire la dogmele oficiale şi la căsătorie, spuse Dorothea, îmi vine în minte o frază rostită cîndva de domnul Durance, în legătură cu biserica anglicană ; a numit-o — văd că te încrunţi, domnule Rem, dar îl citez pe domnul Durance în sprijinul spiritului mai pur ce caracterizează biserica noastră... cu luminări, cu - veşmintele noastre, cu împărtăşania, mă rog !... a numit-o : „Roma plus o soţie“.

Domnul Stuart Rem încuviinţă forţat. îndepărtă în grabă menţionarea domnului Durance şi reveni la domnul Posterley.

Domnişoarele, a căror curiozitate se mai potolise, îi făcură semn, pline de consideraţie, că se află o fată tînără de faţă.

Fata tînără purta în inima ei destulă cunoaştere îneît asemenea bîrfă măruntă să-i pară doar un bîzîit al muştelor de vară. Dialogul n-o interesa cîtuşi de puţin. Observă că domnul Stuart Rem o scruta din cînd în cînd cu atenţie. Dar aproape că nici nu percepea ce se vorbea în jurul ei. A doua zi avea să-l vadă pe căpitanul Dartrey ! Se agăţa de această plăcută perspectivă, ca să uite de mrejele în- cîlcite ale ceasului dureros pe care-1 petrecuse — poate că cel mai sordid ceas pe care-1 trăise vreodată — în tovărăşia Judithei Marsett. Care-i bălăcise sufletul

prin mocirlele puturoase ale adîncurilor, o afundase şi o săltase iar la suprafaţă de nenumărate ori. Îşi dădea seama cu uimire cit de multe învăţase în acest ceas despre viaţa despuiată de convenţii a omenirii, şi despre colţuroasa ei anatomie ; şi totul îi fusese înfăţişat cu răceală, înainte ca doamna Marsett să fi ridicat vălul asupra propriei ei poveşti. O revelaţie prezentată cu discontinuităţi şi salturi, dar cutremurătoare pentru Nesta. Compara în minte ceea ce intuise ea pînă atunci din enigma relaţiei dintre sexe, cu ceea ce aflase acum, şi ajunse la concluzia că gîndirea ei fusese precoce dar şi dură. Fusese un fel de „Delphica fără erudiţia acesteia", îi spunea mintea ei, încercînd, să-i mai îndulcească amarul.

Tăcerea lui Dudley dovedea că descoperise greşeala pe care o făcuse alegînd o asemenea persoană. Proceda înţelept, şi Nesta îi era recunoscătoare. Invidia acele „inocente-ignorante" atît de preţuite de tînărul căruia îi mulţumea din toată inima că o părăsise. Admira armura imaculată purtată de asemenea fete, fie că le-o dăruise însăşi constituţia lor mentală sau prudenţa. Pentru că acum, în timp ce combătea şi se lupta cu omenirea întreagă în apărarea Judithei Marsett, ea însăşi alerga ca un iepure speriat în faţa oricărei asociaţii cu astfel de josnice acuzaţii ; dorea cu ardoare stima omenirii, deşi considera că mintea ei era uneori abjectă. Dar fusese oare într-adevăr conştientă, intuitiv, de lucrurile pe care le cunoştea acum cu precizie ?

Spiritul acestor tinere fecioare, ascuţit de simţurile înmugurite — oricît ar fi el de imaginativ — are nevoie de confirmarea vizibilului şi audibilului înainte de a se încălzi îndeajuns pentru a se rupe de spaima ruşinoasă şi a se cristaliza în cunoaştere.

Multe fete sînt greşit judecate, după cunoaşterile lor asupra construcţiei istoriei şi acţiunilor umane, cînd de fapt această cunoaştere nu constituie decît

maturizarea propriei lor naturi ce concentrează în juru-i faptele, de viaţă

dispersate, canalizîndu-le printr-unul dintre instincte, adeseori prin vanitatea fetei de a arăta că lucrurile nu-i sînt străine ; sau, alteori, natura lor de mînz se zvîrle singură în hamul ipocriziei. Dacă dumneavoastră aţi auzit vreo- 'dată (deşi, în mod obişnuit, aveţi privilegiul de a auzi doar datorită lungimii urechilor romancierului dumnea-voastră), dai’ dacă aţi tras cu urechea la lucrurile ciudate pe care şi le spun fetele între ele, fiţi convinşi că acestea nu înseamnă neapărat semne de corupţie. Pînă şi cinicii excesivi păcătuiesc din acest punct de vedere. Moralistul e un predicator miop atunci cînd le aplică eticheta infamiei şi cînd impune fetelor modelul de comportament al buni-cilor noastre ; pentru că dincolo de această mască, răzbeşte rînjetul scheletului.

Nesta avusese cîndva visurile ei de a fi iubită : şi urma să răspundă, la rîndul ei, iubirii cu o dragoste dublă, triplă ; aşa cum iubitul ei n-ar fi putut iubi, gîndea ea cu recunoscătoare mîndrie pentru comoara pe care avea să o reverse la picioarele lui; urma să iubească aşa cum o singură sau două persoane (şi acestea erau femei) de pe lume mai iubiseră. Avea o noţiune parazitară despre pasiune : bărbatul era arborele, iar femeia, planta agăţătoare : dar planta agăţătoare era flacăra care-1 încolăcea şi se avînta în înalturi, şarpele care-1 apăra, floarea nemuri- /toare care-1 încununa. <

Alegerea pe care o făcuseră părinţii ei în persoana lui Dudley, pe lîngă misterul pe care-1 bănuia îndărătul ei, îi înăbuşise visurile şi o pregătise să se aştepte la căldura potolită a unei sobe într-o zi de noiembrie, în locul zorilor glorioşi ai unei zile de vară, cu boltă de azur şi zbor de rîndunele. Exilul ei în acel Wells al bogătaşilor plictisiţi, sub semnul unei taine posomorite şi de neînţeles, exil pe care curtea lui Dudley nu reuşisfe să-l lumineze, o redusese la acceptarea decretelor societăţii ; stare care se formula în

mintea ei prin fraza : „Nu mi-e dat să fiu o eroină“.

m

care poleia oarecum perspectiva era gîndul că îi face o mare plăcere tatălui ei. Visul ei despre marea iubire fu dat la o parte, aşa cum procedează un botanist cu o buruiană presată din greşeală. Dar după ce ascultase violentele suspine ale Judithei Marsett, iubirea încetase să mai fie un lucru rîvnit. Pentru că nefericita femeie pretindea că, mai presus de orice altceva, iubirea fusese pricina suferinţelor ei. Il plîngea pe „Ned al ei“, bunătatea lui, falsitatea lui, credulitatea ei ; mîndria lui şi mîrşăvia prietenilor lui; îndelungile ei suferinţe şi imposibilitatea de a le mai răbda. Vorbise despre toate acestea pentru a dovedi cît e de nevrednică de prietenia Nestei ; sfătuind-o s-o părăsească dar s-o deplîngă. îi depănă patetica ei versiune a poveştii, într-un mod potrivit pentru blinda receptivitate a fetei al cărei simţ critic se dizolva .în milă. Cît de adîncă era compasiunea Nestei, amestecată cu respectul înnăscut faţă de cei năpăstuiţi, ne putem da seama din refuzul ei de a sesiza nota vulgară care se desprindea din potopul de văicăreli, în care nevinovăţia, şi Ned, şi iubirea, şi o familie trufaşă, şi bestia de Worrell se învălmăşeau laolaltă în fluxuri şi refluxuri.

Tenebrele unui tunet atîrnau deasupra capului fetei. Deşi nu-i stătea în fire să se ghemuiască speriată de un nor ca o pasăre a pădurii, simţea totuşi nevoia să-şi repete mereu : ,,Mîine am să-l văd pe căpitanul Dar- trey !“, cuvinte care o îmbărbătau şi o linişteau. Şi cu gîndul la el, îşi muşca şi îşi chinuia buza de jos, luptînd, şovăielnic, împotriva concepţiei bărbaţilor asupra sexului slab, şi întrebîndu-se dacă o să-l poată întîmpina a doua zi cu sufletul deschis. Cum să se asigure că Dartrey nu dispreţuia femeile ? Dar caracterul lui se contură ferm şi luminos în limbajul îndoielilor ei. ,.Dartrey e bun cu femeile.“

Crîmpeie de discuţii surprinse, mai cu seamă observaţii ale tatălui ei, îl portretizaseră pe căpitanul Dartrey ca un bărbat extrem de îngăduitor faţă de o soţie uşuratică.

Dartrey sosi devreme dimineaţa, imediat după micul dejun.

Nu trecură nici două minute şi Nesta începu să se ■ simtă la largul ei. Felul lui de a vorbi, înfăţişarea lui îi redeşteptară spiritul romantic, îi redăruiră vechile peisaje şi altele noi. Da, era eroul ei. Dar manierele lui îl făceau să-i apară şi ca un frate mai mare, adorat, înnobilat de primejdiile prin care trecuse. Şedea foarte drept pe scaun, de parcă era gata să se ridice, cu un cot rezemat pe genunchi, întorcîndu-şi spontan capul spre cel care vorbea, dînd răspunsuri foarte prompte, privind cu ochi care păreau a fi accentele luminoase ale buzelor, prin vioiciunea cu care îi acompaniau spusele. O tachină pe Nesta, pălăvrăgi, rîse ; cuceri aprobarea domnişoarelor zeflemisindu-1 pe Colney Durance şi o făcu pe fată să se simtă fericită cînd spuse despre Anglia că : „Numai cînd eşti în exil, devii conştient de locul pe care-1 ocupă în inima ta“.

— Oh, căpitane Dartrey, îmi place să te aud vorbind astfel ! strigă fata.

Spusele lui o asiguraseră şi din alte puncte de vedere ; păreau să traducă gîndurile unui om adevărat.

Oricum, Dartrey se simţi obligat să adauge, cu tristeţe, că Anglia îşi pierduse concepţia despre forţă a unei mari naţiuni : semnificaţia ei, virtutea ei, necesitatea ei.

— Ţipă să i se dea o lecţie, şi îşi va primi lecţia, adăugă el.

„Dar dacă îl avem pe căpitanul Dartrey, vom trece cu bine prin toate“, spunea licărirea din

ochii Nestei.

— Seamănă mult cu tatăl ei, observă căpitanul, adre- sîndu-se domnişoarelor.

— Aşa gîndim şi noi.

— Dar şi cu mama ei, adăugă el şi Nesta văzu chipurile celor două surori înnegurîndu-se.

Ceva mai tîrziu, se retraseră. Abia atunci Nesta îl rugă pe căpitan să-i dea noutăţi despre „scumpa ei mamă.“ îi comunică veşti bune, cu excepţia faptului că pe scumpa ei mamă o oboseau petrecerile somptuoase pe care le dădea atît de des.

— Tata-i de vină, comentă Nesta.

— O stare de tensiune trecătoare. Tatăl tău e urmărit de ideea de a candida în Parlament, pentru unul din districtele Londrei.

— Şi, căpitane Dartrey, cînd mă întorc şi eu la ei ?

— Mama ta va veni la Brighton să se consulte cu tine. Şi acum, facem o partidă de călărie ?

— Eşti liber ?

— Unchiul meu, Lordul Clan, mi-a dat zi liberă.

— Azi ?

— Da, sigur !

— în dimineaţa asta ?

— Peste o oră.

—[1] Voi fi gata.

Nesta îi trimise cîteva cuvinte de scuză doamnei Mar- sett, aruncîndu-i cîteva adjective calde care urmau să atţioneze în chip de balsam.

Această preţioasă persoană ieşi la călărie cu grupul de sub conducerea ihaestrului de echitaţie, şi trecu pe lîngă Nesta, care călărea alături de Dartrey Fenellan ; se aflau în faţa unui £otel elegant din care tocmai ieşea- drăgălaşa doamnă

Blathenoy, gata să încalece la rîndul ei.

Doamna Marsett privi drept înainte şi roşi puternic, dar nu se putu împiedica să-şi arunce ochii spre Nesta. Fata ii făcu un semn cu mînaşi o salută din cap. Doamna Marsett îşi retrase pe dată privirea. Gestul ei, deşi mut, evoca resorbţia, îndărăt, în carnea mării, a unui talaz care măturase tot prundişul de pe ţărm ; în asemenea măsură îi răpăiau în urechi întrebările ce puteau fi ghicite din atitudinea cavalerului Nestei şi a doamnei care, înainte de a urca în şa, se oprise o clipă, uitîndu-se fix la ea : „Cine e femeia asta ? — Ce e ? — De unde o cunoşti ? — De unde vine ? — Poartă pălăria aplecată

peste ochi ! — Mănuşi lungi, demodate ! — Suspectă ! Suspectă ! Suspectă !“ Şi, ca întotdeauna în crizele ei tumultuoase, numele Worell ţinu isonul vacarmului care-i asurzea urechile. Pălăria purtată peste ochi avea aerul unei provocări, a unei sfidări aruncate unei lumi pe care ar fi putut-o cuceri, după cum ştia foarte bine şi Ned. Dar mănuşile — îşi privi mănuşile cu dezaprobare. Brighton era renumit pentru prăvăliile sale de mănuşi. Doamna Marsett se putea însă felicita că economisise banii lui Ned : îşi cîrpise vechile mănuşi, deşi nu mai erau la modă. Dar altora cum de le pică banii din cer ? Uită-te numai la doamna aceea şi la domnul acela care o iscodeau pe domnişoara Radnor cu toate întrebările din lume în legătură cu ea. Şi nu reuşeau să obţină nimic de la domnişoara Radnor. Ceea ce-i făcea cu atît mai curioşi. Oamenii bogaţi, trîndavi, îngrădiţi în siguranţa bunei-stări sînt atît de iscoditori ! Şi doamna Marsett, recunoscătoare Nestei pentru că o luase în seamă, înnebunea la înţepăturile întrebărilor pe care le provocase, şi asculta valurile care spălau plaja, fără să facă vreo analogie conştientă ; dar îşi simţea trupul gata să-i sară din piele, din viaţă, din cauza zgomotului lor iritant.

Fiinţa asta era toată numai impuls ; ghidată uneori de o răzleaţă încercare de stratagemă dezinteresată Reîntoarsă acasă, îi scrise Nestei un bilet

„Te implor ca atunci cînd mă întîlneşti pe stradă să nu-mi jnai dai nici o atenţie. Lasă-mă în plata Domnului, indiferent cit de jos o să ajung. M-arn născut ca să sufăr. Un rînd de la dumneata, doar un rînd, din timp în timp, care să-mi arate că nu m-ai uitat, m-ar face fericită. Am avut şi eu un

vis minunat. în realitate, nu sînt rea ; iubesc bunătatea, de lucrul ăsta sînt convinsă. Mă agăţ de gîndul la persoana dumitale, ca de salvarea mea. Te rog,

129

9 — Unul dintre cuceritorii noştri, voi. II

mai dă-mi cîte un semn, chiar dacă nu mai mult decît un
•«bună ziua» şi iniţialele dumitale pe o carte poştală.“

Această scrisorică o aduse pe Nesta în persoană la doamna Marsett.

CAPITOLUL II

GREUTATEA CADE PE NESTA

' Oare ar putea să se consulte cu căpitanul Dartrey asupra subiectului „Doamna Marsett“ ? se întreba Nesta, cu timiditate, în inima ei ; bătea la o poartă de fier zăvorită peste un lucru viu. însăşi întrebarea o îngheţa, oprindu-i aproape zvîcnirile de milă pe care i le stîrnea sărmana femeie. Dac-ar fi fost să discute cu cineva, acela ar fi trebuit să fie căpitanul Dartrey ; dar mai bine să nu discute cu nimeni. Nici chiar cu mama ei. Se simţea vinovată faţă de mama ei pentru cunoaşterile pe care le dobîndise. Ştia că Nataly are oroare de astfel de lucruri. Nesta văzuse şi îşi formase impresiile ei ; şi ea dădea îndărăt în faţa lor, cu atît mai mult cu cît acum era nevoită să se apropie de ele. Louise de Seilles ar fi fost un *alter ego* al ei ; dar Louise era plecată şi cine ştie cînd urma să se întoarcă. Louisei ar fi putut să-i vorbească ; de scris, însă, nu-i putea scrie pe asemenea temă.

Era o cunoaştere nouă a vieţii care, în mintea unei fete neajutorate, putea deveni inflamabilă. în prezenţa purităţii de argint a domnişoarelor

Dorothea şi Virginia, încerca remuşcări şi avea senzaţia că e mînjită din cap pînă în picioare. Domnişoarele îşi imaginau că domnul Stuart Rem vorbise prea liber în faţa fetei, considerînd-o că ştie cam prea multe despre maladia pastorului Poster- ley, aşa cum ştiu, cu destulă neobrăzare, fetele din ziua de azi.

Domnişoarele îi ţineau predici despre degenerarea manierelor, ba chiar a moralei tinerelor englezoaice, care pe vremuri fuseseră adevărate modele în această privinţă. Ii schiţau tipul tinerei englezoaice cuviincioase din tinereţea lor ; o adevărată frumuseţe : obraji roşii rotunzi, ochi mari rotunzi, o gură ermetic închisă, divina ignoranţă a unei păpuşi de cîrpă ; inofensive în cel mai înalt grad ; venerate pe drept cuvînt. Cele două domnişoare erau sincere şi Nesta se învinovăţea cît putea. Ar fi dorit să fie aşa cum fuseseră ele, păstrîndu-şi însă şi dureroasa independenţă.

Cele două domnişoare erau bune : erau femeile ideale ale ţării noastre ; care nu le cerea să fie altceva decît o aparenţă a bunăstării şi strălucirii stabile ; ca statuetele de Sèvres sau Dresda, lustruite şi şterse în fiecare dimineaţă de orice fir de praf ; poate că pîndite de pericolul accidentelor, dar accidentele trebuie ţinute deoparte ; fragile dar admirabile, demne de invidiat, spunem, dacă nu ţinem seama de sămînţa ce trebuie semănată şi de ajutorul care trebuie dat generaţiilor viitoare.

Nesta le invidia şi le admira ; le purta un sentiment plin de reverenţă ; dar inteligenţa ei vie, intensificată de lărgirea graniţelor gîndirii printr-o ciudată cunoaştere nouă, de un roşu sumbru, desluşea confuz condiţiile binecuvîntate care le fixaseră pe mătuşile ei în frumoasa lor

strălucire sterilă. Şi o năvalnică simpatie rebelă, pe care se ferea s-o aţîţe, o împingea spre oropsiţii lumii noastre : făpturile zbuciumate, răniţii, călcaţii în picioare, împroşcaţii cu noroi. O simpatie care o alarma, de teamă ca nu cumva, în inima ei, să facă şi ea parte din această turmă.

Şi totuşi simpatia persista, ba chiar se reînnoia şi sporea odată cu pulsaţiile unei compasiuni care ei i se părea a fi doar un examen meditativ.

Cînd îl întîlni din nou pe Dartrey Fenellan, ajunse la concluzia fermă că cl era omul cu care se putea discuta ; cu care ar fi putut discuta o femeie, dar nu o fată ; în nici un caz ea. Impulsul de a precipita o discuţie se reaşeză într-o dorinţă mută. El îi observă expresia, dar nu-şi dădu seama că soarele din ochii fetei înregistra imaginea lui, pentru a o imprima pe vecie în inima ei. Faţa asta a lui, cu trăsătui ile-i nete, cu mobilitatea ei, cu fermitatea ei, cu zîmbetul albastru al ochilor, cu zîmbetul buzelor printre care se iveau dinţii strălucitori ca o sabie brusc scoasă din teacă, nu exprima asprime ; Nesta ar fi putut să jure. O. dacă vreo femeie, alta decit nenorocita în cauză, i-ar fi putut spune cuvintele care nu-i erau îngăduite unei fete ! Iată omul care ar fi ştiut să asculte şi să ajute. Era nevoie de un ajutor esenţial, imediat, în afară de bunăvoinţa înţelegerii. începea să perceapă într-un fel nou ce înseamnă bărbăţia, şi cîtă nevoie are lumea de această însuşire. Căci ce pot face femeile pentru apărarea unei cauze bune ! îl adula — şi se socotea mult inferioară eroului ei.

Astfel. îmbrăca şi ea harnaşamentul femeii : zăbala şi ochelarii de cal ; şi învăţa să se considere făptura slabă, parazitul inofensiv, adică imaginea pe care fantezia civilizaţiei noastre aşteaptă să devină forma activă a femeii, în timp ce în forma ei pasivă — o, farsă de măscărici ! — i se cere să fie o

fortăreaţă inexpugnabilă. Trebuie, de asemeni, să aibă şi simţăminte, şi trebuie să fie naturală. E necesar să fie şi destul de inteligentă, pentru că prostia ei nu i-ar face plăcere celui în a cărei posesiune va intra.

Această arzătoare Nesta, fiica lui Victor, temperată de firea mai domoală a Nataliei, era o fată în care şocul dur al cunoaşterii vieţii — poate că din cauza purităţii metalului asupra căruia fusese aplicat — lăsase o bază consolidată pe care imaginaţia generoasă clădea. Nu stătea să rumege asupra simţirilor ei zguduite, ci le încorpora, lăsîndu-le să se consume în focul minţii. Nu avea spaţiu pentru silă într-o inimă care ardea să fie de ajutor, să remonteze, să aline. Nu-i condamna pe bărbaţi, de Ia care sufletul ei implora dreptate şi bunătate pentru femei. Ar fi existat pericolul ca tînăra ei ignoranţă zădărîtă să arunce întreaga acuzaţie pentru jalea din jur asupra sexului mai tare ; şi ar mai fi existat pericolul ca viziunea faptelor de dincolo de suprafaţă să decoloreze şi să tulbure optica ei asupra existenţei. Dar Nesta iubea viaţa luminoasă, se agăţa de ea ; şi avea prieteni bărbaţi pe care se putea bizui.

în afară de hotărîrea de a nu abandona femeia care avusese încredere în ea, nu ajunsese la nici o altă rezoluţie conştientă. Departe, în faţă, de-a lungul călătoriei ei prin anii ce vor veni, întrezărea lucruri estompate la care ar fi putut spera şi pentru care va putea lupta. Dar deocamdată se aflau în formă larvară.

Victor descinse în „Londra lui marină“ pentru a-şi îmbrăţişa fiica, plin de regrete pentru absenţa lui Fredi din vîrtejul „de sus“, aşa cum îi apăreau lui locurile unor numeroase întîlniri la care strălucea. Dar absenţa ei nu avea să se mai prelungească mult ; curînd avea să iasă din nou la suprafaţă. De

cum o îmbrăţişă, îi fredonă cîteva măsuri din cîntecul compus de ea. O provocă la un duet în faţa bătrînelor domnişoare, şi Nesta se înfier- bîntă, se lăsă contaminată de veselia lui, fără să-şi dea seama că veselia ei nu era spontană. îl făcu pe tatăl ei să rîdă, aşa ca pe vremuri ; şi în rîsul lui se revedea pe ea, şi îşi spunea că nu se schimbase chiar atît de mult ; gîncl care o făcea să recurgă la vechiul ei umor. Victor întoarse spre Dorothea şi Virginia o faţă însorită de fericire ; şi, cu toate că victima umorului obraznicei de Nesta era domnul Stuart Rem şi, cu toate că părea aproape o fărădelege să vorbeşti în felul ăsta de o figură clericală, domnişoarele nu-şi putură reţine rîsetele. Se menţinură ca partenere într-un cadril de rîs, pînă cînd căzură istovite.

Victor întrebase dacă fiica lui cîntase în vreo duminică la biserică. Domnişoarele îşi aduseră aminte că Nesta ceruse asemenea învoire domnului Stuart Rem, care se opusese la cîntecele laice.

— Ce-a spus ? întrebă Victor.

Nesta clătină din cap.

— Nu-i vorba de ce-a spus, tată, ci de mutra lui. Deşi iubeşte muzica, e nevoit să asculte de glasul datoriei. Arăta ca un patriarh care-şi îndepărtează slujnica, exi- lînd-o în deşert.

Dorothea şi Virginia, în ciuda protestelor lor lăuntrice, rîseră cu lacrimi. îşi aminteau de expresia domnului Rem. Nesta îl portretizase pe reverend exact aşa cum arătase în momentul cînd repudiase cîntecul laic.

Victor revăzu în minte ziua cînd scumpa lui Fredi, copil pe atunci, rămăsese nemişcată în faţa unui tablou din Palazzo Brera, din Milano. Discutase cu Nataly despre tablou : el îl dezaproba pe patriarh, iar Nataly era impresionată de faţa lui

Hagar *.

Victor fu surprins de vestea că Nesta nu mai primise nici un semn de la Dudley.

— Cum e posibil să nu-ţi fi sosit nimic ?

— După toate probabilităţile, pentru că nu mi-a scris, tată.

Răceala răspunsului îi închise gura. Fata nu părea deloc mîhnită ; dar în adîncurile ochilor-albaştri fremăta o întrebare, oricare ar fi fost ea. în două rînduri, Nesta inhală adînc aerul în piept.

întors la Londra, vorbi despre acest lucru şi, în aceeaşi seară,. Nataly îi telegrafie fiicei ci s-o aştepte a doua zi la hotelul unde locuia Dartrey.

întâlnirea fu surprinzător de tristă pentru amîndouă, deşi fusese atît de dorită şi de atita vreme aşteptată ; deşi mama era mama şi fiica era fiica, fără ca dragostea dintre ele să fi suferit vreo alterare. S-au ţinut de mînă, s-au sărutat, s-au strîns în braţe, şi-au presărat frazele [I] cu cuvinte tandre şi sincere, s-au privit în ochi si s-au văzut una pe cealaltă. Intenţia Nataliei era aceea de a-i revela Nestei adevărul, în ciuda vehementei opoziţii a lui Victor ; dorea să lămurească certa nedumerire a fetei de a nu se fi întîlnit cu ea în casa domnişoarelor Duvidney. La rîndul ei, Nesta îşi adună toate impresiile din trecut cu privire la repulsia mamei ei faţă de problemele febrile care o obsedau şi o absorbeau pe ea acum. Şi i se alătura în această repulsie, din simpatie pentru orice gînd sau simţămînt al fiinţei de care era atît de mîndră ; pur şi simplu, încerca un fior de scârbă. Mai mult, Nataly arbora, din laşitate, un aer mohorît, sau mai curînd îngăduia oarecum tulburării- ei să se lase văzută, pentru a pregăti terenul apropiatului

---

I **Concubină a patriarhului Abraham şi slujnică a soţiei sale, Sara. A fost izgonită în deşert împreună cu fiul ci Ishmael.**

moment al confesiunii, şi pentru ca Nesta să înţeleagă în acea clipă că mama nu-i vorbise pînă atunci fiindcă fusese împiedicată şi nu fiindcă ar fi şovăit să-şi împlinească datoria.

Dar Nesta interpretă expresia mamei ei ca fiind generată de plictiselile sociale care, în calendarul ei, datau încă de la Creckholt, şi care păreau şi' mai de temut la „Ţara Lacurilor“. Strecură o aluzie într-o întrebare şi mama ei încuviinţă ; nu fără sinceritate, pentru că şi ăsta era un adevăr. Dar după ce încuviinţă, maniera ei deveni mai bruscă şi în pieptul Nestei încolţi o îndoială.

Află cu plăcere că dragul ei Skepsey urma să vină la Brighton pentru o scurtă vacanţă. Despre Dudley nu suflară o vorbă, nici una nici alta. Nataly evita din superstiţie să-i rostească numele, temîndu-se să nu redeştepte aşteptări care, spera ea, ba chiar presupunea, fuseseră cu totul abandonate. Aşa îl asigurase şi pe domnul Barmby cu o zi în urmă, la umila cerere a acestuia de a fi informat asupra situaţiei. Domnul Barmby îl văzuse pe Sowerby plimbîndu-se cu o domnişoară, aşa îi spusese. Şi îi mai spusese că „se temea“ ca tînărul să nu o dezamăgească pe Nesta. Nataly ştia, cu toată compasiunea pe care i-o purta domnului Barmby, că această „temere“ nu era decît dorinţa lui fierbinte ; nu i se părea nefiresc ca preotul să-şi închipuie că Dudley părăsise cîmpul de luptă. Dar acum că intrase în arenă un Dartrey Fenellan, liber, bietul domn Barmby nu mai putea avea nici o şansă.

Dartrey venise înaintea Nestei în camera pe care Nataly o închiriase la hotel şi în care-i dăduse întîlnire. Dorise să-l vadă singur, iar el o informase că doamna Blathenoy se găsea în acelaşi hotel şi că se arătase dispusă să o primească şi să o reţină în camera ei pe Nesta oricît timp ar dori aceasta.

— Nesta va veni la mine, spuse Nataly, ridicîndu-

se precipitat, apoi aşezîndu-se din nou şi apăsîndu-şi inima cu mina. Probabil că sînt cam obosită, se scuză ea.

— Există un lift în hotel. Ţi-e greu să urci scările ?

Nataly îi pară privirea iscoditoare cu care o măsura.

— Nu, bănuiesc că numai lenea e de vină ; şi apoi, îmbătrînesc. Cum de se află doamna Blathenoy aici ?

— Ei bine ! Ce crezi ?

— Curiozitate stupidă !

— Dar sper că am determinat-o să fie utilă. Nu ţi-o aduc aici.

— Utilă cui ?

— Lui Victor, bineînţeles.

— Victor ţi-a dat asemenea însărcinare ?

— E un lucru pe care trebuie să-l afli. Soţul ei cunoaşte toată povestea voastră. Şi are un dinte împotriva lui Victor... pe chestiuni de afaceri. Am impresia că Victor s-a ridicat împotriva discursului pe care l-a ţinut Blathenoy la întrunirea Consiliului de Adiminstraţie al Băncii. Blathenoy e un tip vindicativ : lovitură pentru lovitură. Dar cred că femeiuşcă asta îl ţine în frîu. Cel puţin aşa pretinde ea.

— Victor ţi-a cerut-o ?

— S-a întîmplat de la sine.

— Şi o face din dragoste pentru noi ?... Oh, nu am timp să discut fleacuri. Dartrey !

— Spune!

— In primul rînd, nu mi-ai mărturisit ce părere a* tu despre Nesta mea.

— E o fată foarte bună şi drăguţă.

— Dar nu la fel de interesantă pentru tine ca femeiuşcă aceea fluşturatică.

— Să ştii că Nesta e obsedată de ceva, mintea ei e preocupată.

Nataly se gîndi că e vorba de compoi'tamentul lui Dud- ley, şi-i răspunse :

— O să-i treacă. Şi domnul Blathenoy vine des pe aici ?

— Ori de cîte ori poate, aşa cred.

— Adică ?...

— L-am văzut de două ori.

— Şi soţia lui rămîne mai multă vreme ′(

— întregul sezon.

— Prietene !

— Nu se întîmplă nimic rău, nimic rău.

— Dar... ea ?

— Ai cuvîntul meu de onoare. ^

— Da ; ea îţi face .un serviciu, la cererea ta, şi tu o răsplăteşti din cînd în cînd ; iar ea îşi dă seama că eşti un om de onoare. încă nu cunoşti femeile.

Dartrey înlătură cu un gest de nepăsare bănuielile femeieşti.

— A mai rămas prea puţin din Don Amoroso în mine.' Femeile nu iubesc figurile de piatră.

— Ba da... asemenea păsărilor de mare. Şi ce-ai spune despre mine, Dartrey ? Acum pot să-ţi mărturisesc... şi eu sînt una dintre ele : te iubesc. Cînd ai părăsit ultima dată Anglia, ţi-am sărutat mîna. Din pricina inimii curate care se ascunde îndărătul figurii de piatră. Şi m-am stăpânit cu greu să nu plîng, fiindcă ştiam că dispreţuieştî englezoaicele pentru „crizele lor de miorlăieli“, despre care spuneai că le caută în cărţi, dacă nu se

pot bucura direct de ele. M-aş fi rugat să-mi fii măcar frate sau fiu. Il iubesc pe Victor pentru dragostea pe care ţi-o poartă ţie. Oh ! — bietul de el — cit de mult s-a schimbat de cînd cu pacostea aceea de „Ţara Lacurilor“ ! Nu are puterea de a sonda adîncimea lucrurilor pe care le face. Pe vremuri avea încredere în mine şi mi se confesa ; dar acum nu-mi mai spune o vorbă. Eu sînt prima persoană care trebuie amăgită. Ah, măcar dac-ar fi aşteptat ! Sîntem prinşi intr-o încîlceală de intrigi şi uneltiri, şi sînt tentată să urăsc oameni merituoşi care, în mod firesc, au părerile lor şi văd în mine o impostoare, dar mă tolerează pentru că sînt fascinaţi de el, fascinaţi sau mituiţi. Există felurite moduri de a mitui. Sper să nu trebuiască, pînă la urmă, să plătească prea scump faptul că reuşeşte să-i mituască. El e un om propulsat de destin ; nu e direct iresponsabil, dar mult mai puţin responsabil decît alţii. E înnebunit de faptul că niciodată nu dă greş. în orice s-ar lansa... şi e adevărat. Mă face să mă gîndesc la oamenii care n-au avut niciodată vreo boală, pînă la o anumită vîrstă cînd, subit, vine lovitura mortală. In vremea din urmă am început să citesc în el, lucru pe care nu l-am făcut niciodată înainte. Dacă eu aş fi avut mai multă forţă morală, poate că l-aş fi salvat, sau măcar l-aş fi avertizat... Ai să-mi răspunzi că o femeie cu forţă morală nu ar fi acceptat să ocupe locul meu. Probabil că am fost oarbă. Nu am văzut că firea lui dă înapoi în faţa lucrurilor pe care le provoacă el însuşi. E îngrozit de demascarea pe care face tot ce poate ca s-o pricinuiască, şi pe care trebuie s-o combată prin toate mijloacele. Am avut, pur şi simplu, revelaţia lui — ca şi pe cea a vieţii. Nimic nu-1 poate opri. Acum ţinteşte spre Parlament, un district vacant din Londra. Contează pe o moarte. îngrozitor ! Pentru

mine lucrul ăsta e ca o muşcătură de şarpe, care mă otrăveşte zi şi noapte. Scuză-mă, mi-a făcut bine să-ţi vorbesc. Mă simt atît de josnică, adăugă Nataly, respirînd cu greutate.

Dartrey îi luă mîna şi i-o sărută.

— Fericită femeia care a spus tot ce are de spus. Cit va rămîne Nesta aici ?

— O să ai grijă de ea, Dartrey ? Va rămîne... aşa doreşte tatăl ei... pînă cînd... ah ! Dar nu cred că există asemenea primejdie. Victor îi are în palmă pe medicul ei, pe avocatul ei, pe valetul ei — slujitorul ei preferat — ca s-o ţină sub ochi şi s-o influenţeze. Ea — ştii bine despre cine-i vorba — nu cred că urmăreşte să ne persecute. N-a fost niciodată meschină. O, aş fi preferat să fie ! Se spune că-i pe sfîrşite. După aceea o să pot deveni şi eu „o femeie onorabilă". Victor doreşte ca Nesta să rămînă aici pînă... înţelegi. Gîndeşte că în compania celor două bune domnişoare e ferită de orice neplăcere. Iar eu cred că e în siguranţă pentru că te are pe tine alături. Altminteri, cum de rn-aş ruga întruna să te avem lingă noi ! Zi de zi sînt obligată să trec prin calvarul fierului înroşit în foc, fără să-mi pot dovedi nevinovăţia. E mai bine ca fiica mea să fie scutită de asemenea tortură, deşi ea are nevinovăţia de partea ei. Dar Nesta se ofileşte sub umbra unei pete. Doamne, şi va trebui să afle realităţile vieţii, prin mijlocirea poveştii mamei ei — şi prin faptul că va fi părăsită de prieteni — sau, să spunem, de cunoştinţe ! Oricît ar fi de, ignorantă acum, înţelege lucrurile din te miri ce. Mi-e teamă !... într-o secundă sesizează totul. Au fost diverse prilejuri din care mi-arn putut da seama. Numai Victor putea să treacă peste toate astea. M-am gîndit că e mai bine ca în momentul de faţă fiica mea să fie absentă. Ne-am lăsat prinşi în viitoare. îmi pun întruna întrebarea : „Cit, cit o să mai dureze ?" şi mă surprind singură

cum stau şi număr zilele unei femei bătrîne. Şi nu mai ştiu cine îmi spunea mai deunăzi că duc o viaţă demnă de invidiat.

— Luptă, luptă, luptă ! Asta ne e hărăzit tuturor, indiferent de locul pe care-1 ocupăm, spuse Dartrey cu oarecare bruscheţe, ca să-şi mascheze înduioşarea. Cu excepţia interludiului în care trebuie să îngrijim de un unchi invalid. Atunci e pace ; vecină cu extincţia. Şi nici nu mă pot ruga să se termine. îmi rod mustaţa şi bat nervos din picior, cînd nu mă aude el ; şi mă prefac că am o răbdare nemărginită. Mă duc să ţi-o aduc pe Nesta.

Nesta intră împreună cu doamna Blathenoy, care-şi petrecuse braţul în jurul umerilor ei. Flutura în mînă o telegramă şi i se adresă Nataliei.

— Ce poate să însemne asta ? E de la soţul meu. Semnează „Jacob“, e numele de botez al soţului meu, şi asta-i seamănă leit soţului meu ; să mă ia' prin surprindere. Uite ce scrie: *„împachetează urgent astă seară şi vino* **miine“.** Să însemne oare că soţul meu are neplăceri financiare în City ?

Nataly gîndea că asta trebuie să fi fost semnificaţia telegramei. Pe de altă parte, absurda repetare peltică a cuvintelor „soţul meu“, din partea acestei femeiuşti drăguţe îşi atinsese ţinta şi rănise.

De fapt, nu o făcea din răutate ; o lua pe dinainte gura înciudată pentru că trebuia să păstreze un secret. Şi, comparîndu-şi soarta ei cu a Nataliei, în timp ce cobora scara hotelului, se consolă spunîndu-şi că *ea,* cel puţin, avea un soţ. Nu-şi dăduse seama că o rănea pe Nataly, decît în clipa cînd constatase că acest lucru îi făcea plăcere : deoarece căpitanul Dartrey o admira pe femeia asta impunătoare, care nu avea dreptul să rostească *legal,* ceea ce femeia pe care el o admira mai puţin, dacă măcar o admira, avea dreptul să spună.

— Cred că trebuie să interpretezi singură

telegrama, îi răspunsese Nataly la întrebare.

Doamna Blathenoy se simţise afectată de această manieră princiară, deplasată în cazul Nataliei. Din care pricină, se abţinuse să-i atragă atenţia, aşa cum intenţionase, asupra „doamnei cu o înfăţişare foarte dubioasă“ care fusese văzută in repetate rînduri călărind împreună cu domnişoara Radnor (pentru că fetei i se dădea acest nume) ; iar domnişoara Radnor, întrebată asupra acestei persoane, dăduse răspunsuri foarte evazive. Doamna Blathenoy preferase să tacă, astfel încît mama nu fu alarmată.

— Şi, într-adevăr, e păcat, îi spuse ulterior doamna Blathenoy lui Dartrey, care se purta cu ea mai rece decît înainte de vizita doamnei Radnor. E păcat, pentru că o tînără aflată în situaţia domnişoarei Radnor nu trebuie pentru nimic în lume să fie văzută în societatea unei femei cu o înfăţişare dubioasă.

I se refuză satisfacţia capricioasă de a putea susţine o cauză amară pentru ea. Dartrey nu-i împărtăşi nici o părere asupra conduitei domnişoarei Radnor. De asemeni, se eschivă să o ajute la elucidarea enigmei telegramei, cînd ea îi spusese : „Uită-te aici“, invitîndu-1 să o recitească împreună, cu obrazul ei de floare aproape lipit de obrazul lui. Bozumflată, îl plesni cu mănuşa peste braţ şi îşi ţuguie boticul. Şi în clipa aceea, numai în clipa aceea, şi datorită recentei aluzii pe care i-o făcuse Nataly, omul acesta de onoare avu viziunea mocirlei de care-1 despărţea un podeţ extrem de îngust şi de şubred. Pentru că ea era o femeie foarte atrăgătoare, o adevărată mană cerească în aceste vremi cînd femeile sînt educate conform tiparelor domestice obediente ; şi ingenuitatea ei artificială, frivolităţile candide erau o expresie spontană a naturii, menită să ademenească natura domnului aflat de cealaltă parte a rîului, şi să-l atragă să

execute plonjonul, atît de regretat de amîndoi după aceea ; un vechi duet lătrat la lună.

Dartrey reuşi să scape, spunîndu-i că se duce la club, unde-1 aştepta un prieten. Prietenul era colonelul Sudley, unul dintre ofiţerii moderni, studioşi, nu prea bine văzut de autorităţi. Nu-i ierta lui Dartrey impulsivitatea care lipsise armata de un ostaş strălucit ca el. Era obligat să recunoască, însă, că exista şi un cuvînt greu în apărarea lui, şi anume averea pe care o cîştigase. Şi atîta timp cit avem o societate care ne forţează să trăim la un nivel

costisitor, inaccesibil venitului unui militar,

cîştigarea unei

avem poate oferi o scuză pentru o comportare neloială sau chiar ilegală.

Discutară despre stadiul actual al armatei : „Progresăm, progresăm !" E drept că la ultima paradă oficială trupele au defilat prin faţa unui generalisim călare, adormit profund, cu bărbia în piept. Progresul militarilor englezi putea fi imortalizat intr-o statuie ecvestră : „Somnolenţa în şa".

— Ei. haide, nu-ţi da drumul la ranchiună, îi spuse colonelul. Ştii bine că, de fapt, bătrînul e un băiat cumsecade ; nu găseşti un om mai inimos ca cl.

— Drept care sicofanţii sînt siguri de posturile lor.

-— Încetează, îţi spun ! E devotat armatei.

Se găseau prinşi intr-o amuzantă ciondăneală, cînd două cunoştinţe ale colonelului se apropiará pe stradă. Una dintre ele il recunoscu pe Dartrey. Pe dată, acesta schimbă subiectul spinos pe care-1 discutau, intr-unui general acceptat de slujitorii lui Marte. Colonelul 31 întrebă :

— Cine-i fata de lingă Judith Marsett ?

Se porni să înşire, în jargonul lui de garnizoană,

complimente înflorite la adresa frumuseţii fetei. O lăuda pentru felul cum se ţinea în şa. O întîlnea după mesele pe promenadă, plimbindu-se cu doamna Marsett. Colonelul Sudley le văzuse şi călare.

— Şi, apropo, urmă el, ne-ai luat-o înainte la toţi. Te-am văzut, chiar de la fereastra asta, călărind cu fata frumoasă de o parte, şi cu o doamnă foarte drăguţă de cealaltă.

— Nimic nu trece neobservat în oraşul ăsta !

Îndreptîndu-se spre hotel, de-a lungul promenadei răcorite de briza nopţii, îşi propuse să o avertizeze cit mai curînd posibil pe Nesta. Cum ajunsese fata să o cunoască pe această doamnă Marsett ? Dar gîndul care-1 ardea mai tare era cel privitor la ceea ce Colney Durance numea

compresa cu muştar“, prin care definea relaţiile calde cu o femeie măritată. Dartrey, care nu avusese nici o intenţie să se înarmeze cu asemenea compresă, începea să-i simtă înţepăturile şi arsurile. Un astfel de pansament e o cură eficientă împotriva unor procese psihice inflamatorii. Dar pentru el, care nu avea nici o maladie de vindecat, pansamentul devenea supărător.

Era aproape miezul nopţii. Cînd intră în holul hotelului, portarul alergă în cuşca lui şi se întoarse pe dată ţinînd în mină un bilet şi anunţîndu-1 că i-1 lăsase o doamnă, la ora nouă ^şi jumătate. 1-1 lăsase ? — Atunci doamna nu putea fi cea de care se temea. Se simţi uşurat. Conţinutul biletului era cabalistic :

„Va implor să veniţi pînă la mine, dacă nu reuşesc să vă găsesc astă seară, E o chestiune foarte urgentă. Cînd vă voi spune despre ce-i vorba, îmi veţi scuza acest demers neobişnuit. Mîine dimineaţă, devreme. Sînt convinsă că nu veţi pregeta să veniţi.

Aş fi putut să vă scriu despre ce-i vorba, ca să vă determin să veniţi. Dar nu vreau să încredinţez hîrliei nici un nume."

Semnătura era : Judith Marsett.

CAPITOLUL III

ÎNFĂŢIŞEAZĂ FELUL IN CARE CAVALERII AFLAŢI IN SERVICIUL UNUI CUCERITOR SÎNT NEVOIŢI, UNEORI, SĂ SE ÎNFRÎNGĂ PE EI ÎNŞIŞI

Primul tren din zori, care a ieşit la lumina şi la aerul sărat al mării, desprinzîndu-se din mohoreala de noiembrie a Londrei, în care sosirea dimineţii e vestită doar printr-o presiune mai mică a felinarelor cu gaz, îl purta pe micul Skepsey, făcîndu-1 să lunece pe lingă suburbii, în prietenosul lui vagon de clasa a treia ; vagoane marcate de reminiscenţe ale vechilor timpuri pastorale, caracteristice ţării noastre ; dar în care omul poate să stea de vorbă cu vecinul său, fără ca prin aceasta să pară că urmăreşte să-i aducă injurii. Domneşte o atmosferă intimă. Omul sociabil, care se apropie de semenii săi, preferă aceste vagoane în ciuda lipsei de perne capitonate. Dacă are chef, se poate maimuţări şi scălîmbăi după pofta inimii. Detestatele „convenţionalisme" n-au ce căuta aici. Omul poate face prozeliţi în campania pentru salvarea sufletelor ; poate defăima sau lăuda băutura naţională ; poate face reclamă unei firme comerciale a cărei prosperitate derivă din sprijinul mulţimilor ; poate propovădui patriotismul. Totul se acceptă. Unica regulă este politeţea, aşa cum învăţase Skepsey din călătoriile lui prin părţile sudice ale împărăţiei vagoanelor de clasa a treia.

Cîndva, într-o călătorie pe care o întreprinsese în Kent, Skepsey întîlnise un marinar cu braţul lung, la propriu şi la figurat ; fiind cam afumat, vorbăria fără perdea a marinarului, pe care era nevoită s-o asculte o respectabilă doamnă în vîrstă aşezată în faţa lui, îl plasa de-a dreptul în regnul strămoşului-maimuţă. Skepsey intervenise cu politeţe, poftindu-1 să părăsească imediat compartimentul şi să accepte o lecţie pe care i-o va oferi de îndată ce trenul se va opri la prima staţie. Cînd îi făgădui că-i va aplica o lecţie veritabilă şi bine meritată, marinarul cel lung îi ceru pigmeului să-i ardă o palmă, pentru a-i dovedi că intenţia lui era serioasă. Fidel principiilor lui, însufleţit de înaltul său simţ al onoarei, pro- miţîndu-şi să nu ajungă la o încălcare a legilor Companiei de Căi Ferate, Skepsey se execută prompt. Ieşiră pe coridor.

Skepsey se referea întotdeauna la acest incident pentru a ilustra lamentabila deficienţă în materie de principii ştiinţifice pe care o trădează cei mai mulţi dintre indivizii noştri viguroşi. Gîndul trist că se putuse bizui, fără şovăială, pe totala absenţă a principiilor ştiinţifice la marinarul cu braţe lungi, al cărui pumn uriaş ar fi putut acţiona asupra nasului său asemenea magnetului asupra unui ac, constituia una dintre cele mai regretabile amintiri ale acestui adorator al forţei vechii Anglii. O singură, lovitură aplicată ştiinţific l-ar fi putut face pe Skepsey să zboare din tren. Dar nu a fost lovit serios nici măcar o singură dată. Cei doi se despărţiseră strîngîndu-şi mîinile. Marinarul recunoscuse că „trăsese un pic la măsea“. Refuzase să promită că nu-şi va mai repeta purtarea injurioasă, dar exclamase, după ce-şi trimisese adversarul la dracu şi-i arsese un ghiont amical în umăr, că : „Să fiu al naibii dac-am să uit vreodată că un ins de un metru juma’ a culcat la pămînt pe unu de doi metri“. Skepsey îşi aprecia

ceva mai mult înălţimea. Unul dintre pasageri, un băiat de vreo douăzeci de ani, devenise elevul - lui Skepsey, se dovedise priceput şi fusese convins să se înroleze în armată, unde a obţinut curînd gradul de caporal.

In acest fel, isprava dăduse roade bune, cu toate că marinarul se făcuse după aceea nevăzut. Să sperăm şi să ne rugăm să nu mai insulte vreodată urechile doamnelor virstnice.

Ah, dac-ar înţelege femeile cît e de necesar ca, pentru binele lor, să înveţe să aplice din cînd în cînd cîte o lecţie ! Dar cucoanele se opun. Ca şi judecătorii, care, dealtfel, poartă şi ei îmbrăcăminte de damă.

Skepsey avea impresia — bizară, dacă ţinem seama de subaprecierea lui faţă de sexul frumos — avea, spunem, impresia că o tînără femeie cu care făcuse de curînd cunoştinţă şi care se găsea acum la Brighton în calitate de misionară, membră şi ofiţer de frunte în Armata Salvării, o domnişoară pe nume Matilda Pridden, se apropiase de înţelegerea secretului unei conduite juste a cetăţenilor individuali, mai mult decît oricare dintre domnii pe care-i cunoştea el.

Da, în orice caz, se apropiase mai mult dccît patronul lui. Gîndindu-se la domnul Victor Radnor, Skepsey îşi înăbuşi un suspin. într-o zi bătuse la uşa biroului patronului, şi sub impresia că-1 auzise pe acesta spunîndu-i să intre, intrase şi văzuse un lucru pe care nu şi-l mai putea şterge din minte. Lady Grace Halley se afla în biroul patronului. Din cîte putuse el surprinde, Skepsey presupunea că Lady Grace acţiona în interesul patronului său în lumea mare, aşa cum proceda el cu Jarniman, sau domnul Fenel- lan cu domnul Carling. Dar e firesc, oare, se întreba el — şi, în felul acesta, veneraţia lui faţă de stăpîn conţinea un reproş implicit — e firesc, oare,

ca acesta să-i răsplătească serviciile chiar cu atîta căldură ?

Omul ăsta mărunt, în ciuda obedienţei lui de slugă, era forţat să-şi însuşească verdictul societăţii asupra comportării stăpînului său.

în ultima vreme, patronul lui începuse să declare, din ce în ce mai des, nişte lucruri înălţătoare şi de mare greutate. Unul din ele suna aşa : că dacă ar împărţi semenilor săi toate bunurile pe care le posedă el, şi dacă ar face pentru ei absolut tot ce-i stă în putinţă, încă le-ar rămîne dator. Şi trebuie ţinut seama că stăpînul lui era foarte bogat. Oare ce trebuie să gîndim ? Felul în care se comportă superiorii noştri e magnific. E firesc să le aducem omagiul nostru. Şi totuşi simţim, ba chiar simţim în mod dureros, că adoraţia noastră se îndepărtează şi se îndreaptă în altă direcţie. încercăm însăşi durerea smulgerii rădăcinilor inimii noastre din stînca în care sînt împlîntate.

Domnul Victor Radnor reprezenta o onoare pentru ţara lui. Skepsey n-ar fi cutezat să pună numele Matildei Pridden alături de cel al domnului Radnor, sau să compare, în vreun fel, două personalităţi atît de diferite, în acelaşi timp, însă, deşi s-ar fi temut de asemenea lucru, ar fi dorit mult să cunoască părerea Matildei Pridden asupra întîmplării la care fusese martor şi care-1 obseda.
Dar nu va putea s-o cunoască vreodată, pentru că niciodată nu va îndrăzni să-i expună cazul. Skepsey oftă din nou şi îşi spuse, aproape cu glas tare : „O, dac-am avea cîteva mii de femei ca ea ! Dar la ce bun ? Nu vor să se mărite. Şi sînt întocmai femeile de care are nevoie ţara în materie de soţii şi de mame ! Dar, întocmai ca şi domnişoara Priscilla Graves, refuză să se mărite !“

Cuprins de asemenea gînduri negre, se uită spre băncile din spate ale vagonului, unde se afla

reverendul Septimus Barmby, şi-l privi prin norul unei meditaţii sumbre, dacă nu chiar disperate.

La această oră matinală din sezonul de iarnă, puţini sînt .pasagerii care se plimbă pe culoar, aşa incit acrobaţiile domnului Skepsey pentru a ajunge la locul de lîngă preot fură încununate de succes.

Domnul Barmby şi domnul Skepsey se salutară. Cel de-al doilea informă că şi-a luat o mică vacanţă, pentru a-i face o vizită domnişoarei Nesta. După care, Skepsey devie rapid cursul conversaţiei spre făgaşul unde putea fi găsită Matilda Pr id den. Discută despre Armata Salvării şi despre rangul ei în aceasiă oştire, dînd exemple care ilustrau bravura domnişoarei, devotamentul ei faţă de cauza moralităţii, în toate formele pe care le îmbracă aceasta. Domnul Barmby era preocupat în acele momente de cartea cea mare pe care o juca el. Şi apoi îi displăcea Armata Salvării, şi titlul pe care şi-l luase, şi amestecul femeilor. Ca să nu mai vorbim de faptul că activau mărşăluind pe străzi şi cintînd în public. Mai mult, iui îi făcea plăcere să bea un păhăruţ sau două, atîta cit îi era permis ; se mai îndoia şi daeă şefii acestei armate ar fi manifestat toleranţă faţă de inofensiva lui pipă. Dar cauza moralităţii era preţioasă. Moralitatea şi o doză de duioşie, şi armoniosul contrast dintre două voci frumoase îl făcuseră ca, pentru o scurtă perioadă, înainte de a fi ţintit spre Nesta, să tînjească după Priscilla Graves. Speranţele lui actuale erau însă de altă factură ; o mireasă frumoasă, care mai aduce şi avere, nu-i o rază înşelătoare, dacă ştim să folosim bogăţiile în mod drept. Septimus, solitarul preot dintr-o parohie sordidă, în care viciul se prăsea din mizerie, nu-şi putea ajuta semenii şi nici nu putea ajunge la împlinirile la care ar fi ajuns Septimus, soţul uneia dintre cele mai bogate moştenitoare din Anglia. Dar nu şi dintre cele mai strălucitoare, pare-

se, conform cu anumite împrejurări cunoscute de reverendul Groseman Buttermore, şi revelate lui într-un mod foarte oportun ; spre norocul fetei, să sperăm. Nu mai era o tînără atît de neştiutoare încît să respingă mîna omului al cărui veşmînt ar fi fost cea mai bună acoperire a ei. Dacă ne gîndim la trădarea lui Dudley Sowerby, înţelepciunea noastră pămîntească ne spune că acum e momentul cel mai potrivit să reintrăm pe fir şi să ne facem cererea.

De cîteva ori, în timp ce domnul Barmby frămînta aluatul acestei budinci de spirit şi de dorinţe ale cărnii, atenţia îi fu atrasă de poveştile lui Skepsey în legătură cu eroismul Matildei Pridden. îi plăceau faptele ei ; dar îi displăcea poziţia în care se puneau anumite tinere pentru a făuri aceste fapte. îi spuse lui Skepsey părerea lui :

— Femeile trebuie să rămînă femei.

— Da, dac-am putea găsi bărbaţi care să preia activi-, tatea lor, domnule.

Domnul Barmby schimbă subiectul, începînd să critice marşurile şi cîntatul pe străzi, ce constituiau impedimente în circulaţie şi aduceau după sine o larmă supărătoare pentru orice ureche muzicală. Dezaproba cu totul militarismul domnişoarei Matilda, dar se pronunţă că : ,,fără îndoială, e o tînără plină de merite“.

— Are douăzeci şi şapte de ani, spuse Skepsey, gîn- dindu-se, cu tristeţe, la propria lui vîrs.tă.

— O cunoşti de mult ? se interesă domnul Barmby.

— Nu de prea multă vreme, domnule. A avut unele supărări. Ştiţi, ea crede cu convingere în puterea voinţei.
„Dacă *vreau* asta, dacă *vreau* aia, şi dacă e o dorinţă dreaptă, nu condamnabilă, atunci e musai să se întimple ■— lucrul e ca şi făcut.“ Şi, după părerea ei, forţa fizică e inutilă, voinţa e totul. în predicile ei,

afirmă că rugăciunea e mai eficientă decît acţiunea.

— Ţine predici ?

— însufleţeşte mulţimile, domnule.

— S-ar zice că Anglia se americanizează complet ! exclamă conservatorul domn Barmby.

Aproape că gemea ; privirea îi era goală şi inexpresivă, ca aceea a ochilor de peşte, în timp ce-1 asculta pe omuleţul ăsta vorbind despre întreprinzătoarea afirmare publică a sexului slab. Pentru bărbaţi, acesta este lucrul cel mai indigest din tot ce se petrece în secolul nostru ; un lucru care, prin contrast, aruncă o lumină sacră, nepămînteană, asupra mamelor noastre, care-şi cunoşteau datoria şi acţionau în obscuritate, sub faţadă, la subsol, în timp ce bărbaţii luptau neobosit în plină lumină, ca să le apere interesele.

Skepsey scoase din buzunar o cărţulie mototolită : o traducere din limba franceză, care, sub un litiu muşcător, înfăţişa ura sălbatică a francezilor împotriva bătrînei Anglii şi ardoarea lor canibalică de a o vedea la pămînt. Domnul Barmby îşi coborî pleoapele asupra cărţii, fără să facă vreun comentariu. Nu răspunse nimic nici la remarca disperată a lui Skepsey :

— îi lăsăm să creadă că vor reuşi s-o facă !

Iată dunele. Dincolo de ele, ne aşteaptă micul dejun, îşi spunea Barmby. Şi domnişoara Radnor, dacă biata fată poate să poarte şi ea un nume. Domnul Barmby se simţea gata să suplinească această lacună, oferindu-i numele lui. Şi unde mai pui că fata nu declarase război tutunului ! Avea şi o voce frumoasă şi cultivată. Ca să nu mai vorbim de alte farmece personale. Avea resurse, pe care, probabil, reprezentanţii unui trib rival vor unelti ca să le acapareze.

— Skepsey, dumneata vei locui în casa rudelor domnitoarei Radnor ? întrebă domnul Barmby cînd

ieşiră din tunel. Anunţă-le, te rog, că intenţionez să le fac o vizită în cursul zilei de azi.

Gustarea lor de dimineaţă fusese constituită doar din cîte un biscuit. Se despărţiră în gară, stîrniţi de aerul marin să-şi acorde o mai substanţială posibilitate de reîntremare a forţelor, vrednică de numele acţiunii cu care ne începem ziua.

Coborînd panta de-a lungul străzii cu prăvălii şi zărind terasa domnişoarei Nesta, Skepsey îşi spuse că era totuşi prea devreme pentru o vizită. Aşadar, ca să-şi desfete ochii cu marea, plăti taxa de intrare pe dig şi o porni înspre partea de sud-vest. Valuri verzi, bucle de spumă, stropi de argint, pe sub draperii de nori grei, plumburii, despicate de crăpătura prin care se cerneau razele zburdalnice ce-1 îmbiau, rîdeau, se zbenguiau ca nişte Nereide, împroşcîndu-1 cu seîntei. îndărătul preocupărilor sale militare şi navale, Skepsey se lăsa ademenit. Marea, în toată materialitatea ei, acest brîu poleit care încinge Britania, îi inspira o stare de venerantă exaltare. Ar fi dorit ca domnul Durance să fi putut vedea marea aşa cum arăta acum, să-şi fi umplut ochii şi pieptul de ea. îşi spunea cu regret că nu cunoştea nici un cîntec despre Marea Britanie şi Marea, cînd dădu cu ochii de căpitanul Dartrey, ieşind din ape şi ureînd treptele digului, înfăţişînd o luminoasă anatomie de oţel, ca un brici scos din teacă.

— Domnule căpitan ! se extazie Skepsey.

— Am făcut doar un plonjon şi cîteva mişcări, spuse Dartrey. Şi ai să vii pe dată cu mine la hotel, să-mi oferi măcar zece minute de recreere. Dacă nu vii de bună voie, am să-ţi insult patria.

— Ah, cum aş dori ca domnul Durance să fie acum aici ! răspunse Skepsey.

— Priveliştea i-ar răsturna barca lui cu provizii pentru epigrame. El se trezeşte la zece dimineaţa, ia

o gustare greţoasă la lumina luminărilor, şi începe să compună. Imaginea lui despre ţară este portretul artistului zugrăvit de el însuşi.

— Dar, domnule căpitan Dartrey, dumneavoastră nu împărtăşiţi concepţia domnului Durance despre Anglia !

— Se pot spune multe lucruri măgulitoare despre ea, Skepsey ! Dar o chelfâneală zdravănă i-ar prinde bine. Ai venit s-o vezi pe domnişoara Nesta ? Vino urgent cu mine. Dartrey porni înainte, spunîridu-i : Ia uită-te la bastonul meu. Mi l-a lăsat moştenire, cu limbă de moarte, un marinar de pe vasul cu care am călătorit. Bietul om gîndea că-i făcusem un serviciu ; dar pînă la urmă tot a murit. Căzuse peste bord, beat turtă. L-am scos eu din apă, dar beţia tot l-a dat gata. Unul din camarazii lui mi-a dat bastonul la Cape Town, spunîndu-mi că aşa-i jăgă- duise muribundului. Are un miner zdravăn, şi-i foarte flexibil, deşi e puternic ; baston sau nuia de trestie indiană, cum îţi place să-i spui. Pe acolo i se spune „c*temerara*“ adică „ciomag suplu’“. Am să ţi-1 las moştenire ţie.

Skepsey îşi declară intenţia de a părăsi această lume înaintea căpitanului Dartrey. încercă temperamentul bastonului, il îndoi un pic şi se minună de repeziciunea cu care acesta îşi reveni la forma normală.

,— Ce mai lovituri ar putea da, domnule !

— Şi-ar face treaba fără să stea mult la gînduri.

Poate din pricină că nu era un instrument elegant,
vrednic să fie expus în plimbările de pe Promenadă, Dartrey îl prefera întregii lui colecţii de bastoane ; aşa cum îţi iei drept tovarăş un cîins urît, dar credincios. Era un baston în stare să acţioneze cu forţă de măciucă, îmbinată cu o jucăuşă supleţe de nuia. îţi evoca acei actori înnăscuţi, care-ţi reproduc

prin cîteva gesturi spontane cele mai dramatice situaţii, pentru ca, după o clipă, să redevină veseli oameni de lume.

Skepsey i-1 restitui. începu să-i vorbească despre un nou tip de puşcă franţuzească. îi pomeni în treacăt despre lătrătorul volumaş pe care i-1 prezentase domnului Barmby ; se plesni peste buzunarul care-1 conţinea.

Nici o siluetă de vapor nu se contura la orizont, şi Skepsey deplîngea asemenea pustietate.

— Dar are şi o parte bună, îl contrazise Dartrey. Noi nu vrem să hărţuim Canalul. Tot ce dorim este să fim siguri de propriile noastre forţe, ca să nu trebuiască să cerşim alianţe. Uite, acolo unde-i terasa aceea, locuieşte domnişoara Nesta. Brighton ar fi un loc ideal pentru o debarcare, nu ?

Skepsey, campion al apărării naţionale, clamă dragostea de pace a ţării lui.

— Urcă aici, îl îndemnă Dartrey în faţa scărilor hotelului unde locuia.

Valetul unchiului său suferind îi dădu raportul asupra stării bătrînului şi a felului cum se simţise peste noapte. Pe Dartrey îl aştepta şi un bileţel.

Biletul era din partea doamnei Blathenoy, care-1 ruga pe căpitanul Dartrey să urce pînă în camera ei. Cuvintele erau subliniate de două ori. Şovăi o clipă, apoi urcă.

Doamna era foarte agitată ; îşi apăsa mîinile pe inima ce părea gata să facă explozie ; plînsese.

— Soţul meu a fost nevoit să părăsească Anglia peste noapte. Mă imploră să-l urmez. Ce mă sfătuieşti să fac ?

— Urmează-1.

— Nu-ţi pasă de ce s-ar putea întîmpla cu prietenii dumitale, familia Radnor ?

— Nu, dacă asta ar însemna să te despartă de soţul dumitale.

— L-ai văzut cum arată !

— Fii serioasă.

— Oh, creatură de gheaţă ce eşti ! Ştii... vezi — nu pot să mă mai ascund. Şi mă sfătuieşti să plec. „Urmează-1 !“ Dumnezeule mare ! N-am nici un drept asupra dumitale ; n-am fost în stare să-ţi fiu de mare folos. Aş fi putut... n-are importanţă ! Crede-mă sau nu. Şi acum, trebuie să-l *urmez*; pe loc, presupun. Ai văzut omul cu care sînt nevoită să plec. Aş fi suportat totul, dacă n-ar fi însemnat să fiu departe de... să nu-1 mai pot vedea pe... sînt o femeie nebună, ştiu. Dar voi fi foarte deschisă faţă de dumneata. Deşi sînt convinsă că în inima dumitale îţi spui-: „Ce neruşinare !“ Dacă măcar ai o inimă. Ai ?

— Draga mea, în loc de inimă am o bucată de cremene. Deci nu-ţi rămîne decît să te gîndeşti la datoria dumitale.

Dartrey interpreta cu destulă dibăcie rolul călăului.

Doamna Blathenoy părea să se cufunde în abisuri.

— Şi am fost şi mai nebună cînd te-am chemat aici, ca să mă vezi în halul ăsta, strigă ea, cu buze care îi zvîc- neau şi degete care trăgeau cu nervozitate de cingătoare. Dar îţi poţi da seama de disperarea mea cînd mă gîndesc că sînt legată de un... şi că voi fi tîrîtă de-a lungul şi de-a latul continentului de către acest... poate îţi închipui că o femeie nu-i sensibilă la vulgaritatea soţului ei ? Te plictisesc ? Nu pretind că aş avea cel mai mic drept asupra dumitale. N-ai făcut dragoste cu mine... niciodată. Nici măcar nu mi-ai strîns vreodată mîna, nici măcar nu m-ai privit cu ochi cu subînţeles. Alţii au făcut-o... atît cît le-am îngăduit eu. Şi înainte de a te întîlni pe dumneata, n-am ştiut ce înseamnă alt bărbat. Deci mă sfătuieşti să plec ?

— Nu există altă soluţie.

— Nu există altă soluţie ! Nu, nu văd nici una. Ce visuri mi-am făurit eu ! în general, sentimentele unei femei... se bătu cu pumnul în piept... o femeie simte nevoia să audă un cuvînt afectuos. „Urmează-1 !“ Nu te condamn, căpitane Dartrey. Cel puţin, nu eşti omul care să pedepsească o femeie pentru că şi-a dezgolit inima în faţa dumitale, aşa cum am făcut eu. Dar ţi-am spus că sînt o nebună... o exaltată. Dă-mi mina dumitale !

— Iat-o.

îi luă mîna şi închise ochii, ca să prelungească această clipă de contact cu el.

— O, dragul, dragul meu ! Nu mă socoti lipsită de demnitate. Trebuie să-ţi spun totul, sînt despuiată în faţa dumitale şi nu mă mai pot deghiza. Văd că eşti de gheaţă... o simt. Dacă ai fi altfel, aş fi şi eu cu totul alta. N-o să te simţi jignit auzind că-mi eşti foarte drag, fără voia dumitale, ştiu. A început atunci, la „Ţara Lacurilor“, m-am îndrăgostit de dumneata din prima clipă în care te-am întîlnit. Iată ce confesiune a ajuns să facă o femeie, şi încă una măritată ! Sînt măritată, dar nu mă simt mai legată decît m-aş fi simţit dacă n-ar fi avut niciodată loc vreo ceremonie nupţială şi n-ar fi existat nici un Jacob Blathenoy. Şi de ce să mă întorc la el ?... Dar fii pe pace, n-o să te tulbur. Eu n-am început să trăiesc, ca femeie, decît din clipa în care te-am cunoscut. îţi pot spune toate acestea pentru că — da, noi femeile nu ne putem înşela din punctul ăsta de vedere — pentru că eşti unul dintre bărbaţii pe care te poţi bizui ca prieten.

— Nădăjduiesc să fie aşa, spuse Dartrey şi gura lui luă o expresie rigidă, pentru că scînteile de electricitate ale naturii se propagau în el, stîrnite de atingerea mîinii ei.

— Nu, nu-ţi dau încă drumul, mai lasă-mi mina, se rugă ea, şi în momentele acelea era tulburător de drăgălaşă.

îi mîngîie mîna, şi-o lipi de g'ît şi îşi frecă uşor bărbia de ea.

— Şi, deci, eşti categoric de părere că trebuie să plec ?

-— Categoric, şi ţi-o cer imperios.

— Eşti îndrăgostit de altcineva ?

— De nici un suflet de pe lume.

— De nici o femeie ?

— De nici o femeie.

— Şi de nici o fată ?

— Nu, absolut nu ! Şi termină cu catehismul.

— Şi, într-adevăr, aici bate o bucată de cremene ? întrebă, atingîndu-i, cu sfioasă îndrăzneală, pieptul cu degetul. Ce ciudat să fiu îndrăgostită de o bucată de ere- mene ! Şi să alerg la Jacob Blathenoy, ea să-mi fac datoria, aşa cum îmi comandă cremenea mea. Aproape că voi face cu drag ceea ce detest, numai pentru că mi-o cere piatra asta îngheţată care palpită aici. Cred că m-am măritat de dragul banilor, şi acum, drept pedeapsă, voi avea parte de sărăcie.

— în această direcţie te pot ajuta, spuse Dartrey, uşurat- că se putea agăţa de ceva, de o iniţiativă, ca să se poată smulge din paralizia în care-1 încremenise o femeie drăguţă, ce-şi sfîşiase vălul.

Un om de onoare aflat singur cu o femeie care şi-a zvîrlit masca, devine, intr-adevăr, o ţintă ciuruită. E ispitit să se lanseze în cuvinte duioase, ca să scape de chin şi de primejdia ridicolului ; şi oftează după spiritul galant din cutezătoarea-i adolescenţă.

— Vino la mine •— da ? apelează la mine ori de cîte ori ai vreo nevoie bănească. Din întâmplare, sînt un om bogat. Iartă-mă că mă văd nevoit să-ţi spun acest lucru.

— încetează ! gemu ea. Sînt convinsă, am ştiut de la început, că eşti un om bun, şi femeia care va avea parte de dumneata va fi norocoasă — şi nefericită în acelaşi timp — dar aşa şi trebuie să fie ! Da, numai la dumneata aş putea apela... crede-mă. Nu voi mai vorbi de justificările pe care le am. Ai văzut bine.

— Nu te mai gîndi la ele. E periculos să te gîndeşti.

— Mă vei urmări cu gîndul, ca pe cineva aflat în primejdie ?

— Prostuţo ! Prostuţo ! Nu vezi că ai de-a face cu o bucată de cremene ? Am fost călit în foc. Şi chiar dac-aş fi îndrăgostit de dumneata, tot tc-aş trimite

să-ţi urmezi soţul, în clipa asta.

— Şi nu eşti deloc, nici măcar un piculeţ îndrăgostit de mine ?

— Nu ; dar îmi placi. Şi dacă vrei ca pe viitor să ră- rnînem buni prieteni, trebuie să te arăţi foarte fermă în prezent.

— Şi îm ceri să plec chiar azi ?

— Da. -

— Fără... o ? Probabil că n-o să ne mai întîlnim niciodată.

Ţinta ciuruită de gloanţe se zdruncină. Dartrey îi punea faţă-n faţă pe Jacob Blathenoy şi pe drăguţa lui soţie şi, cuprins de milă, îi ierta acesteia din urmă purtarea ; se învinuia pentru că nu făcea nimic ca să pună capăt acestei situaţii absurde, în care nu se simţea deloc sigur pe el. Clătină din cap.

— Ai să constaţi că de prieteni ai nevoie.

— Bine ! oftă ea. Simt că mi-e hărăzit să trec prin viaţă înfometată. Pentru mine, nu va mai exista niciodată o altă iubire. Nu pot să-ţi spun... nici o femeie n-ar putea — deşi, dumneata gîndeşti, probabil, că ţi-am spus destul. O să mă pîrjolească ruşinea ori de cîte ori o să-mi amintesc de această scenă. Aş putea să îngenunchez în faţa dumitale, implorîndu-te să mă îmbrăţişezi măcar o singură dată. Şi aş putea să mă omor numai pentru că ţi-am cerut asemenea lucru. Dar aş simţi şi eu că am trăit un moment adevărat în viaţa mea. Ştiu că ar trebui să te admir pentru inflexibilitatea dumitale.. Se spune că o femeie refuzată îl urăşte pe cel care o respinge. Eu nu te pot urî — aş vrea să fiu în stare să te urăsc. Aş fi putut ajuta mai mult familia Radnor rămînînd aici şi ameninţîndu-1 pe Blathenoy că nu mă întorc la el pînă ce nu-mi jură că nu le va face nici un rău. E un tip foarte răzbunător. Dar procedez aşa cum doreşti dumneata. Mi-ai poruncit „urmează-P* şi îl urmez. Spune-mi, mă laşi să-ţi sărut mina ?

— Dă-mi-o pe a dumitale.

Dartrey îşi lipi buzele de mina ei, iar ea sărută urma buzelor lui.

Apoi se îndreptă spre uşă, făgăduindu-i că o va conduce la trenul de Paris. Cînd se află dincolo de uşă, reflectă, cu o reacţie întîrziată şi cu totul exterioară, că s-ar fi putut justifica, fără să fi minţit, că e devorat de foame. Ba nu, dacă ar fi invocat doar foamea, n-ar fi fost absolut sincer. Pentru că femeia era atît de drăguţă incit te făcea să uiţi de orice : arcuirea buzelor ei, fluturarea genelor, privirile furişate pe la colţul ochilor te duceau cu. gîndul la boschete şi la cuiburi. Era o femeiuşcă trandafirie şi durdulie ca un boboc de floare de iunie. Ce fel de bărbat era acela care refuza să o sărute măcar o singură dată ? Vinovată este intruziunea suflului rece al amintirilor ; şi covîrşitoarea senzaţie de pustietate din sufletul lui ; poate că şi imaginea de căpcăun a posesorului ei. Precum şi un simţ al corectitudinii, vrem noi să credem.

Dartrey, însă, îşi atribuia conduita unor motive extrem de minore. Ajunse pînă acolo încît îşi spuse că nu-i vorbise de faptul că îi era foame pentru că nu-şi luase gustarea de dimineaţă, numai din respect faţă de o situaţie dramatică pe care el o dispreţuia şi o detesta. Ceva mai tîrziu, cînd începu să mănînce, onorabila lui purtare îi aduse în imaginaţie un cor întreg de rîsete şi zeflemeli ale tuturor camarazilor de arme pe care-i cunoscuse vreodată. Dar îşi spuse că el, unul, ar fi fost mult mai de condamnat decît alţii dac-ar fi profitat de imposibilitatea unei femei, într-un moment de slăbiciune, de a se apăra ; sau dacă n-ar fi procedat astfel încît s-o determine să se apere de ea însăşi. Se gîncli la soţia lui moartă, la doza de nobleţe care existase în josnicia acelei

sărmane femei. O femeie care avusese în mod constant nevoie să fie ajutată ca partea nobilă din ea să iasă învingătoare. Cînd te porţi corect cu o femeie, aceasta ar trebui să fie mai ticăloasă decît orice unealtă a diavolului dacă nu s-ar strădui să urmeze drumul drept ; dar trebuie, fireşte, să ai răbdare. Şi, în astfel de cazuri, cuvîntul răbdare înseamnă mai mult decît poate suporta un bărbat.

Desigur, un om ca Jacob Blathenoy rămîne în gît oricărei femei ; îşi cumpărase o soţie, aşa încît nu merita milă. Nu ? Probabil că nu. Totuşi, asemenea părere nu poate fi categorică, e susceptibilă de fisuri. De asemeni, mila faţă de soţie influenţează prea puternic imaginea pe care o avem despre ea, şi ne face să devenim învăluitori. Nu o putea acuza pe biata femeie, cazul ei era departe de a fi izolat, deşi o înflăcărare atît de subită şi de intensă era oarecum şocantă. Nataly ghicea firea femeilor şi pe cea a bărbaţilor. în bună măsură şi Victor, cînd îşi urzea planurile lui. Dartrey, însă, nu obişnuia să arunce acuzaţii în dreapta şi-n stînga.

Povestirea lui Skepsey despre isprăvile de vitejie ale Matildei Pridden reuşi să-l învioreze mai mult decît gustarea de dimineaţă, şi-i orientă gîndurile într-o direcţie mai agreabilă.

— Fata care ţi se potriveşte de minune, Skepsey, îi spuse el. Cel mai bun lucru în viaţă e o femeie pe măsură.

Skepsey îi arătă cărţulia cu lătratul galic.

-— îi apucă şi pe ei din cînd în cînd istericalele, comentă Dartrey. Din fericire, le trece repede şi uită. Cel mai rău e că noi nu uităm.

După ce-şi făcu vizita matinală la unchiul lui, aruncă o privire la colecţia de bastoane care zăceau intr-un colţ, le cercetă mînerele şi, pînă la urmă, fără vreun motiv special, alese tot „ciomagul suplu“

numit *demerara*. Poate pentru că minerul lui curb era mai uşor de încleştat în mînă.

Bănuia că acea persoană care semna Judith Marsett avea să-i spună ceva ce-o privea, în mod confidenţial, pe Nesta. Se întrebă cam despre ce ar putea fi vorba şi apoi se miră cum de biletul, primit cu o seară înainte, nu-i stîrnise cea mai mică îngrijorare. îl părăsi pe Skepsey în faţa casei Nestei.

Dartrey fu primit de servitorul doamnei Marsett.

CAPITOLUL IV

ÎNFĂŢIŞEAZĂ FELUL IN CARE FURIA POAŢE APRINDE ALTĂ FURIE ŞI O FEMEIE INDIGNATĂ ÎŞI POATE GĂSI ARMA DE RĂZBUNARE

Judith Marsett stătea în picioare în camera ei, pentru a-1 întâmpina pe eroul Nestei. Obrajii îi erau încinşi şi buzele subţiate, stăvilind parcă ţâşnirea unui val de cuvinte disperate, care trebuiau să mai aştepte pînă după oficierea formalităţilor de rigoare.

Ţelul doamnei Marsett era să creeze şi să păstreze o atmosferă şi o atitudine impresionante. Dar, în acelaşi timp, mînia clocotea în ea, gata să se reverse în cuvinte de o sălbatică duritate, de parc-ar fi vrut să pălmuiască obrazul' omenirii întregi pentru felul în care-şi trata femeile; pe care unele dintre creaturile trufaşe şi abjecte le pot oricînd insulta şi batjocori.

Bărbaţii care se plîng că au ajuns la „o stare de pace vecină cu extincţia“ n-au decît să ignore existenţa celuilalt sex ; vor constata o schimbare la fel de simţitoare ca şi cum ar trece de pe uscat pe mare.

Inclinîndu-se în faţa doamnei Marsett şi observînd-o, la un interval atît de scurt după scena cu doamna Blathe- noy, Dartrey simţi acel suflu al elementelor primare ne- îmblînzite pe care femeile le pot dezlănţui în preajma noastră.

Dar priveliştea acestei femei frumoase, din specia acelora în care arde un foc sumbru, mocnit, gata să izbucnească în flăcări devastatoare la cea mai mică stârnire, nu-1 enerva. Dimpotrivă, s-ar fi zis că-i încorda voinţa.

Dintr-o singură privire, o plasase în

aristocraţia acelei categorii de femei în care simţurile, cînd nu clocotesc, bolborosesc gata să dea în clocot, li veniră în minte frînturile de discuţii auzite la club, în legătură cu ea. Cum de ajunsese Nesta să cunoască o astfel de femeie ? Nedumeririle

lui în legătură cu asemenea accidente de neînţeles se îndreptau doar spre Nesta, în calitatea ei de fată tînără care trebuia ocrotită, fără s-o lezeze în nici un fel pe femeia din faţa lui. Avea el ideile lui în legătură cu Spiritul Feminin, care trebuie să dea socoteală în faţa unui unic judecător ceresc, întrucît pe pămînt n-ar putea găsi nici unul potrivit să-l judece; o versiune cu totul diferită de cea a cenzorilor aflaţi sub clopotul de sticlă al serei, care consideră feminitatea drept un element pestilenţial.

în pofida tumultului care-i zbuciuma pieptul, căutînd un canal de revărsare, feminitatea ageră a doamnei Mar- sett îl cîntărea pe Dartrey şi-i confirma descrierile elogioase făcute de Nesta. îi plăcea statura lui şi supleţea alcătuirii musculare ; Ned al ei era un bărbat îndesat, greoi. Mai mult încă decît silueta elegantă a lui Dartrey, ar fi spus ea, deşi aprecierea venea totuşi pe planul doi, îi plăcea maniera în care o trata. Doamna Marsett nu avea cea mai mică îndoială că Dartrey îi ghicise situaţia. Pe unii îi mai putea ea amăgi; dar nu nişte ochi bărbăteşti ca aceştia ai lui. Nu o examinau, nu tulburau suprafaţa lină a întîlnirii lor cu muşcătura unor vizibile impresii neplăcute ; nu exprimau nici intimitate cinică, nici impertinente pofte amoroase. Ci o limpede, deschisă, relaţie umană. Şi era o adevărată binecuvîntare (indiferent de ce avea să simtă mai tîrziu, cînd îi va fi încolţit în inimă gratitudinea) să se afle în prezenţa unui bărbat ce părea să-i ofere terenul comun pe care se puteau întîlni şi discuta, neafectaţi de lumea meschină din jur, de lumea glacială. Un asemenea teren comun li se pare a fi de natură celestă celor excluşi din sferele lui.

Dartrey o făcu să se simtă uşurată cînd întrerupse formalităţile rigide la jumătate de

drum :

— Bănuiesc că doriţi să-mi comunicaţi ceva în legătură cu domnişoara Radnor.

— Aşa este. Doamna Marsett îşi adună forţele pentru a plonja direct în miezul problemei, dar pe urmă păru să

mai amine mişcarea. Am cunoscut-o, începu ea... facem parte din aceeaşi grupă a maestrului de călărie. S-a ataşat de mine. Mie îmi place... aş putea spune chiar (vocea îi coborî pînă la o şoaptă tremurătoare) că o iubesc. E atît de tînără... aş putea să îngenunchez în faţa ei. Cunoaşteţi un maior Worrell ?

— Worrell ? Nu.

— Este un... mă rog, se consideră a fi un prieten alai căpitanului Marsett. Şi ne-a întîlnit într-o zi în timp ce călăream împreună.

— Şi-a permis să i se adreseze domnişoarei Radnor ?

Doamna Marsett gustă cu plăcere furia oglindită în
ochii căpitanului Dartrey.

— în ziua aceea, nu. Daţi-mi voie să vă istorisesc totul. Deşi mi-e greu să vă povestesc. Dar domnişoara Radnor mi-a spus că sînteţi cu totul deosebit de ceilalţi bărbaţi. Probabil că aţi şi tras concluziile care se impun. Vă puneţi întrebarea ce drept am eu să o cunosc. Totul porneşte de la bunătatea ei. începutul a fost întîmplător. Nu am minţit-o ; de îndată ce am avut prilejul, i-am spus că eu... căpitanul Marsett mi-a promis solemn... ' în prezent are posibilitatea din punct de vedere material... el — dai' mi-am deschis inima în faţa domnişoarei Radnor, atît cît poate o femeie. Am simţit nevoia. Am procedat foarte rău ?

— Nu sînt eu cel chemat să hotărască asemenea lucru ; continuaţi, vă rog.

Doamna Marsett ar fi dorit să se exprime într-un limbaj oficial, dar mînia o făcea să lunece în limbajul ei natural.

— Vă jur că am făcut-o cu cele mai bune intenţii. E o fată atît de inocentă... o lady. Numai că are o minte cu care ştie să judece ; ghiceşte totul. Am simţit în ea norul îndoielii. Am vorbit. M-am simţit obligată s-o fac. Ea mi-a spus că nu mă

va abandona — eram obligată să-i spun totul. Dacaş fi ştiut că mă va dispreţui, gîndul mi-ar fi zdrobit inima. Dar nu, ea m-a iertat, i-a fost milă de mine.

A fost bună cu mine. Aceştia sînt adevăraţii îngeri care te îndeamnă să-ţi schimbi felul de viaţă. Predicile preoţeşti mă lasă rece, dar cînd întîlnesc adevărata caritate umană... nu vreau să vă plictisesc.

— Nu mă plictisiţi.

— Ned al... vreau să spun căpitanul Marsett nu suportă... zice că psalmodiez. El gîndeşte că lucrurile între bărbaţi şi femei trebuie să fie aşa cum sînt, şi detestă femeile care propovăduiesc. Dar ea nu ţine predici. Desigur că dumneavoastră aşteptaţi cele ce trebuie să vă spun. Omul ăsta, maiorul Worrell, a încercat să mă lipsească de tot ce-i preţios pentru mine, în primul rînd de dragoste, aş spune. Rîde la gîndul că o femeie ca mine ar fi în stare să iubească.

Dartrey încuviinţă din cap, pentru a-i arăta că ştie despre ce fel de individ e vorba.

— Domnişoara Radnor a venit aici. (La aceste cuvinte, ochii doamnei Marsett se umplură de lacrimi.) N-ar fi trebuit s-o las să vină. Eu am invitat-o... doar pentru o singură dată. Sînt atît de singură. Nici o altă femeie... nu există nici 6 femeie căreia să-i pot purta respect. Aveam de gînd s-o fac să vină doar o singură dată. Mi-a promis să-mi cînte. O, şi cum cîntă ! Desigur că aţi auzit-o. Şi cînd i-am ascultat glasul, toată inima mi-a ţîşnit pe buze ! Eu cred — v-o declar sus şi tare — că există fete care pot afla totul despre felul nostru de viaţă — şi apoi eu nu sînt chiar atît de rea, decît dacă mă comparaţi cu îngerul ăsta de fată, care m-a ascultat şi care, aş putea jura, nu a fost cu nimic vătămată de cele ce-a aflat. Unele fete pot suporta, şi ea face parte dintre acestea. Eu susţin ideea că fetele tfebuie educate în deplină inocenţă. Dacă aş fi fost şi eu o mare doamnă, fiicele mele n-ar fi aflat nimic din cele lu-

meşti pînă în clipa cînd s-ar fi căsătorit. Dar domnişoara Radnor e o tînără pe care o asemenea cunoaştere nu o poate insulta. E deasupra noastră. O ! Ce comoară de fată pentru omul care va avea parte de ea ! Şi — pe Dumnezeul meu ! — orice bărbat care poate ofensa o sfîntă ca dînsa, nu poate fi decît o bestie.

— Maiorul Worrell a întîlnit-o aici ?

— Condamnaţi-mă oricît, pentru că şi eu singură mă condamn. Jumătate din furia care mă răscoleşte se îndreaptă împotriva mea pentru că am lăsat-o pe fata aceea atit de inocentă să-şi încrucişeze drumul cu o asemenea brută. De fiecare dată cînd venea la mine, îmi spuneam că e pentru ultima oară. Dar i-am dat a înţelege ce binecuvîn- tare cerească sînt vizitele ei pentru mine, şi continua să vină. Totuşi nu a venit de multe ori. Dorea fie ca eu să... dar căpitanul Marsett mi-a promis solemn. Şi nimic nu mi se mai pare greu sau rău cînd acest înger picat din ceruri e alături de mine. Asta e ea ! Eu nu sînt o femeie chiar atît de păcătoasă, dar înainte de a o fi cunoscut pe ea, nu am înţeles niciodată semnificaţia cuvîntului „virtute". Iată pe cine şi-a găsit omul acela să ofenseze cu remarcile lui jignitoare ! Deşi şi-o fi dat el seama că e o lady. Dar numai pentru că a găsit-o in casa mea...

— Eraţi de faţă cînd, aşa cum afirmaţi, a insultat-o ?

— Da. Aici a început totul ; s-a oferit s-o conducă jos, pe scări.

— L-aţi auzit dumneavoastră ?

— Desigur, şi n-am lăsat-o.

— Lămuriţi-mă mai bine...

— I-a cerut o întîlnire, voia s-o conducă acasă.

— Era singură ?

— Camerista o aştepta jos.

— Şi cînd s-au întîmplat toate astea ?...

— Ieri, după ce s-a înserat. Ned al meu... vreau să spun căpitanul Marsett îl încurajează pe maior la familiarităţi. Ar însemna să fiu cea mai josnică dintre femei dacă m-aş lăsa speriată de ameninţările unei astfel de reptile ce-şi zice om. Aş avea multe să vă povestesc. Şi nu pot să-i refuz întotdeauna vizitele, deşi dacă Ned ar şti ce lichea e !... Căpitanul Marsett e foarte încrezător...

— A? dori să ştiu unde locuieşte.

Doamna Marsett se duse direct spre consola căminului şi luă de acolo o carte de vizită pe care i-o înmînă căpitanului Dartrey, conştientă că-i oferă praf de puşcă.

Intenţiile disperate scuză cuvintele disperate ; mai cu seamă cînd acestea încearcă să acopere petele pleşuve ale unui limbaj care-i izbucnea de pe buze dictat de furie, împotriva gustului ei.

— Locuieşte destul de aproape, aprecie Dartrey, privind cartea de vizită. Nu ştiţi, astăzi e în oraş ?

— Nu sînt sigură. S-ar putea să fie. Dar numele ei...

— Nu vă temeţi. Numele doamnelor sînt în siguranţă.

— Mi-e teamă să nu fie din nou insultată.

— Credeţi că a fost conştientă de insultă ?

— S-a oprit din vorbă şi a privit spre uşă. S-ar putea să vină din nou, sau poate că nu va mai veni niciodată ; din cauza acestui bărbat !

— îl primiţi ori de cîte ori are chef să vină ?

— Aşa îmi cere căpitanul Marsett. Dealtfel, căpitanul e in drum spre casă. El spune că maiorul Worrell e duşmanul meu răsfăţat. Tot ce doresc, este să nu mai aud de numele acestui om. Jur că ieri şi-a forţat intrarea în casa mea, trecând pe lingă servitor şi nelăsîndu-1 să-l anunţe ; probabil

că o văzuse jos pe camerista domnişoarei Radnor.

— Nu vreţi să spuneţi că a rostit cuvinte care i-au insultat auzul ?

— Oh, domnule căpitan Fenellan, doar cunoaşteţi genul de om.

— Bine, vă mulţumesc, răspunse Dartrey. Domnişoara este fiica celor mai dragi prieteni ai mei. Şi este una dintre cele mai preţioase... aveţi dreptate. Vă rog să vă reţineţi lacrimile.

— Le voi reţine ! Respiră cu gura larg deschisă, pentru a stăvili torentul. Cum le pot reţine, cînd vorbiţi astfel despre ea ? Faptul că mi-e teamă, tocmai pentru că mi-e

teamă... şi eu n-am dreptul să mă aştept vreodată... dar dacă nu voi mai putea niciodată să-i văd faţa, spuneţi-i... spuneţi-i că mă voi ruga pentru ea în mormînt. Spuneţi-i că a făcut tot ce-ar fi putut face o femeie, tot ce-ar fi putut face un înger pentru a salva sufletul meu. Vă spun adevărul, mi-a salvat sufletul. După ce-am cunoscut-o pe ea, nu m-aş mai putea afunda pe calea răului. Eu... dumneavoastră cunoaşteţi lumea... eu sînt o femeie neajutorată. Nu pot jura că o să renunţ la Ned al meu chiar dacă-şi încalcă promisiunea pe care mi-a făcut-o. Nu văd cum aş putea-o face. Eu n-am curajul ei. Eu n-am... cum să spun... o cunoaşteţi doar... e ceva ce stă în ochii şi în glasul ei. Dac-aş avea-o pe ea alături, aş accepta şi să mor de foame, sau să mă duc la eşafod... aş avea puterea, sînt sigură. Dar iată-mă aşa cum sînt, gata să fac ceea ce voi, bărbaţii, detestaţi. Daţi-mi voie să mă aşez.

— Poftiţi un scaun, sări Dartrey. Timpul mă presează. Pentru moment, vă spun bună ziua. îmi îngăduiţi, sper, să mai vin.

. — Oh, veniţi oricînd ! strigă ea printre suspine.

Erau suspine de plîns reale, care o împiedicară să-l urmărească din ochi în timp ce se retrăgea.

îl privi însă pe fereastră, cînd Dartrey ajunse în stradă, şi-l văzu îndreptîndu-se spre locuinţa maiorului Worrell. Mintea doamnei Marsett începu să lucreze cu repeziciune, şi lacrimile îi secară.

Maiorul Worrell nu era acasă şi Dartrey fu informat că s-ar putea să-l găsească la club.

Aci, însă, află că maiorul plecase la Londra, de unde urma să revină în după-amiaza aceleiaşi zile. Colonelul Sudiey îi indică şi trenul cu care trebuia să se întoarcă, im tren ce sosea în primele ore ale

după-amiezei. Colonelul îi oferi lui Dartrey un supliment de informaţii cu privire la maiorul Worrell, la căpitanul Marsett şi la doamna Marsett. Aceasta din urmă avea o istorie în urmă-i. Cetăţenii oneşti

citesc cu aviditate asemenea istorii cînd sînt aureolate de nimbul personalităţilor regale. Şi dacă îşi extind lecturile, pot observa că asemenea poveşti s-au desfăşurat de cînd lumea, în întunecatul lor flux neîntrerupt ; anume, de cînd Mammon şi-a aruncat momeala, încercînd să prindă carne umană. Şi atîta timp cit acest diavol al avuţiei îşi menţine puterea, nebulosul flux va continua să curgă.

Istoria doamnei Marsett era scurtă şi se preta să fie relatată la un club. In ce-1 privea pe maiorul Worrell, acesta părea să se bucure de mare trecere printre bărbaţi. Reuşea, cu dibăcie, să-şi făurească o viaţă de plăceri din- tr-un venit sărăcăcios şi un „sac cu anecdote". Avea reputaţia omului care povesteşte anecdote la masă, apreciat în cercurile mai simple în care conversaţia nu izvorăşte de la sine şi decurge în şoapte monosilabice sau în mormăieli, pînă cînd anecdota bine mestecată a „hazosului“ vine, în sfîrşit, să provoace un rîs digestiv, urmat de cîteva comentarii. Era prietenul lui Marsett şi se lăuda că nu-1 va lăsa pe Ned Marsett să se facă de rîsul lumii şi să-şi strice viaţa.

Dartrey reuşi cu uşurinţă să-şi schiţeze imaginea lui Worrell : făcea parte din specia păsărilor de pradă masculi, care sfîrtecă exact păsările femele de care n-ar avea voie să se atingă. Şi cunoştea numele domnişoarei Radnor ; îi rostise numele la club, cu o seară înainte. Stîrnise senzaţie, pentru că se aflase de faţă un oarecare Percy Southweare şi acesta afirmase că e prieten cu un tînăr cai’e era ca şi logodit cu domnişoara Radnor. Maiorul nu se încăiera niciodată cu fii de nobili, atîta timp cit lucrul putea fi evitat, altminteri s-ar fi luat la harţă cu personajul în chestiune.

Aşa afirma colonelul Sudley.

Dartrey vorbi îngîndurat :

— Nu ştiu în ce categorie o să mă plaseze pe mine, pentru că am o răfuială cu el şi lucrurile

trebuie puse imediat la punct.

*■— în zilele noastre nu se mai poartă aşa ceva, prietene. Hai să luăm masa împreună şi ai să te mai răcoreşti. Nu te las singur.

— Chiar vă rog. Luăm masa, apoi mergem împreună la gară şi mi-1 arătaţi.

Dartrey îi relată în ce constase insulta adusă de maiorul Worrell. Colonelul nu se miră cîtuşi de puţin. Evident, i se părea mai scuzabilă purtarea lui Worrell faţă de domnişoara Radnor în prezenţa doamnei Marsett, decît faptul că pomenise numele domnişoarei la club. Dar şi acest lucru, părea el să gîndească, avea oarecare scuză şi nu putea fi considerat monstruos. O blama pe domnişoara care putuse să se ducă de mai multe ori în casa doamnei Marsett ; era firesc să-şi atragă tot felul de suspiciuni.

Dartrey îl lăsă să vorbească în voie. Se plimbau pe Promenadă şi se apropiau de debarcader. Deodată, i se adresă colonelului.

— Uitaţi-vă acolo, alături de domnul în haine preoţeşti, aceasta este domnişoara. Apreciaţi şi dumneavoastră dacă este genul de fată pe care să o necăjească un derbedeu, indiferent în ce fel de loc ar întîlni-o !

Dartrey atrase atenţia colonelului asupra Nestei şi a domnului Barmby, care înaintau pe chei în direcţia lor.

Căpitanul o salută, Nesta se înclină. Pleoapele îi erau inerte, faţa foarte palidă. Privirea ei rece, răvăşită, părea lipsită de orice pilpîire de viaţă ; ca atunci cînd vîntul alungă norii, stivuindu-i în mase vineţii, în depărtare, şi lăsînd petece de cer suflate şi spălate de orice colorit.

— Nu, ăsta nu-i genul de fată pe care un gentleman ar putea-o insulta, recunoscu colonelul.

— Ce om e şi acest Worrell ! strigă Dartrey. Dacă am avea o societate care să-l judece pe gentlemanul dumneavoastră ! Dar n-are decît să se autointituleze gentleman, şi i se acordă toate libertăţile ; iar societatea îl protejează. Nu îl pedepseşte şi nici pe tine nu te lasă să-ţi faci singur dreptate. Dar aţi văzut-o ; gîndiţi-vă, ce fel de om ar putea ofensa asemenea fată ?

— Totuşi, prietene, ar trebui să se ţină departe de femei ca acea Marsett.

— Cînd o să-l întîlnesc, o să-l tratez ca pe un răufăcător. Cit despre discreţie, mă rog ! intr-adevăr tînăra ar fi trebuit să fie mai discretă. Dar e o fată extrem de generoasă. Ei, dac-am reuşi cu toţii să fim întotdeauna discreţi !

Dartrey avea ideile lui despre binele femeilor şi despre sănătatea Angliei. Convingerea că pleda conduita Nestei în zadar, că nu o putea justifica în faţa nici unui fiu sau fiice ale solemnei noastre lumi convenţionale — nici măcar în faţa unui prieten, a acestui om sincer, animat de sentimente cavalereşti — îl reducea la tăcere, la neputinţa de a-şi exprima fireasca înfrăţire cu sufletele cutezătoare. In mod miraculos, îşi descoperise înrudirea sufletească cu o femeie. Mai bine-zis cu o fată — ah, şi lumea care considera că acest suflet virgin ar fi fost impur, sau umbrit, pentru că îşi răspîndea razele în l8curile cele mai mizere ! Se închina în faţa fetei.- Chipul ei palid, marcat de tristeţe, chipul celui de-al doilea suspin de după tortură, îl făcea să-i venereze imaginea.

închinăciunea şi veneraţia erau independente de afecţiunile lui personale ; se amestecau ciudat cu amintiri semipaterne, legate de „fluturaşul albastru“, în vremurile de la Craye Farm şi de la Creckholt. Aflase şi de faptul că Dudley Sowerby îi ceruse mina. Şi-apoi tinereţea Nestei îl făcea să se simtă de două ori mai bătrîn, mai cu seamă c-ă-şi amintea atît de clar de copilăria ei. Evocă în faţa ochilor portretul copilului ; evocă şi portretul fetei, cu expresia ei de solitudine ; de parcă în această lume mare şi dezolantă, compasiunea ei nobilă pentru o femeie ar fi transmutat-o, printr-o subită şi dureroasă trapssubstan- ţiere, în însuşi spiritul femeii. Şi ochii îi erau mai mult decît trişti, erau sfinţi.

îl obsedau pe Dartrey ; impulsivitatea lui demonică îl îmboldea să-l lovească pe maiorul Worrell, în care vedea pricina deznădejdii aşternute pe chipul fetei. Nu era bucuros că se lăsa dominat de firea lui iute ; dar cu toţii tindem să ne relaxăm cit mai repede din încordarea ce ne înalţă deasupra nivelului nostru moral înnăscut.

capitolul v

DOI PRETENDENŢI

Chipul îndurerat al Nestei, pe care fusese parcă presărată cenuşa morţii pricinuite de o rană fatală, se datora unor convulsii lăuntrice mult mai profunde decît îşi putea închipui Dartrey.

Pornise să facă o plimbare cu domnul Barmby, văzînd numai semne rele în tonul pe care-i ceruse acesta să-l însoţească. Dorothea şi Virginia nu avuseseră nimic împotrivă. în fond, era vorba de un cleric, prieten al reverendului Abraham Posterley ; un cleric care deplîngea amarnic rătăcirea acestuia din urmă ; mai mult, făcea parte din corul de muzicieni cu care cînta Nesta la Londra. Deci, un însoţitor care le inspira încredere. Marea orgă din glasul domnului Barmby constituia pentru ele garanţia unei gravităţi şi a unei devoţiuni care anihilau orice suspiciune. Cele două surori n-ar fi putut concepe că un asemenea personaj ar fi în stare să debiteze nimicuri lipsite de noimă, complimente sau mai ştiu eu ce altele pe care fetele le aud uneori din gura unor domni neserioşi, puşi să le sucească minţile. Şi mai exista un argument în plus : Nesta promisese, în chip necugetat, acelui credincios slujbaş al tatălui ei, domnul Skepsey, să se plimbe cu el în aceeaşi după- masă ; ori

domnişoarele sperau că plimbarea de dimi- ncaţă îi va fi suficientă. Domnul Skepsey era, fără îndoială, un omuleţ foarte cumsecade ; dar nepotrivit să însoţească pe Promenadă o domnişoară de rang social.

Domnul Barmby se îndreptă spre debarcader. După ce se plimbaseră în sus şi în jos între zborul pescăruşilor şi cel al fanfarei care intona o polcă, porni, deliberat, spre băncile cu apărătoare de sticlă dinspre partea de est. Aici, entuziasmul său provocat de solemnitatea prilejului, îl făcu să exclame :

— Ce încîntătoare privelişte a frumoaselor terase şi a stîncilor !

Erau aproape singuri, cu excepţia a vreo doi suferinzi înfofoliţi în şaluri şi pături, care se adăposteau în chioşcuri. Nesta se simţi din nou muncită de presimţirea celor ce aveau să urmeze. Presimţire de care uitase cit timp discutaseră despre cei dragi : despre Priscilla Graves şi domnul Pempton, despre familia Yatt, Simeon Fenellan, Peridon şi al său Catkin, ba chiar şi despre Skepsey ; şi, bineînţeles, preotul îi dăduse cele mai noi veşti despre mama ei. Stînjenită, ar fi vrut acum să i-o ia înainte, să-i cruţe dezamăgirea. Dar domnul Barmby nu-şi dădea seama de nimic. Fetele trebuie să aştepte şi să asculte.

Urmă un adevărat oratoriu. Nesta privea valurile lunguieţe care se prăbuşeau peste rămăşiţele valurilor precedente ; din nou şi din nou, tălăzuirea impetuoasă şi sfîrşeala în prăvălire, urmată de pulberea de stropi albi. evanescenţi. Mugetul îndepărtat şi cel de lingă urechea ei se contopeau, împrumutîndu-i domnului Barmby ceva din grandoarea oceanului.

După primul atac direct, a cărui greutate făcu necesară o pauză, Nesta îi ceru să rămînă prieteni, să-i îngăduie să se gîndească la el ca la un amic.

Dar o navă încărcată cu mărfuri preţioase, care a străbătut mări sălbatice pentru a ajunge într-un anume port, nu poate fi împiedicată să-şi descarce bunurile pe chei, numai prin aluzia că acestea ar fi nedorite. Atît ţelul urmărit cit şi monotonia lungii călătorii fac necesar să expunem cargoul la vedere. Sîntem convinşi că, odată arătate, mărfurile noastre vor deveni tentante ; şi, dacă nu vor fi în-deajuns de ademenitoare, atunci ne bizuim pe elocinţa noastră. Vom sublinia calitatea lor prin cuvinte, le vom releva strălucirea.

Nesta trebuia făcută să vadă. Cerem unei tinere fete preţiosul dar al mîinii ei. O respectăm ; şi datorită acestui respect care dăinuie în ciuda unei obstrucţii ivite în cale, gîndim că avem dreptul la gratitudinea ei. Ah, dac-am reuşi numai s-o facem să înţeleagă cît de deosebiţi sîntem în comparaţie cu toţi ceilalţi bărbaţi ! Mai ales în comparaţie eu unul pînă de curînd favorizat şi care s-a dovedit nedemn de această distincţie, oricîte merite personale ar fi avut.

Valurile pîntecoase săltau şi se prăbuşeau, scoţînd la lumină reflexe livide, palori îngheţate ce se fugăreau pe fundalul verde opac.

Domnul Barmby făcu o aluzie la trădarea lui Dudley Sowerby, acuzîndu-1 că nu putuse înfrunta proba consideraţiilor lumeşti.

— Care erau aceste consideraţii ? îl întrebă Nesta pri- vindu-1 fix.

I se răspunse printr-o modestă comparaţie cu altcineva care nu se lăsase câtuşi de puţin influenţat de consideraţiile lumeşti. I

..Dar care să fi fost acestea ?“

S-ar fi zis că o lampă brusc aprinsă o deşteptase, şi întunecimea în care bîjbîise pînă atunci era gata să ia foc de la această neaşteptată lumină.

— Domnule Barmby, urmă Nesta, mi-aţi mai

făcut şi altădată onoarea de a-mi vorbi astfel ; cunoaşteţi răspunsul meu.

— Pe atunci eraţi supusă unei anumite influenţe. O idee falsă, aş spune chiar nocivă, care susţinea necesitatea celibatului la preoţi.

— Vă referiţi la biata mea Louise ? Nici prin minte nu-i trecea să mă influenţeze. Ea are părerile ei, eu pe ale mele. Prietenia noastră nu se bazează pe un „tratat de reciprocitate". De simţit, simţim la fel, dar fiecare dintre noi e liberă să judece şi să acţioneze după cum îi place, aşa cum e nomal să se petreacă într-o prietenie. Azi dimineaţă am primit veşti de la ea. Luna viitoare, fratele ei va fi în stare să-şi reia îndeletnicirile militare. Şi atunci Louise se va întoarce la mine.

— Omul propune şi Dumnezeu dispune, replică dom- nul Barmby.

Zărind, fără să vrea, gropiţa ştrengărească pe care spusele lui o făcuseră să se ivească în colţul buzelor Nes- tei, bunul domn se simţi încurajat să continue :

— Cum putem noi cuteza să facem planuri pentru luna următoare ? Ah, Nesta ! Acordă-mi speranţa pe care ţi-o implor. îţi dai seama cu cîtă seriozitate îţi vorbesc. Acum eşti complet liberă. Celălalt pretendent şi-a retras cererea. Nu trebuie să-l condamnăm. Se aşteaptă să obţină un rang foarte înalt. Şi atîta timp cît planează o umbră...

Domnul Barmby îşi stăvili fluxul cuvintelor ; dar, după o clipă, fără a intenţiona să-şi strivească prietena sub covîr- şitoarea semnificaţie a spuselor lui, urmă cu o voce şi mai sonoră :

— Are, fireşte, obligaţii faţă de familia lui ; o familie foarte veche, foarte respectabilă. Nu poate proiecta asu- pră-i reflectorul opiniei publice. Purtarea lui poate fi înţeleasă şi scuzată pînă şi de noi. Chiar şi în lucrurile mărunte există o latură justă şi una injustă, independente de înalta

rectitudine. Trebuie să iertăm, trebuie, în parte, chiar să sprijinim vederile lumeşti.

— Planează o umbră ? întrebă Nasta, pe un ton care încuraja noi destăinuiri.

Barmby se afla în situaţia în care tumultul lăuntric te precipită să faci gafe.

— Asupra ta — nu. Asupra ta, personal, nu planează nimic. Nu. Nu s-ar putea spune aşa ceva. în orice caz nu de către cei care ştiu cum stau lucrurile şi apreciază... în orice caz nu de către cel care te iubeşte şi e gata să-ţi ofere numele lui, şi puterea lui pentru a te apăra, a te ocroti... nu, sigur, absolut sigur, asupra ta nu planează nimic.

— Asupra părinţilor mei ?

— Dar pentru mine nu contează, pentru mine totul e egal cu zero. Cine i-ar putea confunda pe nevinovaţi cu cei vinovaţi!... şi apoi, fără îndoială, există justificări. Doar cu toţii cunoaştem cît de puţin cunoaştem.

— Asupra ambilor mei părinţi ? întrebă ea cu o simplitate care-1 făcu să-i răspundă :

— în faţa lumii. Dar, îţi repet, nu în faţa mea...

Fanfara din chioşcul de sticlă trimitea spre ei înfloriturile finalului unui vals. Nesta nici nu-şi dăduse seama ce cîntă. Acum, însă, spuse :

, — Muzica s-a terminat. Nu trebuie să întîrziem la prînz.

Se ridică în picioare şi porni. Preotul sări la rîndul lui şi o urmă :

— îmi vei da azi răspunsul tău ? Astă seară ? Nesta !

— Domnule Bar-mby, răspunsul va fi neschimbat. Vă rog să fiţi amabil şi să nu mi-1 mai cereţi.

Barmby continuă să peroreze. Nesta nu mai scoase o vorbă.

Procedase oare bine în ce-i privea pe el şi pe ea sau greşise cînd pomenise de umbra care plana asupra părinţilor ei ? se întreba preotul. Acum se gîndea mai mult la fată decît la el : poate că n-ar fi trebuit s-o rănească pentru a-i obţine binecuvîntatul răspuns afirmativ. E posibil ca fata să nu fi ştiut nimic ? Chiar şi după trădarea lui Dudley Sowerby ? Lucrurile se întîmplaseră astfel :

reverendul Stuart Rem declarase că alianţa matrimonială între un virtual şef al familiei Cantor şi o tînără fără nume, ceea ce era mult mai rău decît o origine obscură, era imposibilă : „Absolut şi total imposibilă“, afirmase el, în felul lui impresionant. Or reverendul Stuart Reni cunoştea atît familia cit şi pe Dudley. Nu era cu putinţă ca Nesta să nu fi ştiut de ce se retrăsese Dudley Sowerby. Părinţii unei fete frumoase nu-şi pot îngădui s-o lase în necunoştinţă de cauză, să nu-i înfăţişeze situaţia ei în faţa societăţii. Ar fi o crimă, o dublare a crimei iniţiale. Dar fata nu manifestase mirare. Păstra doar un aer misterios. Aşa sînt femeile, mai ales fetele tinere. Niciodată nu poţi şti dacă o fac din propriile lor principii, sau dacă se supun unor principii care le sînt impuse. Este misterioasă, intr-adevăr, dar cu atît mai atrăgătoare ! In chip de Mărinimoasa Doamnă a unei parohii, va avea, la maturitate, acea statură majestuoasă care merge mină în mină cu generoasa distribuire a bunurilor lumeşti. Şi, gîndi el, ce curios ! iat-o în acest moment, în- trecînd în frumuseţe şi strălucire toate reprezentantele sexului ei (preotul o compara cu numeroasele femei ce treceau pe lingă ei), în timp ce acestea, dacă ar cunoaşte faptele reale, ar fi îndreptăţite să protesteze împotriva simplei ei prezenţe pe aceeaşi stradă, considerînd-o drept o intruziune şi un scandal. Pentru noi, cei care sîntem la curent cu situaţia, asemenea lucruri par într-adevăr miraculoase !

Mişcat de meditativa lui compasiune, domnul Barrnby îşi reluă peroraţia de supirant, la cîteva clipe după ce răspunsese salutului lui Dartrey Fenellan .şi al colonelului Sudley. Nesta continua să tacă. Işi întoarse faţa spre el ; şi pustietatea oglindită în privirile ei ii îngheţă cuvintele pe buze.

Refuză plăcerea de a lua prînzul cu

domnişoarele Du- vidney. Dorea să fie singur, să se analizeze neinfluenţat de mîncare, să examineze ceea ce înfăptuise. Bănuia o undă de egoism în fapta lui ; şi cu toate că iubirea e neapărat întrepătrunsă cu egoismul, totuşi nu constituie o scuză pentru a răni făptura iubită. îl invadau gînduri legate de Skepsey şi de isprăvile Matildci Pridden, cărora nu le acordase mare atenţie în timpul călătoriei. Acum, însă, deveneau din ce în ce mai stăruitoare. Domnul Barmby era un om valoros, animat de impulsul spiritual de a compensa întotdeauna, prin persoana lui, orice loc lăsat liber printr-o dezamăgire materială. Alţi oameni mai vulgari, în asemenea situaţii, dau totul naibii. înainte de a se fi lăsat seara, domnul Barmby dorea cu însufleţire să devină o lumină, instrumentul luminos al bisericii lui întru călăuzirea unor suflete simple ca Daniel Skepsey şi Ma- tilda Pridden, în lupta lor cu duhul păcatului şi al mocirlei. Şi ar fi putut să devină aşa ceva, dacă Nesta avea să se răzgîndească în ce-1 privea. Şi s-ar putea ca fata să-şi schimbe hotărîrea ; pentru binele ei ; domnul Barmby îşi păstra speranţa. Lumina lui va continua să ardă în pofida oricăror extinctoare.

La masa de prînz, domnişoarele Duvidney fură îndurerate văzînd lipsa de poftă de mîncare cu care se întorsese Nesta din sănătoasa ei plimbare în aerul sărat al mării. Şi dacă nu mînca bine, însemna că nici nu va dormi bine la noapte, proorociră ele. Virginia făcu o sfioasă remarcă asupra palorii care cuprinsese obrajii fetei. Amîndouă surorile îşi puseră în funcţiune modestele lor mijloace pentru a o face pe Nesta să înţeleagă cît de dragă le era ; atît de dragă, încît se gîndeau cu groază la clipa despărţirii. îi vorbiră şi de această teamă. Se consultaseră în taină şi recu- noscuseră

una faţă de cealaltă că o iubeau într-adevăr pe copilă şi că nu îndrăzneau să se gîndeascâ la ce vor face cînd le va părăsi. Paloarea fetei şi lipsa poftei de mîncare (amîndouă erau convinse că au de-a face cu o fată neajutorată, perfect neştiutoare de situaţia ei), le făcu să se gîn- dească la o suferinţă din dragoste, aşa cum le sugera raţiunea lor de nefericite fete bătrîne. Dacă ar putea măcar s-o ia cu ele înapoi la Wells, reverendul Stuart Rem ar pu- tea-o asigura că nu fusese abandonată de Dudley din lipsă de dragoste. El, sau altcineva care ar avea împuternicirea lui Victor, ar putea, pînă la urmă (în timp ce domnişoarele ar aştepta în camera alăturată, gata s-o strîngă la piept şi s-o consoleze), ar putea, deci, să-i împărtăşească adevărul situaţiei. După aceea, ele două i-ar fi explicat ce înseamnă sentimentul de familie veche şi îndatoririle stricte care se impun vlăstarelor de viţă nobilă, făcînd-o astfel să înţeleagă şi să ierte purtarea Onorabilului Dudley Sowerby.

După masă se retraseră în salon, discutînd despre Skep- sey şi povestea domnişoarei Pridden, ca s-o amuze pe Nesta. De fiecare dată cînd se discuta despre Skepsey, pe buzele ei înfloreau rămăşiţele vechilor zîmbete şi remarci vesele. Dar acum continua să privească în gol, cu tristeţe ; ca şi cum ceva ce ar fi trebuit să fie acolo, lipsea.

Căutînd s-o încurajeze cît de cît, Dorothea spuse :

— Încă o săptămînă şi ne întoarcem la Moorsedge !

„Atît de aproape de Cronidge !“ se subînţelegea ; cuvinte menite să infuzeze un strop de mîngîiere.

Dar fata reacţiona ca un peştişor care sare pe uscat şi se zbate în elementul străin. Gîfiind, prinse mîna Dorotheei între mîinile ei şi, privind spre Virginia, strigă :

— Mama mea, trebuie s-o văd numaidecît !

Cele două surori rămaseră stupefiate de nedorita menţionare a mamei. Amîndouă tăcură mîlc. Niciodată nu reacţionaseră atît de categoric cînd Nesta făcuse vreo aluzie la mama ei. Tăcerea lor răsună ca un gong în inima fetei.

Dorothea ar fi dorit să-i spună că, dacă era însetată de puţină alinare, ar fi putut-o găsi oricînd la ele două.

Dar înainte de a fi deschis gura, Perin, valetul, intră şi prezentă cartea de vizită a Onorabilului Dudley Sowerby. Adăugă verbal că domnul Sowerby solicită o întrevedere imediată cu domnişoara Radnor.

Cele două domnişoare se simţiră tulburate, dar nu în- tr-atît încît să-şi uite de datorie. Plecaseră în grabă din Moorsedge tocmai ca să evite vizita familiei tînărului. Dar dacă el le urmase pînă aici, însemna că orice rezistenţă din partea lor trebuia să se spulbere. „Tivoli se prăbuşeşte“, aşa defineau ele fatalele, ineluctabilele pasiuni umane ; expresia deriva din amintirile călătoriilor din tinereţe şi

dinlr-o teribilă poveste de dragoste pe care o citiseră pe atunci; O rugară în grabă pe Nesta să-şi ţină firea ; îi ce- rură să rămînă în camera unde se găsea ; mimară, într-un impuls histrionic, expresia pe care trebuie s-o poarte faţa unei domnişoare în asemenea împrejurări ; o sărutară şi se retraseră grăbite, dar nu mai înainte ca Virginia să fi şoptit :

— înseamnă că e sincer.

Dudley intră în salon copleşit de fericita povară a unei iubiri care se călise în foc. Nesta stătea în picioare lîngă o fereastră, în plină lumină ; aproape că nici nu-i ură bun-sosit.

Tînărul începu să-i vorbească pripit, şovăielnic, păs- trînd doar coerenţa silabelor. Se pomeni că-şi ţinea pălăria în mină. O puse pe masă, de unde se rostogoli prosteşte pe jos. Dar în scurt timp Dudley se apropie de ea, întin- zîndu-i amîndouă mîinile.

— Gîndeşti, probabil, că n-ai mai primit nici o veste de la mine. Am fost extrem de ocupat. Fratele meu e bolnav. Pot spera să obţin iertarea dumitale ?

— Ai obţinut-o, dacă e nevoie să fie cerută.

— Am obţinut-o într-adevăr ?

— Ce garanţii vrei să-ţi ofer ?

— Am dat dovadă de neglijenţă.

— Nu te condamn.

— Nesta !...

Fata păstra aceeaşi neclintită răceală ; Dudley îi strigă din nou numele.

— Ar fi trebuit să-ţi scriu... aveam datoria să-ţi scriu !... Dar n-aş fi izbutit să-mi exprim... într-adevăr, mă ierţi ? Au fost atîtea lucruri !

— Ai venit direct din Cronidge ?

— De la familia mea... direct la dumneata.

Părea plină de resentimente. Omisiunea lui de a-i fi scris putea fi explicată printr-o singură frază. Dar aceasta trebuia să mai sufere amînare.

Revizuind o clipă în gînd cumplitele conflicte lăuntrice care-1 sfîşiaseră în toată această perioadă de tăcere, Dud- ley se miră singur de intensitatea iubirii care biruise piedicile atît de importante ce-i stătuseră în cale.

în orice caz, cînd te uitai la faţa ei, nu puteai observa nici o urmă a petei publice care-i umbrea naşterea. Şi nici cînd te gîndeai la frumuseţea caracterului ei, fie că ea era de faţă sau nu. Reuşise să-şi stăpînească în asemenea măsură dezgustul, încît uitase de sprijinul pe care i-1 oferise bogata moştenitoare pentru a-şi îngădui să aprecieze frumuseţea fetei. Cînd deţii o înaltă poziţie socială, banii constituie o necesitate imperioasă ; şi, cu cît e vorba de mai mulţi bani, cu atît mai bine. în timpurile noastre moderne, în care predomină bogăţia negustorilor şi a proprietarilor de mine şi a giganticilor milionari americani şi australieni, rangul nobiliar trece, în mod necesar, pe planul al doilea, ameninţat chiar de o eclipsă totală, în faţa strălucirii banului. Totuşi, cînd există şi rangul, acesta constituie o condiţie departe de a fi neglijabilă pentru un domn în inima căruia s-a dat bătălia între dragoste şi gura lumii. Dudley putea considera bătălia încheiată, acum după ce îndurase, pe parcursul multor zile şi nopţi, crîn- cena înfruntare ; în toiul căreia, la un moment dat, obligaţia de a o informa în scris de ruperea logodnei fusese cauza pentru care nu-i scrisese deloc.

Cu privire la caracterul fetei, prefera să se ghideze după farmecul frumuseţii ei acum redobîndite, pentru a-şi înfrîna teama de o anumită forţă, cu totul nefeminină, care s-ar fi putut ascunde sub gingăşia înfăţişării. Faţa ei, paloarea actuală, atît de aristocratică, îi plăceau extraordinar ; caracterul- se va lăsa modelat. Dintre toate fetele din lume, ea era cea mai indicată să se ferească de o independenţă morală şi să se ţină strîns de bărbatul care avea s-o înnobileze cu

numele lui. Dar oare aşa să fi fost ? Ochii ei păreau să-i citească gîndurile. Avea privirile limpezi ale tatălui ei, şi cînd îşi concentrau razele, te sfredeleau.

— I-ai văzut pe părinţii mei, domnule Sowerby ?

— l-am văzut, răspunse el zîmbind, ca s-o liniştească.

— Pe mama mea ?

— Intîi pe mama dumitale. Dar parcă-mi spuneai Dudley ?

— Ţi-a vorbit ? Ţi-a povestit ?

— Şi ieri l-am văzut pe tatăl dumitale — pentru a doua oară.

Rămăşiţele unor suspiciuni din discuţiile pe care le purtase cu familia ei. îl îndemnară pe Dudley să adauge :

— Am înţeles de la ei că dumneata nu... că dumitale nu ţi s-a...

— Am aflat : mai curînd am ghicit, foarte de curînd... de fapt, azi dimineaţă. Aş fi vrut să plec chiar azi la mama mea. O să plec mîine.

— Acum... mă pot oferi să te conduc ?

— Eşti amabil : dar îl am pe Skepsey. Destinse puţin încordarea pe care o crea răceala ei, adăugind : A venit în vizită aici.

— Dar pot să te însoţesc şi eu... în împrejurările de faţă. Am acest drept. Nu ai să mi-1 negi ?

— Eşti foarte generos.

— Atunci îmi reclam dreptul. Pe veci ! Şi, în consecinţă. mama mea speră să te primească în curînd la Cronidge. Ar fi bucuroasă dacă ai vrea să fixezi ziua vizitei. Tatăl meu mi-a cerut... el şi întreaga familie...

— Sînt cu toţii foarte generoşi.

— Atunci pot să-i anunţ încă în seara asta asupra datei ?

— Nu, domnule Sowerby.

— Dudley.

— Nu pot să-ţi spun astfel. Trebuie să-mi văd mai învii părinţii.

— între noi poţi să-mi spui pe nume.

— îţi mulţumesc din adîncul inimii pentru bunătatea dumitale faţă de mine. Asta-i tot ce-ţi pot spune.

Dudley observă că se crispase din nou sub privirea gînditoare cu care-1 măsura Nesta : o privire directă, care părea să citească drept în inima lui, şi mai greu de îndurat decît licărul care i se aprindea în ochi ori de cile ori îi încolţea în minte vreo idee. Dat fiind că Dudley nu avea impresia că ar ascunde sau că ar da ceva la iveală, punea această privire pe seama faptului că Nesta nu putea crede în atîta generozitate şi în asemenea forţă de a în- frînge opinia publică. Da, fusese o luptă în toată legea !

Fata îi aruncă din nou acea privire stranie, şi începu să-şi exprime cu căldură gratitudinea. Afirmă iar că trebuia să-şi vadă neapărat părinţii. Acceptă rugămintea lui de a o însoţi la ei a doua zi. Se afla în situaţia celui care cedează pas cu pas, din nepriceperea de a opune rezistenţă.

Cum Nesta continua să păstreze aceeaşi atitudine rece, tînărul deveni conştient de o monotonie a discuţiei, pe care căuta în van s-o biruie ; în cele din urmă, se ridică să plece, destul de satisfăcut de felul în care decursese întrevederea. La presiunile rugăminţilor lui, Nesta îl informă cu ce tren avea de gînd să plece a doua zi, dis de dimineaţă, la Londra. Dudley o asigură că ora nu era prea matinală pentru el. Ar fi dorit s-o vadă că-i arată ceva mai multă căldură ; totuşi îi plăcea gîndul că sentimentul ei moral îi înfrîna pornirile fizice. Avea o întîlnire cu nişte rude sau prieteni care se aflau în oraş şi, sub acest pretext, îşi luă la revedere, sperînd, de îndată ce închise uşa în urmă-i, ca zorii zilei de mîine să se ivească mai repede ca de obicei.

Nu, nu era el omul căruia să-i fie milă de femeile aflate sub robia lui, ăsta era gîndul neformulat, nedeliberat, inconştient, care i se plimba prin minte. In timp ce Nesta, în inima ei, îi exalta generozitatea. In actuala ei stare de spirit, simţind umbra rece care plana asupră-i, găsea alinare în faptul că-i putea fi recunoscătoare lui Dudley pentru razele de aur în care o învăluia mărinimia lui. Dar în ciuda purităţii gîndirii ei, Nesta avea o inteli

genţă ascuţită care ştia să pătrundă dincolo de aparenţe ; şi, cunoscînd existenţa unei ţinte, oricît ar fi fost aceasta de îndepărtată, o atinse fără *greş*, ca o Artemis însetată de sîngele vînatului. Mintea ei tînără şi perspicace, doritoare să descopere un erou care s-o ajute să străbată cărarea spinoasă, se îndoia că Dudley ar fi fost acela. îl înălţa cît putea în gândurile ei, iar pe ea se plasa cît mai jos posibil ; îşi dădea seama de lupta sufletească pe care o trăise el şi îşi spunea că iubirea adevărată îl ajutase să biruie. Idee care-i topea inima. Şi totuşi, implacabila ei intuiţie citea cu acuitatea unui om de lume diviziunea netă care se produsese în el ; ştia cu exactitate unde sfîr- ş'esc caldele sentimente umanitare şi unde se înalţă zidul de beton social, care forma parte integrantă din acest pe drept respectabil tînăr. Şi ea se simţea divizată : pe de o parte era la picioarele lui ; pe de alta se dojenea singură pentru că îndrăznea să-l judece, sau, mai curînd, pentru rezervele pe care le păstra mintea ei în faţa unui om care se dovedise atît de generos. Era pradă unor sentimente contradictorii care, în acelaşi timp, îi intensificau gratitudinea oarbă şi-i sensibilizau înţelegerea pătrunzătoare. Persista certitudinea unei anumite infailibile percepţii subterane.

Dorothea şi Virginia şedeau în odaia de la parter, aş- teptîndu-şi trăsura care să le ducă la plimbare, cînd auziră zgomotul uşii de la intrare ce le vestea că vizita Onorabilului Dudley Sowerby luase sfîrşit. După cîteva clipe intră şi Nesta, pluti spre fotoliul Dorotheei, înge- nunche şi îşi lăsă capul în poala ei.

Domnişoarele se temură că va izbucni în plîns. Dorothea îi dezmierdă buclele dese, castanii. Faptul că o asemenea vizită era urmată de o criză de tristeţe, le apăru ca un semn de rău augur.

Virginia se aplecă spre urechea fetei şi murmură :

— Totul e în ordine ?
— A fost foarte generos, răspunse Nesta.

Aceste cîtcva cuvinte redeşteptară în inima fetei o senzaţie oprimantă, care o copleşise in timp ce cobora scările. O sensibilitate atît de acută ca aceea a Nestei îşi are penalităţile ei : ea care sesizase dintr-o străfulgerare adevărată natură a lui Dudley, căzu brusc în acea stare dureroasă care covîrşeşte adeseori femeile tinere cu minţi îndrăzneţe : fascinaţia exercitată asupră-le de ati-tudinile şi părerile masculine adverse. Bărbaţii sînt foarte conştienţi de acest lucru şi femeile care, depăşindu-şi uneori timiditatea, s-au abătut cîtuşi de puţin de la calea dreaptă impusă de ei, se simt mici. cotropite de un trist sentiment de izolare. Şi acesta devine un soi de subjugare ; incitîndu-le, într-un fel. la revoltă, dar strivindu-le in acelaşi timp sub o povară greu de eludat. In cazul Nestei, sentimentul împrumută forma concretă a confiic-tului dintre ea şi Dudley cu privire la doamna Marsett. Acea Nesta care învăţase că se află sub ameninţarea unei umbre grele, auzea în închipuire şi aproape că socotea îndreptăţite reproşurile pe care i le făcea Dudley pentru că se împrietenise cu nefericita femeie, pentru că o vizitase, pentru că se expusese, fie chiar şi un minut, urmăririlor unui bărbat grosolan. Amintirea acestui fapt o împungea ca un ghiont.

Mintea ei o pedepsea formulîndu-i în imaginaţie cuvintele lui Dudley, cînd avea să afle despre relaţiile ei cu doamna Marsett : „Am acceptat situaţia dumitale familială... Dar aceasta constituie o raţiune în plus pentru care mă văd nevoit să stărui...“ ; fără îndoială, îi va spune că *stăruie* (umorul ei se agăţa de acest cuvlnt, ca fiind sin-gurul pe care-1 putea prevedea cu certitudine şi pe care el avea să-l aleagă, neîndoielnic, într-un acces

de vehemenţă), că *stăruie* să abandoneze neîntirziat „acea femeie“.

Şi Nesta, în prezenta ei stare de iluminare pricinuită de raze foarte sumbre, se supunea, în chip abject, lui Dudley şi părerii majorităţii. Nu-i va spune, sau nu va gîndi el oare că relaţiile ei cu doamna Marsett le clasează pe amîndouă sub aceeaşi etichetă sau că lasă lumii opţiunea de a le socoti de aceeaşi teapă ?

Acestea erau gîndurile care se bateau în capul, destinat să devină cîmp de bătaie, care se odihnea în poala Dorotheei. Şi suspinele înălţau pieptul fetei.

Cînd, în cele dfn urmă, se ridică, le întristă pe cele două domnişoare, anunţîndu-le că trebuie să o vadă cît mai curînd pe mama ei.

— Da, dragă, oricînd vei dori.

— Mi ine, mîine trebuie să plec la ea.

Una dintre surori strecură sugestia timidă ca mama ei să vină acolo, iar cealaltă încercă să-i ţină isonul printr-un tremur afirmativ.

Dar Nesta scutură categoric din cap. Pentru a le consola pe cele două bune domnişoare, le imploră să-i promită că o vor mai invita la ele.

închipuindu-şi că Onorabilul Dudley rupsese logodna cu ea, domnişoarele o strînseră în braţe ; dar cu oarecare rezerve, gîndindu-se la ideile pernicioase care încearcă, în zilele noastre, să submineze temeliile moralităţii ; şi avertizate, o dată în plus, că datoria lor era să sprijine moraliceşte comportamentul perfect justificat al lui Dudley Sowerby, chiar dacă li se rupea inima în faţa suferinţelor nevinovatei făpturi pe care o iubeau.

CAPITOLUL VI

CUPRINDE FAPTE RĂZLEŢE ŞI EXPUNERI DE SENTIMENTE

Pe tot cuprinsul acelei după-amieze şi seri, Skepsey îşi manifestă totala indiferenţă faţă de hrană, continuînd să nu se arate. Or el ar fi fost singura persoană cu care

Nesta s-ar fi simţit bine. Mai bine decît eu părinţii ei. Skepsey şi lumea bizară în care se mişca el îi dădeau o iluzie de calm ; chiar dacă atunci cînd se afla în prezenţa omuleţului, acesta îi crea impresia vie a unui peştişor intr-un glob cu apă, care se roteşte şi se tot roteşte, împin- gîndu-se din cînd în cînd cu furie în pereţii vasului. Skepsey, cînd mergea cu pasul lui de săgeată, îşi ţinea capul aproape într-o linie orizontală ; şi, oricît de uşor ar fi fost să-l citeşti, privit sub prisma acestei imagini piscine, îţi crea întrebări meditative.

Nesta se gîndi la el pînă ajunse să-i reproşeze în minte că nu se reîntorsese ca s-o ajute să-şi alunge febra alkr gînduri : groaza care se împletea acum cu chipurile părinţilor ei, capcana gratitudinii faţă de un om jignitor generos, încruntarea generală a omenirii.

Aceasta din urmă constituia cel mai mic dintre neajunsuri ; avea şi ea acuzaţii de adus acestei omeniri pentru nedreptăţile ei : acuzaţii nemenţionate, latente, constituind însă o forţă surdă, menită să o susţină. Tinerii cu sînge sănătos şi o conştiinţă curată folosesc fie emoţiile fie imaginaţia în chip de scut ca să se apere de o lume ostilă, căreia îi recunosc forţa de a-i împinge spre pustietate. Dar chiar şi în pustietate, sufletele lor nu se lasă înfrînte de răsuflarea muritorilor, ci îşi înalţă flacăra drept în sus, către spiritul originar.

Nesta însă nu se putea imagina pe ea însăşi luîndu-şi zborul intr-acolo, spre tărîmul unde nu te mai sinchiseşti că ţi se taie părul şi-ţi pierzi veşmintele lumeşti, şi unde nu cunoşti frigul, pentru că haina solitudinii şi flacăra adevărului din tine sînt izvoare de căldură. Generozitatea lui Dudlcy era forţa care o susţinea, acordîndu-i iertarea pentru păcatul nesăvîrşit, care îi era zvîrlit în faţă. Dudley fusese o surpriză pentru ea. Nebănuita lui calitate o prinsese cu repeziciune în

mreje ; şi, cu toate că reuşea să vadă şi dincolo de ea, continua să se simtă înlănţuită. Mintea ei ageră ştia că e vorba de generozitatea egoistă, superficială, a unui îndrăgostit ; totuşi, inima ei tînără (pentru că tinerii sînt astfel divizaţi) bătea cu emoţie la gîndul că e vorba de iubire adevărată. Şi însuşi numele acestei pasiuni sacre o înălţa din mărunta celulă a individualului către măreaţa catedrală a universalului, ceea ce o subjuga. O subjuga, insuflîndu-i totodată o nechemată tandreţe faţă de mama ei, pentru că iubirea pe care Dudley i-o purta ei, implica o duioşie şi un cavaleresc respect faţă de Nataly. Ar fi putut el iubi fiica, fără să fi cunoscut îndeaproape ceva despre mamă, ceva care se va îmbogăţi,' probabil, printr-o cunoaştere mai profundă ? Inima fetei zbura către mama ei, se agăţa de ea, o răzbuna în neştire. Nu avea să întrebe nimic, va refuza să asculte orice lămurire, deşi era flămîndă să afle. Închipuirea ei făurea tot felul de poveşti menite să elucideze misterul ; gîndurile zburau ca păsări albe, după alte păsări, pentru a se adăposti de o cumplită furtună. Pînă cînd inima începu să-i tînjească dureros după lovitura trăsnetului : dorea faptele reale, oricît ar fi fost ele de crude, convinsă fiind că niciodată nu şi-ar putea pierde respectul filial faţă de cea care-i era atît de dragă. Ea şi mama ei crescuseră împreună, erau contopite într-un singur tot. Acceptînd umbra aşternută peste capetele lor, se simţea cu atît mai unită cu mama. In ce-1 priveşte pe tatăl ei, cel de care fusese atît de mîndră, nu avea nici o părere, nici un gînd format.

La ora zece seara, cele două domnişoare se retraseră să guste tainica răsplată a activităţii lor zilnice. Manton, fata în casă, coborî ca să-i ţină tovărăşie Nestei în aşteptarea lui Skepsey. Perrin,

valetul, se întoarse la unsprezece fără douăzeci din plimbarea lui pe faleză, pe parcursul căreia se desfătase cu un trabuc, şi îi raportă lui Manton că „în oraş avusese loc o încăierare“ ; îi repetă Nestei părerea poliţistului, care coincidea cu părerea lui personală, despre zurbagiii din „Armata“ şi despre felul cum ar trebui aceştia trataţi. Amîndoi erau pentru măsuri drastice.

— Numele de „Armată“ îl atrage atît de mult pe Skepsey, incit sini convinsă că s-ar înrola în ea dacă l-ar primi, comentă Nesta.

— Poartă un deosebit respect unei tinere doamne care aparţine „Armatei“, şi cine ştie ce s-o mai fi întîmplat, îşi exprimă Manton îngrijorarea.

La cîteva minute după ora unsprezece, un ţîrîit slab al soneriei vesti că cineva dorea să intre în casă. Din coridor răzbiră şoapte. Manton trase cu urechea şi, curînd după aceea, văzîndu-1 pe Skepsey, îl opri să dea buzna sus, in camera lui. Porunca tinerei stăpine îl făcu pe omuleţ să se supună dorinţei ei şi, cu un suspin adînc, îşi prezentă în faţa acesteia jalnica figură.

— Skepsey, vrei să te duci la culcare fără să-mi spui noapte bună? îl dojeni Nesta, refuzînd să ia în seamă tonul lui plîngăreţ şi puhoiul de remarci precipitate asupra „înfăţişării sale“ şi „a unor mici accidente“, care sfîr- şiră printr-o plecăciune făcută din pragul uşii şi cu rugămintea : „Dacă îmi îngăduiţi, domnişoară Nesta !“

Patetica referire la un nas stilcit care trebuise să fie reparat de un medic şi care se ascundea acum sub două fîşii de plasture încrucişate nu-i obţinu nici o scutire. Avea un ochi încercuit de o vînătaie sinistră, care, alături de perechea lui de un cenuşiu palid, părea un pui de dragon pitit lingă un porumbel. Dar ambii ochi clipeau cu repeziciune. Era însăşi întruchiparea vinovăţiei care implora să i se ofere un ascunziş.

A-l mai reţine părea o cruzime.

— Da, trebuie să te duci la culcare, spuse Nesta. Dar, dragul meu Skepsey, mîine va trebui să dai din nou ochi cu judecătorul ?

Se temea că aşa va fi, ba chiar gîndea că e musai ca aşa să fie. Pînă la urmă, declară că e obligat să se înfăţişeze a doua zi la tribunal. Şi o imploră pe Nesta să ţină

acest lucru în ascuns faţă de domnişoarele Duvidney, care îi arătaseră atîta bunăvoinţă.

— Şi din nou te-a scos cineva pe cauţiune, Skepsey ?

— Da, un domn foarte cumsecade, un localnic, răspunse el. Un militai', colonel de cavalerie, dar s-ar putea să fie pensionat. Şi foarte pasionat de vastele posesiuni ale ţării noastre, deşi socoteşte lipsită de importanţă traducerea unui atac al francezilor la adresa Angliei. Zice că nemţii ne dispreţuiesc şi mai tare.

— Şi domnul acesta socoteşte că ai luptat pentru o cauză dreaptă ?

— E un prieten al căpitanului Dartrey.

Auzind acest nume, Ncsta stărui :

— Skepsey, trebuie să-mi povesteşti totul. Nu te mai sinchisi de felul cum arăţi. Eu cred, şi am crezut întotdeauna că eşti minat de cele mai bune intenţii.

— Domnişoară Nesta, totul depinde de faptul dacă judecătorul e sau nu împotriva demonstraţiilor de stradă.

— Dar dacă-i vorba de o cauză dreaptă, te poţi aştepta la imparţialitate din partea judecătorului.

— N-aş spune aşa ceva, domnişoară Nesta. Opinia publică are mare influenţă asupra judecătorilor, asupra sentinţelor pe care le dau. Şi sînt foarte severi cînd e vorba de box. In ultima vreme, însă, au tratat ,,Armata Salvării“ cu ceva mai multă consideraţie, datorită unei schimbări în opinia publică. Şi eu mi-am schimbat opiniile.

— Te-ai înrolat în rîndurile ei ?

[1]— N-aş putea afirma că sînt un membru al „Armatei“;

— Dar azi ai mărşăluit alături de ei şi ai fost maltratat. Prietena dumitale era acolo ?

— Am mers alături de Matilda Pridden, adică paralel cu ea, de-a lungul trotuarului.

:— Sper că ea nu a fost rănită ?

r— Graţie căpitanului Dartrey, domnişoară Nesta.

De astă dată, faţa Nestei era toată un semn de întrebare. Interveni şi Manton :

— Domnu’ Skepsey, ori povesteşti, ori nu.

Cuvintele ei stăviliră puhoiul naraţiunii care se zbătea
în capul lui, ca să găsească un început pe unde să izbucnească ; dacă nu l-ar fi întrerupt măcar încă un minut, povestirea şi-ar fi putut găsi forma potrivită.

începu, după ce-şi pipăi rănile, mai curînd ca să potrivească bandajele decît ca să-şi uşureze durerea. Şi începu, de fapt, cu sfîrşitul :

— Căpitanul Dartrey ne-a salvat, înainte ca Matilda Pridden să fi primit vreo lovitură serioasă — adică a fost lovită numai în bărbie — dar dinţii sînt neatinşi — are o dantură frumoasă. Dar e furioasă pe căpitanul Dartrey pentru că a recurs la violenţă ca s-o apere. Asta-i împotriva principiilor ei. „Mai bine să mori, zice ea, pentru că prin moartea ta, principiile cîştigă mult mai mult.“ Zice că viaţa noastră se continuă prin principii. Şi e foarte rău cînd le abandonăm numai de dragul de a trăi. Eu nu sînt foarte lămurit ; e o femeie cu idei complexe. Zice că viaţa *asta* este coruptibilă. Mi-e cu neputinţă să stau de vorbă cu ea în această privinţă ; are întotdeauna răspunsurile gata pregătite — minunate răspunsuri ! în cazul unei invazii, zice ca, trebuie să ne înălţăm glasurile către Domnul. Şi Domnul îşi va manifesta prezenţa. în cazul cînd am fi prădaţi de hoţi, zice, trebuie să' ne punem întrebarea : „Cum am ajuns noi în posesia acestor bunuri ?“ îmi dau seama că-i neraţional : asta înseamnă să loveşti în dreptul de proprietate. Totuşi va trebui să mai meditez. Cînd se află în pericol, cîntă fără să trădeze cea mai mică emoţie. Şi cînd a primit lovitura în bărbie, doar o

singură clipă s-a oprit din cîntat. Zice că acela care crede cu adevărat nu trebuie să se teamă de nimic. Şi nu-mi dă voie să-i spun că e vitează. Ea nu-1 poate admira pe căpitanul Dartrey. Principiile ei se opun. I-a spus aşa : „Domnule, aţi făcut ceea ce vi se pare *dumneavoastră* că ar fi drept“. Ea gîndeşte că fiecare lovitură înseamnă un pas îndărăt spre stadiul de animal. Principiile ei...

— Dar cum de s-a nimerit căpitanul Dartrey pe acolo, Skepsey ?

— E o femeie foarte dîrză. N-o poţi clinti dintr-ale ei. Căpitanul Dartrey era în drum spre gară, ca să aştepte un domn care trebuia să se întoarcă din Londra, domnişoară Nesta. Şi avea un baston — un baston grozav — mi-1 arătase azi dimineaţă şi acum mi l-a dăruit mie. Zicea că bastonul şi-a împlinit ultima lui misiune. S-ar spune că, după ce s-a terminat lupta, s-a molipsit şi căpitanul de unele dintre ideile Matildei Pridden în legătură cu violenţa. Mi-a zis că-i bucuros să se descotorosească de baston.

— Dar cine v-a atacat ? Ce fel de oameni ?

— Căpitanul Dartrey a zis că Anglia poate să-şi ţină capul sus atîta timp cit dă naştere unor femei ca Matilda Pridden : fie că au sau n-au dreptate, zice el, asemenea femei sînt substanţa acestei ţări.

La aceste cuvinte, Manton, sătulă de domnişoara Pridden, îl readuse pe omuleţ la subiect cu o vorbă usturătoare. Skepsey îşi adună gîndurile îndeajuns cit să le ofere o versiune şchioapă a întîmplării ; destul de plată pînă cînd ajunse din nou la comportarea eroinei lui, punct la care faţa i se ilumină subit, pentru ca apoi să se lase din nou absorbit de principiile şi teoriile ei despre viaţă. Nesta înţelese că procesiunea care înaintase în pas de marş, s-a trezit la un moment dat cu calea blocată şi, dintr-una din străzile laterale, a pornit asaltul. Skepsey a alergat în

apărarea Matildei Pridden ; în timp ce se lupta, căpitanul Dartrey trecuse întîmplător pe la capătul străzii şi, recunoscîndu-1 în mulţime şi văzînd că era buşit din toate părţile, se repezise să-l salveze.

— Am să vă arăt bastonul cu care m-a apărat, domnişoara Nesta, spuse Skepsey, pierzînd firul naraţiunii.

Ieşi în grabă din cameră şi se întoarse cu ciomagul suplu numit *¿temerara.* Arătîndu-i-1 Nestei, se simţi inspirat să relateze cîteva dintre isprăvile căpitanului Dartrey.

Dar descrierile lui nu-i făcură nici o plăcere fetei, după cum îşi dădu el seama cu tristeţe. Ce ţi-e şi cu sexul frumos, deşi îndrăgeşte atît de mult eroii ! Nesta închise ochii ca să nu vadă ciomagul suplu *demerara,* care se avîntase în dreapta şi-n stînga peste capetele unor go- lănaşi.

— Ajunge ! Deci aţi fost salvaţi. Acum du-te la culcare, Skepsey. Şi scoală-te la şapte ca să iei gustarea de dimineaţă cu mine, îi spuse Nesta, sperînd că faţa lui călită-n lupte va arăta mai acătării după o noapte de odihnă. Şi poate că la lumina zilei va izbuti să disocieze mutra lui stîlcită de isprăvile căpitanului Dartrey.

Gîndul că eroul ei luase parte activă la o încăierare de ' stradă îi repugna ; eclipsa strălucirea eroului. Şi lucrul ăsta o deprima pentru că o lipsea de sprijinul pe care i-1 oferise, de-a lungul acelei zile, gîndul la Dartrey. Zăcu în pat trează, ore în şir, sfîşiată de o durere care se zbătea adînc, sub aversiunea pe care i-o inspira o bătaie în stradă, cu vărsare de sînge. Trecu multă vreme pînă cînd îşi dădu seama de absurditatea geamătului care-i revenea pe buze ori de cîte ori se gîndea Ia el. Tălmăcit în cuvinte, acesta ar fi sunat astfel : „în plină stradă ! Să te baţi cu bastonul !“ Vulgaritatea imaginii o umilea ; o frustra, îi întuneca singurul lucru frumos care îi mai ră- măsese. Aşa gîndea în acea noapte cutremurată de suspine ; conştientă în parte că, într-un fel ciudat, isprava căpitanului Dartrey o împingea spre omul care niciodată nu s-ar fi pretat să se bată cu un baston în mijlocul străzii. Ba mai mult, acesta din urmă se străduia să ofere apărare figurilor copleşite de ruşine.

Se simţea slabă şi neajutorată în acea noapte. îşi cerceta propriile simţăminte, dar nu se simţea îndeajuns de

ISO

detaşată încît să se dispreţuiască pentru faptul că inima ei înclina spre cel care... aşa cum ar fi înclinat spre oricine le-ar fi oferit ei şi mamei ei un adăpost pentru a le feri de blam. Trecea prin stări contradictorii : ba exalta generozitatea lui Dudley Sowerby, ba se agăţa de ideea meschină a limanului pe care i-1 oferea averea tatălui ei. Nu-şi dădea seama că cea de-a doua idee deriva din cea dintîi. Niciodată nu se considerase laşă ; avea destul simţ critic încît să fie dezgustată- de o fiinţă care ar încerca să cumpere respectul oamenilor. Generozitatea lui Dudley sărea însă mereu la suprafaţă, amuţind celălalt glas. Ba chiar, pe măsură ce se gîndea, îi preţuia şi delicateţea ; şi această delicateţe o făcea să-i fie şi mai îndatorată. Sentimentul ei era străbătut de un vag parfum romantic, pe care simţul umorului nu-1 sesiza ; şi anume, îşi zugrăvea în faţa ochilor portretul eroilor de roman care dobîndesc inima capricioaselor iubite numai prin desăvârşirea purtării lor, pe fundalul unei origini ilustre ; şi, întotdeauna, înainte de sfîrşitul romanului, femeia iubită se însufleţeşte. Oboseala insomniei o întorcea în epoca bonetelor de dantelă şi a tricornurilor, pentru a-1 putea admira pe Dudley. Dacă s-ar fi dus la culcare purtînd în minte imaginea nobilă sau imaginea simplă a unuia dintre prietenii ei, n-ar fij^uirnevoie de micimea artificiilor. Dar ochiul '-Jvînă1f^al>Iui Skepse'y, care se asocia cu atitudinea de prost gust a căpitanului Dartrey^mşingeau să se refugieze în generozitatea lui Dudley, unicul scut al celor izgoniţi. Fetele cai’e, în clipe de restrişte, îşi văd idealul'vAhagjn- du-se şi prefăcîndu-se în scrum, cad pradă primului pre^~ tendent mai stăruitor.

Nesta se deşteptă în dimineaţa mohorîtă, iernatică, şi îşi adună toată puterea de a-1

glorifica pe Dudley, ca să nu se mai simtă atît de oropsită.

Potiâvit cu aranjamentul făcut cu o seară înainte, se duse în dormitorul mătuşilor ei pentru a le asigura că dormise buştean şi pentru a-şi lua rămas bun de la ele şi
de la Tasso. Căţelul, în coşuleţul lui, era un ghem de mătase mîrîitoare. Stăpînele lui îl scuzară, explicînd că nu era obişnuit cu apariţia altei persoane în dormitor, cu excepţia lui Manton. Dorothea o sărută pe Nesta şi-i spuse :

— Drum bun, draga mea copilă, şi adu-ţi aminte că oricînd eşti binevenită în casa noastră. Şi, după ce-ţi vei lua gustarea, te rog să accepţi, pentru liniştea noastră, să te conducă şi Manton, care a primit instrucţiuni, de la noi în acest sens, pentru că Mary, camerista ta, e mult prea tînără ca să-ţi fie paznic. Nu vrem să ne încărcăm conştiinţele cu gîndul că, atîta timp cît ai fost în grija noastră, ţi s-a putut întîmpla cel mai mic rău. Ii restituim tatălui tău aceeaşi copilă inocentă pe care a încredinţat-o în mîinile noastre. De acest lucru sîntcm sigure.

— Mi-a făgăduit şi domnul Sowerby că va veni, răspunse Nesta.

— Oricum ar fi, aşa rămîne, repetă Dorothea.

Virginia strecură un cuvînt pentru a scuza nervozitatea lui Tasso : fusese trezit cu o jumătate de oră mai devreme decît îi stătea lui în obicei.

•— Tasso e regulai-itatea personificată, adăugă, afectuos, Dorothea.

— A existat o singură excepţie, murpa^TîlgHkmia^

Şi amîndouă surorile îşiamin^^de *„aceanoapte".* Oricum, le dădusepr^leujţLwjq frumoasa predică
publicată^rj^^fendului Stuart Rem : *Despremurdărie.*

^XUW+mc-le acesteia fuseseră un antidot împotriva nopţii Tui Tasso in nările Memoriei. Astfel încît, cu o uşoară undă de reproş, Dorothea răspunse, citîndu-1 pe reverendul Stuart Rem, în marea sa profunzime :

— „Să nu cărăm murdăria din drum în sacrele încăperi ale Domnului, ci să»avem grijă s-o împrăştiem în acele locuri unde poate deveni îngrăşămînt pentru glie“.

Virginia cită fraza următoare, la fel de încărcată de tilcuri. Nesta stătea în coridoi’ul strimt dintre cele două

paturi, cu mina dreaptă întinsă uneia dintre surori şi cu stingă în mina celeilalte. Cele două bătrînele păreau un liman liniştit pentru o corabie zgîlţîită de furtună.

După ce ieşi din cameră, Nesta îşi spuse că răstimpul cit locuise în casa lor însemnase mijlocul de a păşi pe pă- mîntul — nici nu-şi mai amintea cum se întîmplase acest lucru — în care creşte arborele cunoaşterii. Gustase din roadele lui ; şi s-ar putea să fie mai rău pentru ea ; dar se ridipase la o înălţime de unde nu mai putea privi cu jind la calm şi la confort. Oamenii calmi, foarte înstăriţi, sînt ca fructele care se coc într-o seră. Amara cunoaştere a vieţii pe care o dobîndise ea, îi ascuţise intelectul ; şi intelectul, chiar şi la cei tineri, e mai curînd metal dur decît pămînt nedesţelenit. Dacă*n-ar fi fost izvorul de căldură umană din inima ei, infatuarea intelectuală ar fi indemnat-o să dispreţuiască persoanele plate şi convenţionale, sau să le privească cu milă ; mila fiind dispreţul carităţii. Dar cînd se gîndea la bunătatea celor două domnişoare, le învăluia în toată dragostea ei.' Şi cînd şi le imagina reproşîndu-i, în timp ce o îmbrăţişau, cunoaşterea vieţii cu care era înarmată acum, le răspundea, în adîncul sufletului ei : „Această cunoaştere m-a ajutat să suport şocul unei alte cunoaşteri !“ Cum ar fi putut ea rezista, dacă nu ar fi ştiut cit rău şi cită mizerie colcăie în lume ? în afară de tandra compasiune cu care îşi deplîngea mama, nu resimţea prea multă durere în ceea ce o privea pe ea. Pentru că această lume care condamna naşterea ei, era aceeaşi care tolera atîta jale şi atîta nedreptate. După noaptea fantasmelor insomniei, intelectul ei o îmboldea, în lumina zilei, la combativitate. Cînd treci prin momente grele, imaginaţia se dovedeşte mai puţin folositoare decît intelectul lucid. Noaptea îi minase sufletul pîrjolit şi ofilit către adăpostul lui Dudley ; chiar

într-o măsură mai mare decît îi plăcea să-şi aducă aminte. Lumina zilei, cernîn- d\î-se firav printre perdele, îi alunga slăbiciunea. „Vom părăsi Anglia“, îşi spuse, gîndindu-se la mama ei şi la ea,

şi asigurîndu-se că, fireşte, tatăl le va urma. Oftă cu mulţumire cînd, pe la jumătatea micului dejun luat împreună cu Skepsey, îşi aruncă ochii pe cadranul ceasului ; işi dădu brusc seama de confuzia sentimentelor ei cînd se pomeni sperînd că Dudley o să piardă trenul. In prezenţa lui Dudley, nu ar fi fost în stare să-şi concentreze toate gîndurile asupra mamei ei.

La lumina zilei, faţa lui Skepsey era mai uşor de îndurat, mai cu seamă dacă o priveai cu milă, gîndindu-te la bunele lui intenţii ; încetase să mai arunce o umbră lividă asupra altcuiva. Rosti cîteva cuvinte în legătură cu eroul său în acţiune ; dar acesta era cu totul eclipsat de eroina sa. Vorbi mai mult ca oricînd despre Matilda Prid- den. Cînd se apropie ora plecării, Perrin anunţă că trăsura se află la uşă. Nesta se despărţi de Skepsey, trimi- ţînd un mesaj admirativ căpitanului Dartrey. Camerista ei, Mary, o imploră să-şi termine micul dejun : Manton propuse să mai aştepte cîteva minute.

— Nu trebuie să întîrziem, răspunse Nesta.

Cu toate că minutarul ceasului le asigura că mai era timp berechet pînă la plecarea trenului, Nesta se instală în trăsură, cu faţa îndreptată ferm către mare, temîndu-se tot timpul să nu audă strigătul prin care Manton avea să anunţe apariţia lui Dudley în urma lor. Dar Manton rămase mută ; nimeni de pe trotuar nu le făcu semn să oprească. Şi nimeni nu le aşteptă la gară, pe peron. Se urcară într-un compartiment gol. Dudley şi temuta lui generozitate se evaporară din gîndurile Nestei, asemenea fuioarelor de abur care se destrămau între şine şi cîmpie.

În mintea ei se declanşă muzică, aşa cum i se întîm- pla ori de cîte ori se lăsa legănată în ritmul trenului, fie că starea ei sufletească era veselă sau tristă. Şi cum era una din acele zile cu cer vizibil,

muzica din ea o avîntă spre malturi. Nici una dintre poverile ei, deşi era conştientă de greutatea lor, nu se îngemăna cu tristeţea. Acordurile din inimă prindeau aripi; de-a lungul plaiurilor care defilau pe lingă ferestrele trenului se despleteau dansuri un crîng se prefăcea într-o pădure ; o baltă se aprindea ca prin vrajă în mantii de solzi argintii. Cetele de copii de pe cîmp se împodobeau cu ghirlande de îngeraşi păzi- toi’i, plutindu-le deasupra Capetelor.

Dar în tot acest timp, gîndurile îi erau treze, pe pă- mînt, învăluind-o duios pe mama ei, urmărindu-i atent tatăl. Celestul şi teluricul se întîlnesc la jumătate de drum Dar Nesta continua să zboare, pînă cînd fu readusă brus< pe pămînt de un şoc. Se strădui să se înalţe din nou, ri- dicînd-o odată cu.ea şi pe Judith Marsett. O femeie nu mult mai vîrstnică decît ea ca număr de ani, şi totuşi cu secole mai bătrînă. Şi lumea care o trăgea în jos, de căl- cîie, ca nu cumva s-o lase să se înalţe ! Nefericita nu avusese decît o fetişcană necoaptă care s-o ajute — şi cum se mai crampona de acest plăpînd ajutor ! Cine altcineva ar mai fi putut-o apăra ?

Părţile bune şi părţile rele din această femeie loveau pe rînd coardele simţitoare ale fetei. îşi dădea seama limpede de tot ce era bun în ea, şi cumpănea bunul în minte. Răul mai mult îl ghicea : se apropia de ea ca ameninţarea unei inflamaţii. Firi receptive ca aceea a Nestei. înţeleg cu repeziciune şi pătrund pînă la izvoarele cunoaşterii. Intuia că lumea procedează înţelept cînd împiedică prezenţele contagioase să vină în contact cu tinerii, care s-ar putea să fie lipsiţi de o năzuinţă, de un ideal sau de adîncul sentiment de compasiune umană menite să-i apere. Era sigură, însă, că ea deţine aceste binecuvîntări. îşi punea singură întrebări, cu vocea mamei ei, şi îşi răspundea muţeşte. Avea certitudinea că posedă asemenea

însuşiri. Respingea pasiunile înrobitoare de felul celei care o mistuia pe doamna Marsett; îi repugna şi tonul femeii, ca ţipătul strunelor încordate, ciupite de vîntul turbat. Pe de altă parte, visa la bărbatul care să stea dt vorbă cu căpitanul Marsett şi să-i trezească conştiinţa la datorie şi onoare. Imaginea singurului om în stare s-c facă, însoţită de bătăi mai repezi ale inimii, o determină să-şi îndepărteze gîndurile de la cauza ei cea dreaptă. El, singurul om pe care se putea ea bizui, ar fi putut juca rolul fratelui mai mare în apărarea nefericitei creaturi.

Nesta se imagină pe ea însăşi implorîndu-1, şi pe dată imaginea se spulberă. Ar fi trebuit să-i mulţumească ; îngenunchea în gînd în faţa lui. Şi, pentru prima dată în viaţa ei, simţi în sînge furnicarea şi fiorul specific sexului ei.

CAPITOLUL vn

ÎN CARE FACEM DIN NOU APEL LA LĂMPILE VECHI PENTRU A ILUMINA O ÎNTUNECIME ABISALĂ

Dacă Nesta s-ar fi uitat pe fereastra compartimentului în clipa cînd trenul se pusese în mişcare, imaginaţia vulturească i-ar fi coborît din înalturi, iar sentimentele ei ar fi fost cu totul altele, poate că mai captive, la vederea unui domn care alerga după vagoane cît îl ţineau picioarele, punîndu-i din fugă întrebări lui Perrin şi făcînd mutra celui care a scăpat trenul.

Coada de şarpe a trenului care se îndepărta îl făcu pe Dudley să vadă un semn rău în faptul că pierduse întîl- nirea cu Nesta. Trenul se făcu nevăzut, lăsîndu-1 plin de regrete care, pe dată,

stîrniră un cor de aclamaţii ale partidului în opoziţie din parlamentul său lăuntric.

Nici unul dintre cele două partide nu-şi putea exprima o părere fără să provoace zarva celuilalt.

îl întîlnise cu o seară înainte pe vărul său Southweare. Şi aflase de la acesta că se iscaseră vorbe pe seama domnişoarei Radnor. Numele ei intrase în gura maiorului Worrell. Asociat cu numele unei doamne Marsett. Un anumit căpitan în serviciul activ, viitorul moştenitor al

titlului de Sir Edward Marsett, aruncase asupra acestei doamne umbra numelui său.

Se ştia cu certitudine că domnişoara Radnor o vizitase pe numita doamnă la locuinţa ei. Şi ce putem deci gîndi despre domnişoara Radnor, fiică a unor părinţi depravaţi, decît că aşchia nu sare departe de trunchi !... Dudley care abia fusese nevoit să înghită ceea ce înghiţise — un adevărat trăsnet picat din ceruri şi încă incomplet digerat — sărise ca ars la auzul a ceva încă şi mai rău. O fată care intră în gura ofiţerilor de la club ! Şi, dintre toate fetele din lume, cea care ar fi trebuit să se ferească cel mai mult de a pune gurile rele în mişcare. Şi încă pe ce temă ! Părinţii care-şi urmăreau cu cinism cariera lor londoneză, aruncaseră asupra vlăstarului lor deochiul eredităţii ; făcînd prin aceasta ca totul ?u devină credibil, ca totul să indice anumite tendinţe.

în aceste condiţii, alianţa cu ea de^ enea imposibilă. Aşa grăia dezgustul din el. Furia năvălise ca o fiară şi mai puternică, anihilînd orice urmă de încredere din sentimentele pe care le devora ; atinsese *x*> intensitate atît de excesivă, încît trebuise să fie temperată cu picături de compasiune. Ceea ce pregătise calea spre un act formal de iertare rece. Şi din momentul în care iertarea putu fi concepută, Dudley se lăsă pradă fanteziei de a săvîrşi oribila mărinimie, ba o făcu chiar pe scară mare, dizol- vîndu-şi inima în grandoarea actului şi astfel înrobindu-se din nou.

Departe de a-i izgoni îndoiala asupra fetei, iertarea îi dădu contur şi o marcă. Reînnoitul sentiment de înrobire îl făcu să-şi examineze atent tiranul, aşa cum procedează captivii scîrbiţi de ei înşişi. Şi, în lumina acestei analize, văzu că iertarea nu avea ce să caute în cazul de faţă. Pentru că această Nesta Victoria Radnor nici nu dorea

iertarea şi nici n-ar fi acceptat-o. îi cîntărise el de prea multă vreme superioara vivacitate pentru a şi-o putea imagina adoptînd o atitudine de delincvent. Ceea ce făcea să spere. Fusese pentru el cartea Romanţei pe care o dis- preţuise cînd o văzuse sub chip de roman tipărit ; şi care l-ar fi putut educa pe acest tînăr să dezlege unele dintre ghicitorile din cartea umanităţii. Dudley era întotdeauna gata să ia albul drept argint ; negrul era negru compact ; alb-negrul primise eticheta corupţiei. Tînăra ei instruc-toare franţuzoaică, Mademoiselle de Seilles, avea aceeaşi gură enigmatică ; în armonie, s-ar fi spus, cu literatura dezintegrantă care se scria în ţara ei. In public, cele două fete discutau despre Ludovic cel Sfînt. Şi una dintre ele o vizita în taină pe doamna Marsett. Doamnele din familia Southweare fuseseră, toate, de o candoare desăvîrşită în tinereţea lor ; o privire piezişă nu furişaseră vreodată. Chiar şi Lady Grace Halley avusese o criză de bigotism înainte de a se fi măritat. Nici o fată dintre cele cunoscute de Dudley, personal sau din auzite, nu săvîrşise vreodată o indiscreţie atît de scandaloasă ca domnişoara Radnor ; ceea ce făcuse ea, ţinea de insolenţa ticăloşiei.

Şi, pe acest teren, lua cuvîntul volubila apărare. Căci unele lucruri îndoielnice transmit, prin ricoşeu, îndoieli. Şi de îndată ce acuzaţiile împotriva ei se mai temperau, apărarea îşi înceta cuvîntul. Dudley auzea, în imaginaţie, judecăţile pe care le va face lumea asupra Nestei ; şi, cu durere, le socotea îndreptăţite. O clipă, păru să se elibereze de ea.

După ce şi-o smulse din minte, vocea ei melodioasă îi Cîntă de la depărtare o anumită, remarcă, de care îşi amintea foarte bine. într-o zi, discutînd despre pesimismul modern, el drapase o viziune cadaverică a vremelniciei omului, citind din

înţelepciunea unui filozof : „A te îndrăgosti de o rîndunică e lucrul cel mai zadarnic“. Nesta, după ce-i cîntărise spusele, încuviinţase din cap şi-i răspunsese.

— Dar n-am încerca oare mai multă bucurie îndră- gostindu-ne de frumuseţea zborului rîndunicii ?
ea, făcea în mod deliberat. Mama ei n-ar fi încurajat-o să se umilească. Tatăl o diviniza ; şi tatăl era un hedonist, al cărui sînge... speculaţii gratuite. Dar ochii ei... ah, fetele se pricep de minune să amăgească. Conduita este unicul ghid pentru cunoaşterea caracterului unei femei. Dar şi conduita poate fi o mască a Ipocriziei.

Unii pictori de renume, căutînd să satisfacă gustul naţional pentru efecte aşa-zis realiste, au reprodus în scenele de bătălie frînturi de trupuri sfîrtecate de un obuz. Probabil că aşa arată carnea spintecată. Dar imaginea unui spirit sfîşiat şi sfărîmat, deşi mai puţin spectaculoasă, are o semnificaţie mai adîncă, cu toate că omul nu apare lichefiat sau pulverizat în spaţiu ; ba chiar i se lasă picioarele, pentru a mai putea face paşi în continuare.

Dudley, sosit cu o jumătate de minut prea tîrziu pe peronul de la care plecase trenul Nestei, conform cu dorinţa care-1 măcinase înainte de a se fi pus în mişcare, se simţea la fel de dezagregat ca şi peticele de abur zdrenţuit, rămăşiţe ale coloanei de fum emise de coşul ţipător al locomotivei. Dorea cu ardoare tot ce era antagonic dorinţelor lui : dorea s-o vadă şi să treacă orb pe lîngă ea ; s-o îmbrăţişeze, s-o alunge ; să-şi tămăduiască rana, s-o scormonească şi s-o zgîndăre. îi mulţumea pentru trivialitatea unei jigniri care zădărnicea orice scuză. Era conştient de licărul unei justificări în însăşi

trivialitatea faptului îşi alcătuia chipul ei în faţa ochilor şi acesta îi spunea că însăşi inocenţa era purtătoarea păcatului ; trăsăturile ei îl batjocoreau pentru că dorea să se lase înşelat. Chipul ei avea gura unei enigme şi ochii zorilor de zi.

Mai mult decît orice altă fată pe care o cunoscuse vreodată, Nesta era pentru el un sfinx. Pentru că avea idei — sau ceea ce i se părea lui a fi idei. Stîmea o efervescenţă tonifiantă în inteligenţa lui, asemănătoare cu accelerarea circulaţiei sîngelui în aerul de munte. îl ajutase cu adevărat, îl incitase să se adapteze cu mai multă voie bună la timpurile moderne pe care le trăia, îl învăţase

Asta, considera el, era o idee interesantă, o idee adevărată pentru o fată de vârsta ei. Se referise, desigur, la imaginea aripilor păsării în zbor, lucru care fusese de multe ori admirat. O, desigur, nu era o idee prea adîncă : feminină şi vagă. Dar pertinentă, oportună. Şi, în felul acesta, îl stimula.

Dar o fată care putea gîndi astfel şi care putea vizita, in acelaşi timp, o doamnă Marsett, făcea parte din categoria acelor mixturi care trebuie date specialiştilor la analiză.

Avea aspiraţii în legătură cu semenele ei femei ; ea şi Mademoiselle de Seilles discutau adeseori despre astfel de lucruri : femeile ar trebui să facă asta, să facă ailaltă — fără îndoială, un mijloc de a instrui o tînără fată în ceea ce făceau femeile cu adevărat.

Dacă partea inferioară a feţei ei, adică gura, ar fi fost tot atît de vrednică de încredere ca şi partea superioară, adică ochii, Dudley ar fi putut accepta, cu rezerve, gîndul că aspiraţiile ei erau nevinovate, şi nu le-ar fi asociat întruna cu originea ei şi cu zvonurile mai recente despre o legătură între tatăl Nestei şi Lady Grace Halley. Dar aşa cum stăteau lucrurile, se interesase pe la oameni pricepuţi în materie dacă o precocitate intelectuală, dedicată, de predilecţie, chestiunilor legate de statutul social al femeilor, nu sugerează cumva şi o precocitate a simţurilor. Ea, o fată sub douăzeci de ani, să se intereseze de chestiunile de ordin public, şi să viziteze o doamnă Marsett ! A explica totul prin simplitatea eir ar fi însemnat să nu o cunoşti.

Dudley îşi extrăgea învăţămintele numai din fapte. Fizic, moral, intelectual, înţelegea lumea

numai pe calea faptelor ; adică a faptelor pe care avea posibilitatea să le vadă ; drept care, îi erau hărăzite o serie întreagă de ciocniri şi nedumeriri. Cu atît mai dificile cu cîţ spre deosebire de creaturile cornute, Dudley se lăsa impresionat de existenţa unor lucruri nebuloase, aflate dincolo de experienţa sa. în ce privea gîndurile obscure cu care o înconjura pe Nesta, lucrul cel mai indigest era purtarea scandaloasă a părinţilor ei, care nimicea pînă şi ultima fărîmă de justificare ce încerca să ridice un firicel de voce în el ; această fărîmă care ar fi dorit să pledeze, era nevoită să amuţească ; pentru că era, de fapt, instinctul. Şi instinctul e un apărător slab şi bîlbîit în faţa tribunalului Faptelor împodobite cu robe şi peruci. Instinctul ar fi avut de spus un cuvînt bun în legătură cu caracterul Nestei Radnor, dacă n-ar fi fost faptele ei care râdeau că moştenise un temperament aventuros, lipsit de decenţă.

Ce era de făcut ? Dudley se afla la fel de departe de a fi găsit un răspuns, cînd pînzele înserării se aşternură peste mulţimea plimbăreţilor. A nu face nimic, aceasta este filozofia celor care au văzut cum se prăbuşesc proştii. Faptele nu-1 ajutaseră să înţeleagă că, tocmai pentru că un lung răstimp, el nu făcuse nimic, după primul şoc, ajunsese Nesta să lege o prietenie mai strînsă cu acea „doamnă agreabilă“ despre care îi vorbise în scrisoarea trimisă la Cronidge. Faptele, aceşti străluciţi sfetnici ai unei comunităţi materialiste, nu-1 avertizaseră că atitudinea „superior inactivă“, atît de preţuită de el în rezolvarea problemelor de ordin public, putea fi primejdioasă în raporturile cu o fată plină de

vitalitate. Şi nu-1 făcuseră să întrevadă, nici măcar printr-o sugestie, că dacă lucrurile continuă să rămînă nedigerate, acest lucru se datorează senzaţiilor care sînt violente ca nişte femei isterice şi care blochează înţelegerea. Instinctul de băiat bun cu înclinaţii cavalereşti încerca să-i fie de folos numai într-un anumit impas al meditaţiilor lui Dudley, şi anume acolo unde fraţii tuberculoşi ai Edithei Averst îşi fluturau mîinile anemice către şansele ei de a moşteni o avere mai mare. Splendid în ce privea şansele ; dar cum va fi cu progeniturile ei ? In timp ce Nesta era exact tipul de fată pe care matroana văduvă a unui străbun războinic ar fi înfăţişat-o Moştenitorului Onorurilor Familiei pentru a-i asigura perpetuarea rasei. Fără îndoială ; şi venerabila matroană (frumoasă în cascada sau mai curînd în frunzişul ei de dantelă veche din veacurile de demult, să zicem din timpul lui Eduard al III-lea), îl îndemna să se gîndească la ea ; iar lecturile lui moderne despre gene, sînge curat, regenerarea fizică se pronunţau tot în favoarea Nestei Radnor. La acest punct, instinctul deschidea gura, încercînd să vorbească ; şi un virus îi pătrundea în gînduri, pe sub crusta totalei lui neîncrederi în natură.

Se agăţa de această neîncredere cu atît mai vîrtos cu cît simţea avertismentul glasului naturii amuţite : aşa cum conservatorismul înrădăcinat al unei clase, într-o lume în care totul demonstrează nestatornicia lucrurilor, discerne intuitiv pi'opriu-i sfîrşit. Neîncrederea era a lui ; Nesta nu era a lui ; încă nu era ; deşi nu lipsea decît un singur pas ca să fie. Instinctul câre-1 îmboldea să facă acest pas era

un prost sfătuitor. Şi totuşi, îi dădea ghes.

Intră la club ca să-l caute pe vărul său Southweare, pe care nu-1 prea simpatiza. Acolo află că Southweare îi lăsase mesajul : „Fata a ieşit basma curată“.

Fetele din ziua de azi fac lucruri pe care sfintele lor predecesoare, ce nu ieşeau din casă, nici n-ar fi visat să le facă. Se întîmplase ceva, legat de maiorul Worrell : acesta retractase numele domnişoarei Radnor, recunoscuse că greşise sau îşi amendase relatarea despre ea, în- tr-un fel nu prea inteligibil. Dudley fu acostat de Simeon Fenellan şi apoi de Dartrey.

Circula zvonul că acesta din urmă trebuise să se prezinte în faţa judecătorului ; se vorbea despre un baston ciudat, iar Dartrey i se adresă, rîzînd, lui Simeon :

— Noroc că l-am ciomăgit pe nemernicul ăla pînă i-a dat sîngele !

Ce-o mai fi însemnînd asta, Dudley nu înţelegea. Ştia însă că Nesta nutrea o adoraţie pentru acest om, care, după toate aparenţele, luase parte cu o zi în urmă la o încăierare publică. Aşadar, şi ea împărtăşea ruşinea care plana asupra acestor oameni turbulenţi şi scandalagii.

A doua zi dimineaţa, în timp ce-şi lua micul dejun la hotel, Dudley citi într-un ziar o relatare asupra participării căpitanului Dartrey Fenellan la ciocnire, după ce se menţiona faptul că acesta era nepotul contelui Clan- conan „actualmente oaspete al oraşului nostru“. Şi isprăvile lui în încăierarea care avusese loc în stradă, erau, relatate, fireşte, la înălţimea rangului său. Asemenea cuvinte erau suficiente ca să facă din Dudley un adept al lui

Cblney Durance. Ce mai oameni !

Cartea de vizită a căpitanului Dartrey Fenellan îl obligă pe Dudley să-l primească.

Dartrey, conştient că cea mai vagă aluzie la domnişoara Radnor trebuia făcută sub o formă cît se poate de obscură şi delicată, îi vorbi pe şleau despre relaţiile lui cu ea. Şi-l pofti la club, la o anumită oră din după-amiază, ca să audă direct din gura maiorului Worrell dezminţirea scandalului în care fusese implicat numele tinerei fete, odată cu scuzele maiorului, etc., etc. Dudley refuză ; şi fu nevoit să o facă foarte laconic, pentru că îi lipseau cuvintele. E greu să găseşti cuvinte cînd sentimentele tale rănite devin şi mai complexe prin infuzarea unei doze de diplomaţie. Starea lui actuală de spirit, în care i se oferise ceva nou de digerat, îi spunea că a se duce la maiorul Worrell ar fi însemnat un pas greşit. Se purtă ca şi cum spusele lui Dartrey Fenellan ar fi fost suficient de anga- jante pentru el. Şi, în plus, încerca o repulsie fizică, generată de o dezaprobare morală, faţă de acest om robust şi viguros, a cărui faţă mobilă şi alertă îi evoca mîrşăvia sîngei'oasă care avusese loc cu o zi în urmă.

Dartrey îl fixă o clipă cu o privire pătrunzătoare, se înclină şi plecă.

capitolul vm

NESTA ŞI TATAL EI

Ziua reîntoarcerii Nestei a fost una dintre

numeroasele zile din ultima vreme în care Victor, în drum spre casă, se lăsase răpit de Lady Grace Halley, care-i seducea politeţea prin felurite linguşeli, atrăgîndu-1 să urce în trăsura ei. Şi cînd îl avea alături, nu-i mai tăcea gura, şi-i trăncănea întruna despre lumea ei. Poate că avea dreptate cînd îi repeta — deşi nu avea nici un drept să afirme acest lucru — că ea şi cu el împreună ar supune lumea, care le-ar sta la picioare. Era una din acele sugestii iritante, care ne fac să ne lovim cu capul de un tavan gol. Pe Victor îl determina să analizeze valoarea scopului pe care-1 urmărea şi care nu putea fi atins decît prin mijloace demne de dispreţ. Evaluarea scopului o implica, inevitabil, şi pe cea a mijloacelor, indiferent care dintre ele venea mai întîi. Pe undeva, prin mintea lui, avea el o idee, care ar ii putut şterge şi purifica orice degradare. Dar s-ar fi zis că acum nu se mai bucura de nimic : lucruri plăcute în momentul cînd se petreceau, deveneau sterile, dacă nu stînjenitoare, cînd le privea în retrospectivă.

Sări din trăsură la gardul parcului, ca să-l străbată pe. jos, în semiobscuritatea ghirlandelor de lumini slabe, sperînd să-şi redobîndească pofta de luptă, acea luptă fantomatică pentru obţinerea unei răsplăţi intangibile. Mintea lui abătută se întreba, cu senzaţia parcă a unui om care se trezeşte brusc din somn şi se pomeneşte împresurat de fum, ce naiba urmărea să dobîndească şi care era substanţa acestui cîştig ? Care ? Ce altceva decît o intimitate pripită cu o cuconiţă care-1 amuza prin remarcile ei de o capricioasă nuditate. Nimic mai mult. Nu, nimic mai mult, îşi spuse el. Dar după ce făcu vreo

douăzeci de paşi, începu să vadă că totuşi era ceva mai mult. Datorită ei, campania lui căpăta o aureolă de sugestivă strălucire, asemenea lămpilor dintr-un parc potopit de iarnă. Societatea, ademenită de strălucire, subjugată de lăcomie, alcătuia o imagine fascinantă pentru el. Da, femeiuşcă era un aghiotant util ; şi mina îi era mică şi moale, plăcută la mîngîiat — şi... pieriţi cu toţii din faţa mea ! Dar la război ca la război, trebuie să plăteşti ca să ai aliaţi. Ce s-ar fi întîmplat dacă ei doi ar fi fost împreună, cu forţele reunite ? Izgoni această viziune stupidă, la fel de găunoasă ca şi baloanele de săpun pe care le suflă băieţandrii; şi balonul se sparge, lăsînd în urmă-i doar golul din el. Inima lui aparţinea Nataliei.

Colney n-avea decît să facă oriei te. aluzii răutăcioase li poftea inima, Nataly îndura întreaga greutate,' întotdeauna îndurase toate greutăţile care derivau din îndatoririle ei. Dacă ar accepta să se plimbe pe jos, să danseze la petreceri, s-ar scutura şi ea de vălurile melancoliei care o făceau atît de taciturnă, aşa cum briza dimineţii risipeşte ceaţa nopţii ; sau aşa cum reuşea el acum, punîndu-şi picioarele în mişcare.

Pătruns de măreţia Londrei voalate de noapte, cu vocea ei de ocean pulsîndu-i în urechi în ritmul bătăilor inimii, Victor intră pe uşa veche a locuinţei lui acum mult lărgite, prin contopirea cu un imobil vecin — o surpriză pentru Fredi ! — şi află că fiica lui sosise în acea dimineaţă.

„N-a mai putut de dorul mamiţicăi !“ versul muzical, satiric, îi ţîşni pe buze, gata să i-1 arunce fetei, în timp ce urca în goană treptele spre budoarul soţiei sale.

Aruncă o privire în încăpere. întuneric deplin. Simţind însă prezenţe umane, reuşi să distingă, cînd ochii i se obişnuiră cu întunericul, contururi întunecate pe canapeaua din dreapta uşii, şi se îndreptă într-acolo. Mama şi fata zăceau întinse, îmbrăţişate. Se aplecă deasupra lor. Fredi îi luă mîna, o strînse în mîinile ei şi şopti cu tandreţe un singur cuvînt : „Tată“ !“ Nici una dintre ele nu făcu vreo altă mişcare. Auzi doar vibraţia unui suspin înăbuşit. Un suspin topit în respiraţia Nataliei. Fredi nu mai rosti nici un cuvînt.

Ieşi din încăpere, cu mintea golită de orice gînd pînă cînd ajunse în camera lui, unde murmură un „Buun 1“ însemna că cele două zăcuseră aşa, îmbrăţişate, cea mai mare parte din zi ; şi mai însemna că mama îşi deschisese inima ; fata aflase, deci. Tonul pe care îi şoptise „Tată !“, cu toată dulceaţa lui, fusese încărcat de tenebrele din care se desprinsese.

Aşadar ştia. Buun ! Le îmbrăţişă pe amîndouă în inima lui, temperîndu-şi mila cu gîndul că aparţineau sexului slab, cel care gustă bucuria lacrimilor vărsate împreună ; le invidia această posibilitate de a-şi uşura inima, bogăţia suspinelor izvorîte din strînsa lor comuniune.

întreaga duioşie a sufletului fiicei sale se revărsa asupra mamei ei. Firesc !

Dar nu va fi prea aspră nici cu tatăl ei. îşi va spune : „A iubit !“ Şi, într-adevăr, iubise, continua să iubească, nu iubea nici o altă femăie decît pe draga ei mamă.

îşi flutură uşor mîna care fusese strînsă de o altă femeie, înainte de a i-o fi strîns Fredi în mîinile ei. îşi iertă singur păcatul, spunîndu-şi : „Cît de puţin

înţeleg femeile că le poţi fi foarte sincer, chiar dacă, pe ici pe colo mai absorbi parfumul altei flori. Femeile sînt statice, imobile. Ele sînt florile, şi noi, bărbaţii, sîntem albinele. Şi sîntem fideli, în ciuda aparentei noastre versatilităţi ; sîntem fideli stupului. Şi dacă femeile sînt statice, motivul este bine întemeiat. Dar dacă ne-ar imita şi ele şi, din cînd în cînd, ar întinde cîte o aripă spre un alt bărbat ? Ar însemna să rupă o convenţie. Noi le omagiem tocmai pentru că ne servesc drept flori ; nu le dorim în chip de ispite zburătoare."

Nataly nu aparţinuse niciodată genului de femei pro- vocătoare. Lady Grace, în schimb, îl reprezenta din plin. Dar nimic nu-I obliga să ceară lumii să se încline în faţa Lady-ei Grace] pe cînd în ceea ce o privea pe Nataly trebuia să... Victor lăsă o cortină peste hăul deschis de această invocaţie a Naturii, temîndu-se să zgîndărească apriga forţă din care se împărtăşea şi el, cu atîta largheţe. Oribil lucru, cînd sîntem nevoiţi să drapăm circumstanţele în veşminte graţioase. Natura e o splendidă putere atîta timp cît rămîne îngrădită între malurile ei ; dar are pasiunea de a descoperi fisuri şi, dacă-i dăm frîu liber, cu

siguranţă că va găsi pe undeva o crăpătură, se va repezi pe ea, se va revărsa prin ea, tumultuoasă în libertinajul ei primitiv, doar dacă nu trudim cu trupul şi cu sufletul, asemenea olandejilor, ca să-i ridicăm diguri. Iat-o acum în toată plenitudinea ei, nedorită, detestată ! Natura detestată ! Totul se întîmplase din pricina bătăliei pentru Nataly ; şi, mai ales, din pricina tenacităţii cu care se crampona doamna Burman de firul acela putred pe care-1 lua drept viaţă şi care-i îngăduia să pervertească fericirea fiinţelor care trăiau cu adevărat. Zău aşa, ne putem minuna de trăsnăile soartei, şi în nici un caz n-o putem considera drept un agent al moralei.

Reflecţiile lui Victor alunecară spre Colney Durance, care le punea însă piedică şi le frîna.

îşi schimbă costumul, cu obişnuita lui rapiditate, şi o aşteptă pe Nesta ca să-i arate salonul imens, devenit dublu, scăldat în lumini. O dovadă în plus a felului în care-1 favoriza pe el norocul : avea să-i povestească cum într-o bună zi şi-a exprimat dorinţa de a-şi lărgi casa şi chiar a doua zi a fost informat că imobilul vecin urma să fie părăsit.de locatari ; în cea de a treia zi a şi început tratativele pentru cumpărarea casei; iar cînd s-a întors cu Nataly din Tirol, noua clădire era transformată şi numai bună de locuit.

Nesta coborî în salon. Privirea scurtă pe care i-o aruncă era afectuoasă, iar glasul ferm ; îşi strecură mina pe sub braţul lui şi se plimbară împreună prin încăperea spaţioasă, apreciind ornamentaţia, admirînd porţelanurile, ferigile, frizele, draperiile, pianul mare, pupitrele de note din lemn de abanos încrustat, apărătoarele forjate din faţa sobelor,

paravanele, divanele, coloriturile pastelate care, ca şi în muzică, puneau o surdină orbitoarei străluciri.

Victor- o anunţă că în acea seară aveau o recepţie cu muzică, şi adăugă :

— îmi lipseşte partenerul... ai mai văzut pe cineva în ultima vreme ?

— Domnul Sowerby ? întrebă Nesta. Urma să mă escorteze pînă aici. Probabil că a adoimiit şi a pierdut trenul.

Vorbea cu indiferenţă ; dar cînd începu să discute despre dragele domnişoare bătrîne, se lăsă în voia umorului ei străbătut de duioşie şi îşi linişti părintele, aşa cum intenţionase dealtfel, desfăşurîndu-şi întreaga vioiciune a spiritului, golită însă de veselie.

Victor recunoştea că fata nu putea fi veselă. Şi cîteva minute mai tîrziu, se simţi puternic mişcat sesizînd în glasul ei, în înfăţişare, în felul de a se exprima, o fiică mai matură, mult mai matură decît - acca Fredi pe care o condusese el la JVloorsedge.

— Sărută-mă, îi ceru.

Se întoarse spre dînsul şi îl sărută pe obrazul drept, apoi pe cel stîng, şi pe urmă pe frunte, murmurîndu-i :

— Scumpul meu ! Tăticul meu ! Dragul meu tăticuţ !, adică toate numele de răsfăţ din copilăria ei, rostite însă acum cu noua-i gravitate ; şi cu un zîmbet ce evoca crepusculul unei zile foarte însorite, învăluind o stradă vag populată, într-o duminică londoneză.

O strînse în braţe :

— Coboară îndată şi mama, nu-i aşa ?

— îndată. x

Asta era bine. Poate că, în acest moment, Nataly îşi aplica, îndemînatic, pudra şi fardurile menite să

ascundă urmele suferinţei.

Mulţumit să-şi asume rolul de observator superficial, Victor nu-i cercetă faţa — nu mai mult decît ar fi făcut-o alţii, cînd Nataly intră in sufragerie, ca să ia parte la cina liniştită, familială. îşi jucă şi ea rolul, pentru a-1 linişti pe Victor, dar fără să vorbească prea mult. Lui Victor îi era dor de ciripitul melodios al lui Fredi, care sălta ca un pîrîiaş zglobiu peste monotonia cotidiană. Simeon Fenellan ar fi putut s-o stimuleze. Deodată, însă, se simţi uşurat : îşi amintise că avea de comunicat o ştire pe care o citise într-un ziar de dimineaţă.

— Pot vorbi fără grijă în faţa lui Fredi, draga mea. Acum e o domnişoară în toată legea. Şi, în general, nu-i o chestiune infamantă, ca să zic aşa, cel puţin la adresa lui Sanfredini. A renunţat la titlu, şi la o vilă de pe malul lacului Como, părăsindu-şi ducele. O ştire reprodusă dintr-o revistă muzicală din Milano. Fără alte amănunte. Ascultă ce-ţi spun eu : la vară o să ne cînte la „Ţara Lacurilor“. Ah, dac-am fi putut pune acum mîna pe ea !

— Ar fi fost o mare plăcere, răspunse Nataly.

Simţise un junghi î» inimă la gîndul că o asemenea
cîntăreaţă nu poate pricinui decît plăcere, fără să stîr- nească nici un fel de critici.

— Naşa ta ! se adresă Victor fiicei lui.

Nesta îi făcu bucuria de a-i dărui una din imitaţiile ei, în care reproducea tonurile superbei voci de con- tralto, mimînd în acelaşi timp cu mîinile şi cu capul atitudinile teatrale ale divei.

— Delicios ! strigă Victor şi ochii i se umeziră la priveliştea vechiului lor trio, proiectată în lumina, trecutului.

Avea senzaţia că ceva ce aparţinea tenebrelor, ceva ce se cerea a fi scos la lumină, se ivise într-adevăr la lumină ; că totul se sfîrşise cU bine datorită bunătăţii şi biîndeţii celor două dragi nevinovate ; binecuvînteze-le cerul ! Nu-1 muncea nici o gelozie pentru intimitatea şi

comuniunea dintre ele ; deoarece bunătatea şi blândeţea lor păreau să nu-1 excludă pe el.

Nesta acceptă să cînte unul din vechile duete împreună cu mama ei. Văzu pieptul maică-si înălţîndu-se într-un efort mecanic, de parcă s-ar fi îndoit de posibilităţile de a prinde notele de sus, acum că se obişnuise cu suspinele grave. Eroismul mamei o sanctifica în ochii fetei, făcînd-o să depăşească pînă şi uimirea că putuse da dovadă de atita supunere.

îşi încorda mintea pentru a putea înţelege motivele[v] raţionale care o determinaseră pe mama ei să treacă prin tortura recepţiilor şi vizitelor ; dar gîndurile ei fură deturnate de o întrebare care se ridica mai pregnant : anume, dacă un om ca tatăl ei putea fi socotit iraţional ?

Valetul Arlington începu să anunţe sosirea unor musafiri cu nume răsunătoare, creste semeţe ale unor valuri înalte, întocmai ca în zilele care i se păreau atît de îndepărtate, înainte de a fi plecat la Moorsedge. Numai că acum erau mai numeroşi şi unele titluri nobiliare crescuseră în rang. Lorzi de renume, o sumedenie de doamne din înalta societate. Şi printre toţi aceştia se foia Lady Grace Halley, ca un licăr mătăsos printre veşminte drapate în falduri grele. Cu toţii se înghesuiau în jurul gazdei, oriunde s-ar fi aflat acesta. „El e *Legea* lor“, spuse Colney, vorbind aproape neinteligibil, în absenţa lui Simeon Fenel- lan, cel atît de regretat de domnul Beaves Urmsing. Toţi aveau aerul că i se închină lui Victor, iar el oărea să plutească.

Erau de faţă magnaţi din City, vecini de la „Ţara Lacurilor“, domnul care reprezenta Mîndria

Portului, adică Sir Abraham Quatley ; şi colonelul Corfe ; Sir Rodwell şi Lady Blachington ; doamna Fanning ; domnul Caddis. în schimb, puţini tineri şi tinere. Doctorul John Cormyn
veni fără soţie şi nu pomeni un cuvînt de scuză din partea ei. Doamna Peter Yattt atinse clapele pianului, pentru a da tonul vocilor. Priscilla Graves nu se arătase, şi reverendul Septimus Barmby aşijderea. Pei'idon, Catkin şi domnul Pempton îşi ocupară locurile obişnuite. La flaute se renunţase. Solista principală era o cîntăreaţă canadiană. Un violonist galiţian, care în timp ce cînta îşi' zigzaga torsul şi umerii în cele mai extreme extensii şi contracţii, descris de Colney drept ,,Paganini în mizerie", nu reuşi să-l înlocuiască pe Durandarte în memoria Nestei.

Lady Grace îi ceru noutăţi despre Dudley. Sir Abraham Quatley vorbi despre el cu mare emfază. Marile doamne o mîngîiară ; acceptare făţişă, deocamdată ; locul pe care-1 va ocupa printre ele în viitor adăsta încă în umbră.

Pe parcursul serii, Victor îi făcu o aluzie la absenţa doamnei John Cormyn. îi spuse :

— Soţia unui medic homeopat ! Nimic mai mult.

Şi prin aceste cîteva cuvinte o pregăti pe Nesta pentru explicaţiile pe care avea să i le dea mama ei, înaltele cercuri londoneze, fie că ştiau taina sau o ignorau, se lăsau purtate de fluxul violent pe care-1 crea Victor, fără să opună rezistenţă valului. Dar în cercul lor intim, răspîndirea zvonului iscase reacţii felurite. Şi cea care se rupsese cu totul de ei era doamna John Cormyn, spre surprinderea Nataliei care-i aranjase mariajul cu doctorul. în schimb, Nataly nu dezaproba comportamentul Priscillei. Aceasta venise la ea şi, declarîndu-i afecţiunea pe

care i-o purta, îi afirmase deschis că are nevohe de timp şi de retragere pentru a se putea vindeca de şoc. Nataly afişă un melancolic surîs critic la adresa inconsecvenţei şi capriciilor feminine, cînd îi relată Nestei observaţiile iritate pe care le făcuse Priscilla la adresa credinciosului ei Pempton, căruia nu-i putea ierta faptul de a-i fi ascuns adevărul lucrurilor ; pentru că acest gentleman fidel fusese unul dintre puţinii care cunoscuseră totul de la început.

In City, zvonul îşi crea drum sigur.

— Mamă, pescuim în apă tulbure, spuse Nesta.

— Ai să te obişnuieşti, îi răspunse Nataly.

Seninătatea cu care mama ei îşi îndura martiriul era
înşelătoare. Nesta bănuia că ajunsese să dorească vîrtejul recepţiilor, numai pentru că agitaţia o făcea să uite ; dar cum pentru ea situaţia lor socială constituia încă o rană proaspătă, deosebirea dintre simţămintele ei şi cele ale Nataliei o îngheţa.

— Şi mîine vin alţi musafiri, nu avem o clipă de răgaz, îi spuse Nataly.

Zîmbi trist şi pe dată Nesta desluşi armura pe faţa ei atît de vulnerabilă şi se întrebă : „Oare eu aş izbuti să fiu la fel de curajoasă ?“ întrebarea următoare, rămasă neformulată, dar care o inundă ca un val, se referea la tatăl ei. Se strădui să înţeleagă planul pe care-1 urmărea. Dar încercarea îi întunecă imaginea omului din el. Nu reuşea să-l sesizeze, fiind prea tînără ca să-şi poată da seama că minţile tinere nu pot avea o viziune critică asupra cuiva care adună succes după succes şi mărire după mărire ; e ca strălucirea soarelui care-ţi orbeşte ochii.

Mama şi fiica dormiră împreună în acea noapte

şi îmbrăţişarea lor avu pentru ele semnificaţia unei întregi lumi.

A doua zi, Nesta îl făcu fericit pe tatăl ei conducîndu-1 pe jos în City, pe malul Tamisci, pînă în punctul unde o aşteptau trăsura şi camerista ca să o ducă înapoi. Răs- punzînd unei simple aluzii a lui, fata veni şi pe seară, ca să-l ia acasă. La birou, o găsi pe Lady Grace Halley.

— Eu sînt o incorijibilă jucătoare la Bursă, îi explică aceasta!

— Numai că, îi atrase atenţia Victor, acţiunile minelor sînt fluctuante şi creşterea pe care o marchează acum nu face decît să le pregătească prăbuşirea.

— Ca într-un scrînciob, observă Lady Grace..

Nesta îi măsură, pe rînd, cu privirea.

Şi a doua zi, şi a treia zi, Lady Grace fu prezentă în biroul tatălui ei. O întreba mereu de Dudley.

Faptul că fata venea zi de zi la birou, de dragul de a merge acasă pe jos cu tatăl ei, pe această vreme iernatică, i se părea suspect Lady-ei Grace : să fi fost uneltirea unei mamei geloase, sau a unui bărbat prea slab, care încerca să se protejeze împotriva lui însuşi ? Dar femeia de lume care era Lady Grace se convinse în curînd de contrariu — fără îndoială, ajutată şi de Victor. Ba chiar căzu în extrema cealaltă şi se lăsă convinsă că totul se datora plăcerii simple a Nestei de a face exerciţiu, mergînd pe jos, cînd, în realitate, fata, bănuitoare, se simţea uşurată ori de cîte ori o vedea pe Lady Grace plecînd. Mama ei, fără să nutrească simpatie pentru această prietenă, era un suflet prea mare ca să poată

cunoaşte gelozia. La aluziile Lady-ei Grace, chipul Nataliei se constitui în faţa ochilor lui Victor, care merse cu explicaţiile chiar dincolo de graniţa adevărului cînd afirmă că Nataly ar fi incapabilă să suspecteze vreodată ceva, pentru că mintea ei, pur şi simplu, nu putea concepe nici un fel de intrigă. Nataly percepea totul sub aura perfectei acurateţi ; mintea ei nu s-ar putea opri vreodată la un mărunţiş meschin.

— Intrigă ? Nataly ? exclamă el, ridicînd din umeri.

De fapt, în mintea lui, îi reproşa Nataliei incapacitatea de a simţi vreo intrigă, dramă, tulburare emoţională. Dar dacă ar fi cercetat-o mai atent, ar fi descoperit la ea mai multă tragedie decît în piesele care ne storc lacrimi la teatru.

Drumul de înapoiere alături de Nesta îl făcea să exulte de bucurie şi de mîndria unei fiice care nu se lăsa abătută din drum de nici o intemperie. îi spunea :

— Fredi îi face atîta bine tăticului ei !

Fără să-i lămurească în ce sens îi făcea bine, şi fără s-o lase să întrezărească misterul omului care era el.

Nesta încerca să studieze viaţa, ţinîndu-şi privirile aţintite în jos, asupra pămîntului bătătorit, în ciuda înaripărilor şi zborurilor sufletului ei tînăr. Mintea ei ar fi reuşit să-l cuprindă pe Victor, dacă acesta şi-ar fi dilatat dimensiunile spirituale, în maniera lui sublimă ; dar observaţiile ei asupra omului de mare suprafaţă se izbeau, nedumerite, de plăcerile lui atît de simple, de bucuriile pe care i le pricinuiau lucrurile mărunte : vitrinele iluminate ale prăvăliilor, mulţimea de pe străzi, desprinderea din aglomeraţie, cîte un vînticel cald care adia din loc în loc, în plină iarnă, pe malurile Tamisei, apele întunecate ale fluviului, magnific împodobite cu diademe de spumă. Nu poţi sesiza adevărata structură a unui om care se entuziasmează la fiecare pas.

Şi flateriile cu care-şi asalta fiica îi reînviorau acesteia simţul sleit al propriei ei valori ; îi infuzau suflul lui puternic, întărind-o.

Uneori, Victor izbutea să pătrundă în profunzime, pină la umanitarismul ei. în asemenea clipe se simţea brusc ispitită să discute"totul pe faţă cu el, să-şi deschidă sufletul

oferindu-i taina pe care o conţinea acesta şi să-i ceară ajutorul. Dar nu era decît un simplu vis. Mai curînd cu căpitanul Dartrey ar fi putut discuta ceea ce o rodea, deşi îşi amintea prea bine că asemenea perspectivă o făcuse să tremure toată, la gîndul convorbirii şi a faptului de a se plasa la discreţia compasiunii acestui om nobil. îşi pre-
figura totuşi cele mai felurite emoţii ; muzica sferelor în sufletul ei, cununi de glorie în ceruri. Şi aceste gînduri, aşa cum se întîmplă cu sufletele feciorelnice, o făceau şă i se dedice trup şi suflet ; o împingea spre el un impuls de' care creierul era neştiutor, dar sîngele conştient, mişcarea prin care bobocul feminităţii din ea, gata să dea în floare, se desprindea din teşea apărătoare • a frunzei. Se afla pe ţărmul acelei mări incantatorii, unde fecioara, în transă, aşteaptă să se ivească bărbatul cu care să-şi acordeze destinul. Aşa se întîmplă cu aceste tinere încă neînflorite, care adună în miezul crud al bobocului nuanţă după nuanţă ; şi o simplă nuanţă poate sghimba totul. Poeţii ar putea învăţa de la ele să se minuneze de forţa unei „nuanţe a nuanţei."

Tatăl ei, reînnoindu-şi elogiile la adresa lui Dudley Sowerby, tăie toate punţile unei confesiuni referitoare la doamna Marsett. Dudley Sowerby era pentru el „un gentleman desăvîrşit, un cetăţean conştient de menirea lui", calităţi la care se adăuga perspectiva moştenirii unui domeniu şi a unui titlu nobiliar. Nesta se înclina în faţa meritelor lui Dudley ; citea inscripţiile măreţe de pe soclul unei falnice statui, semn că trecea pe lingă acea statuie.

Victor simţea că era nedreaptă faţă de Dudley, deşi nu-şi dădea seama cită răceală se infiltra în asemenea nedreptate. Căci printre extraordinarele

exigenţe cu care tinerii îşi privesc semenii, se numără şi aceea a unui caracter bine definit. Nu au nici o îngăduinţă faţă de prefacerile intermediare. Or Dudley — şi acest lucru se datora influenţei ei — se afla în plin proces de dezvoltare spirituală. Interesant pentru filozofi, dar nu pentru tinerele fete.

.Victor o acuza pe Nesta că acordă prea multă atenţie pamfletelor corozive cu care Colney Durance îşi trata prietenii. Aproape că ajunsese şi el să-şi însuşească părerea societăţii engleze că satirele nu sînt decît nişte petarde amărîte atîta timp cit nu sînt lansate de gurile unor tunuri fortificate. Satirele cu care este împroşcată o naţiune venerabilă, nu sînt decît ghemotoace de hîrtie trase de puşcoace de copii. Englezul respinge insolenţa, cînd nu e în stare să arunce la rîndul lui cu cocoloşi, sau cînd Străinul înarmat îl înfruntă şi-l eclipsează. Pretenţioasa şi laborioasa epopee satirică a lui Colney asupra *„Rivalităţii dintre limbi“,* începuse să-l ofenseze pe Victor, întrucît vedea în ea o săgeată inteligentă care nu nimerea însă nici o ţintă ; o accepta doar în măsura în care era o mărturie a declinului unui prieten prea acidulat. Cum îşi imagina Colney că englezii vor înghiţi asemenea injurioasă diatribă ! Sinuciderea doctorului Bouthoin la San Francisco marcase lovitura de graţie dată oricăror şanse de succes al serialului. Deşi li se făgăduise splendide evoluţii din partea domnului Semhians. Care, după ce folosise cu multă strălucire pe terenurile de sport bîta şi mingea, renunţase la aceste arme ale vechii faime anglo-saxone, pentru a se lansa cu hotărîre în

bătălia pronunţării cuvintelor englezeşti şi a le salva de catastroficele stîleiri ale tipografilor.

După o săptămînă de la abandonarea bîtei şi a mingii, domnul Semhians ajunsese, cu sau fără voie, o ţîşnitoare de satire la adresa compatrioţilor săi. Cît despre ^.patetismul sublim al înmormîntării doctorului Bouthoin'[1], Victor protesta vehement împotriva impietăţii rezultate din exagerarea ironică a patosului, prin jalea elegiacă de care se lăsase cotropită, la moartea lui Bouthoin, întreaga Britanie şi prin panegiricile ei exaltate. Prevestirea Britaniei că *„giulgiul care învăluie acest fiu al meu este propriul meu linţoliu“,* avertisment pentru tînăra generaţie să nu se îndepărteze de la drumul străbătut de cel ce s-a d’ove-; dit a fi un gigantic pilon pentru gloria patriei sale, era, fără îndoială, o înţepătură usturătoare la adresa conservatorismului. Dar ţinând seama că doctorul Bouthoin „se sinucisese în urma unei depresiuni psihice cauzate de impactul unei supraabundenţe de mîncăruri neobişnuite asupra unui sistem organic susţinut de tradiţia exerciţiului fizic şi, actualmente, lipsit de orice antrenament“, nu ne rămîne decît să traducem observaţia doctorului Gannius : „Scriitorii se ridică împotriva oricărui ton reverenţios, şi nu ştim ce să mai gîndim despre ei.“ Decît, îşi spunea Victor, că domnul Durance este un casap-amator în arta satirică.

Nesta- găsea mai plăcut să-l vadă pe Colney decît să audă despre opera lui care, în prezenta ei stare de spirit, i se părea inumană. Asemenea publicului nostru englez, în acele zile nici ea nu putea gusta jocul de idei. Ar fi preferat senzaţii tari, obiective vizibile, reîncarnări ale martiriului creştin. Ar fi preferat istoria unui măcel — dorinţă care

invadează periodic, ca un puhoi năvălit din- tr-un canal nedrenat, toate clasele societăţii engleze, vikingii noştri ; ar fi preferat asemenea cruzimi satirei sterile şi frigide. într-adevăr, nuiaua satirei nu dă rod. Colney trebuia să adopte o poziţie defensivă împotriva acuzaţiilor domnişoarei. El credea că folosirea nuielei e benefică pentru tineri. în ce-i priveşte pe bătrîni, socotea că unica lor salvare ar fi cravaşa care să le cresteze pielea de rinocer. Afirma că venerabilii politicieni din ţara lui nu se deosebesc de fetele bătrîne decît prin faptul că picioarele le sînt bifurcate de pantaloni.

— E acrit pentru că n-a cunoscut succesul, o lămurea Victor pe Nesta. Pînă la urmă, Colney va constata că a pierdut jocul şi că s-a oţeţit pentru că n-a admis vreodată

să facă o concesie. Uite serialul ăsta absurd al lui — l-a ratat, de bună seamă ; şi pe urmă o să spună că insuccesul provine din faptul că a refuzat să gîdile orgoliul englezilor, sau să se preteze la „o complicitate murdară“, cu gusturile lor.

— Dar... mă gîndesc în clipa asta la Skepsey... oamenii oneşti îl respectă pe domnul Durance şi el se arată întotdeauna gata să-i ajute, răspunse Nesta.

;— îi place să-i patroneze.

— Şi pe mine mă patronează, tăticule ?

î— Tu eşti una dintre excepţii. Dar mărită-te cu un titlu şi trăieşte pe un domeniu nobiliar, şi atunci să-l vezi ce-o să-şi mai dea drumul ! Eu sînt un om de succes şi rezultatul este că nu se va arăta niciodată de acord cu nimic din ce spun sau din ce fac eu ; nu vrea să-mi recunoască nici succesul. Zice că am apucat „calea murdară spre succes“. Aşadar, dacă am succes, înseamnă că m-am tăvălit în noroi. L-am silit să admită că a greşit cînd a afirmat cu certitudine că tu nu vei fi primită la Mo- orsedge — ăsta a fost un mic triumf !

Plimbările pe care le făcea Nesta seară de seară împreună cu tatăl ei nu o frustrau cu nimic pe Nataly. Fata se întorcea la ea vibrînd de prospeţime şi cu inima plină. Iar tatăl era tot mai mîndru de ea : îi cita spusele şi-i descoperea mereu noi calităţi.

— Pot să afirm că fata asta te stimulează să gîndeşti, spunea el. Nu-i vorba de precocitate, ci de o sănătoasă dorinţă de cunoaştere. Mai mult decît oricine altcineva mă apropie de propriile mele idei, pe care încă nu le-am adîncit. Ce mai soţie o să fie fata asta !

— Preia locul meu alături de tine, dragule, acum

cînd mă simt cam slăbită... răspunse Nataly. Nu ţi-ai dat seama... ?

— Dudley Sowerby ? Se găseşte la Cronidge, cred. Fí atele lui mai mare se simte foarte rău. Urîtă treabă, să aştepţi o moarte !

Ochii Nataliei revelară un abis similar.

Să o punem pe seama societăţii ! O societate care se împotriveşte Naturii ne forţează să privim impedimentele cu ochi de criminal. Dar ce s-ar - întîmpla cu o societate care s-ar armoniza cu Natura ? Victor n-ar fi putut-o aproba. Sub influenţa discuţiilor cu Nesta, începu să între* zărească Zeiţa Naturii. Şi această viziune scutură cortina ce ascundea ideea lui care-i tot scăpa. Simţea că în curînd avea s-o regăsească, s-o readucă la lumină. Un glas lăuntric, înăbuşit, îi spunea că trebuia să mai aştepte, din pricina inexplicabilei încetineli a unei anumite persoane de a urca la ceruri, în adăpostul ei spiritual. Acum, însă, nu mai putea lovi : Themison, Carling, Jarniman, pînă şi reverendul Groseman Buttermore fuseseră cîştigaţi pentru cauza umanităţii. Ascensiunea ei la ceruri, ţinînd seama de incapacitatea de a mai pricinui vreun rău aici, pe pămînt, întîrzia în chip cu totul misterios. Şi din această cauză, într-un chip la fel de misterios, el trebuia în permanenţă să străbată un pod cu o porţiune alunecoasă la mijloc. Mulţumită vitejiei lui Fredi, reuşise să-şi regăsească fermitatea picioarelor. Dar exista pe undeva locul unei lovitui’i care, spre cinstea lui, rămăsese încă sensibil. Dacă Fredi l-ar părăsi, s-ar putea să cadă din nou, căci atracţia pentru iîşia alunecoasă se dovedeşte foarte lunecoasă. Ta-ta-ta- ta-ta ! Totuşi, nu ti'ebuia s-o nedreptăţească pe femeiuşcă, îi fusese utilă. Şi îi va fi încă şi mai utilă dacă un anumit membru de

Parlament, care era doborît la pat — poftim, iată-ne din nou cu priviri criminale !

Faptul că Nesta nu vorbea niciodată despre „Ţara Lacurilor" îl necăjea, făcîndu-1 să intuiască structura gîn- durilor ei.

— Şi vine fetiţa mea şi azi să-şi ia tăticul ? o întrebă Victor în cea de-a cincea dimineaţă de la întoarcerea Nestei ; era pregătit, cu mohorîtă resemnare, să audă că în acea zi renunţă să vină, cu toate că el abia o aştepta.

— Păi nu ştii, astăzi sîntem cu toţii invitaţi la ceai în apartamentul domnului Durance. Vin să te iau acasă de la birou şi mergem împreună la el. Mama va veni mai tîrziu. Se pare că va fi un festin de celebrităţi literare.

— Cînd mă gîndesc pe cine o fi selecţionat Colney ! Va fi şi Simeon Fenellan, sper. Poate că şi Dartrey. Poate că şi... da ?

Obrajii Nestei se împurpurară. Aşadar, numele lui Dudley Sowerby, chiar nerostit, îi aducea roşeaţa în obraji. Purtarea lui Dudley era scuzată prin starea gravă a fratelui său. Nici sănătatea tatălui lui nu era prea grozavă... mă rog, astea erau socotelile lui Dudley. Acolo unde e vorba de titluri, se ivesc în mod necesar socoteli de acest fel; ca şi în anumite alte cazuri mai complicate. Ciudat, s-ar zice că în timp ce păşim pe cărările vieţii civilizate, invocăm mereu ajutorul lui Orcus [I], ca să ne putem netezi calea.

— Şi dacă se va lăsa o ceaţă groasă, drăguţa mea ?

— Fiica devotată, care-şi caută tatăl, poartă întotdeauna asupră-i un felinar care să-i lumineze drumul spre el prin cea mai deasă pîclă, prin deşert

---

I **în mitologia greco-romană, imperiul morţilor.**

etc.

Declamă o frază lungă, ca să-i vadă zîmbetul mijind pe faţă. Şi cînd Victor ieşi ca să-i dea o comandă Arman- dinei, Nesta se aruncă de gîtul Nataliei murmurînd : '„Mamă ! mamă !“ o exclamaţie care voia să spună : „Sînt sigură că procedez bine !“ Nataly sesiză subînţelesul şi încuviinţă ; şi Nesta făcea acelaşi lucru ca şi ea, din instinct, fără să aibă nici un obiectiv în faţă. _ i

CAPITOLUL IX

MAMA — FIICA

Cînd Nes ta intră, împreună cu tatăl ei, în apartamentul lui Colney Durance, acesta îi luă mîna, se înclină şi i-o sărută. Gest cu totul neobişnuit, care avea o semnificaţie : fata simţi că era preţuită. Poate din pricină că se transformase în însoţitoarea tatălui ei.

— Nu l-am putut convinge să îmbrace un palton, se plînse ea.

— Ar fi însemnat să-i înfrîngi predilecţia şi ambiţia de a purta veste albe, replică Colney, incitat să vorbească, dar nedoritor să fie auzit.

O luă alături de el, şi o conduse ca să o prezinte unei mulţimi pestriţe de celebrităţi de ambele sexe. Printre acestea se afla şi editorul revistei în care apărea foiletonul *Rivalitatea dintre limbi.* Se discută despre ciudatul apetit literar al unui public cu gură de-balaur. Editorul zîmbi cu melancolică deferenţă, cînd Nesta o menţionă cu ve-, selie pe Delphica. Adăugă cu o jalnică resemnare :

— Citiţi aşadar serialul ?

— Il citim cu toţii ! răspunse o doamnă în locul ei.

Da, dar noi sîntem aleşii, elita care înţelege semnificaţiile absconse şi le gustă savoarea ; ni se aminteşte însă întruna de un balaur insaţiabil, cu un stomac foarte năzuros.

— Poate că.nu i-ar strica să mai fie puţin scuturat, se consolă Colney, gîndindu-se la

perspectivele cărţii sale.

— Se ştie că bizarul monstru acceptă din cînd în cînd să fie zgilţîit.

■— l-ta ptftcea mai curînd să fie gîdilat, spuse Fenellan, alăturindu-se grupului şi strîngind mina Nestei cu o căldură care o ului şi o făcu să-şi pună întrebări. Publicul se dă în vînt după gustul bomboanei de zahăr candel pe băţ, Colney. Asta îi stoarce lacrimile pe care adoră să le verse şi îi procură căldura digestivă, necesară recep- tacolului său literar — o băşică gastrică uriaşă şi îngrozitor de leneşă. Nu-i de mirare : după concepţia lui, literatura nu poate fi ingerată decît în poziţia „culcat cu burta în sus“, deci trebuie să-l laşi lat. Şi, cît ai zice peşte, îi torni pe gît conţinutul bibliotecilor ; dar simte că, pe aceeaşi pîlnie, editorii îi toarnă şi-l îndoapă cu ocalele şi tonele lor fără de sfîrşit. Nu ţipă, pentru că n-are cum. Dar se umflă şi se tot umflă, fără voie, cu o hrană complet nenutritivă ; asta-i plăcerea lui intelectuală. Ase- menea odioasei vechi torturi *baillircL'eau*[I], e blestemat să piară în cea mai îngrozitoare formă de hidropizie li- vrescă. Tu, dragul meu Colney, ai ofensat poliţaiul sau perceptorul care pîndeşte funcţionarea pîlniei, aflîndu-se în permanent contact cu gura lui, ca să se asigure că nu i se toarnă nimic din ce n-a fost supus probelor şi analizelor ; iată ghinionul tău. Monstrul ăsta nu-i băiat rău, constaţi asta cînd nu eşti nevoit să-l serveşti.

— Oricum, e superior paraziţilor săi oficiali, murmură Colney.

Celebrităţile erau sincer interesate de un ratat nelipsit de merite literare ; îi discutau opera, complimen- tîndu-1 pe autorul neîncoronat. Şi cu cît elogiile erau mai fervente, cu atît îţi dădeai seama de meschinătatea care stătea la originea generozităţii lor. Publicarea unei cărţi este lanterna pe care filozoful o proiectează asupra semenilor săi.

Colney se lăsă smuls din prepararea acizilor săi, cînd îl auzi pe Fenellan raportîndu-i lui Victor anumite în- tîmplări recente care avuseseră loc la Brighton. Tonul pe care le relata Simeon era nesatisfăcător ; Colney simţea nevoia să

I **Administrarea unor uriaşe cantiăţi de apă.**

intervină cu comentariile lui ; reacţiona ca oţelul pe tocilă, cînd auzea ceva care atingea grotescul sublim naţional.

— Ciomagul ăla suplu, *demerara*, Victor ! Nu sta să-l asculţi pe Simeon ; el e un povestitor anemic, bun să relateze doar ciondănelile dintre partidele politice sau alte asemenea întîmplări prozaice, de suprafaţă ; aici e vorba de o epopee. In băutură descoperim epopeea organică a Vechii Anglii ; grecii şi troienii ; Olimpul parlamentar, berari ridicaţi la rangul de nobili, fanatici fornăiţi, întreaga maşinărie ! Urmăreşte cu atenţie motivele primare ale individului şi vei constata că englezii furnizează material pentru versuri falnice ; în acest domeniu devin şi ei oameni vii. *Demerara* lui Dartrey constituie un superb episod al epopeii. Eu nu l-am văzut — dacă e măcar cu putinţă să-l percepi vizual ; dar am auzit că e flexibil, că are o aparenţă grosolană cînd se află în repaos ; fulgerul lui Jupiter într-o ipostază, biciul lui Aeac [I] în cealaltă. Imaginează-ţi-1 pe Dartrey ducîndu-se la gară, pentru a-şi coborî miraculoasa armă pe spinarea unui fiu al lui Marte, care l-a jignit cu ceva. Dar îi cunoaştem şi numele, dragul meu Victor ! Numele lui, Simeon ? Worrell ; un maior Worrell. Ofensa comisă de el a constat, probabil, în faptul că, după ce a primit instrucţia militară, a părăsit de bună voie peticita şi cîrpăcita noastră armată engleză, lăsînd-o să înroleze în locul lui un alt tînăr student care, la vremea lui, va proceda aidoma. Şi se vede că Dartrey şi-a vîrît în minte să pună capăt
acestui sistem de evadare. Să ni-1 imaginăm pe Sir Dartrey învîrtind ciomagul deasupra capului, ca să se exerseze ; pentru că e ferm hotărît ca armata noastră să fie alcătuită numai din ofiţeri bine antrenaţi şi nu din amatori bădărani care fac pe eroii. Văzîndu-1 în această postură, atît de teribil înarmat, şi cunoseîndu-i intenţiile, Venus, pentru.a ocroti un fost slujitor favorit al lui Marte, a născocit tot felul de intervenţii menite să creeze diversiuni, sub forma unei femei cu coif militar, şi a lui Skepsey, cavalerul ei servant, mărşăluind într-un grup care informa omenirea înrăită despre

I **Unul dintre cei trei regi judecători ai morţilor din infern.**

hidoşenia imnificării, atîta timp cît aceasta nu poartă sancţiunea Marelui Edificiu ; şi a mai născocit o diversiune cu adevărat englezească sub forma unor bite purtate de un batalion de băieţandri, discipoli ai idolului naţional al basebafî-ului, care au năvălit peste cîntătorii adevăratelor imnuri. .Aici intervine şi o notă idilică. Au lovit fecioara adorată de Skepsey. Şi această lovitură le-a fost fatală. Micul nostru cavaler s-a azvîrlit în mulţime cu o pereche de pumni pricepuţi să-şi facă treaba. O luntre vitează într-un ocean de aprigi vrăjmaşi ! • Era gata să-şi vadă ţeasta sfărîmată, cînd deodată a pogorît asuprâ-le *deme-rara*. A îmblătit şi a ciomăgit în dreapta şi-n stînga. Destul să spunem că era cît pe-aci să se reverse o mare de creieri. Dar băieţandrii şi-au luat picioarele la spinare. Au luat-o vitejeşte la goană în faţa lui Ahile cel turbat. Reuşeşti să vezi scena ? Ai putea aproape să-i cînţi balada. Am avea nevoie doar de cîteva nume ale celor căzuţi. Potrivit cu relatarea lui Skepsey, s-ar putea asemui cu dăltuirea unei statui de către un maestru : o cioplitură la dreapta, una la stînga, apoi drept la mijloc, cu precizie supremă : cădeau ca aşchiile retezate din trunchi. Şi după ce i-a isprăvit, Dartrey a înfipt *deme~rara* în pumnul lui Skepsey, şi s-a spălat pe mîini {5 _ unul dintre cuceritorii noştri, voi. H

de întreaga bătălie; iar pe maior l-a lăsat viu şi nevătămat. Destulă flebotamie pentru o singură zi !

Urechile Nestei zumzăiau de numele maiorului Worrell.

— Skepsey s-a înapoiat la Londra cu frontispiciul cam ciobit, spuse Victor. E posibil să se fi alăturat celor din Armată ?

— S-ar putea ca Armata Salvării să ofere mediul cel mai potrivit pentru acest pacifist militant, interveni Fe- nellan. Creaturile cele mai paşnice sînt întotdeauna amatoare de tărăboi.

— Mediul potrivit ! Scandalagiii străzilor.

Victor simţea o împunsătură de gelozie la adresa „Armatei“ care-i ademenise credinciosul slujitor.

— Priveşte-ţi ţara şi vezi în ce domenii îşi poate vădi şi ea vitalitatea ! spuse Colney. Gîndeşt’e-te la acest lucru, cînd procesiunile te fac să scrîşneşti din dinţi. Sînt adevăraţii duşmani ai viciului ; şi se mişcă — în Anglia ! Predicile de la amvon nu au nici un efect. *Pentru boli grosolane, e nevoie de remedii grosolane !* Spune-mi cum te îngrijeşti, ca să-ţi spun cine eşti. Puritanismul, n-am să încerc nici măcar să vorbesc despre el — ar fi indecent ; dar compară spectacolul Armatei cu cel al frivolităţii englezeşti, şi ai să constaţi care din ele^e mai bun. Şi. pentru că veni vorba de amvon, află că Barmby a plecat în est, a acceptat o parohie la malul mării. Skepsey mi-a spus.

— A, de asta nu l-am mai văzut ! exclamă Victor întorcîndu-se spre Nesta.

— Tăticule, n-ai să te superi pe Skepsey dacă s-a înrolat cumva în rîndurile Armatei Salvării ? Sînt convinsă că nu se gîndeşte decît să-şi slujească patria. Nu-i aşa, domnule Durance ?

— Şi tu la fel ? o întrebă Colney zîmbind.

— Dacă s-ar pricepe şi femeile s-o facă !

'— în Anglia, femeile activează în prezent în mai multe domenii decit bărbaţii.

■— Dar, domnule Durance, ăsta e un punct bun pentru Anglia.

— Bun! interveni Fenellan. Şi asta-i. răstoarnă teo

ria lui Colney asupra genurilor gramaticale în care a categorisit naţiunile : Germania e de genul masculin, Franţa de genul feminin, şi cu vechea noastră Anglie cum rămîne ?

— Neutru ! strigă Victor cu atîta tărie-, încît i se înroşiră obrajii.

Cercul se lărgi. Nesta îşi dădu seama că era la mare preţuire, deoarece Colney o conducea şi o prezenta tuturor doamnelor. Acestea o încurajau. Una dintre ele. o doamnă Marina Floyer, care ridicase de curînd stindardul unei insurecţii feministe, i se adresă :

— Am auzit cuvinte foarte frumoase despre dumneata de la domnul Durance. Şi el rareori laudă pe cineva. Spune că ai dovedit capacitatea de a medita asupra condiţiilor femeii.

Nesta îşi ţinu respiraţia ; în inima ei încolţise o speranţă. Se întreba, în necunoştinţă de cauză, daca năzuinţa ei de a ajuta şi a fi de folos ar putea fi cumva sprijinită. Şi domnul Durance o aproba ? Atunci, fără îndoială, trăia într-o Anglie minunată, dacă puteau exista bărbaţi şi femei care să ţină seama de părerile unei fete ca ea. O ! Asta este marea Anglie liberă, în care domnii şi doamnele acceptă şi cel mai neînsemnat ajutor pentru ca să cureţe ţara de nedreptăţi, şi care nu pălmuiesc faţa tînără care s-a apropiat şi a privit ororile mizeriei, nutrind un ideal nobil.

Striga în sinea ei : „Simt!“ Era singurul cuvînt prin care natura ei pură reuşea să exprime apropierea de spi

ritul celest, prin mijlocirea unui înger. Şi tremura, flăcări îi alergau prin sînge. I se părea că va fi chemată să ajute la stîrpirea celui mai jalnic rău din lume ; şi chiar dacă nu-i va putea ajuta, va fi o binecuvîntare pentru ea să poată îngenunchea şi mulţumi cerurilor.

Societatea era pe rînd atacată şi apărată. Nesla nu putea decît să asculte cu sîrg. Şi tatăl ei asculta. Acuzatoa- rea era o doamnă ; şi avea un public audient, cu toate că vedea' în societate un monarh doborît de pe tron din pricină că insultase pe cineva mai de preţ decît el : anume, individul închingat în legi brutale — individul purtător al ideilor timpurilor moderne, care cerea pe drept cuvînt eliberarea din ghearele unei lumi învechite, înguste, disciplinare — acea gigantică lume a ipocriziei ! Doamna arunca mănuşa, provocînd venerabilele instituţii ale acelei lumi ! Şi avea audienţă, deşi nu cu multă vreme înainte spusele ei ar fi provocat oroare, blesteme, ar fi stîrnit Furiile Conservatorismului care ar fi fluierat-o, ar fi biciuit-o, ar .fi hăituit-o pînă la exilare.

Doamna Marina Floyer o seconda cu gravitate pe vorbitoare. Colney de asemenea. Victor încercă să-l contrazică.

— Da, răspunse Colney. In ţara asta desfăşurăm stindardul extremelor, pentru a izbuti să facem un singur pas. Aşa reuşim să ne mişcăm : ameninţăm cu moartea ca să ne putem croi o cărăruie. Dar ascultaţi ce vă spun : erorile societăţii vor fi recunoscute.

Un domn începu să vorbească. Declară că el recu- noaşte erorile societăţii. Totuşi, aceasta are o existenţă atît de distinctă, menită să apere binele comun, încît am putea afirma că raportul dintre societate şi individ este acelaşi ca şi raportul dintre trup şi suflet. Putem spăla, îngriji, purifica acest trup, dar nu avem voie să-l mutilăm. Afirmarea

individualităţii'noastre în opoziţie cu societatea — cu societatea existentă — înseamnă semnalul de distrugere a civilizaţiei etc.

Platitudinile pot fi extrem de interesante cînd au contingenţe cu cazul nostru. — Dar, nu vă fie cu supărare, dacă cerem permisiunea de a spăla, îngriji, purifica, şi aceasta nu ni se acordă ? — Dar o aveţi ! — Pentru că ne-o luăm singuri, pe riscul nostru !

Dezbaterea se înteţise. Atît acuzatorii cît şi apărătorii, gîndea Victor, vorbeau bine, şi fiecare dintre ei rostea lucruri juste. Era de acord şi cu unii şi cu alţii, dar nu le putea răspunde nici unora nici altora. îşi scormoni mintea pentru a afla cauza acestei neputinţe, şi o aflǎ în propria sa poziţie. în sufletul lui, era de partea societăţii. Dar îl irita constatarea că se putea răspunde cu atîta uşurinţă atacurilor, atunci cînd apărarea avea cuvîntul. Ar fi fost însă absurd să te aştepţi Ia altceva.

înainte de încheierea controversei, Victor primi un bileţel scris de Nataly, în care-1 chema să vină acasă. îi scria :

„Transmite scuzele mele pentru că nu am putut veni. Colney le va reţine pe Nesta şi, sper, şi pe alte doamne la cină. Avem un musafir. întoarce-te singur, şi fără întîr- ziere. Totul e în ordine. E nerăbdător însă să se consulte cu tine, nimic altceva.“

Nesta era bucuroasă să mai rămînă ; Victor plecă imediat.

Un musafir ? Fără îndoială, Dudley. Dar această grijă a Nataliei ca Nesta să fie încredinţată sau acompaniată de alte doamne la cină, nu-i semăna. Probabil că Dudley întindea coarda şi recenta discuţie asupra societăţii, la

care asistase, îi sporea stima faţă de unul din pilonii ei de aur. Unul dintre participanţi declarase că protestul modern împotriva societăţii, în numele individului, reprezintă procesul pe care i-1 intentăm, sub acuzaţia de crimă. Şi, după toate probabilităţile, va fi lung. Dar lumii îi prinde bine să asiste la asemenea proces...

Mă rog, fie că o spunem sau nu, fără îndoială, societatea e un criminal înveterat ; şi nu a avansat prea mult faţă de stadiul ritualurilor sîngeroase, cînd victime umane erau oferite unui Dumnezeu flămînd. Ca să poată subzista, societatea trebuie să îmbine argumentul uman cu cel logic, ţinînd prin ele piept celor ce poartă stindardul răzvrătirii, şi nu opunîndu-le obtuzitatea şi opacitatea unei stînci. Aceasta din urmă va fi, neîndoielnic, rostogolită şi fărî- miţată, mai devreme sau mai tîrziu. O societate bazată pe temelia logică a consideraţiei faţă de om... o societate care să-i interzică doamnei Burman să mînuiască toată viaţa o nuia...

Din nou elementul personal care se interferează cu investigarea intelectuală. Şi Skepsey şi Barmby, amîndoi dedicaţi unor activităţi directe, care nu presupuneau nici un fel de investigare ! Erau vrednici de invidiat. Oameni buni.

Victor se agăţa de acest subiect pentru că se învecina cu ideea care-i tot scăpa. Îşi frecă ceafa, imaginîndu-şi că simte acolo un cucui. Oare fiinţele civilizate sînt incapabile de gîndire abstractă atîta timp cit, se află într-o . situaţie personală dubioasă ? Dacă-i aşa, înseamnă că niciodată nu ne putem elibera complet de cei pe care-r abandonăm. Aparent, insondabila forţă a doamnei Burman consta în faptul că-1 obliga să-şi concentreze toate impulsurile malefice din el şi să mizeze pe spiritul diabolic ai societăţii, pentru a o putea domina.

Tot acest flux mintal se opri în faţa casei lui.

Nataly îi primi sărutul.

— Nu s-a întîmplat ceva î'ău ? întrebă Victor şi i se păru că şi vede acel ceva.

Era momentul favorabil pentru a-i spune lucrul căruia, în alte împrejurări, ea i-ar fi acordat mult mai multă importanţă.

— Am aflat azi în City că districtul acela din sudul Londrei a devenit vacant. Quatley mă împinge să candidez. Din nou o moarte ! L-am văzut şi pe Pempton. Ai să mă crezi dacă-ţi spun că merge pînă acolo cu mania lui, încît face investiţii în împrumuturile japoneze, pentru că asiaticii nu prea sînt mîncători de carne, şi el pretinde că vegetarienii sînt mai stabili şi ne vor supravieţui tuturor ? Dudley e musafirul ?

— Domnul Sowerby a fost aici, răspunde Nataly pe o voce joasă, tremurătoare.

Victor îi luă mîna şi o simţi că-i răspunde cu o strîn- gere mai curînd nervoasă decît afectuoasă.

— Ca să se consulte cu mine, adăugă ea. Camerista mea se va duce la ora zece să o aducă pe Nesta. Mă pot bizui pe domnul Durance că o s-o conducă acasă ? Ah ! gemu ea.

Victor dădu din cap, spunînd :

— îmi închipui. Şi, dragostea mea, vrei s-o primeşti pe doamna John Cormyn mîine dimineaţă ? Nu pot suporta goluri. în cercul nostru nu trebuie să existe niciodată goluri. Am ghicit bine ? Am vorbit cu Colney să o conducă acasă.

Nataly oftă.

— Ah ! Oi’icîte măsuri de prevedere am lua ! Răul..: Domnul Sowerby a avut foarte multe de îndurat.

— Da, aşa ar gîndi un om de lume.

Pieptul Nataliei se înălţă şi torentul izbucni, dar efortul de a-şi reţine lacrimile îi îngheţa cuvintele.

— Victor î Nesta noastră ! Domnul Sowerby nu are posibilitatea de a da explicaţii... Şi cum au putut domnişoarele Duvidney !... În Brightonul ăla !

Vocea pe care o auzea nu avea timbrul cald, bogat, al iubitei lui, ci răsuna răguşit, aton.

.— I s-a îngăduit să facă cunoştinţă... au fost văzute chiar călărind împreună... ba chiar a fost şi în vizită la ea... oh !... e vorba de una din femeile acelea pierdute. în, casa ei ! Fiica noastră ! A fost insultată de un bărbat în casa femeii aceleia. Se vorbeşte de ea în tot Brightonul. Mama — fiica ! Şi, te rog acordă-mi acest credit, nici o fată n-a fost mai păzită... niciodată, pînă cînd a fost luată de lingă mine-. Oh ! Nu uita acest lucru ! Ai să mă aperi ? Vei afirma că mama gi s-a străduit din toate puterile... Nu-i un simplu zvon. Domnul Sowerby a avut confirmări.

. Vocea i se pierdu într-un suspin. Manile lui Victor o mîngîiau ca s-o potolească.

— Dudley n-a propus... ?

— Nesta trebuie să tăgăduiască solemn... Vai. dar cum s-a putut întîmpla ? Cum ? O cunoştinţă cu... relaţii cu... ! Oh ! Ce cruzime !

De fiecare dată cînd se oprea din vorbă, un fior îi străbătea întreg trupul şi tonul ei ameninţa cu o cascadă de lacrimi, pe care, însă, le zăgăzuia.

— Un accident ! replică Victor ; vreo interpretare greşită, nu poate fi nimic rău. Desigur că va făgădui... nici nu ari* ce să tăgăduiască... Cum poate o fată ca ea să discearnă ! Sper că el nu aruncă blamul asupra Nestei ?

— Dragule, ar trebui să pleci m'îine la Dârtrey. El ştie, zvonul s-a răspîndit la club. El o să-ţi spună totul, înainte ca noi să-i punem vreo întrebare Nestei. E inocentă, deşi-

gur. Domnul Sowerby nu axe nevoie de noi asigurări din acest punct de vedere. Să nu fi ştiut oare nimic despre caracterul acelei femei îngrozitoare ? Ah, dac-aş putea-o socoti intr-adevăr atît de ignorantă ! Mă înspăimîntă. Domnul Sowerby a fost foarte indulgent. M-a înţeles. Datoria mea faţă de ea — trebuie să mă apăr pe mine... ăsta a fost primul meu gînd. Repetam întotdeauna în rugăciunile mele : „Fă, Doamne, ca măcar ea...“ Trebuie să vedem ceva mai mult decît motivele- obişnuite în faptul că ea, dintre toate fetele, a putut să... el nu a făcut aluzie la asta, a fost delicat ; a spus doar că nu trebuie să. se facă zarvă în jurul numelui ei.

— Da, da, Dudley e un gentleman fără pereche. Dar nu-mi place să aud cuvîntul „indulgent.“ Draga mea, dac-ai fi fost acolo, probabil c-ai fi constatat că toată vorbăria nu provine decît de la vreo doi-trei bărbaţi care au văzut-o pe fata noastră călărind alături de... şi apoi erau într-un grup întreg ! Eu însumi i-am văzut de multe ori pe toţi călărind împreună pe Promenadă. E limpede ca lumina zilei cum s-au întîmplat lucrurile. Mîine dimineaţă plec la Brighton.

îşi spuse că Nataly se domolise. Şi chiar din toată povestea asta iritantă, rezultase un profit : Nataly fusese cîştigată în favoarea lui Dudley şi vedea în el un pretendent posibil.

Şi Nataly îşi imagină că liniştea care urmase chinului ei însemna o potolire. Trebuia să-şi păstreze încrederea în fiica ei căreia îi era atît de îndatorată pentru cuvintele divine cu care o consolase şi o îmbărbătase numai cu cîteva zile în urmă. Dar de îndată ce se găsi din nou singură, torturile şi umilinţa prin care trecuse înainte de a fi stat de vorbă cu Victor, reîncepură.

Pentru că o fată cu mintea Nestei nu se putea lăsa

înşelată ; revenise acasă înarmată cu cunoaşterea unei femei mature asupra lumii, o cunoaştere extrasă din izvoare întinate, îşi închipuia nefericita mamă. Se temea să sondeze adincurile acestei cunoaşteri. în inima ei rănită, nutrea ideile societăţii care o înconjura, anume că sursa corupţiei constă în contactul cu impuritatea.

In mintea Nataliei răsună iar strigătul deznădejdii : „Mama — fiica !“ singurele cuvinte care lăsaseră să se întrevadă prăpastia din inima ei în Conversaţia avută cu Victor.

Mulţumea cerului pentru solitudinea patului în care putea repeta : „Mama — fiica !“, auzind în imaginaţie comentariile lumii ; fiica era scuzată, pe motivul că avea o asemenea mamă ; mama, însă, condamnată fără milă pentru zvonurile iscate în jurul numelui fetei ; şi amîn- două azvîrlite în colţul unde zac mormanele de gunoi ale omenirii.

Strigă cu glas tare, simţind că mîndria îi fusese sfărî- mată. Mîndria ei, ultimul suport moral, era acum ţăndări. Lacrimilor stăvilite în prezenţa lui Victor, li se dădu acum deplină libertate, dar nu se înfiripă nici una. Poate că nu mai avea nici măcar puterea de a plînge. Era complet vlăguită. Se ridică din pat ca să încuie uşa împotriva intruziunii Nestei, cînd avea să se întoarcă. O cuprinse o răceală care i se răspîndi în tot corpul, şi o ceaţă îi toropi mintea. Patul din care coborîse îi apărea ca un liman îndepărtat, pentru o corabie tîrîtă de valuri.

In întunericul dimineţii posomorite de iarnă, Victor încercă minerul unei uşi încuiate. „Mama — fiica !“ refrenul pendulase un timp şi în capul lui, pe parcursul nopţii. Ar fi preferat să fi fost supus unei scene de lacrimi, decît să fi auzit vocea aceea fără ton, de paică ar fi fost albia secată a unui rîu în care acum se prăvăleau pietre în locul apelor melodioase,

' Ii ceru Nes tei să nu o deranjeze pe mama ei, care avea o migrenă. , j

— Deşi, pe cuvîntul meu, cel mai bun remediu pentru mama ar fi să se • uite în ochii lui Fredi ! adăugă el, îmbrăţişîndu-şi fiica, crezînd cu tărie în ea şi, puţin, temîndu-se de ea.

CAPITOLUL X *

NATALY, NESTA ŞI DARTREY FENELLAN

Lucrurile plăcute care ne sosesc însă prea tîrziu ca să le mai putem savura, poartă în ele semnul rău al vieţii care se îndreaptă spre ultimul ei drum. Cu o zi în urmă, înainte de a fi primit vizita lui Dudley Sowerby, Nataly ar fi fost emoţionată şi ar fi vărsat lacrimi de fericire văzînd-o pe prietena ei, doamna John Cormvn, venind la ea şi vorbindu-i cu căinţă amestecată cu multă tandreţe. Doamna John îi spuse :

— Nici n-ai să mă crezi cît am suferit, draga mea. Cred că'am slăbit la jumătate.

Rosti aceste cuvinte fără să le însoţească de zîmbetul ei vesel, care-i trăda umorul, deşi cele două femei ştiau, să rîdă împreună. Nataly îi primi sărutul, îi Juă mîna şi, la despărţire, o sărută la rîndul ei. Simţise oarecare bucurie la revederea prietenei ; era unicul lucru care o deosebea de un cadavru ; în rest devenise de o insensibilitate vecină cu moartea la orice rază de lumină care încerca să străpungă nevoia ei de întuneric şi tăcere. îşi strigă întruna, în sinea ei, că mîndria îi fusese zdrobită : aşa cum fac fe

meile cînd încearcă voluptatea durerii de a-şi vedea rănită şi însîngerată o demnitate pe care nu o pot apăra şi care înseamnă unicul lor resort vital.

Strigătul pornea însă din mîndria ei nesfărîmată,' şi numai dureros lovită, gata să-şi regăsească, după un timp, combativitatea. îşi spunea : „Aş fi gata să ispăşesc în orice fel, orice ofensă am comis la viâţa mea. Aş fi gata să mă umilesc şi aş binecuvînta cerul dacă mi-ar îngădui să-mi plătesc, măcar în parte, datoria. Singurul lucru împotriva căruia lupt este nedreptatea.“ Protestele ei se îndreptau împotriva acuzaţiilor care s-ar fi putut aduce grijii neostoite de a-şi păzi fata, dar era prea mîndră ca să le formuleze.

Cea mai mare suferinţă, durerea cu caracter de osîndă, era totala ei izolare ; familia o izgonise ; şi, pe zi ce trecea, fără să-şi dea seama cum şi de ce, se simţea tot mai înstrăinată de omul pe care-1 iubea ; şi acum, iat-o înstrăinată şi de fiica ei — părea mina destinului. Abandonarea de către prieteni nu făcea decît să pună şi mai mult în lumină această înstrăinare.

Poşta de prînz îi aduse o scrisoare de la Priscilla Gra- ves, care o implora să-i îngăduie s-o viziteze a doua zi.

„Nu-i atît de uşor să te lepezi de cineva !“ îşi spuse Nataly cu amărăciune, gîndindu-se la prietena a cărei ofensă nu fusese totuşi chiar atît de categorică. îi scrise : „Vino, dacă eşti sigură că o doreşti sincer“.

întrucît postise întreaga dimineaţă, mîncă la prînz, în camera ei, cu destulă poftă, acuzîndu-se de lăcomie pentru că devorase bucatele pînă la ultima fărîmă şi pentru micimea faptului că pofta de mîncare se datora scrisorii atît de vane primită de la Priscilla. în sufletul ei dorea să săvîrşească un act de ispăşire, şi făptura-i zdrobită părea să-i garanteze că va avea curajul de a se izbăvi. „Trebuie, însă, să-mi întremez puterile“, se

consolă singură, în silă, pentru a-şi scuza porţiile consumate în întregime.

Prezenţa Nestei în casă devenise o sursă de permanentă iritare. O muncea îndoiala asupra onestităţii răspunsului fetei dacă ar fi fost întrebată ; şi totodată uimirea, dacă fata ar fi avut curajul să spună adevărul ; adevărul ; detesta gura care ar fi putut da un astfel de răspuns ; ura cuvintele şi însuşi subiectul ; se dispreţuia singură pentru că închipuirea ei plăsmuia tot felul de imagini cu scopul de a-şi stîrni emoţii reale ; toate se băteau cap în cap, producîndu-i în minte un soi de amalgam care-i înspăimînta raţiunea ; dar, minată de instinctul de conservare, raţiunea făcu un salt supraraţional şi atribui teribila nedreptate a acestei ultime crude lovituri mîniei divine, recunoscută a fi divină prin precizia cu care alesese punctul mortal în care să aplice pedeapsa. îşi încleştă pieptul cu mîinile şi îşi spuse : ,,E intr-adevăr mortal !“ Gîndul acesta o calmă.

Apoi îşi spuse, zîmbind : „Niciodată nu am fost conştientă de păcatul meu, pînă cînd nu m-a lovit acest trăsnet“. Era, deci, o lovitură divină. Atunci n-ar fi trebuit acceptată cu recunoştinţă ? Şi ea însăşi, care nu apărea cu nimic mai bună decît una din femeile acelea, leproa- sele sexului ei ! Determinată să înţeleagă acest lucru prin asemănarea dintre ea şi fiica ei !

Nataly sorbea otrava distilată din propriile-i exclamaţii, dar era rece ca gheaţa. Refuzase de două ori rugăminţile Nestei de a o vedea. Bătaia în uşă a Nestei, pentru a treia oară, o făcu să-şi simtă sufletul sfîşiat între două dorinţe fierbinţi : aceea de a-şi strînge copila la piept, şi aceea de a curma comuniunea dintre ele printr-un cuvînt usturător. Dar chiar atunci se auzi vocea lui Dartrey Fenellan.

~ Nu, dragă, îi spuse ea Nestei.

— Propria mea mamă ! răspunse fata cu tandră resemnare.

Şi cînd se retrase, o lacrimă se anină de genele mamei.

Dartrey privi uşa care se închidea în urma fetei, şi intră apoi în camera Nataliei.

— E o femeie foarte decăzută ? îl întrebă Nataly fără nici o introducere, în şoaptă, de parcă s-ar fi aflat la biserică.

— Nu e, răspunse el, adaptîndu-se manierei ei abrupte.

— Trebuie să fie vicleană.

— Nu mai mult decît altele. Ca o pisică încolţită de dulăi.

— Ca să fi putut amăgi o fată ca Nesta !

— Nu i-a făcut nici un fel de rău.

— Dartrey, vorbeşti unei mame. Ai văzut femeia ? E o ?... Ah !

:— E o femeie, foarte femeie.

r— Una din alea... ?

Draga mea prietenă ! Nu te poţi scutura de ele prin cuvinte de felul ăsta. Nu-i una din alea ci una dintre *noi*. Dacă noi facem parte din altă clasă, e o fatalitate. Nu înseamnă că ele trebuie să poarte o ghiulea de picior, numai pentru că există. Datoriile noastre sînt mult mai mari. îţi repet că nu e decît o femeie, cu foate cusururile femeilor.

— Asta sună a cinism.

— Unii dintre prietenii mei mi-ar imputa contrariul.

— Nu mă sili să-ţi urăsc atitudinea cavalerească. Femeia asta e un bici pe spinarea mea. Numai de nu şi-ar fi picurat veninul în mintea Nestei !

— N-ai de ce să te temi.

\

— Poţi să afirmi cu certitudine că nu i-a făcut nici un rău fetei mele ?

— Nestei ca persoană ? Nici un fel de rău. Unei fete ca Nesta nu i se poate face vreun rău.

— Dar reputaţia fiicei mele ? Răspunde-mi ! Ştiu bine că i-a ştirbit-o. A ademenit-o pe Nesta să vină în casa ei. Şi fiica mea a fost insultată în casa acestei femei.

Fruntea lui Dartrey se încreţi sub impulsul unei furii care aparţinea trecutului şi a unei rafale de dispreţ care aparţinea prezentului.

— Pot să-ţi spun doar atît, că omul care, cunoscînd faptele, ar gîndi ceva rău despre Nesta, nu e vrednic să-i atingă nici vîrful degetelor.

— Se vorbeşte de ea.

— O fată frumoasă care călăreşte alături de o femeie chipeşă atrage vorbele celor ce huzuresc pe Promenadă.

— Femeia aceea e binecunoscută ! spuse Nataly înfio- rîndu-se.

Dartrey scutură din cap.

■— Nu-i adevărat.

•— Are înfăţişarea unei doamne ?

•— O ţinută frumoasă în şa.

— Ar fi putut, în vreun fel, să mă amăgească şi pe mine, aici, să-mi impună ?

— Nu.

— Ah ! gemu Nataly.

•— Şi ce-i cu asta ? Nici nu are asemenea pretenţii. Stilul ei nu-i cu nimic inferior celui al unor doamne pe care le cunoaştem. N-a făcut nici un efort să şi-l deghizeze. Pentru tine şi pentru mine e foarte simplu să o ghicim, pentru că nu uzează de artificii. Poate că un simplu truc, ici-colo. Pe care însă nu a fost nevoie să-l folosească. Sînt multe femei care fac uz de asemenea trucuri, şi nu au fost izgonite din societate.

— Da ; ştiu ! cunosc ideile astea ale tale.

Odinioară, Nataly îl admirase pentru atitudinea lui cavalerească faţă de femeile slabe, de femeile căzute.

— Ai stat de vorbă cu această femeie ? Se împău-' nează cu relaţiile ei cu Nesta ?

— îi mulţumeşte lui Dumnezeu că i-a dat prilejul să o întilnească.

— **E** o creatură din alea isterice ?

Imaginea doamnei Marsett apăru în faţa ochilor lui Dartrey. Rîse în sinea lui.

— Asta-i o întrebare inteligentă. Uneori are o tendinţă spre o sensibilitate exagerată. Dar nu-i vorba de isterie. Gîndeşte-te la poziţia ei socială.

Nataly înghiţi săgeata neintenţionată, şi se înclină în faţa ei. După care întrebă cu şi mai multă asprime. *

— Din ce fel de pătură socială provine ?

— Din clasa educată pentru o carieră uşuratică de către piesele din teatrele voastre şi cărţile din bibliotecile voastre. Nu sînt îndeajuns de clar ?

— Lasă-1 la o parte pe Colney Durance. Are cît de cîtă bună creştere ?... Ştie să se poarte, să vorbească... cum e engleza ei ?

— Iarăşi încalc graniţele domnului Durance în răspuns. Engleza ei e pasabilă. Ai putea auzi...

— Pretutindeni, fireşte ! Şi femeia asta cu o engleză dubioasă şi cu maniere provocatoare a putut avea influenţă asupra Nestei ?

:— Eu n-aş fi de această părere.

:— Adică nu a avut influenţă asupra ei ?

— Nu multă lume ar putea exercita, pentru multă vreme, o influenţă asupra Nestei Radnor.

Gîndeşte-te ce implică acest lucru, Dartrey.

— Ţi s-a prezentat o versiune detestabilă a întregii poveşti.

— Pentru că o creatură cu minţile înfierbîntate îi mulţumeşte lui Dumnezeu că a întîlnit-o pe Nesta ?

— Poate că da. Oricum, e o femeie mult mai bună de cînd a întîlnit-o. Nu-ţi imagina că pledez pentru convertiri miraculoase. Femeia nici nu face caz de aşa

ceva.
Dar a întîlnit printre semenii ei un suflet mare, şi-a întîl- nit partea cea bună a conştiinţei ei, pe care o fi avut-o în tinereţe — aşa s-ar spune. Şi îi este recunoscătoare, se simte mai puţin exilată. A întîlnit o adevărată *doamnă* care a luat-o de mînă. Ceva ce nu se întîmplă prea des. După ce a cunoscut-o .pe Nesta, nu s-ar mai putea lăsa cu totul pradă părţilor rele din ea. Nu mai ştiu dacă ea a spus asta ; dar o spun eu. Tu cunoşti numai versiunea unuia dintre gentlemenii tăi, sclavi ai convenţiilor.

— Un gentleman adevărat. Am toate motivele de a-i fi recunoscătoare. El nu nutreşte ideile tale în asemenea chestiuni, Dartrey. Şi e foarte sensibil... în ceea ce o priveşte pe Nesta.

— în vederea căsătoriei cu ea. Drept să-ţi spun, eu , prefer alt gen de gentleman. Am avut destule experienţe cu soiul ăsta, din care face parte el. Bărbaţii care acceptă să asculte bîrfe urîte strecurate la ureche şi care se în- *J* depărtează pe acest temei de fete oneste nu sînt decît nişte imbecili pioşi sau nişte ticăloşi făţarnici. Dacă-mi dai voie să ţi-1 citez din nou pe Colney Durance — şi cum de nu-i în graţia ta ? — asemenea oameni îl tentează pe Dumnezeu să prefacă stîlpii societăţii în stîlpi de sare.
Şi atunci edificiul se prăbuşeşte. Iar preoţii pot admira priveliştea în tihnă. Mi-a spus Victor că Barmby a plecat la o parohie în est — bun băiat ! Şi acolo o să mîrîie împotriva naturii noastre vicioase. Natura nu-i mai răspunzătoare pentru viciu decît ar fi pentru inumanitatea noastră. Amîndouă sînt trăsături rele, dar cea de-a doua e şi mai rea...

Nataly îl întrerupse.

— înţeleg contrastul şi văd unde vrei să baţi.

— Nu-i aşa. Barmby e un om la fel cu toţi ceilalţi ; împărtăşeşte infamia criminală a semenilor lui, aceea de a strivi speranţa în cele mai neajutorate făpturi ale societăţii. Asta-i cu ei — le-au secat sentimentele. Dar şi ce lume ! Brutală pentru că e brută, inconştientă. Dar să lăsăm lumea în plata Domnului ! Din partea gentlemanului tău mă aşteptăm la altceva. Să audă ce-a auzit despre Nesta, şi să se lase cuprins de îndoieli în loc să fie convins că fata nu poate face decît un lucru bun. Şi pe urmă să vină să se plîngă la tine ! Avea doar privilegiul de a discuta direct cu ea, de a o mustra, dacă socotea necesar. Există oameni care gîndesc — dacă-i putem numi oameni ! — că a-i smulge pe cei păcătoşi din mocirlă e o treabă murdară. încredinţează această misiune numai persoanelor oficiale. Şi femeile tale ! aşa-i place lumii să le educe, pentru ca să nu înţeleagă ceea ce este omenesc. Doar cu rare excepţii, în mare taină, li se întîmplă uneori să încerce simţămîntul de soră. In taină, îşi permit să gîn- dească aşa cum simt. în public însă, masca de bronz a idolului pe care-1 numesc Decenţa le dictează sau le furnizează sentimentele şi gîndurile. N-am să-ţi mai repet raţiunile pentru care eu le-aş educa în cu totul alt fel. In prezent, tovarăşele noastre de viaţă nu sînt decît jumătăţi de femei. Iţi mulţumesc.

Dartrey se opri, apoi adăugă :

— Nu fi îngrijorată. Nu e nici o pricină de alarmă. De nici un fel.

r- Cum o cheamă ? întrebă Nataly.

■— Numele ei e doamna Marsett.

Este numele... ?

— Căpitanului Marsett, viitorul Sir Edward. S-

a întors ieri dintr-o călătorie în Europa.

Nataly fu cuprinsă de un tremur, care deveni din ce în ce mai violent, încît dinţii îi clănţăniră cînd puse întrebarea :

— Asta a fost numele ei dintoldeauna ?

— Vrei să ştii dacă numele ei de fată a fost altul ? Poate că da, poate că nu.

— Deci, spui că nu ?

— Nu ştiu exact, răspunse Dartrey sărind în picioare. Scumpa mea, prietenă dragă, cea mai bună dintre prietenele mele ! Dacă ne duelăm în continuare în întuneric, o să ne rănim unul pe celălalt. Felul tău de a privi povestea asta mă dezamăgeşte. Te înţeleg. Ţi-e teamă că lumea va face imediat comparaţii. Nu există nici un fel de asemănare. Eu nu urmăresc decît s-o apăr pe acea femeie de judecata necruţătoare a unei surori mult mai fericite, iar ţie vreau să-ţi cruţ orice temeri cu privire la Nesta —■ sînt absolut neîntemeiate, dacă poţi să mă crezi. Să ştii, în străinătate, se scrie astăzi mult şi cu multă bună-voinţă pe această temă : faptele sînt analizate şi o femeie înţeleaptă le poate accepta, fără să-şi asume oroarea şi dispreţul îngerilor faţă de aceste nenorocite. O fată neocrotită poate trăi unele aventuri înainte de a se stator-, nici, şi totuşi să rămînă o fiinţă cu intenţii oneste. Desigur că e preferabil să fie ocrotită. Cu asta sîntem cu toţii de acord. Şi, de asemeni, e preferabil ca lumea să nu plece urechea la multitudinea de duşmani ai fetei. Sistemul tău de a nu înfrunta direct şi deschis faptele, îi favorizează pe duşmani. îmi pare bine că Victor e mai conştient şi recunoaşte în ce măsură acest rău social se datorează corupţiei generate de avere. Şi acum trebuie să te las, ca să am o discuţie cu... făptura

în care s-a prefăcut flutu- raşul albastru. Intr-un mic vultur, aş spune. Voi veni să iau cina cu tine, pentru că Victor s-ar putea întoarce cu unele noutăţi.

— Pentru tine ar putea să mai constituie o noutate ceva din ce s-a întîmplat acolo, Dartrey ?

— Oriunde păşeşte Victor, apar noutăţi.

— îmi va reproşa că nu te-am reţinut. Spune-i Nestei că după discuţia avută cu tine trebuie să mă odihnesc puţin. Crede ca un copil tot ce-i spui tu.

„Un bărbat de vîrstă mijlocie !“ îşi spuse Dartrey în sinea lui. Asta-i exclamaţia cu care se consolează omul matur a cărui inimă ar vrea să trăiască o clipă de sărbătoare. Hotărî că Nataly putea avea toată încrederea în discreţia unui bărbat de vîrsta lui ; şi se duse la Nesta, conştient de greutatea pe care i-o dădea diferenţa de vîrstă dintre ei. Văzînd-o, însă, simţi că lumina celor ce ştia despre ea îi conferea de-a dreptul o aură celestă. Pentru că fata asta frumoasă avea unul dintre sufletele cele mai curajoase — ceea ce visase el dintotdeauna să descopere într-o femeie. Ea, micuţa Nesta, fata înaltă cu ochi puri care se afla în faţa lui, se şi angajase, în ciuda anilor ei fragezi, în lupta cu răul : o voluntară în armata celor ho- tărîţi să aducă o schimbare. Cu atît mai rău ? Aşa ar fi gîndit Sowerby. Nu, ea nu făcea parte din ordinul tinerelor fete care, din ignoranţă sau în mod deliberat, închid ochii în faţa răului, se ţin, aparent, departe de orice le-ar putea mînji, şi constituie ornamentele ţării lor ; o ţară care preţuieşte ornamentele mult mai mult decît calităţile.

Dartrey ar fi putut pune la îndoială unele dintre lucrurile revelate de doamna Marsett, dar

nu s-ar fi putut
îndoi de eroismul fetei : percepea şi cînlărea această capacitate după forma capului ei, după conturul gurii ; ori el era obişnuit să măsoare dintr-o aruncătură de ochi asemenea însuşire ; dar frumuseţea ei, sau mai curînd acel fel special de frumuseţe care era al ei părea să te convingă că nu s-ar fi putut apropia cu gîndul sau cu piciorul de noroaiele noastre. Uneori întîlnim cîte o tînără cu chip de sfîntă, care pare - nepămînteană. Nesta, dimpotrivă, părea plămădită din pămînt înflorit. Şi unde am mai putea întîlni o fată sau o femeie asemănătoare cu o grădină de flori, care să cuteze să atingă şi să răzuie petele murdare ? îl nedumerea contrastul dintre înfăţişarea şi faptele Nestei. îşi aminti de ochii ei în acea zi cînd el şi colonelul Sudley o întâlniseră pe Promenadă, la Brighton. Acum părea împăcată cu ea însăşi. îndoielile lui se spulberară. Şi apoi încolţi întrebarea : Cum e posibil ca o fată cu un caracter eroic, ca al ei, să se ataşeze de un om ca Sowerby ? Era de neînţeles.

Să fi fost cu putinţă oare ca iluziile şi propriile lui dorinţe să-i fi înşelat auzul ? Nesta îi vorbea intr-adevăr cu o vibraţie puţin obişnuită.

Discutară un timp înainte ca ea, trăgînd adine aer in plămîni, să-l întrebe :

.— Bănuiesc că am căzut în dizgraţia mamei mele.

— Bănuieşti şi cauza ? întrebă el.

— Da.

Ai fi vrut să-i spună totul — cuvintele îi stăteau pe buze. Dacă n-ar fi trecut prin emoţiile legate de întoarcerea ei acasă, ar fi. putut să-i vorbească. Acum însă, cuvintele îi erau frînate de revelaţia, cu forţă de trăsnet, că nobleţea

caracterului lui, care i-ar fi dat posibilitatea să discute cu el despre subiecte stigmatizate, devenise, pentru ea, obiectul unei veneraţii personale.

Dartrey atribui roşeaţa care-i împurpurase obrajii tocmai greutăţii de a se apropia de temele interzise. Pentru a-i cruţa stinghereala, îi spuse :

— Nici o neînţelegere între tine şi mama ta nu poate dura mai mult de o zi. Te pot ajuta cu ceva ?

— O, căpitane Dartrey !

V-\ — Lasă-1 la o parte pe „căpitane“ ! Dartrey ajunge.

— Cum aş putea îndrăzni ?

— Tu nu eşti lipsită de curaj, Nesta.

— Dar nu pentru aşa ceva.

— Atunci, te vei obişnui cu timpul.

— Deşi, n-aş putea să-ţi spun *„domnule* Fenellan“.

— Păi vezi ; trebuie să-mi spui Dartrey.

— De-aş putea !

— Şi-apoi individul nici nu mai e căpitan ; e un prieten, un bătrîn prieten, foarte bătrîn : într-un an sau doi, or să-i înflorească ghioceii la tîmple.

— Poate că atunci o să am mai. mult curaj.

— Imaginează-ţi-1 aşa, de pe acum. Să ştii că nu înseamnă lipsă de loialitate faţă de altcineva, dacă le spui prietenilor tăi pe nume.

Nesta prinse aluzia.

— Nu sînt legată de nimeni-,

Dartrey se repezi asupra răspunsului, măsurînd-o atent.

— Am auzit că eşti.

— Nu. Eu trebuie să fiu liberă.

— Nu e vorba de o logodnă ?

■ — îţi rîzi de ipine ? N-am aflat niciodată de aşa ceva. Tatăl meu o dorea, şi dorinţa mea era

să-i fac tatei pe plac. Sînt îndeajuns de vanitoasă încît să-mi închipui că reuşesc să văd dincolo de jaluzele şi chiar de obloane închise. Logodna — sau ce-o mai fi fost — din cîte am înţeles eu, a fost de mai multe ori ruptă. Pînă în ultimele zile n-am socotit necesar să mă gîndesc la ea ; şi acum,
bănuiesc că e definitiv ruptă. Am furnizat motive, se ştie. Este exclusiv vina mea. Şi nu sînt nefericită, căpitane Dartrey.

— Căpitan prin curtoazie. Foarte bine. Spune-mi, te rog, ce o face pe Nesta să creadă că logodna e ruptă ?

Se gîndi o clipă înainte de a răspunde.

—■ Absenţa.

— A fost ieri aici.

Faţa ei expresivă oglindi tot ceea ce înţelegea că putea să însemne vizita asta ; parcă ar fi inhalat viziunea, ca atunci cînd ne înghiţim răsuflarea, intr-un moment de uimire.

— Acum înţeleg ! Asta lămureşte totul. Mama mea ! Biata mea mamă ! Ar fi trebuit să vină la mine, nu la ea. Eu eram vinovata, nu mama ; şi ea este cea care trebuie să sufere. în viaţă nu există o retribuţie directă. A avea inimă înseamnă a suferi prin alţii sau pentru alţii.

— Ai descoperit cam prea devreme acest lucru, draga mea fată.

— Deci propria mea mamă, care mă iubeşte aşa cum mă iubeşte, mă condamnă ! oftă Nesta. Şi dumneata ? Şi dumneata mă condamni ?

Dartrey ii strînse mina, entuziasmat de perspicacitatea ei îmbinată cu acea candoare cerească. Dar se reţinu, căci dacă şi-ar fi exprimat înalta admiraţie ar fi însemnat să pună într-o lumină defavorabilă. atitudinea adversă a Nataliei. Spuse doar atît :

— Condamnare ? Unii gîndesc că nu-i întotdeauna drept să faci lucrul cel drept. Şi eu am făcut greşeli la viaţa mea, mînat de cele mai

bune intenţii. Vederile unei mame bune sînt arareori greşite.

— Mi-ai strîns mina, murmură Nesta.

Aceste cuvinte spuneau, fără îndoială, mult mai mult.

r~ Bucuros să ţi-o strîng din nou, răspunse el.

Cuvintele lui fură rostite pe un ton aerian, aşa cum intenţiona să fie şi strângerea de mină.

— Mă simt mai tare cînd îmi strângi mina, spuse Nesta, fără a încerca să şi-o retragă.

Vocea îi tremura, aşa cum vibrează o sticlă în timp ce se umple ; se opri din vorbă, drept mărturie a unei inimi suprapline. Cum ar fi putut Dartrey să-şi slăbească strîn- soarea ! Se simţea dator să-i insufle tăria după care tîn- jea. Îşi spuse că-şi va prelungi strîngerea de mină încă o jumătate de minut, doar o jumătate de minut.

Ochii Nestei se umplură de lacrimi, totuşi continuará să-l privească în fată : arăta ca o rază de soare care aureşte o ploaie de vară.

— Oamenii mai în vîrstă pot fi cei mai buni prieteni ai tăi, aşa presupun, spuse el.

Dar privirea ei făcea ca orice aluzie evazivă să se vo- latizeze.

Dartrey putu să desluşească, dincolo de ploaia de vară, o lumină care dezvăluia simţirea în aceeaşi măsură în care o şi învăluia.

Ceea ce văzu însemna mai mult decît atingerea mîini- lor, mai mult decît năvala* sîngelui în vine, care pricinuia năvala altui sînge în vine, trezind la viaţă sămînţa latentă a pasiunii.

Dar acesta e momentul cînd un bărbat onorabil, care nu urmăreşte un joc frivol, devine foarte atent ca nu cumva să apese pe trăgaci. îşi opri cuvintele pe buze, dar nu-şi putu opri sau modera forţa privirilor. Nesta le întîlni cu fermitatea şi lipsa de sfială care-i erau proprii ; o feminitate inspirată de bărbăţie. Nici o undă de moliciune, ci un schimb direct de lumini de ambele părţi ; comunicîn- du-şi atît cît poate comunica soarele pămîntului şi pă- mîntul soarelui. Şi cînd o asemenea comunicare intervine

între două făpturi, nu mai e necesar nici un fel de angajament, comuniunea e desăvirşită.

Nesta o simţi, fără să-şi pună întrebarea dacă e.iubită. Era a lui. Nici nu se gîndi la cuvintele a iubi sau a fi iubit. Se simţea năpădită de curenţi de fericire dureroasă, un freamăt care o făc:a să vibreze ca în urma unui şoc. deşi nu trăda nici un semn. Şi după ce Dartrey îi lăsă mîna, continuă să simtă strînsoarea degetelor lui. Lumina intensă din ochii lui o stăpînea, stăpînea întreaga zi şi toate zilele ce aveau să vină. Acesta-i felul în care iubirea ucide moartea. Nicicînd vreo fată nu-şi dăruise atît de total sufletul.

Ar fi fost ultima făptură care să şi-l. dăruiască, fără rezerve, unui bărbat al cărui caracter nu l-ar fi putut venera. Dar lui Dartrey i-1 puţea dărui, chiar dacă el iubea altă femeie, pentru că era sufletul ei şi nu dorea.altceva decît să şi-l pună la adăpost.

Dartrey îşi dădu seama că parcursese acea cale ne- sfîrşită care nu-ţi mai îngăduie retragerea în pustiul pe care l-ai lăsat îndărăt. Se minuna singur, amintindu-şi de forţa restrictivă a naturii lui, care se lăsase înfrîntă. Avea în faţă această fată care-1 rechema spre culmile vieţii ti- nere ; o fată curajoasă ; o fată care sîngera pentru cei slabi, care nu se dădea îndărăt în faţa femeilor călcate în picioare ; pentru că ea deţinea suveranitatea purităţii, şi o tandreţe angelică. Ar fi însemnat un punct de onoare dacă şi-ar fi pus în funcţiune forţa restrictivă ?

Nataly intră în cameră. O sărută pe Nesta şi rămase tăcută.

— Mamă, vrei să ies din încăpere ca să puteţi vorbi lespre mine ?

—Am discutat despre tine, răspunse mama

vexată de iluzia, lipsită de orice sfială feciorelnică, la tema nedorită.

Ar fi trebuit s-o întrebe : „Cum ai ghicit că ştiu totul ?“, dar întrebarea : „De ce-ar trebui să discut cu el despre tine ?“ se împinse cu mai multă forţă. După care, o altă întrebare pe care şi-o puse singură : „Există ceva ce fata asta să nu poată ghici ?“ umplu inima mamei de teamă şi de îngrijorare. Apoi urmă strigătul lăuntric : „Ce lucruri n-ar fi ea în stare să discute !‘! Şi subiectul înfiorător care plana jignitor acolo, între ei, fu luat drept o mărturie a neobrăzării fetei.

După ce, vreme atît de îndelungată, Nataly ţinuse, singură, piept opiniei publice, de astă dată simţea o uşurare să fie de partea opiniei publice, care ar fi fost cumplit de nedreaptă dacă ar fi confundat-o pe ea cu rieruşinarea. Nesta îi adusese acest stigmat. Iar Dudley Sowerby, un generos reprezentant al opiniei publice, avînd din partea acesteia însărcinarea de a proceda astfel, o susţinuse pe ea, pe Nataly, şi o blamase "cu indulgenţă pe Nesta, fără a le izgoni ; Nataly simţea, sub scutul senzaţiei de a fi protejată, care-i stîrnea întreaga gratitudine faţă de Dudley Sowerby, că lumea ar fi aprobat purtarea acestuia.

Trecea printr-un acces de laşitate caracteristică celor care au parcurs perioade de intensă încordare, celor puşi la grea încercare, persecutaţi, cum se exprimă ei cînd nu vor să apeleze pentru ajutor la tiranica autoritate opresivă. Dar lumea va continua să rămînă indiferentă la concepţia lor şi la comportamentul lor apologetic, atîta timp cît va încuraja perpetuarea ipocriţilor.

Acestea sînt momente în care feţele pe care le observăm îşi pierd farmecul, dezvăluind perversiunea lăuntrică, dacă putem reflecta

îndeajuns încît s-o putem desluşi.

Nataly îl preţuia pe Dartrey Fenellan de o mie de ori mai mult decît pe Dudley Sowerby. Şi totuşi, se uita la el, aşa cum şedea lîngă Nesta, fără nici un pic de căldură, criticîndu-i pînă şi trăsăturile, din gelozie în favoarea lui Dudley ; deşi îşi amintea prea bine că se rugase în trecut ca soţul Nestei să-i semene leit lui Dartrey Fenellan. Dar acest lucru, ar fi spus ea, se întîmplase înainte ca fiica ei să fi săvîrşit indiscreţia care făcea acum necesară prezenţa unui soţ al cărui caracter şi poziţie socială să le garanteze protecţia împotriva răzvrătirii, şi să nu incite la răzvrătire. Şi Dartrey, cel iubit şi preţuit, se situa adeseori în rîndurile răzvrătiţilor ; era nemulţumit de starea actuală a societăţii ; era în continuă efervescenţă, dorinţă de acţiune, furios pe o ţară care-i nega acest drept. îşi făcea cu uşurinţă duşmani, ar fi atras desigur un nor de întrebări asupra capului Nestei, ar fi răscolit apele stătute sau adormite. Nu era braţul potrivit să susţină acest lanţ de fulgere care era Nesta.

Dartrey citea gîndurile care se zbăteau îndărătul frunţii Nataliei. Această neobişnuită lipsă de amabilitate a ei nu era o revelaţie, ci o indicaţie a hăurilor sumbre din natura umană.

CAPITOLUL XI

UN CAPITbL ÎN UMBRA DOAMNEI MARSETT

Citi gîndurile Nataliei cu şi mai multă precizie cînd valetul Arlington aduse plicul cafăniu care conţinea telegramele — cu care, tovarăşa de viaţă a lui Victor ar fi trebuit să fie obişnuită. Il luă ;

închise ochii ; faţa îi păli.

— Ah, telegramele astea ! se scuză ea.

— A luat foc „Ţara Lacurilor“ ? murmură Dartrey către Nesta.

— Nu mi-ar părea prea rău, răspunse ea.

Nataly o întrebă cu răceală de ce nu i-ar părea răul Răspunsul i-1 dădu Dartrey :

— Pentru că. ştie că „Ţara Lacurilor“ o îngrijorează pe mama ei ; sînt convins.

— Asta e cea mai mică dintre îngrijorări, oftă Nataly,' deschizînd plicul.

Nesta îi atinse braţul.

— Mamă, îngăduie-mi să-ţi vorbesc eu chiar înainte de căpitanul Dartrey... — se întoarse spre el — înainte de... Dartrey Fenellan, spuse dintr-o suflare. Lasă-mă să-ţi dez-
, vâlui toată inirtia mea.

Nataly îşi plimbă privirea de la unul la celălalt.

— Victor se întoarce cu ultimul tren. îmi telegrafiază că rămîne să ia masa cu...

îi înmînă telegrama lui Dartrey.

— Cu Marsett, citi el cu glas tare.

Nataly roşi ; era furioasă pe Dartrey care nu-şi dădea seama că acest nume era o palmă aruncată în .obrazul ei.

— Prin asta-ţi spune că a făcut ceea ce a socotit el că e bine să facă. Cu alte cuvinte, aş interpreta că a completat opera iniţiată de fiica lui. Deci nu vrea să vorbească de acest lucru înainte de a sosi. N-ai nici un musafir în seara asta la masă ?

— Oh ! în sfîrşit o pauză astă seară ! E aproape la fel de interminabil ca şi franţuzoaica bătrînă din povestea fratelui tău Simeon, care a tot fost învârtită şi răsucită intr-o *ronde* de tînărul ei mire, pînă cînd s-a dezagregai în bucăţi de atîta dans. Din cînd în cînd, mai rup şi eu ur ceas de repaos, adăugă Nataly, înţelegînd Ia cine se refe

rise întrebarea.

— Draga mea, eşti foarte amabilă că mi-ai spus „Dar trey“, i se adresă posesorul acestui nume, Nestei.

Nataly îi văzu pe amîndoi agitaţi, în acel fel teribi caracteristic amândurora, gata să facă afirmaţiile cele mi directe. Ar fi putut pi’etinde că şi dragostea ei de adevăr o egala pe a lor ; dar, fără îndoială, grija ei pentru buna cuviinţă era mult mai acută. Hai să zicem că, unui bărbat, această lipsă i se poate trece cu vederea. Dar o fată care era în stare să vorbească, chiar printr-o aluzie, despre doamna Marsett — despre existenţa unei doamne Mar- sett — şi încă în prezenţa unui bărbat ! Iar el o scuza şi o încuraja ; şi această fată era propria ei fiică. I se părea că lumea se răsturnase cu susu-n jos ; nu putea accepta asemenea fată ; decît dacă recunoştea, cu penitenţă, că o plăsmuise din păcatul ei.

Cînd se duseră să se îmbrace pentru cină, Nataly o trimise pe Nesta direct în camera ei ; nu-i putea suporta prezenţa după ce văzuse satisfacţia senină din ochii ei cînd Dartrey acceptase să doarmă în casa lor în acea noapte. Nu fusese un licăr de plăcere ceea ce i se ivise în ochi, nici măcar o expresie bine definită ; ci ceva care părea să spună : „O picătură în plus în cupa fericirii mele !“ O absurdă şi jignitoare exhibiţie a optimismului prostesc de care dau dovadă tinerii ăştia orbi !

Căci dacă lumea ar fi aflat şi, de bună seamă, va afla, că Dudley Sowerby s-a lepădat de Nesta Fără Nume, care era prietena abominabilei doamne Marsett, un vîrtej iscat de goarne şi trîmbiţi le-ar fi măturat, zvîrlindu-le în pustietate.

Nataly trecu printr-o criză de lacrimi, de dorul

îmbrăţişării fetei împotriva căreia îşi încuia uşa. Spera că cei doi vor discuta aprins între ei în timpul cinei, că vor discuta nebuneşte, astfel încît nici o pauză de tăcere să nu-i dea prilejul de a se gîndi la ardoarea care-i anima ; ardoare ce strălucea aproape incandescent sub masca de calm a Nestei. Amîndoi erau neeruţător de înflăcăraţi. Teama ca nu cumva să o captiveze, să o contamineze şi pe

ea, reînteţind elementul inflamabil din sufletul ei, atît de fatal odinioară şi cu totul domolit acum, o paraliza, îi îngheţa mîinile şi picioarele, făcînd-o să-şi spună cu glas tare, tremurător şi răguşit: „Fiecare gînd are acum -un efect fizic asupra mea“.

Nesta şi Dartrey nu fuseseră singuri nici două minute cînd Nataly coborî în sufragerie. Şi totuşi îşi putu da seama că fata era îmbătată de bucurie, fie din pricina a ceva ce-i spusese el, fie pentru că-i făcuse lui acea neobrăzată confesiune. în timpul mesei discutară neîntrerupt, fără pauze deprimante. Şi fiecare cuvînt, fiecare gest al lui se prefăcea, manifest, într-o picătură în plus în smintita cupă de fericire a Nestei. Să fi fost oare numai din pricină că Dartrey Fenellan încuviinţa relaţiile ei cu acea femeie ? Mama simţea că fata îi scăpase din mîini. Torturata mamă simţea că ea însăşi îşi scăpase din mîini.

Pe parcursul serii, Dartrey o. imploră pe Nataly să-i ofere plăcerea glasului ei de contralto. Refuzîndu-1, Nataly recunoscu în mintea ei pustiită, cu mirare, cîtă dreptate aveau bărbaţii să acuze femeile pornind de la capriciile lor, pentru că, de fapt, într-un salon înţesat de lume ar fi putut cînta, ba chiar, în aceste momente, simţea nevoia de companie, de oameni, de un ocean de oameni indiferenţi sau zăpăciţi, care s-o înconjoare. Ceea ce o făcu să reflecteze că lumea fabricanţilor de avere, a sindrofiilor, a dansului, a plăcerilor costisitoare şi a slujbelor bisericeşti de duminică, va fi oricînd îndreptăţită să se opună rebelilor şi criticilor şi oricui ar încerca, zadarnic, să-şi creeze un statut de independenţă. Şi gîndul acesta o anihila ; pentru că depăşise vîrsta la care ar fi putut relua totul de la început, ori o persoană din afara acestei lumi, nejustificaîă prin poziţia materială pe care o ocupa ea, n-ar fi avut nici cea mai mică şansă.de a se ţine pe picioare. Ascultă cuvintele de

laudă ale lui Dartrey pentru vocea Nestei, care sfîşia inima mamei ei cu insu- portabila-i duioşie. Era, fără îndoială, o ironie.

în sfîrşit sosi şi Victor, după miezul nopţii.

Nesta, în mod impertinent, se aşteptase să i se îngăduie şi ei să asiste la discuţie.

— Te rog, draga mea, du-te la culcare, îi ceru maică-sa.

Victor o sărută pe Fredi a lui, promiţîndu-i :

— Las’ că vorbim noi mîine.

Iar ea îşi interzise să mai stăruie.

Victor făcu ochi mari, dar fără supărare, cînd o văzu luînd mîna lui Dartrey, în chip de noapte bună, şi lipin- du-şi deliberat buzele de ea.

„Să fi gîndit fata asta că îndreaptă o neruşinare prin- tr-o alta ?" se întrebă Nataly, Un glas îi şoptea la ureche : „Unele mame şi-au pălmuit în public fiicele pentru mai puţin de atît. !“ Era glasul incapacităţii ei de a ţine piept fetei. Urmări retragerea Nestei din cameră, impresionată de naturaleţea gesturilor ei, pe care i-o reproşa.

— Biata fetiţă, n-a văzut un munte anul ăsta ! exclamă Victor, oferindu-şi un motiv ca să-şi poată compătimi copila., I-am făgăduit lui Fredi că n-o să treacă nici un an în care să nu se desfete cu înălţimile Alpilor. îţi aminteşti, mamă ? Odată, în munţii din vestul ţării.' Imaginează-ţi, -Dartrey. Fredi eră un ghem de fetiţă, să tot fi avut şapte sau opt ani. Şi zăcea trează în pătuc. „La ce se gîncLeşte Fredi ?“ am întrebat-o. „Mă gîndesc la piscurile munţilor în noapte, tăticule“, aşa mi-a răspuns. Acum ar putea să le escaladeze, are picioare bune.

— Victor, trebuie să ne raportezi ceva, îi curmă vorba Nataly. Ai luat masa cu oamenii aceia ?

— Cu cei doi Marsett, da ; un cuplu destul de bine asortat. Căsătoria va avea loc înainte de sfîrşitul iernii — cît mai curînd ; înainte de Crăciun ; sigur de tot

înainte de primăvara viitoare. Opera lui Fredi ! El mai are, desigur, de aranjat unele chestiuni, de pus unele lucruri la punct. Ea e o femeie frumoasă, înaltă, bine făcută ; ştie să se şi poarte : va fi o Lady Marsett destul de potrivită. Şi ori de cîte ori vorbea despre fata noastră, îi veneau lacrimile în ochi.

— Treci pe la mine înainte să te duci la culcare, spuse Nataly, cu o voce scufundată, ridicîndu-se de la masă. Noapte bună, Dartrey. .

Se îndreptă spre uşă ; nu avusese curajul să-i întindă lui Dartrey mina, de teamă să nu-i tremure. Nu numai că fusese nevoită să înghită din partea lui Victor un amestec greţos, dar simţea că o ardea ca otrava.

— Zău aşa, toată treaba asta i se datorează lui Fredi, repetă Victor de îndată ce rămase singur cu Dartrey, con; fortabil tolăniţi în fotoliile din fumoar. Am făcut pe tipul cu morgă faţă de Marsett — un om foarte cumsecade, cam greoi, dar foarte ataşat de femeie. Ea are un cap mai bun ca al lui. O Lady Marsett destul de bună. Am bătut şaua pe tema maiorului Worrell : fiică-mea insultată, şi-aşa mai departe. Marsett aflase — a vorbit foarte la locul lui despre treaba asta. Mi-a cerut scuze, i-a spus maiorului că nu-i un gentleman şi că n-are ce căuta în compania unor gentlemeni... chiar aşa... l-a făcut cu ou şi cu oţet. Şi-o să se însoare cu ea, cum te văd şi cum mă vezi, va face din ea o femeie cît mai demnă de prietenia cu fiica mea. Dar ce mutră a făcut el cînd a venit vorba de cununie ! Nu-i place căsătoria. Pe de altă parte, însă, nu poate renunţa la femeie. Ori ea e pentru instituţia legală. Ar fi însă gata să-i dea papucii, mai curînd decît „să vadă cum e insultată cea mai sinceră femeie din lume 1" Astea-s chiar cuvintele ei. Aşa incit el o să înghită hapul
chiar dacă-i amar. Antecedentele ei, presupun ; va

trebui să le înghită şi pe astea. Dar cînd un bărbat iubeşte o femeie — şi ştie că o salvează de la decădere — trăim într-o lume oribilă, şi e cumplit din partea noastră să lăsăm o femeie să ajungă sub călcîiul acestei lumi — aşa cum ziceam, o femeie trebuie să aibă un bărbat de care să se sprijine — doar dacă nu-i atît de coruptă ca doi sau trei dintre bărbaţii pe care-i cunoaştem noi- bine ; pe cuvîntul meu, Dartrey, ajung-şi eu la ideile tale în chestiunea asta. Dar ce mă uimeşte pe mine este fiica asta a ţnea, fărîmiţa asta de fetiţă în cămăşuţa ei cu volănaşe, care se gîndeşte la „piscurile munţilor în noapte.“ Ea a realizat totul, sau cea mai mare parte. Am zîmbit în sinea mea, cînd am plecat din casa lor, gîndindu-mă că mica mea Fredi ne-a pus pe toţi pe frigare. Se pare că Marsett a jurat c-o s-o ia de nevastă ; jurăminte de amor, ştii cum vin astea ! în orice caz, niciodată n-a fost mai aproape de a o lua decît e 'acum. Sper că îl călăuzeşte judecata cea dreaptă ; şi mai sper că omul n-o să aibă pricini de re-gret. Voi'beşte despre Nesta... cu un fel de evlavie rustică. Se aşteaptă să moştenească în curînd titlul... o să părăsească armata — biata noastră armată jumulită, cum îi spui tu — şi o să ducă viaţa unui nobil de ţară : vînătoare şi aşa mai departe ! Ei bine, nu numai armata-i jumulită, la fel se întîmplă cu întreaga ţară, din cauza bogăţiei ăsteia infernale a unora dintre noi ! Totul numai de dragul plăcerii, aşa-i ? un paradis pierdut pentru o prună glasată. Şi dacă nu sîntem jumuliţi, ca regimentele care-şi pierd cei mai buni ofiţeri, atunci sîntem emasculaţi : jumătate din naţiune e alcătuită din trîndavi şi din cei care-i slujesc pe trîndavi.

— Da, şi nobilii tăi de ţară şi negustorii tăi nu reuşesc să furnizeze armatei decît o bandă de mocofani care

nu

ştiu decît să consume şi să ia şilingul ce li se dă la înrolare, şi pe care nu-1 merită.

— Acum vorbeşti ca bătrînul Colney. Dar, crede-mă, mi-e ruşine de numărul servitorilor care mă slujesc pe mine. Nu m-ar supăra deloc să ştiu c-ar fi instructaţi pentru armată şi pentru respectul de sine, cum spune Skepsey. Sfrijitul ăsta de Skepsey b mai* aproape de adevăr decît oricare dintr.e noi. Cu Matilda Pridden a lui ! Şi s-a depăşit pe sine însuşi în ceea ce priveşte concepţia despre femei. Uite un om care a fost adus de trei ori în faţa tribunalului, fiind considerat un cetăţean nedisciplinat, şi eu declar cu mîna pe inimă că e unul dintre cei mai buni cetăţeni din Anglia. Niciodată nu mă pot gîndi la Skepsey fără să încerc o extraordinară şi prostească invidie, ca şi cum el ar pune în practică o idee pe care am avut-o eu cîndva şi care mi-a scăpat, fără s-o mai pot regăsi. Şi a doua persoană, e Fredi. Şi ea promite să fie la fel de devotată şi la fel de directa ca şi el. Efectiv, mă îndoiesc dacă vreunul dintre noi ar putea-o opri din drum cînd şi-a pus ea în cap să facă ceva ce i se pare drept.

— N-aş vrea să cred c-ar fi posibil.

— Foarte bine, dar e o stîncă în calea noastră. Va trebui să ne schimbăm drumul, prietene. Ştii, am luat masa cu cei doi, după ce-am discutat vreo douăzeci de minute între patru ochi cu Marsett — el m-a invitat, formal, pentru că se făcuse tîrziu. Şi am vrut s-o fac fericită pe femeie, pe lîngă faptul că doream să aplic pecetea cordialităţii asupra bunelor lui intenţii — chestie de diplomaţie ! Şi am aflat de. la ea — ţie o să ţi se pară probabil firesc — că Fredi i-a promis să-i fie domnişoară de onoare la nuntă.

— Asta nu-i necesar, răspunse, Dartrey, înălţînd din umeri.

=— Aşa gîndim noi. Dar nu uita câ ai de-a face cu Nesta Victoria. Nu mi-ar plăcea să mă înfrunt cu fata asta, deşi sînt gata să ţin piept oricărui bărbat sau femei de pe lume.

— Atunci cînd e convinsă că face un lucru drept.

— Dar ne putem încrede întotdeauna în judecata ei, dragul meu Dartrey ?

— In cazul de faţa va aduce argumentul că hotărîrea ei de a-şi ţine promisiunea o să-l oblige sau va contribui să-l oblige pe căpitanul Marsett să-şi împlinească angajamentul luat.

— Ciudat, rhaică-sa a făciit o întoarcere de o sută optzeci de grade în favoarea individului ăluia, Dudley So- werby. Nu mă plîng ; prinde bine. Dar ce ţi-e şi cu femeile !

— Mă rog, afîta timp cit gîndeşti că femeile trebuie plantate în pămîntul de la malul rîului, vor undui odată cu valurile, ca nişte alge, n-ai de ce să te miri.

— Heterodoxia ta în legătură cu acest subiect a ajuns o manie, Dartrey. Nu putem acorda totală independenţă femeilor.

— Atunci nu vă mai plîngeţi de labilitatea lor !

Victor părea îngîndurat.

— **E** fantastic, fetiţa asta a mea — ei, acum are statură ! şi ce cap ! Şi ascultă de glasul raţiunii. Dar ţine minte ce-ţi spun : cu aerul ăsta cuminte al ei, cînd- o să se mărite, soţul o să fie convins că e cea mai docilă femeie din lume. Ca soţie, sînt sigur că aşa va fi. Dar ca femeie, dacă o să i se năzărească vreodată că e de datoria ei să procedeze într-un anumit fel, bărbatul o să fie .cel care o să alerge după ea, dacă o fi să tragă împreună la jug. Dacă o să-i trăsnească prin cap ideea că poate fi de folos

unei prietene, sau sexului slab în general !
Joamna Marsett spune că a simţit că Nesta „sîngerează“ pentru cauza femeilor. Biata femeie nu mi s-a prezentat în forma ei cea mai bună, tocmai pentru că se străduia din răsputeri să-mi placă — vorbea incoerent, o cascadă de fraze fierbinţi. Dar ştie să se poarte şi, spre sfîrşitul cinei, a părut mai naturală. Curios, cum poţi educa o femeie numai prin aluzii şi o bună îndrumare. Dar Marsett a fost Marsett de la început pînă la sfîrşit. Destul de mişcător. La un moment dat, mi-a spus bietul de el : „Mare ghinion pe capul meu dacă Judith n-o să-mi poată dărui un fiu !“ E un sportiv de prima clasă, aşa mi s-a spus. Dar ar fi trebuit să se gîndească mai de mult la familia lui. Ştii, Dartrey, cazul ar trebui privit şi din punctul de vedere al familiei. Şi al societăţii. Ştiu că tu nici nu vrei să auzi de aşa ceva. Gata, acuma îţi dai drumul !

Dartrey deschise focul împotriva ghiveciului de idei ale lui Victor.

— Bine, bine, răspunse acesta din urmă. Dar trebuie să-ţi cer să nu sufli o vorbă Nataliei despre aşa-zisa promisiune de a o conduce pe doamna Marsett la altar.

Urcă în camera Nataliei.

O trată cu multă consideraţie şi ea îşi dădu seama că o legăna ca să poată adormi.

Se lăsă dusă cu zăhărelul, din sila de a mai discuta subiectul detestat. „Femeile de teapa asta ne invadează de pretutindeni ! N-ai cum să te fereşti de ele !“ era. strigătul ei lăuntric, cu reverberaţia inevitabilului acompaniament : „Şi tu eşti considerată a fi una dintre ele !“

Victor o puse. la grea încercare cînd, din

deprinderea lui de a se mîndri cu tot ce făcea Nesta, începu să ridice în slăvi comportamentul fetei. Nataly se întrebă : „Oare Nesta mi-a arătat atîta compasiune în ultima vreme tocmai din pricina insensibilităţii ei morale faţă de rău ?“

Acest gînd îi tortură inima întreaga noapte, pregătind-o pentru un şoc cumplit, căruia imaginaţia ei îi împrumuta felurite forme : temuta bătaie în uşa de la intrare a lui Dudley Sowerby. Sau a unui curier care-i înmîna o scrisoare politicoasă, prin care Dudley o anunţa că se consideră eliberat de orice obligaţie faţă de fiica ei. Sau o scenă cu Nesta, în care Nataly s-ar fi lăsat tîrîtă fără voie, asaltată de izul execrabil al subiectului de nesuportat. Fata îi apărea ca o ameninţare mortală. Desigur, era indiferentă la ocrotirea pe care i-o oferea numele lui Dudley. Robustă, impulsivă, fiica lui Victor, ar putea fi în stare... mama ei asculta şoapta diavolului în ureche — dar nu, nu ! Nesta năzuia spre înălţimi ; era puritatea întruchipată. Dar lumea, fără îndoială, o- s-o acuze şi de aşa ceva ; şi lumea o să ajungă pînă la cauză : ereditatea, aşa vor spune toţi. Şi va fi, oare, o explicaţie chiar atît de falsă ? Nataly stărui asupra acestei întrebări pînă cînd avu senzaţia că propria ei existenţă se dizolva într-o pată neagră care mînjea pămîntul şi se minună de răsuflarea care-i aducea aer în plămîni, întrebîndu-se dacă îi va mai urma şi o alta ; medita asupra forţei haine care ne menţine respiraţia. „Deşi aş putea respira însuşi suflul fericirii dacă aş porni acum în galop prin lande !“ şopti inima ei către tinereţea care încă mai pulsa în ea. „Şi din nemărginirea zărilor aş putea sorbi iar o fărîmă din respectul de mine însămi.“ Mintea Nataliei o porni

în galop prin lande. Şi o aduse faţă-n faţă cu fiica lui Victor ; Nataly se lăsă din nou înghiţită de remuşcări şi de reproşurile adresate Nestei. Fata moştenise ceva din forţa caracterului tatălui ei, care biruia prin dominarea, dezrădăcinarea, năruirea a orice i se punea în cale.

Dimineaţa, Nataly dormea dusă. Victor îi lăsă vorbă Nestei să nu o deranjeze pe scumpa ei mamă. Prin urmare, cînd sosi Dudley Sowerby ca să discute cu doamna Victor Radnor, fu informat că îl va primi domnişoara Radnor.

Întrevederea ţinu o oră încheiată.

După aceea, pe la ora prînzului, Dudley îi făcu o vizită lui Victor, în City. Perplexitatea zugrăvită pe chipul - lui era mai mult decît grăitoare. înainte de a o vedea pe tînăra domnişoară, Dudley avusese de digerat o sumedenie de lucruri ; mai multe, gîndea el, decît i s-ar putea cere oricărui gentleman englez să consume. Acum, Nesta îl trimisese să discute cu tatăl ei, care petrecuse o zi la Brighton şi care, presupunea ea, îi putea explica tot ce era de explicat. Dar îi mai adăugase că dacă i se va cere să abandoneze o prietenă, n-o va face sub nici un chip. Dudley îi ţinuse o prelegere asupra naturii prieteniei şi a proporţiei îndatoririlor pe care le implică o prietenie ; îi predicase despre necesitatea selecţionării prietenilor, incapacitatea fetelor tinere — inevitabil lipsite de experienţă — de a discerne adevărata clasă din care trebuie aleşi ¡prietenii, primejdiile la care se supun acestea împrie- tenindu-se cu persoane care nu poartă pecetea respecta-bilităţii.

— Şi ce-a răspuns Fredi la toate astea ? îl întrebă Victor.

— Domnişoara Radnor mi-a spus... probabil că eu am o minte obtuză, pentru că, vă mărturisesc, nu mai înţeleg nimic... mi-a spus că toate astea sînt precepte bune pentru şcoala fariseilor. Iată ce răspunde cînd se pune problema asocierii dintre o domnişoară de societate şi o femeie/cu reputaţie notorie.

— Nu-i notorie. îţi deserveşti cauza dacă vorbeşti „în termeni extremi“, după cum spune un prieten al meu. Ieri am văzut-o şi eu pe femeia asta. O venerează pe domnişoara Radnor.

— Nesta va înţelege adevărul cînd se va mai maturiza ; şi o să-mi fie recunoscătoare, adăugă Dudley în grabă. Aşa cum stau lucrurile în prezent, vreau să sper că acea îndoielnică asociere va înceta. Numele ei... trebuie să mă gîndesc la familia mea.

■— îţi doresc să ancorezi cu bine. E o chestiune care trebuie elucidată între dumneata şi fiica mea. Şi ia aminte la ce-ţi spun : nu o să ai nimic de pierdut dacă vei fi soţul unei femei de caracter ; doar dacă vei încerca s-o ţii în frîu. Nesta aparţine vremurilor noi. Nu mi-e ruşine să-ţi mărturisesc că mă îndrumă şi pe mine. Diseară, Fredi va avea o bucurie. Am primit o scrisoare de la Sanfre- dini, din Milano. O invitaţie pentru luna mai, să-i aduc fina la vila ei de la Lacul Como. Doreşte s-o îmbrăţişeze. Mi-a scris pe adresa de la birou. Nu pomeneşte un cuvînt despre duce. I-a făcut vînt. Dacă vrei, poţi să-i duci dumneata lui Fredi scrisoarea. .

— Sînt ocupat, replică Dudley.

— Atunci, vezi-ţi de treburile dumitale. Ai să mă susţii ? Se pare că districtul din sudul Londrei pentru care candidez va fi vacant în ianuarie ; la începutul anului viitor ; cel mai tîrziu în februarie.

Ştiu că ai unele interese familiale pe acolo.

— Voi face tot ce-mi stă în putinţă să vă susţin, răspunse Dudley.

Plecă, spunîndu-şi, cu acea cumplită furie a cenzo- zorilor universali, că transformările prin care trece lumea noastră au făcut dintr-unul din cei mai înstăriţi oameni din City o căpetenie de boemi. Şi mai sînt unii care ridică în slăvi timpurile moderne ! Se mîndrea că fiică-sa aparţine acestor timpuri. Auzi, să facă în luna mai o vizită cîntăreţei aceleia care se despărţise de soţul ei ! Asta avea să pună capac la toate.

Cînd se întoarse acasă, Victor constată că relaţiile dintre Nataly şi Nesta ajunseseră la un vremelnic armistiţiu. Doctorul Themison îi făcuse însă unele aluzii la sănătatea soţiei sale, aşa încît Victor o sfătui pe Nesta să se ferească, atît cît îi stătea în putinţă, să-şi necăjească mama, mai . cu seamă în legătură cu Dudley pe care acum Nataly, dintr-un capriciu femeiesc, îl favoriza, după ce se împotrivise atîta la început. Cum am putea vreodată să găsim un fir conducător în labirintul din mintea femeilor, în fluctuaţiile lor de atitudine ! Teoriile lui Dartrey erau absurde. Oare Nataly le considera primejdioase pentru o fată tînără ? Acest lucru ar explica oarecum virajul simpatiilor ei.

— Domnul Sowerby m-a părăsit cu un adio, îl informă Nesta.

— Domnul Sowerby ? Draga mea, el s-a angajat faţă de tine. Şi-a angajat inima şi onoarea. Nu v-aţi despărţit definitiv ?

— Am repetat şi eu cuvîntul folosit de el. ţ)ar mă gîndesc întruna la mama. Se face albă- ca varul la cea mai mică nemulţumire. Şi acum a început să ţină la domnul Sowerby.

— Tu eşti cea care ţine la el !

— N-aş putea jura.

— Aiurea !

— Nu mă presa, tăticule. Ai să vezi, se consideră eliberat.

într-adevăr, aşa se întîmplase cu Dudley, deşi nu formulase acest lucru în cuvinte clare. Ii venea foarte greu să digere repulsia sa înnăscută faţă de această ceată de boemi, ca să nu mai vorbim de dezaprobarea raţională eu care-i privea. Era pe

punctul de a-i scrie o scrisoare
Nataliei, adică singurei persoane despre care instinctul său îl avertiza că-i acordă deplină înţelegere.

Nataly îşi adună curajul pentru a discuta cu Nesta subiectul detestabil care-i amăra în asemenea măsură atît pe ea cît şi pe Dudley Soywerby. Urmă o penibilă jumătate de oră între mamă şi fiică. Dar nu Nataly a fost cea care a plîns.

O altă întrevedere avu loc între Nesta şi pretendentul ei. Spre deosebire de domnul Barmby, care la început refuzase un -„nu“ din partea ei, dar pe urmă îl acceptase şi plecase să-şi facă datoria lui cucernică, fapt pentru care Nesta îl respecta, Dudley îi acceptase refuzul, lăsînd-o să-şi închipuie că-şi redobîndise libertatea, pentru ca mama sau tatăl ei, îmboldiţi de dînsul, să înceapă intervenţiile în favoarea lui ; ba mama ei chiar o implora. Aşa încît concluzia că Dudley o iubea cu adevărat se înfiripă în mintea Nestei ca zorii unei dimineţi londoneze : drept care, despărţirea de.el într-un mod onorabil, cuviincios, pozitiv, ajunsese o problemă care o obseda neplăcut. Spera, în sufletul ei, ca Dartrey Fenellan să o ajute ; ba chiar nutrea, în legătură cu aceasta din urmă, unele visuri nebuneşti. Din momentul în care îi spusese pe nume, gîndurile şi năzuinţele ei feciorelnice nu mai cunoşteau nici o barieră ; numai dragostea faţă de tatăl ei, dragostea şi mila faţă de mama ei o împiedicau să facă pasul care l-ar fi determinat pe acest bărbat, căruia îi dăruise întreaga ei fiinţă, să o primească în braţele lui sau

s-o respingă. Nimic altceva nu o interesa. Dar părinţii ei o împingeau spre Dudley ; şi acest sensibil domn se prezentase, îşi primise rana şi plecase cu ea cu tot. Totuşi, se întorcea mereu. în cele diq urmă, se feri să-l mat rănească. Şi Dudley venea mereu şi se străduia să o cîştige, gata să accepte orice condiţie. Era un bărbat atrâ-
gător, ba chiar, domnişoara noastră recunoştea în sinea ei că frumuseţea lui Dudley părea să se accentueze pe măsură ce pretenţiile lui îi apăreau tot mai respingătoare. Acreala pe care gura lui o exprimase în trecut se risipise cu totul, vederile i se lărgiseră şi deveniseră mai generoase. O complimenta pe Nesta pentru „mărinimoasa ei bunăvoinţă“, în termeni cam ambigui, totuşi cu multă sinceritate ; recunoştea că lumea modernă „ridică o seamă de dificultăţi pentru el, dar, neîndoielnic, are cele mai lăudabile intenţii“, şi că situaţia femeilor în societate trebuie neapărat îmbunătăţită, ba chiar că ar trebui să li se acorde mai multă consideraţie. Exclama cu convingere : „Femeile sînt hărăzite să poarte o extraordinară povară !“ Dar aici se oprea.

Inteligenţa ascuţită cu care se confrunta îşi dădea seama că această exclamaţie plină de compasiune constituia punctul la care şi ea trebuia să se oprească. Totuşi — urmînd probabil unele sfaturi care i se dăduseră —Dudley nu o mai presa cu cererea în căsătorie ; şi recunoştinţa îi tempera Nestei observaţiile critice, in- suflîndu-i totodată o undă de orgoliu pentru că ea contribuise să-i lărgească ideile şi sfera îngăduinţei faţă de societate. Sensibilă cum era, influenţa pe care ştia că o are asupra lui nu-i atingea decît vanitatea. Dar pudoarea lui afectată o sîcîia. Pe de

altă parte, Dudley îşi imagina că el o modelează şi, prin acest lucru, o cucereşte. în consecinţă, era stăpînit de năzuinţa oricărui îndrăgostit spre posesiune exclusivă. Şi, spunîndu-şi că avusese destule de înghiţit, deveni exigent. îi vorbi despre obiecţiile lui la unele dintre ideile domnului Dartrey Fenellan.

— Azi dimineaţă am primit două scrisori care m-au făcut fericită, îi răspunse Nesta.

O evaziune menită să-l provoace. Observase cît de rigidă devenise la auzul obiecţiilor lui.

— Şi una dintre scrisori vine de la domnul Dartrey Fenellan ?

— Una e de la draga mea prietenă Louise de Seilles. Se întoarce la mine la începutul lunii viitoare.

— Şi cealaltă ?

■— Şi cealaltă e tot de la o prietenă.

— La fel de dragă ?

— Nu chiar la fel. Dar scrisoarea ei m-a făcut fericită.

— Iţi scrie din... nu din Franţa ? Ci din..7 mă tentezi să ghicesc.

— îmi scrie ca să mă anunţe că domnul Dartrey Fenellan a ajutat-o într-un fel pentru care-i va rămîne recunoscătoare întreaga viaţă.

— Şi locul de unde scrie este... ?

Subţierea buzelor lui vădea că ştia prea bine. Dar stăruia să facă pe neştiutorul. Voia să se asigure.

— Locul nu are nici o importanţă, răspunse Nesta:

Dudley îşi spuse că „are toate justificările ca să investigheze.“

Nesta se înclină-graţios în faţa lui.

înţepăturile şi şopîrlele şi degradantele usturimi la care era supus în acest cuib de boemi milionari îl făceau să turbeze de furie.

— Eşti... dă-mi voie să te întreb... eşti încă... nici nu mă pot gîndi la aşa ceva... Nesta !... fără îndoială, am dreptul să-ţi dau un sfat... e cu neputinţă să ai consim- ţămîntul mamei tale în această chestiune... eşti. încă în relaţii, în corespondenţă cu... ?

Nesta se înclină din nou graţios, spunîndu-i :

— Da.

— Cu acea persoană ?

Il năpădise un profund dezgust pentru acestă lume modernă, în care un gentleman de tradiţie ca el fusese ademenit să pătrundă, numai pentru a-i simţi muşcătura.

— Refuz să cred, răspunse pe un glas forţat.

— E o femeie măritată acum, sună răspunsul ne-obrăzat, exasperant.

— Măritată sau nu, e totuna ! strigă el, apoi adăugă în şoaptă : Nutream speranţa... Acestea pot fi ideile domnului Fenellan dar nu sînt şi ale mele. Am şi eu... oricum, ceva cred că mi se cuvine şi mie. întreabă pe orice doamnă — există preoţi, ştiu, preoţi care se străduie să ridice aceste femei... ceea ce-i foarte just ; dar nu să te asociezi cu ele... să numeşti prietenă pe una din ele ! Întreabă pe orice doamnă, pe oricare ! Mama ta...

— Te rog frumos să nu o necăjeşti pe mama.

— Te rog frumos să-mi spui dacă ai de gînd să continui această corespondenţă, ceru Dudley.

— Toată viaţa, şi nu cred că mă dezonorează.

— Ba te dezonorează. Apoi adăugă în grabă : Te sfătuiesc să fii mai prudentă, nici o doamnă din întreaga lume n-ar putea fi de altă părere. Oricum, dacă asemenea caz ar ajunge de domeniul opiniei publice — şi va ajunge cu siguranţă — nici o doamnă, căsătorită sau nu, n-ar suporta, n-ar putea evita umbra degradării pe care o aruncă o asemenea relaţie, chiar cea mai mică intimitate cu... într-un asemenea caz trebuie să apelezi la cuvinte grele... „scursori ale societăţii“, da ! Gîndirea mea e foarte clară.

— Intr-adevăr.

•— Şi nu eşti de acord cu mine ?

— Nu.

— Pretinzi că puterea ta de a aprecia lucrurile

este la fel de judicioasă ca a mea ?

— în situaţia de faţă, cred că a mea e mai judicioasă.

— Atunci nu-mi rămîne decît să mă retrag. Nu-mi mai pot menţine locul aici. Fii convinsă că lumea ştie ce face cînd interzice fetelor tinere contactul cu femeile care duc o viaţă dezordonată.

— Şi există numai femei care duc asemenea viaţă, domnule Sowerby ?

— Şi bărbaţi, desigur.

— Dar pe bărbaţi nu-i excludeţi din societate ?

— O ! Astea sînt argumente scoase din cărţi.

v— Din cărţi valoroase, de bună seamă. Am să le citesc, dacă o să-mi cadă sub mină.

— Cititorii care se respectă resping asemenea cărţi.

— îmi pare rău, dar eu gîndesc altfel.

Dudley o măsură cu privirea pe fata asta frumoasă, pe fata asta încă inocentă. Şi punînd-o faţă în faţă cu josnicia subiectului pe care îndrăznea să-l discute, gîndi că o lume care nu-şi sufla asupră-i dispreţul ca să o amuţească, dacă nu chiar să o stingă cu totul, era o lume într-un stadiu de dizolvare.

Amintindu-şi însă de reînnoita lui^ căinţă, care îl muncea în absenţa ei, îi spuse :

— Nădăjduiesc să înţelegi odată şi odată că vederile împărtăşite de mama ta şi de mine sînt cele adevărate.

— Dar te rog încă o dată, nu o tulbura pe mama. Nu se simte bine. Cînd se va mai întrema, inima ei bună o va determina să o primească la noi pe acea

doamnă, astfel încît, biata de ea, să nu fie frustrată de compania doamnelor cu suflet nobil. Sper că mama nu va continua să mă-dezaprobe. Nu-mi pot abandona o prietenă.

— Dă-mi voie să-mi iau bun rămas, spuse Dudley.

In timp ce-i vorbise, Nesta îl văzuse devenind din ce în ce mai rigid. Lucru care nu o frapă, la care s-ar fi putut aştepta cu 'certitudine, deşt se considera prea serioasă pentru a se juca, asmuţindu-1, numai de dragul de a triumfa asupra lui.

Dudley îi ură „sfătuitori mai prudenţi“. Ea îi mulţumi, asigurîndu-1 :

— Peste cîteva zile o voi avea pe Louise de Seilles.

„Alta, o franţuzoaică, o papistaşă !“ era interjecţia rostită de sprîncenele lui încruntate.

„Acum, de bună seamă, mă pot considera liberă !“ îşi spuse Nesta după ce Dudley îşi luase rămas bun, cu o expresie de regret îngheţat.

O săptămînă mai tîrziu, o îmbrăţişa pe Louise a ei, iar Armandine se mîndrea, fericită, cu o bonetă pariziană.

Iarna marcă o trecere rapidă ; pretutindeni se făceau simţite schimbări : schimbări pe glob, schimbări la Camera Comunelor şi în districtul din sudul Londrei. Singura excepţie o constituia doamna Burman. Spre stupoarea medicilor. Pînă-ntr-acolo, încît un om cu mintea sănătoasă s-ar fi putut întreba dacă nu cumva era menţi₇ nută pe pămînt cu scopul de a sluji drept unealtă unora dintre scopurile întunecate ale providenţei. Dar unde am ajunge dacă ne-am pune asemenea întrebări ? Cert este că se ţinea zdravăn de firicelul ei de viaţă.

Trecu şi februarie. Nici o noutate de la Themison, de la Carling, de la reverendul Groseman Buttermore, nici măcar de la Jarniman. Asta nu înseamnă că primii doi nu acceptaseră invitaţii la dineuri de gală şi că ultimii doi nu acceptaseră contribuţii la fondurile respective. Dar s-ar fi zis că ajunseseră cu toţii să vadă în doamna Burman o instituţie solidă, una dintre permanenţele noastre. Pe de altă parte însă, nu mai prezenta nici un fel de primejdie. „Ţara Lacurilor“ nu avea motiv de temeri ; inaugurarea casei fusese fixată pentru jumătatea lunii aprilie. Toate persoanele binevoitoare pe care le-am enumerat, o îngrădeau pe biata bolnavă şi o făceau să se hrănească cu speranţe fictive. Aşa incit moartea membrului de Parlament care reprezentase districtul din sudul Londrei (cu cincisprezece ani mai tînăr decît veterana noastră întru maladii) nu a fost socotită prematură şi nu ameninţa în nici un fel să scoată la lumină viaţa particulară a candidatului pentru locul vacant.

CAPITOLUL XII

O ISPĂŞI HE

Nataly ajunsese una din acele fiinţe solitare care nu cunosc altă tovărăşie decît pe cea a durerii pe care o cocoloşesc la piept, reuşind mai curînd s-o zgîndăre decît s-o tămăduiască. O minte chibzuită ca a ei nu s-a putut lăsa înşelată multă vreme ; foarte curînd, izbuti să citească limpede

sentimentele -şi năzuinţele fiicei ei ; reuşi chiar să discute cu Dartrey despre Nesta ; dar rana ei continua să sîngereze. Louise de Seilles o consola oarecum, prin slăvirea calităţilor Nestei. Dar ori de cîte ori vorbeau despre Dudley şi despre Dartrey, Mademoi- selle vădea, printr-o uşoară schimbare de ton şi de expresie a feţei, preferinţa ei neîndoielnică pentru cel mai puţin stabil dintre cei doi. Adică pentru bărbatul pasionat de aventură, care se abătea întotdeauna de la cărările bătătorite, a cărui imagine în chip de soţ al unei fete ca aceea a ei, îi dădea Nataliei fiori reci. Fervoarea şi vibraţia cu care vorbea Mademoiselle despre Dartrey ar fi ispitit o femeie mai bănuitoare să sară la unele concluzii, ce ar fi justificat şi noua afecţiune a franţuzoaicei faţă de Anglia, sentiment cu care Nesta se mîndrea, fericită. Bănuiala încolţise şi în mintea Nataliei, dar fusese izgonită ; fiindcă nici măcar febrilitatea unui trup bolnav nu putea influenţa generozitatea caracterului ei, făcînd-o să-şi schimbe părerile despre persoanele pe care le preţuia.

în acele zile, vedea totul cu o extremă luciditate ; două lucruri nu şi îe putea lămuri şi anume : raţiunea care o determinase să-l favorizeze pe Dudley Sowerby şi cum de femeia aceea din Brighton o făcuse şi pe ea să treacă de partea lumii cu vederi necruţătoare. De cîte ori se gîndea la doamna Marsett, se adăuga o nouă amărăciune : aceasta devenise acum o femeie onestă, măritată. Şi o vină de meschinărie care pulsa pe undeva, prin străfundurile sufletului ei, o făcea să-i reproşeze Nestei că aruncase umbra unui asemenea gînd asupra femeii nemăritate. în rest, mintea ei era mai

deschisă ca oricînd. îl ajuta pe Victor să răzbească prin confuzia unei idei pierdute, despre care vorbea adeseori în ultima vreme. Ea a fost aceea care i-a aprins o scînteie .îrr minte spu- nîndu-i :

— Acum te vei izbi de o nouă aristocraţie, mult mai solidă, care dispreţuieşte luxul şi risipa.

Ce era acea idee a lui ? De cîte ori se gîndea la ea, Victor avea impresia că simte o durere la baza craniului. Dar ideea lui fusese luminoasă, vie, creatoare ; în timp ce cuvintele ei i se înfăţişau legate în pielea îngălbenită a Teoriei născute din cărţi. Totuşi, fraza Nataliei despre o aristocraţie ce cunoştea disciplina abnegaţiei, scăpă- rase parcă flacăra unui chibrit în bezna din mintea lui.

Şi Nesta îi era de un considerabil ajutor — mai mult prin ceea ce făcea decît prin ceea ce spunea. Vorbea destul de explicit incit să-i transmită un crescînd sentiment de alarmă, pe care-1 recunoştea în taină, în ce privea atitudinea ei atît faţă de Dudley, cit şi faţă de el însuşi. Fata o înlăturase cu atîta calm pe doamna care îl vizita zilnic la biroul din City. Indiferenţa fiicei lui faţă de vremea rea, tovărăşia ei, conversaţia ei îl încîntau ; totuşi, o mustra pentru că venea zilnic. Dar continua să vină : nu era la mijloc vreo instigare din partea mamei ei ; în mod cert, nu de asta era vorba, pentru că Nataly îl întrebase într-o zi dacă fata nu se duce cumva să se în- tîlnească cu femeia aceea îngrozitoare din Brighton. Fredi a lui ţinea să vină cu el acasă, pe jos, ori de cîte ori acest lucru era practicabil. Şi pe lîngă că se simţea măgulit de faptul că are o fiică atît de galantă, conversaţia ei îl făcea să uite dezamăgirea pricinuită de înfrîngerea şi excluderea totală a doamnei care venea cu atîta amabilitate să-i

ceară sfaturi despre acţiuni, investiţii, mine, ctc. Doamna rezistase pe poziţie ; dar fusese biruită, aşa cum întunericul e înlocuit prin simpla apariţie a luminii. Fredi era pentru el lumina zilei ; raza ce-i limpezea mintea, indiferent care ar fi fost tema conversaţiei lor. Sti- mulînd mintea lui ageră dar labilă să se desprindă din lesa simţurilor şi să devină abstract meditativă, îi oferise o nouă sursă de plăceri ; ceea ce-1 făcea să reflecteze — să sondeze Natura, aproape să-i pună o întrebare : „Sîntem oare, într-adevăr, în deplină armonie cu mama Natură, cînd ne lăsăm pradă pasiunilor propriei noastre naturi ?“ Natura, tradusă în făptura noastră, înseartină oare numai pofte imperioase ? Iat-o pe Fredi,. micuţa lui Fredi — crescută, o domnişoară în toată regula, gravă, în ciuda umorului şi fîlfîirilor ei din aripi — iat-o înălţîndu-1 la bucurii care nu erau urmate de turbulentele dar atît de satisfăcătoarele şi totuşi degradant de violentele apeluri la Natură. Nu se putea' vedea discutînd asemenea lu-
cruri cu prietenul lui cel mai intim, cu Simeon Fenellan. Cit despre a le discuta cu Dartrey, numai la acest gînd şi îl treceau fiorii. Tînărul Dudley ar fi părut un confident mai posibil ; reprezenta lumea puritană. Şi tînărul Dudley se arăta acum gata să treacă şi peste ataşamentul lui Fredi pentru femeia pe care o salvase. începuse să vadă şi în acest lucru un soi de entuziasm lăudabil ; la modul abstract. îl accepta, doar dacă fata ar fi consimţit să renunţe la prietenia în continuare cu o persoană nedemnă. Venise la el la birou ca să-i spună acest lucru. Victor încercase să bîiguie o pledoarie pentru Dudley. '

— Niciodată, tată drag, sunase răspunsul calm ;

un răspuns care contrasta cu tonul pe care fusese rostit. Rostirea îi era la fel de limpede ca şi ochii cînd continuase : Nu-1 încuraja pe omul ăsta bun să-şi irosească sentimentele pe mine. Eu mi-am ales perechea, deşi s-ar putea să nu mă căsătoresc niciodată cu el. Nu ştiu dacă va voi să se însoare cu mine. Dar lui i-am dăruit sufletul meu. Nu mă ruşinez să afirm că îl iubesc. Pentru că înseamnă să-iubesc bunătatea şi mărinimia. E un bărbat care respectă femeile — toate femeile, nu .numai pe cele care au avut noroc. Este prietenul celor slabi. Şi bunătatea lui a trecut prin proba focului. Nu se pierde în sentimentalisme în legătură cu bietele femei, ba chiar îi dispreţuieşte pe cei care o fac. Şi nu este unul dintre apărătorii lor lipsiţi de chibzuinţă. El cumpăneşte forţele care li se opun. Şi le citeşte inimile. Eu îi plac. Este alături de mine în planurile pe care le făuresc. Nu mi-a declarat şi nu mi-a arătşt prin nimic că m-ar iubi. E un gînd pe care nu cutez să-l gîndesc pînă nu-1 aud din gura lui.

— I-ai dăruit sufletul tău ! fură singurele cuvinte pe care le putu rosti Victor, în timp ce întreaga concepţie a „Ţării Lacurilor“ se năruia la pămînt.

Mustrări, argumente, un cuvînt în favoarea lui Dudley, toate i se înghesuiră pe buze şi se stinseră în muţenie. Intuiţia ei — dacă n-o fi fost cumva o percepţie — în ce priveşte punctele slabe, supuse capriciilor naturii, din caracterul lui, cele care avuseseră nevoie să fie apărate de ea, îi inspira lui Victor teamă, îi era de-a dreptul frică de -fiica lui ; un sentiment care-i condamna slăbiciunea cu atît mai puternic cu cit nici un părinte n-ar avea voie să-l încerce. îşi spunea că fata n-ar fi trebuit să cunoască atît de multe din păcatele lumeşti. Efortul de a-i face un reproş, îl făcu să vadă evoluţia ei aşa cum şi-o vedea şi ea : făcuse paşi importanţi pe drumul pe care şi-l alesese ; Colney Durance, Dartrey Fenellan, oameni care numai sentimentali n-ar fi putut să fie numiţi, o sprijineau cu tărie, o susţineau. Lui Victor nu i se părea natural nici să-i mai spună Fredi.

Rostea numele în grabă, cu o tandreţe amestecată cu umor. Şi cînd Dudley, care-i făcu o vizită în City ca să discute cu el candidatura pentru districtul din sudul Londrei, îi vorbi despre ea numind-o Fredi, sperînd ca, imitîndu-1 pe tată, să recîştige avantajul familiarităţii, Victor gîndi că e o îndrăzneală din partea lui. Numele îi răsună ciudat în auz, deşi moştenitorul comitatului îl rostise pe un ton de îndrăgostit ; i se părea distonant. Dudley părea s-o aprecieze din ce în ce mai mult, şi să fi trecut prin suferinţe dureroase ; i se oferise din nou ; nu pusese decît o singură condiţie. Victor îi răspunsese cu regret că, din păcate, nu putea face nimic.

Gîndul de a se muta la ,,Ţara Lacurilor“, cînd Nesta Victoria dăduse cu piciorul în însăşi piatra de temelie a casei, începu să pălească din ce în ce.

Dar acum se lansase în campania de propagandă electorală, plin de elan, încordîndu-şi toate forţele, ca un înnotător într-o mare furtunoasă.

Intr-o seară de aprilie, cînd sosi acasă la o oră tîrzie, convins că Nataly se culcase şi că Nesta îl aştepta, o găsi,

spre surprinderea lui, pe Nataly singură.

— Nesta a fost foarte obosită, îl lămuri ea. A avut loc o scenă între noi. îl refuză pe domnul Sowerby ; m-am săturat să o tot presez. El e foarte sincer şi îndurerat. Nesta îi reproşează lui că mă tulbură. Nu vrea să urmeze drumul cel bun — o mamă îşi citeşte fiica. Ce să fac dacă fata mea nu e bine călăuzită ? Are intenţii bune, dar e foarte impulsivă, pripită.

Nataly nu se putea decide să spună tot ce gîndea cu privire la fiica lui Victor — fiică, de asemenea, a unei femei pe care conştiinţa ei o acuza de nesăbuinţă.

— Ţi-a sosit un bilet de la doctorul Themison, dragă, adăugă ea.

Victor luă plicul, îl privi, inspiră adînc.

— De la Themison, spuse el tuşind.

— Să nu-ţi treacă prin gînd să mă minţi. Nu l-am citit, dar ştiu ce conţine.

— In sfîrşit, mă invită la ea, mîine, duminică, la ora patru după masă. Ciudat, a doua zi, la ora opt seara, tre-. buie să ţin un discurs în faţa alegătorilor la întrunirea de la teatru. Vorbeşte şi Simeon. Beaves Urmsing insistă să vină, deşi el e membru al partidului conservator. Dar *„tory"* ăştia sînt oameni mai drăguţi decît... mă rog, nu-i de mirare ! Nu va avea loc nici o intervenţie chirurgicală... biata femeie e ca şi pierdută. Dac-o mai duce două zile ! Desigur, voi răspunde invitaţiei.

— Dă-mi şi mie biletul, dragă.

Victor trebui să-l scoată din buzunar şi să i-1 în- mîneze.

— Menţionarea numelui tău e o simplă formalitate, se grăbi el s-o asigure.

Nataly simţea nevoia să doarmă ; îşi înclină capul în piept.

A doua zi, o dimineaţă frumoasă de duminică, Nataly coborî prima la micul dejun. Se ducea la biserica doamnei John Cormyn, şi îi ceru Nestei să o însoţească.

Se întoarse singură, cu cinci minute înainte de ora prînzului ; pe Nesta o lăsase cu doamna Cormyn. Louise de Seilles se angajă să o aducă pe fată acasă. Invitaţii la prînz : Fenellan, domnul Pempton, Peridon şi Catkin mîn-

cau.şi vorbeau. Nataly părea foarte volubilă. La trei fără un sfert, trăsura lui Victor trase la scară. El se ridică de la masă, scuzîndu-se că trebuie să întîlnească pe cineva. Nataly îi declară de faţă cu toată lumea :

— Vin şi eu.

El o privi fix şi încuviinţă din cap. In trăsură îi spuse :

— Mă duc întîi să fac un tur prin grădina zoologică, să mă uit la animale. Mă reconfortează. Biata nebună ! Oricum, e o mîngîiere pentru ea, aşa că...

— Vreau să văd şi eu animalele, spuse Nataly. Şi te voi însoţi şi la ea. Trebuie s-o fac.

în faţa gardului grădinii. Victor se strădui s-o convingă să renunţe la acest pas nebunesc, absolut inutil.

Urşi, lei, tigri, vulturi, maimuţe ; nu-ţi sugerau mai multe decît dacă i-ai fi privit în poze ; nu-ţi trezeau nici un gînd, în afară de reflecţia că le era indiferent dacă timpul trece sau nu. Dar constituiau o prezenţă şi, prin • însăşi această prezenţă îi distrăgeau gîndurile. Se apropie de o bătrînă maimuţă mamă, dar se retrase de îndată ce auzi suspinul Nataliei. în capătul de sud al parcului, se înălţa îngrozitoarea casă. începu să-l- citeze în gînd pe Colney Durance, deşi îi dezaproba cu sarcarsm cinismul, pentru că satiricul găsea întotdeauna în grădina zoologică materie de rumegat. Mîine seară, în districtul lui din sudul Londrei, avea să se adreseze unei adunări populare.' Dar între acum şi atunci se căsca o prăpastie peste care trebuia să sară. Arboră o mină de compătimitoare amărăciune.

— La urma urmei, o fiară sălbatică, întemniţată în cuşcă, n-o duce chiar atît de rău, comentă el. Aici sînt hrănite întreaga viaţă şi faptul că întîmpină moartea cu bucurie, ca pe o eliberare de bolile pricinuite de viaţa inactivă, îţi sugerează condiţiile de existenţă ale bogătaşilor trîndavi, nu ?

Să fie oare şi ei şmimale de pradă ? Oribil gînd şi, totuşi, pe undeva, parcă se învecina cu ideea lui pierdută. Da, dar aceste sărmane fiare captive de aici ofereau un

exemplu de discreţie ; nu-şi tulburau rudele şi prietenii cînd ajungeau pe patul de moarte. Invitaţia doamnei Burman i se părea monstruoasă, un ultim act de cruzime, îl treceau sudorile. Gîndul la Nataly care ţinea să sară peste prăpastie alături de el, îl uşura oarecum — mă rog, dacă ea stăruia cu orice preţ s-o facă. Spera că, pînăla urmă, o să renunţe de dragul liniştii ei sufleteşti.

Era o prăpastie fără fund. Dar toată chestiunea avea, să se termine pînă într-o oră, chiar şî mai puţin. Starea invalidei nu-i putea îngădui o întrevedere mai lungă de cîteva minute. în orice caz, ora asta avea să treacă şi ea, ca orice altă oră. Ca şi ora vieţii noastre ? Fără îndoială !

— E un loc plăcut pentru copii, aici ! exclamă el.

Şi privind la mănunchiurile de fetişcane şi băieţi îl izbi deosebirea dintre cei tineri şi vîrstnicii care se simt la fel de tineri : tinerii nepăsători nu sînt nevoiţi 'să se ducă în camera unei muribunde virulente, să facă penitenţă sau mai ştiu eu ce şi să asculte cuvintele ei de iertare, după ce s-au zbenguit prin grădină şi s-au uitat la animalele captive.

Privirile atente acordate copiilor îl precipitară şi asupra cîtorva cunoştinţe, pe care pînă atunci le ocolise. Le expedie cu cîteva salturi pline de efuziune.

Epuizase întreaga doză 'de calmant pe care o putuse extrage de la sălbăticiunile încarcerate. începu să se gîndească la ce-i spusese N'ataly despre „o aristocraţie nouă care dispreţuia luxul şi risipa“ ; ceea ce însemna că noi, cei bogaţi, nu trebuie să ne rîzgîiem simţurile, ci să luptăm pentru frăţia între oameni, şi că Anglia noastră, dacă nu vrea să decadă şi să ajungă codaşă între codaşe, trebuie să adopte o înaltă poziţie morală. Pe undeva, şi lucrul ăsta atingea marginile ideii lui pierdute ; ori de cîte ori încerca să o formuleze în cuvinte, se evapora. Oricum, şi această temă însemna o exorcizare a doamnei Burman. îşi consultă ceasul :

— Patru fără treisprezece minute. Trebuie să fiu

punctual.

Nataly îşi iuţi pasul.

Cînd urcară din nou în trăsură, Victor • îi spuse că niciodată pînă atunci nu simţise cît de îngrozitor era locul ăsta.

— Mă opresc la colţul străzii, draga mea. Nu vreau să merg cu trăsura chiar pînă la uşă.

— Victor, vin cu tine, răspunse Nataly.

După ce încercă să o înduplece cu rugăminţi şi argumente raţionale, constată că hotărîrea ei era de neclintit. Victor îş'i puse întrebarea dacă nu cumva el se pricepea mai bine să convingă oamenii să facă ceva, decît să renunţe la ceva.

Dar cînd clădirea, leagăn al doctoriilor, îi apăru în faţă, respiră mai uşurat la perspectiva de a o avea pe Nataly alături.

— Insişti într-adevăr, scumpa mea ? încercă un nou apel

— Aşa trebuie, sună răspunsul care nu mai lăsa loc pentru îndoială.

— Nu pentru că vrei să mă susţii pe mine ?

— Pentru liniştea sufletului meu, Victor.

Coborîră pe trotuar, iar vizitiului i se spuse să plece.

Şaptesprezece case, cu faţada spre parc, îi despărţeau de edificiul funerar. Sunetul clopoţelului se reverberă în sufletele celor doi, aflaţi in faţa inevitabilei uşi negre.

Le deschise Jarniman. „Stăpîna lui era pregătită să-i primească“, le spuse el. Asta nu suna a persoană aflată pe patul de moarte.

în hol, îi întîmpină reverendul Groseman Buttermore.

— Veţi fi bine primiţi, îi asigură el cu blîndeţe.

Tonul şoptit pe care le adresă aceste cuvinte, era mai ucigător decît cuvintele înseşi.

Domnul Buttermore îi conduse sus.

— O să poată suporta ? întrebă Victor.

— Numai zece minute, asta-i dorinţa ei.

— Zece minute trec repede, îi murmură el Nataliei, însoţindu-şi spusele de o exclamaţie plină de compasiune la adresa sărmanei invalide.

Uşa era deschisă şi intrară în salon. Era mobilat exact ca pe vremuri, în alb şi auriu, dar arăta ca nou ; totul exact ca pe vremuri în afara unei divizări a încăperii în două, prin nişte draperii de mătase ; draperii bleu-pal, culoarea preferată de Victor pentru un dormitor. Privi tavanul, ca să-şi înece amintirile- într-un spaţiu gol. Aici îşi ducea ea viaţa, aici dormea, îndărătul acestor draperii. Uşoara modificare în aranjamentul camerei era înviorătoare. Colţul dinspre nord era ocupat de acelaşi pian mare ; şi Victor se pomeni întrebîndu-se : „o fi acordat ?“ Oftă,

aşteptînd să se ivească o vedenie de după draperii. Conştient că Nataly tremură, aruncă o privire şi îl văzu pe reverendul Groseman Buttermore îndărătul unui mormam de şaluri înfăşurate în jurul a ceva ce se afla pe sofa.

Doamna Burman era prezentă ; aşezată. Oamenii pot să moară şi aşezaţi pe divan ; îi displăcuse întotdeauna să stea întinsă, cu excepţia odihnei nocturne. Obişnuia să spună că atunci cînd e aşezată, are impresia că poziţia ei nu invită ti'ăsnetul unei morţi subite. Chiar şi noaptea, biata femeie era adeseori nevoită să se ridice în capul oaselor, pentru a-şi linişti spasmele de dispepsie. „Trebuie să încerc simţăminte umane, se mustră Victor, să simt creştineşte, să fiu bun, îngăduitor.“ îşi adună curajul necesar ca să privească faţa care se detaşa din învelişul unui văl albastru : ca un chip neînsufleţit, luminat de azurul dimineţii.

Domnul Buttermore le făcu semn să se apropie.

Răvăşită cum era, faţa cu ochii înfundaţi în orbitele largi amintea totuşi de cea cunoscută odinioară. „Dacă lumea ar putea vedea şi auzi această epavă umană care avea pretenţia să fie soţia unui bărbat !“ Părea calcinată.

In faţa canapelei fusesră aşezate două scaune. „Aci urmează să aibă loc execuţia !“ îşi spuse Victor, încercînd să înăbuşe gîndurile necuviincioase ale unui om care, în realitate, era impresionat în prezenţa umbrei aruncate de Marea Umbră.

— Numai zece minute, le repetă domnul Buttermore cu glas scăzut, înainte de a-i pofti, îndatoritor, să ia loc.

După care se retrase din cameră. Erau singuri cu doamna Burman.

Nu se auzi nici un sunet. Se întreba dacă erau măcar văzuţi de petele acelea cenuşii, vagi, care păreau să privească de la nemăsurată distanţă. Din

ochii Nataliei picu-
rau lacrimi mari. Victor auzi ticăitul ceasornicului franţuzesc de pe consola căminului : un familiar Cupidon auriu pendulă, măsurînd secundele. Era o piesă achiziţionată de el. Indica o oră inexactă, dar Cupidonul se legăna.

Din cînd în cînd, Nataly trăgea adine aer în piept. Trebuie să fi trecut mai mult de un minut din cumplitul răstimp de zece minute ; poate chiar două sau trei.

Deodată se auzi un tremolo slab :

— Aţi venit !

Vocea era articulată, dar mai slabă decît dacă ar fi răzbit printr-un cablu telefonic de dincolo de ocean.

— Am venit, răspunse Victor.

încă un minut se scurse în tăcere. Şi dacă trecuseră cinci minute, înseamnă că se aflau pe panta coborîşului, calculînd rapid drumul spre casă, spre aerul curat pe care-1 respiraseră numai cu o jumătate de oră în urmă, pxintre animalele acelea fericite din plăcuta grădină zoologică.

Plfeoapele doamnei Burman se închiseră.

— Ştiam că veţi veni.

— Trebuie să-ţi protejezi ochii de lumină, observă Victor.

— Şi Natalia Dreighton ! urmă ea cu ochii închişi.

Cu siguranţă, trecuseră mai mult de cinci minute. Acum,
lunccuşul în jos, spre afară ! N-ar fi trebuit s-o lase pe Nataly să vină.

— Vesta albă ! îi auziră urechile. ^

— Da, un vechi obicei al meu. O îmbrac întotdeauna la întâi aprilie. Albul e culoarea mea preferată. Ca şi albastrul pal. Dar, mă tem... sper că poţi dormi noaptea. In familia mea se pune

mare accent pe somnul de noapte. .Verişoarele-mele, domnişoarele Duvidney, merg pînă acolo încît apreciază sănătatea omului după cum doarme noaptea. • _ . -

— Fiica ta a fost în casa lor.

Pe toate le ştia femeia asta !

— Da, şi domnişoarele au îndrăgit-o foarte mult.

— îi doresc numai bine.

— Eşti foarte amabilă.

Doamna Burman comunica în sinea ei cu ea însăşi, sau poate că adormise.

— Victor, Natalia, trebuie să ne rugăm !' spuse în cele din urmă.

Miinile ei tremurătoare îşi încrucişară degetele. Nataly căzu în genunchi.

Cele două femei care se rugau în tăcere, îl transpuseră şi pe Victor într-o stare de evlavie. Avură asupra lui efectul slujbelor murmurate la biserică. Uită să mai numere minutele, îşi alcătui în minte o rugăciune, refuză să mai asculte legănarea Cupidonului, fornăi nişte sunete ca să-şi amăgească urechile.. Noţiuni despre eternitate pluteau prin încăpere ca nişte nori gigantici. Moartea era prezentă printre ei, ca o pasăre neagră... Dar dinspre pian i se părea că aude vocea tînără a Nataliei îmbinîndu-se cu a lui. Aurul şi albul fotoliilor păreau să întîmpine un tinerel, înrolat în rîndurile marilor bogătaşi, atîrnat de braţul unei femei bătrîne, înamorate. Cupidonul ticăia : Bietul suflet ! Biata femeie ! Cît de lipsiţi de intenţii rele sîntem atunci cînd facem cuiva rău. O lume incomprehensibilă, intr-adevăr, şi la suprafaţă şi în adîncuri. La mijloc, mai merge cum merge ! Totuşi acolo, la mijloc, săvîr- şim răul, pentru că facem atîta mister din suprafaţă şi din adîncuri. Ce poţi să mai spui ! Rugăciunea te calmează. Victor se uită la Nataly, îngenuncheată

şi rugîndu-se cu înfrigurare, şi la doamna Burman care-şi ţinea capul în

clinat peste degetele înnodate. Evlavia lor sinceră îl împinse spre efortul de a însăila o rugăciune în mintea lui. Dar nările îi fură invadate de o undă de parfum *Maréchale*, care-i trezi pe dată amintiri respingătoare, ce trăgeau de el înainte şi îndărăt, iar ruga lui începu să danseze printre mobile : un spiriduş mic, negru, lipsit de respect faţă de necesara lui emoţie ; drept care îşi împreună burieele degetelor şi se lăsă să alunece spre marginea scaunului, cu genunchii îndoiţi. Pe dată, spriridusul se evaporă. Dăruind se uită la Nataly, aproape că se dizolvă în rugăciunea ei. O privire aruncată doamnei Burman, făcu rugăciunea ei să devină a lui, proprie. Auzi, cu stupoare, un sughiţ sugrumat, emis de el. După ce repetă o scurtă formă de rugăciune puternic încordată, se gratifică singur cu epitetul „şinceră“, în timp ce un gînd lăturalnic îi vorbea despre influenţa poziţiei fizice asupra sensibilităţii umane. Aşa sîntem făcuţi noi, oamenii !

Nataly se reaşeză pe scaun. Doamna Burman îşi înălţă capul şi rosti :

— Acum sîntem cu sufletele împăcate. Apoi adăugă, cu un efort : Eu nu o mai duc mult. Mor, aşa cum moare natura. Voi purta cu mine iertarea, ca să am şi eu parte de ea acolo, sus. V-o dăruiesc .aici, vouă şi tuturor. Cred că mi-am purificat sufletul. Ar fi multe de spus. Dar puterile nu mă ţin. Vă încredinţez pe amîndoi milei Domnului !

Reverendul Groseman Buttermore veni cu paşi de catifea în spatele canapelei. Nataly se înclină în faţa nevăzutului, abia respirînd, cu o ţinută de mare doamnă. Victor murmură un cuvînt de bun rămas, recunoscător că fusese cruţat de ceremonialul strîngerii mîinilor. Se întoarse să plece, apoi se întoarse iar cu faţa, rugîndu-se să poată spune ceva,

să-i spună că-şi regăsise sufletul, că-i purta recunoştinţă, că o să-şi amintească întotdeauna de ea. Se
lăsă într-un genunchi în faţa muribundei, şi gestul i se şterse din minte în chiar clipa cînd se ridică.

Preotul îi conduse pînă în hol. Lui nu-i pierise graiul. Şi Jarniman le mormăi ceva.

Uşa cea neagră se închise în urma lor.

CAPITOLUL XIII

NOAPTEA MARELUI DISCURS NEROSTIT

Pentru un om care iese dintr-un osuar în care o tigvă i s-a adresat vorbindu-i cu glas omenesc, Londra poate apărea proaspătă şi înviorătoare ca aerul de vară din ţinuturile Alpilor. îi oferă, prin contrast, viaţa în floare. Iată casele, umăr la umăr, într-o strînsă camaraderie ; şi fuioarele de fum, care se înalţă pe coşuri, vestind pregătirile pentru cină ; şi poliţistul simpatic din colţ, tîndălind într-o după amiază de repaos duminical; şi familiile oamenilor mai nevoiaşi, care, după ce şi-au făcut plimbarea în parc, se întorc acasă să-şi ia ceaiul ; ici, colo, echipajele elegante ale celor sus-puşi, care se duc să facă o vizită ; cu toţii sînt atît de sociabili, de prietenoşi, de îmbietori ! Victor simţea cum îl desfăşoară din giulgiul care se în- făşurase în jurul lui, şi cum îi cîntă la ureche cîntece despre dulcea lume vie.*Era mişcat pînă la lacrimi.

Şocul realizării că temutul eveniment nu era acum decît o amintire ; ecoul faptului, încă prezent în pieptul lui, că o văzuse pe doamna Burman şi că întrevederea se terminase — ultima pagină întoarsă şi cartea închisă — îi luară lui Victor graiul pînă cînd,

gratitudinea faţă de Londra fu înlocuită de un acces de gratitudine faţă de femeia muribundă care-1 scutise, atît cît îi fusese posibil, de convulsiile unei scene patetice şi nu-i ceruse să facă penitenţă. Firul acela de voce subţire ca un vierme, continua să se ridice spre el din adîncuri scormonite de gropari ; iertarea părea cu atît mai cuprinzătoare cu cît fuseseră rostite foarte puţine cuvinte. Simţea tristeţea întregii situaţii şi-i mărturisi acest lucru Nataliei, rugînd-o în acelaşi timp să inhaleze „minunatul oxigen din parc“. Declară că aerul era aproape la fel de curat ca la „Ţara Lacurilor.“

Nataly îi strînse uşor braţul, în chip de răspuns. Poate că pentru ea scena nu fusese la fel de îngrozitoare ? Desigur că ei parfumul *Maréchale* nu-i putea trezi aceleaşi asociaţii. Oricum, se comportase admirabil. .

Victor se -gîndi că, probabil, fusese scuturat de un fior cînd trecuse pe lingă Jarniman, care acum aproape că vedea cu ochii stafia stăpînei sale — fără îndoială, a doua zi avea să aibă acest privilegiu.

Chemă o trăsură şi, la cererea Nataliei, se duseră la doamna John Cormyn, să le ia pe Nesta şi pe Mademoiselle. Victor sorbi cu nesaţ mirosul londonez al trăsurii. Nataly nü răspundea nimic la caldele şi continuele elogii pe care Victor le aducea doamnei Burman'j din acest punct de vedere, îl dezamăgea. începu să-i vorbească despre mobila albă aurită, făcu o aluzie la ceasul cu Cupidon — rezervîndu-şi pentru el observaţia că ceasul mergea aiurea, deşi Cupidonul continua să se legene — ce lucru straniu, teribil, mişcător, simboliza figurina aceea aurie, stupidă !... Şi ei erau nişte figuri stupide, care se legănau într-o trăsură, gîndindu-se la asemenea lucruri.

Cînd Nesta şi Mademoiselle se aşezară pe bancheta din faţa lor, Victor avu bucuria de a o vedea

pe Nataly luînd mina Nestei într-a ei şi ţinîndu-i-o pînă cînd ajunseră acasă. Dragele lui, cînd vorbeau între ele, în cuvintele
laconice ale adîncii lor simţiri, aveau tonuri ciudat de asemănătoare : vocea de mezzosoprană a fiicei, alături de cea de contralto a mamei. Amîndouă urcară în camera Nataliei. *

Mai tîrziu, dragele lui se arătară din nou împreună, inimă în inimă, părînd "ămîndouă fericite. Dartrey se număra printre musafirii lor la cină, şi Nataly, înainte de a se retrage la culcare, îl luă cu ea să stea de vorbă în birouaşul ei albastru.

Dartrey nu-i vorbi despre conversaţia lui cu Victor, care îl sfătuise să nu o tulbure cu nimic.

— Dragul meu, îi spusese, dacă ai fi văzut-o cum s-a comportat la doamna Burman !

îi lăudase stăpînirea de sine şi îl asigurase că Nataly ştie să fie la înălţimea oricărei situaţii.

Şi Victor îşi urma propriul sfat de a nu o contraria cu nimic. Nataly începu să respire foarte agitat la o aluzie a lui că domnul Barmby era gata oricînd să le oficializeze legătura. Iar cînd Nataly îi relată ceea ce aflase despre starea de lucruri dintre Dartrey şi Nesta, în urma confesiunilor pe care i le făcuseră amîndoi,^separat, Victor îi răspunse, sărutînd-o :

— înţelepciunea ta o să ne călăuzească în această privinţă, dragostea mea ; şi, încercînd să-şi ascundă sentimentele vexate, aproape că le înăbuşi.

— Ah, de-am putea gîndi că o fată cu ideile revoluţionare ale Nestei în ce priveşte drepturile şi puterea femeilor s-ar putea găsi în siguranţă, sau că .va fi bine călăuzită de un bărbat care-i în acelaşi timp omul cel mai nobil dar şi cu ideile cele mai nesăbuite !

Victor oftă la rîndul lui. Vedea comitatul lui Dudley, care ar fi amuţit orice bîrfă, explodînd pe cer, asemenea unui efemer mănunchi de artificii.

Nataly era adînc deprimată. Murmura gemînd :

— Fata mea ! Fata mea ! Aş fi vrut s-o las în grija unui om mai stabil, a unui soţ de modă veche. Ideile noi sînt bune în politică, dar nu în societate, şi nu pentru femei ! Iar pentru tinerii inteligenţi constituie cel mai mare pericol. Nesta îşi dedică viaţa acestor idei ! Şi Dar- trey o sprijină !

— Mai stai de vorbă cu Colney, o sfătui Victor. Ciudat, ţie Colney îţi face bine ; în ciuda bizareriilor lui. Şi cu toate că tu nu acorzi nici o atenţie foiletonului lui cu Limbile Rivale. Ultimul număr a fost ceva mai nostim, cu Semhians pe Oceanul Pacific, luîndu-şi un patetic rămas- bun de la bîta lui de cricket, înainte de a o arunca în împărăţia lui Neptun, iar mîna albastră a zeului care ocroteşte naţiunea lui, înşfăcînd-o. Bineînţeles, ratare totală în ce priveşte publicul. Totuşi, cu tine, Colney pare să redevină raţional. Bietul de el, îşi încasează lunar porţia de la critici. Stai de vorbă, mîine, cu Colney, dragostea mea. Şi acum, caută să dormi. Am trecut peste ce a fost mai greu. Mîine va trebui să-mi ţin discursul la întrunirea alegătorilor, şi fierb de idei ca o sticlă de şampanie.

Ideea lui pierdută se apropie mult de el în vis : sau aşa îşi închipui cînd se deşteptă cu concepţia unei naţiuni unitare — bogaţi şi săraci — consolidate prin simpla mîndrie a bărbăţiei. Dar nu era o imagine colorată, un glob luminos ; oamenii arătau cenuşii şi posomoriţi — nu păreau o strălucitoare armată în marşul de întîmpinare a viitorului. Era mai curînd ca un articolaş amărît dintr-un ziar, peste care se înalţă strivitor turnul unui articol de fond, ce-i demască stupiditatea, stîrnind rîsul sarcastic al cetăţenilor. El nu voia ca lumea să rîdă de concepţia lui. Şi totuşi, nu vedea în ea mai mult decît marginea veşmîntului Ideii pierdute. Să nu-şi închipuie lumea că el nu era decît un comerciant din City, un milionar, un tip

jovial, sau un om

de lume, amator de muzică. El era un om cu idei ; idei care îşi vor face drum şi vor aduce lumină în veacurile viitoare, vor aduce soluţii împotriva împuţinării straturilor de cărbune din ţara noastră ; împotriva, sau pentru, dacă doriţi, înmulţirea excesivă, ameninţătoare, a populaţiei în insulele noastre, în Europa, în America, pretutindeni pe suprafeţele locuibile ale globului. Acum cînd doamna Burman, aflată pe drumul ei către suprema beatitudine, nu mai constituia celula de temniţă a omului care se va dovedi el a fi, acest nume hărăzit succesului, acest nucleu al fericirii omeneşti, acest Victor Montgomery Radnor, avea de gînd să se impună umanităţii ca un făuritor de idei măreţe.

Insolenta acuzaţie a lui Colney, cum că englezii ar fi lipsiţi de imaginaţie — o rasă anodină, după el — va fi nimicită. Căci englezii noştri nu au nevoie decît de o conducere iluminată, şi pe dată se va realiza coeziunea, pe dată se vor înrola şi vor păşi în rînduri disciplinate, cîntînd armonios odele propriilor lor idealuri. Şi cînd acest conducător astral îşi va începe activitatea prin exemplul unei juste folosiri a bogăţiilor, naţiunea va deveni un tot unitar, şi o bună parte din enigma viitorului va fi soluţionată.

Asta să fi fost Ideea ? I se zbătea în cap atît de fierbinte, încît aproape că-i încălzea apa din cadă. îi lipsea numai vizualizarea ei. Atunci cînd traversase Podul Londrei o *văzuse* —o realizare uriaşă, încununată de nimbul rezultatelor strălucite. Dar asta se întîmplase după o cădere.

Mai avusese loc o cădere : cea a visurilor lui legate de „Ţara Lacurilor“.

Nu-mi veniţi cu şoapte superstiţioase referitoare la indiciile şi semnificaţiile unei căderi. Dar de astă dată se petrecuse şi o cădere morală, la fel de

răscolitoare ca şi

- **289**

19 — Unul dintre cuceritorii noştri, voi. n 10

cea fizică ; planul lui pentru „Ţara Lacurilor“ era total ruinat de incomprehensibila lui Nesta, care, în realitate, îl împiedicase să se rotogolească mai jos. Toate aceste gînduri le depăna în timp ce se găsea în cadă... apa se răcise. Sări afară, se frecă zdravăn cu prosoapele şi periile de masaj, căutînd să capteze Ideea doar ca să se încălzească, ca să-şi umple cu ceva golul din el, ca să-şi ofere un sprijin. în acelaşi timp, un glas îi striga in minte : „Dar nimeni n-ar putea pretinde că nu o iubesc pe Nataly a mea !“ Şi încercă să-şi dovedească adevărul acestor spuse prin faptul că ar fi fost gata să-şi dea viaţa pentru ea. într-adevăr, a muri eroic e mai uşor decît a-ţi păstra o viaţă întreagă devotamentul faţă de cineva şi, în orice caz, e o probă care cîntăreşte mai greu în faţa tribunalului nostru lăuntric ; oricum, depăşeşte cealaltă performanţă, atît de plicticoasă ! Nesta lui făcuse ţăndări din „Ţara Lacurilor“. Toţi banii cheltuiţi, anul întreg în care se construise casa, ajunseseră un imens vid. Sau, mai curînd, Victor ar fi vrut să fie un vid, pentru că mecanismul declanşat mergea înainte : plata slujitorilor angajaţi să lucreze acolo se făcea în avans. Dar un agent întunecat, care nu se angajase de bună voie. şi totuşi se afla mereu în acţiune, refuza plata în moneda obişnuită ; i se spunea că nu i se datorează nimic, că nu e om de lume, că nu înţelege Natura ; şi totuşi personajul continua să ciocănească alarmat la uşa miezului de noapte, pe care o descoperim cu uimire în casa noastră construită din lumină de zi. Cum se poate ? Oare şi alţi oameni sînt sensibili la el ?

• Victor se liniştea spunîndu-şi că el are o conştiinţă excepţional de scrupuloasă. Şi dezbătea chestiunea, asigurîn- du-se : „în fond, un om ca mine, care clocoteşte neîncetat, un fel de Vezuviu. trebuie să aibă., nu trebuie lăsat flă- mînd, trebuie hrănit... deşi... Şi apoi eu nu trebuie sa fiu supus la întrebări, aşa ca alţi bărbaţi. — Dar ce ne
facem cu o aristocraţie care dispreţuieşte deosebirile ? — Totuşi deosebirile sînt inevitabile.' Aristocraţia mea dis-

preţuieşte îngăduinţa. Dar îşi îngăduie... ? — Să spunem că-i vorba de o natură excepţională, ca a mea. Şi să presu-. punem că o femeie iubită ar trebui să se pronunţe asupra cazului ?... Dar nu poate, nici o femeie n-ar putea fi un judecător imparţial în asemenea chestiune.“ Glasul continua să strige în el : „Dragostea pe care i-o port Nataliei e dovedită de faptul că-1 ţin pe Barmby pregătit la însde- mînă. ca să-i legalizeze situaţia, astăzi, mîine, chiar în clipa în care ceasornicul ar suna ora eliberării mele !“

Menţionarea ceasornicului făcu să i se legene din nou în faţa ochilor figura Cupidonului aurit. Şi Victor intră în însăşi structura ei, osîndit să penduleze, să fie unealta timpului. Intensitatea senzaţiei îl făcu să se legene efectiv, ridicol în goliciunea lui, măsurînd timpul care o luase razna. îşi înăbuşi un reproş adresat doamnei Burman, în care vedea cauza acestui nonsens.

Coborî în grabă la micul dejun, sperînd să primească vestea că timpul ei se oprise şi, odată cu el, şi acea odioasă pendulare.

O nouă scrisoare de la Sanfredini din Milano, care-şi repeta călduroasa invitaţie la vila ei de pe malul Lacului Como, acţionă asupra lui ca o glorioasă fîlfîire de drapel.

— Vom merge, îi spuse el Nataliei, obligînd-o să-i răspundă printr-un zîmbet — fantoma unui zimbet.

Se discută despre întrunirea care urma să aibă loc la teatru : Simeon Fenellan, care mai vorbise acolo pe vremea parlamentarului decedat, era cunoscut şi se va bucura, pro-babil, de o bună primire. Era de aşteptat o atmosferă de veselie şi entuziasm.

— Şi iubita mea o să-şi audă soţul vorbind diseară în faţa alegătorilor, îi şopti el, pe punctul de plecare.

îşi dădu seama că făcuse pe undeva o gafă, pentru că ochii Nataliei se întunecară şi obrajii îi păliră. Drept care, cînd le întîlni în Green Park pe Nesta şi pe Mademoiselle. le trimise acasă, să stea cu mama.

Cina fu servită -devreme. Singurii musafiri erau Simeon

Fenellan, Colney Durance şi domnul Peridon, care o amuza pe Nataly cu perseverenta sa încercare de a asedia fortăreaţa franceză. Cînd se ridicară de la masă, Nataly îl luă pe Victor deoparte. Un moment mai tîrziu, acesta, înspăimîntat, i se adresă Nestei, care alergă pe dată la mama ei.

— Cum, nu vrei să-l auzi pe tăticu vorbind ? Vai, mamă ! Atunci rămîn şi eu cu mămica mea. Intr-adevăr, mămica mea nu poate veni ? Doar tata are de gînd să ne expună *idei*. Zău, aşa !

— Fetiţa mea obraznică nu are voie să-şi bată joc de oratori, o dojeni Nataly. Nu, scumpa mea, m-ar agita îngrozitor. E mai bine să rămîn acasă. Voi fi mult mai liniştită după ce va trece seara asta.

— Dar înseamnă să fii singură, mamă.

Ochii Nataliei îşi îndreptară privirile spre Colney. Acesta se oferi să-i ţină companie. Nataly refuză. Nesta o rugă din nou fie să-i îngăduie să rămînă cu ea, fie să se răzgîndească şi să vină la întrunire.

— Drăguţa mea, numai gîndul la întrunire... îşi duse mîna la inimă, apoi îi murmură : Dar îmi face bine să ştiu că tu eşti acolo, alături de el. Nu e nici un pericol, dar voi fi fericită, voi fi liniştită, după ce va trece această seară.

Colney o convinse să accepte să-i ţină tovărăşie. Iar domnul Peridon, care ar fi trebuit să meargă în aceeaşi trăsură cu Nesta şi cu Mademoiselle, stîrni admiraţia unanimă cînd se oferi să rămînă şi el o oră cu Nataly, ca să-i cînte cîteva din bucăţile ei favorite. Nesta şi Victor înlăturară protestele Nataliei, copleşită de generozitatea îndrăgostitului Peridon.

Aşadar, acesta din urmă rămase cu ea, împreună cu Colney. Nesta se întoarse în goană de la scara trăsurii pentru a-i da încă un sărut mamei, spunîndu-i :

— Doar un ultim sărut, iubita mea. Şi mămica mea să nu se necăjească. Am să ţin minte totul şi am să-i povestesc cuvînt du cuvînt. O să se termine curînd.

Nataly încuviinţă din cap ; după care o îmbrăţişă cu

pasiune.

Nesta îl sti'igă pe tatăl ei, în coridor, şi-l rugă ca nu cumva să-i trimită mamei veşti prin cineva, pe parcursul întrunirii.

— Orice fleac o tulbură îngrozitor, ai observat ?

Victor se strădui să-şi amintească dacă observase, o asigură că da şi, pînă lă urmă, crezu şi el că a observat.

— Draga de ea se frămîntă pentru seara asta şi ar vrea s-o vadă trecută ! Gîndeşte-te, numai peste şapte zile va fi la „Ţara Lacurilor“. Peste două săptămîni, organizăm acolo primul concert Durandarte ! O, draga de ea, se va linişti cînd am să-i spun că întrunirea a fost un triumf. Şi nici o îndoială că aşa va fi, chiar dacă Colney aruncă asupră-ne umbra spatelui său.

— Un critic mai puţin ! comentă Nesta.

Skepsey urma să întîmpine trăsura ei la intrarea teatrului.

Zece minute mai tîrziu, Victor şi Simeon Fenellan porniră într-acolo pe jos.

— Discursul meu e gata, îi spuse Victor. Tu îmi prepari terenul, luînd cuvîntul după influentul nostru prieten Dubbleson ; iar Colewort va vorbi după mine. O să fie o seară extraordinară ! Şi bănuiesc că la întoarcere o să-l

găsesc sau pe Themison, sau pe Jarniman. Crezi în presimţiri ? Toată ziua de azi mi-au defilat prin faţa ochilor numai cortegii mortuare. Nici nu-i de mirare, după vizita de ieri !

— Dubbleson 12-ar trebui s-o lungească prea mult, remarcă Fenellan.

— O să i-o spunem pe ocolite. Unde-i Dartrey ?

— Va veni. L-a apucat una din stările lui negre. I s-a năzărit ideea că el a ucis-o pe soţia lui tîrînd-o după el în Africa. Dar ea nu numai că s-a arătat gata să-l urmeze, dar era chiar bucuroasă. Avea în ea o vînă de eroină, şi ştia foarte bine că dacă o lasă singură, o apucă pe calea pierzaniei.

— Spune-i asta Nataliei, îi ceru Victor. Şi povesteşte-i despre Dartrey. Pedalează pe chestia asta. Acum cîtva timp se dădea in vînt după el şi-l voia pentru fata noastră. Dar ce să-i faci, nu-i decît o femeie, deşi cea mai preţioasă dintre toate ! Desfid pe oricine afirmă că înţelege cauza fluctuaţiilor caracterului feminin ! Dar trebuie să le luăm aşa cum sînt dacă vrem să ne menţinem pe linia de plutire. Dificultatea pentru mine, în seara asta, va fi să mă reţin, să nu dau drumul la tot ce-mi umblă prin minte. Eu nu sînt un revoluţionar. Eu apăr stabilitatea. Dar, îmi dau seama, că pentru a ajunge la drumul stabil, trebuie făcut un pas mare. Ori nu poţi să-i determini pe englezi să facă un pas, decît dacă le dai un picior în fund, fir-ar să fie bătrînul Colney ! Şi dacă sîntem prea timizi sau prea scrupuloşi, ne scufundăm în mocirlă. Asta-i ¡'Vreau să spun toate aceste lucruri. Vreau să salvez ordinea existentă. Vreau creştinism şi nu mammonismul[I] care ne ameninţă. Distribuţia înţeleaptă a averii, ăsta-i secretul ! Din acest punct de vedere, Nataly e de acord cu mine. O sărăcie decentă ! Şi ea e sătulă de bogăţie, simte nevoia unei schimbări. Mă gîndesc să-mi iau un yacht, şi să facem luna viitoare o croazieră pe Mediterana. Cu toată

I **Slujirea bogăţiei, cultul aurului.**

echipa noastră. Ei îi place linişte. Cred că reţeta politicii mele i-o va asigura.

începu să demonstreze metoda lui de a prezerva aristocraţia, o aristocraţie *adevărată*, în mijlocul unui flux de bogăţie absolut democratică.

— Am impresia că o iei pe drumul Priscillei Graves şi a lui Pempton, observă Simeon. Pune un veto cărnurilor consumate de Priscilla şi paharelor băute de prietenul Pempton şi o să-ţi statorniceşti aristocraţia visată, dar cu o concepţie cam dispersată despre ea însăşi.

— Vorbeşti ca bătrînul Colney, pe cuvîntul meu, numai că mai adaugi şi o notă personală. Colney se acreşte mai mult, cu fiecare număr al foiletonului ăluia al lui. Ultimul episod, în care Delphica descopere uneltirea lui Falarique, nu-i chiar atît de prost. Cei patru societari ai Comediei Franceze, deghizaţi în ligvişti şi îmbarcaţi la San Francisco pentru a declama meritele superioare ale limbii galice, mi s-a părut o întorsătură inteligentă, şi Semhians care nu mai ştiu ce face... şi Mytharetos plim- bîndu-şi degetul arătător pe şaua nasului, ca un vultur îngîndurat pe ţeasta unei cămile ! Dar, zic eu, foiletonul nu are nimic care să-i facă pe englezi să-l îndrăgească pe autor ; e irosit, e dezlînat, e cusut cu aţă albă, şi cartea n-o să se vîndă. Detest satira.

— Un săpun prea zgrunţuros pentru o piele delicată, Victor. îi ustură pe cititori ?

— Nici un pic ; nici nu-i atinge. Dar eu vreau ca prietenii mei să aibă succes.

Apropierea de Podul Westminster îi făcu să schimbe subiectul. Victor ar fi dorit să vadă clădirea Parlamentului aurindu-se în razele asfinţitului. Dar acceptă părerea lui Fenellan că edificiul spitalului era mai bine plasat pentru a primi aureolarea.

— îmi place întotdeauna să găsesc o cauză

raţională a ceea ce *este*. Dar, cînd stăm să privim mai bine lucrurile, ne punem întrebarea : *ce* este ? Poate că acum se stinge, sau poate că s-a şi stins, biata femeie ! Scena de ieri îmi va rămîne întotdeauna vie în faţa ochilor. Numai că, ştii tu, Simeon, muribunzii nu simt sfîrşitul aşa cum ni-1 imaginăm noi, cei sănătoşi. Colney ar spune că noi încercăm spasmele agoniei, şi ei liniştea. Mă gîndesc să trimit pe cineva în Regent's Park, să se intereseze de ea în numele meu, O să pară un gest respectuos. Dumnezeu să mă ierte ! Femeia asta îmi pârverteşte simţirile la fiecare pas. Dar trebuie să recunosc că o anumită oroare de moarte pe care o aveam... ieri gm reuşit să mă scutur de spaima morţii. N-o mai simt. De ce rîn- jeşti ?

— Mă gîndeam că-i atît de simplu cînd mor alţii.

— Ba-i foarte greu cînd ţi-e milă de ei. Dar am ajuns să facem filozofie. Biata femeie !

— Ia-o mai uşor, Victor !

— St ! Acum să ne gîndim la districtul de sud ! îţi spun ţie, Simeon, lucruri pe care nu le voi putea menţiona în discursul de astă seară. Am de gînd să le insuflu curaj sărmanilor oameni dragi din acest uitat sud al Londrei. Am eu planurile mele. Ales sau neales, nu voi putea fi acuzat de mituire, cînd voi depune prima tranşă în beneficiul lor.

Fenellan începu să sucească această observaţie în minte, ca s-o folosească în discursul lui. Nu se putea gîndi ia altceva decît la bunăvoinţa şi posibilitatea lui Victor de a făuri opere de binefacere, permanent contracarate de situaţia în care se afundase.

La marginea mulţimii adunate în faţa teatrului, îi întîmpină Skepsey, care se învîrtea ca un titirez, dînd din coate, şi reuşind, în cele din urmă, să le croiască, să le

spintece drum prin masa compactă. Cînd ajunseră în cele din urmă la scenă, prin ropotele şi tunetele de aplauze, căutară din ochi loja Nestei, după ce dădură mai întîi mina cu domnul Dubbleson, cu Sir Abraham Quatley, cu Dudley Sowerby şi cu ceilalţi şi cu Beaves Urmsing : „un politician nu-i niciodată în opoziţie cînd e vorba să asculte un tip dat dracului !... merge oriunde ca să-l audă“, le mărturisi el.

— Domnişoara Radnor şi Mademoiselle de Seilles au sosit cu bine, îi anunţă Dudley, desfătîndu-şi ochii cu loja în care se găseau cele două tinere şi nici un Dartrey Fenellan.

Nesta era mirată de absenţa lui Dartrey. Acesta nu apăru decît după ce domnul Dubbleson, preşedintele Întrunirii, „omul de mare influenţă locală“, reînsufleţise spiritele aţipite şi organele respiratorii toropite, dînd, în_ sfîrşit, cuvîntul lui Simeon Fenellan. Mulţimea tocmai scanda numele lui Simeon, răspunzînd exploziv la prima lui anecdotă, cînd Dartrey se aşeză lingă Nesta.

— Am petrecut o jumătate de oră cu scumpa ta mamă, îi spuse el.

Ochii Nestei îi mulţumiră. Apoi, luînd mîna une tinere serioase, care şedea în spatele Louisei de Seilles, îl întrebă :

— O cunoşti pe Matilda Pridden ?

Dartrey îi întinse mîna.

— M-a iertat ?

Matilda se înclină cu gravitate, încadrîrtdu-şi afirmaţia în contururile unui „Nu-i nevoie de aşa ceva“, rostit cu perfectă bună creştere. Dartrey era mişcat la gîndul că femeia divinizată de Skepsey îi făcea onoarea de a'-l ierta. Se uită la Louise. Purtarea acesteia faţă de Matilda Pridden dovedea totala ei comuniune cu Nesta. I se adresă :

— L-am lăsat pe domnul Peridon cîntîndu-i doamnei' Nataly. E puţin îngrijorată de reuşita discursului din seara asta. Nimic altceva. Mă întorc la

ea de îndată ce se termină totul.

—Frumos din partea dumitale ! Şi foarte generos din partea domnului Peridon, spuse Nesta, întorcîndu-se spre Louise, care zîmbi conştientă de şiretlicul exclamaţiei, şi încuviinţă din cap.

Victor, aflat pe scenă, îşi flutură mina către ele, ară- tîndu-se entuziasmat de poantele lui Simeon, care, după părerea lui Dartrey, erau amuzante, lipsite de substanţă şi abile. Dartrey dispreţuia efectele oratorice, cu excepţia circumstanţelor în care ostaşii trebuiau îndemnaţi la atac, sau cetăţenii mobilizaţi să-şi apere patria. Nesta se- lăsă cuprinsă de entuziasmul tatălui ei, puţin întristată de aerul de superioritate cu care se uita Dartrey la turma de capete cu gurile/ căscate. Răsună un nou val de aclamaţii. Dartrey zîmbea cînd o vedea zîmbind, doar ca s^-i arate că e alături de ea. Dar nu putea aproba acest mod de a convinge electorii să Se gîndească la interesele ţării şi la propriile lor interese. îl amuza un individ din stal, care ţinea să afecteze intimitate cu oratorul, şi-şi permitea tot felul de libertăţi cu numele lui de botez. Louise de Seilles observă că Dartrey nu avu nici o obiecţie cînd îl auzi pe individ strigîndu-1 pe fratele lui : „Simmy“. Era de acord cu el în ce priveşte grosolana maşinărie a politicianismului. -v

Skepsey intră în lojă.

—Domnişoară Nesta, în curînd vom fi cu toţii foarte serioşi, spuse el, după ce-i aruncă o privire Matildei Pridden.

Din sală se înălţau mugete de rîs.

—Şi acum, în legătură cu garanţiile că alesul vostru îşi va ţine promisiunile, continua Simeon. Aveţi drept garanţie cuvîntul lui, prieteni !

Şi le istorisi povestea unui bătrîn guvernator din Goa, care, avînd nevoie de bani, s-a adresat unor cămătari ;
aceştia i-au cerut, fireşte, garanţii. La care, bătrînul îşi înălţă mîna de Hidalgo spre barba care i se revărsa în cascade, îşi smulse trei fire albe şi le prezentă

cămătarilor, care, spre onoarea lor ca şi spre cea a nobilului, le acceptară drept garanţii.

După ce se potoliră aclamaţiile, sugestivul orator trecu la problemele politice specifice : Domnul Victor Radnor avea prea mare încredere în bunul Simţ englezesc pentru a le oferi alegătorilor săi leacuri concrete, aşa cum făcea adversarul său. Totuşi, o oarecare cură putea fi recomandată, fără a se merge însă prea departe de dragul verificării ei ştiinţifice. După cum procedase un medic străin, spaniol probabil, care, neavînd clientelă, făcea tot felul de cercetări şi investigaţii anatomice pentru a-şi verifica leacurile şi remediile pe care le prescria. La un moment dat, ca să mai cîştige ceva bani, şi-a făcut re-clamă că descoperise leacul dispepsiei — mana cerească a doctorilor care mor de foame. Se prezentă la el un pacient, robust şi gras, aşa cum arătăm cu toţii cînd ne hrănim cu suculentele lucruri interzise, în loc să ciugulim din sărăcăcioasele alimente sănătoase. Aruncîndu-i o singură privire, medicul îi prescrise ca timp de două săptă- mîni să se hrănească exclusiv cu urzici. Pacientul plecă şi, la capătul celor două săptămîrii, reveni ; slab, numai piele,şi os, şi cu o devorantă poftă de mîncăruri gustoase. Se jură că era acelaşi om care-1 vizitase cu două săptă- mîni în urmă. Stimabilul nostru doctor îl privi, îl ciocăni, îl ciupi prin locurile mai ascunse. îl puse din nou să jure că era acelaşi om şi că nu se hrănise în tot intervalul decît cu urzici pure şi neamestecate cu nimic. După care, medicul, cuprins de extaz, îl înşfăcă de guler, îl tîrî pe masa de operaţie, îi dădu una în cap, îl omorî, îl tăie, şi avu bucuria de a expune lumii cel mai sănătos pacient care a fost disecat vreodată, şi asta datorită leacului specific descoperit de el. Totul pentru progresul ştiinţei ! După care, în ciuda petiţiilor adresate de toate organiza

ţiile ştiinţifice din lumea întreagă, bietul medic a căzut victimă eşafodului. Dar noi ştim cu toţii că politica nu e o ştiinţă chiar atît de empirică.

Simeon întreţesea ingenios analogiile. îşi făcu drum pînă şi în înţelegerea lui Beaves Urmsing, al cărui rîs anula orice notă apologetică a discursului său. Totuşi, la un moment dat, oratorul fu întrebat :

— Simmy, consideri politica drept o glumă ?

— Doar atît cît să te scoată din starea de muribund, prietene, sună răspunsul.

Şi urmă povestea unui marinar naufragiat, care fusese zvîrlit de valuri pe nisip, pe jumătate mort, în urma scufundării unui vapor de salvare. S-au făcut toate încercările pentru a-1 readuce la viaţă, dar în zadar, şi zăcea gata, parcă, de înmormântare. Pînă cînd, deodată, ceva asemănător cu o voce umană răsună în urechea lui : era vocea bătrînului papagal Polly, vechiul lui tovarăş, pe care, la scufundarea vasului, îl legase de o seîndură, în speranţa că valurile or să-l arunce la ţărm. Şi acum Polly îşi scutura stropii de pe pene şi striga : „Polly vrea să bea !" ceea ce îi i'edeşteptă marinarului amintirea tuturor libaţiunilor din cabina vaporului de salvare. Pieptul începu să i se înalţe, trupul i se scutură, şi apoi vărsă apa din el pînă cînd, din vărsătură în vărsătură, îşi recăpătă rîsul. Se ridică în picioare şi strigă : „Asta a fost ! Acum să ne punem pe treabă !“, pentru că-i ghiorăiau maţele de foame. Ei, tot astfel, prieteni, cînd datorită poveştilor mele vă recăpătaţi rîsul...

Aplicarea pe care Simeon dorea s-o dea istorioarei lui fu înecată în aclamaţii.

Dar cînd zarva se potoli, răsună din nou interpelarea amicului său din stal :

— Mai ţine-ţi gura asta care se gudură pe lîngă noi, Simmy, aşa cum ai făcut cînd ai îmbrobodit-o pe văduva aia bătrînă şi bogată pe care-ai luat-o pentru banii ei.

Victor se aplecă în faţă. Simeon se înălţă

ameninţător şi răcni :

— Şi tu, ţine-ţi gura aia care scuipă minciuni spurcate !

A fost ca o lovitură de teatru. Omul se ghemui în scaun. Simeon se avîntă. îl mustra conştiinţa că făcuse prea puţin pentru Victor, acum cînd i se oferise din plin prilejul.

Sus, în lojă, talentele lui oratorice nu erau prea apreciate. Matildei Pridden istorioarele lui îi păreau a fi pur şi simplu spiritul diavolului care se infiltra pîngărind un prilej sfînt de a pătrunde în conştiinţele oamenilor şi de a le stimula. Dartrey stătea rigid, de parcă se pregătea să execute un salt. Nesta se uită la Louise, cînd apăru pe scenă cineva care se aplecă spre urechea tatălui ei. Era domnul Peridon, care nu-şi ridică nici o clipă faţa spre ele. Se părea că ceea ce-i şoptea lui Victor nu era inteligibil sau audibil ; dar după o clipă, îl văzu sărind de pe scaun. Dartrey părăsi loja. Nesta îl văzu pe tatăl ei rostind cuvinte grăbite în dreapta şi-n stînga. Părăsi scena împreună cu domnul Peridon, iar Dartrey nu reveni în lojă.

Cînd tatăl ei dispăru, Nesta avu impresia că se stinsese lumina, pentru că ochii lui radiau lumină. Şi apoi, aştepta cu nerăbdare discursul lui, de care era convinsă că / o va cuceri pe Matilda Pridden. Avea impresia că Simeon Fenellan se afla sub fascinaţia ilarităţii pe care o provoca.

Un domn din spatele lui îi şopti ceva la ureche. Dar Simeon nu se întrerupse, ci se cufundă iar în torentul său verbal. Felul în care-1 privea Matilda Pridden era penibil ; dar Nesta înţelegea ce se'petrece în mintea ei. începu să studieze feţele oamenilor din această adunare populară.

S-ar putea ca, la chemarea unui îndrumător potrivit, să-şi redobîndească, cu toţii, seriozitatea.

în ultima vreme,

tatăl ei îi vorbise despre încrederea pe care o avea în poporul englez, anume că acesta (sau, cel puţin, aşa îi interpretase ea remarcile) avea puterea de a-şi înălţa capacităţile spirituale şi de a redeveni acea naţiune insulară menită să conducă lumea spre o nouă eră, ce va depăşi sfera ţelurilor mărunt materialiste. Cam asta era ideea. Stimulatoare pentru ea, aşa cum avea să fie şi pentru această tînără gravă, idolatrizată de Skepsey. Absenţa ţatălui ei şi continuele hohote de rîs, nesăţioasa poftă a publicului de a fi înveselit, o iritau în dorinţa ei de a o vedea mulţumită pe sora militantă, aflată alături de ea. Discutară între ele ; nu mult ; doar atît cît fiecare să descopere în inima celeilalte izvoarele care alimentează fîntînile vieţii.

Uşa lojei şe deschise şi Dartrey îşi făcu apariţia. Luă mina Nestei în mîna lui. Cînd îi văzu faţa, Nesta se ridică în picioare. Dartrey se adresă Matildei Pridden :

— Vino cu noi ; va avea nevoie de dumneata.

— Vorbeşte ! îi ceru Nesta.

— Are mult curaj, continuă el, adresîndu-se tot Matildei.

— Sînt încredinţată, răspunse aceasta.

Nesta îi citi privirile.

— Mama ?

Dartrey îi răspunse strîngîrfdu-i mai puternic mîna.

— Ii este rău ?

— Nu-i mai este.

— O, Dartrey !

Matilda Pridden o prinse repede în braţe.

— Pot să merg nesusţinută, murmură Nesta.

Dartrey îi pomeni de tatăl ei.

— Da, mă gîndesc la el.

Cuvintele mamei : „Voi fi mult mai liniştită după ce va trece seara asta“, îi răsunau în urechi.

Cînd străbătură coridoarele, mirosind a gaz, din spatele teatrului, ropotele de, aplauze care răzbeau din sală păreau a ii tunete de vijelie. Erau la fel de lipsite de înţeles omenesc ca şi vuietul mării.

CAPITOL«! XIV

ULTIMUL

în ceasurile încă întunecate ale acelei dimineţi de aprilie, reverendul Septimus Barmby fu deşteptat de domnul Peridon, care ii adusese un bileţel mîzgălit de Victor. La lumina luminării pe care o apropie de hirtie. preotul încercă să descifreze mesajul, printre întrebări şi comunicări pripite, înţelegindu-i din ce în ce mai puţin sensul pe măsură ce mintea lui se adapta la cumplita veste. Victor îl implora să-şi îndeplinească de urgenţă vechea făgăduinţă pe care i-o făcuse. îşi amintea ce era această făgăduinţă. Expunerea grăbită a faptelor, pe care i-o schiţă domnul Peridon. dădea cererii lui Victor un înţeles cumplit, care depăşea limitele oricărei tragedii. Totuşi trebuia,- într-un fel, să se supună şi, in timp ce se îmbrăca, gîndurile i se mai limpeziră un pic. Domnul Barmby se ruga ca Dumnezeu să-l călăuzească în continuare.

Cei doi domni porniră în trăsură spre casa lui Victor, vorbind foarte puţin. Amîndea îşi simţeau gîtlejul sugrumat de un nod de plîns.

— Şi domnişoara Radnor ? întrebă Barmby.

— E teribil de zguduită ; dar se ţine tare, nu se lasă doborîtă.

— Ştiu că are mult curaj.

O are alături pe prietena ei, Mademoiselle de Seilles.

Domnul Barmby păstră tăcere. Regretul profund îl făcu, în cele din urmă, să spună :

— O pierdere ireparabilă ! Nu ne putem exprima durerea decît prin cuvinte sărace. Şi cit de neaşteptat ! Sper că scumpa doamnă nu s-a chinuit ?

— S-a prăbuşit în braţele domnului Durance care se afla lingă ea. A murit în braţele lui. El spune că îşi pierduse cunoştinţa. Cînd am plecat eu ca să-l anunţ pe domnul Radnor, încă mai horcăia. Singurul cuvînt pe care l-a rostit înainte de a leşina a fost „Victor !“, şi a încercat să ■¿îmbească. Am înţeles, dorea să nu-1 alarmez pe Victor.

— Şi el a ajuns prea tîrziu !

— Prea tîrziu, cu cîteva minute.

— Poate că, cel puţin, voi reuşi să-i aduc puţină mîn- gîiere. Domnişoara Radnor trebuie să fie o adevărată bine- cuvîntare pentru el.

— Nu, nu trebuie să se întîlnească. Prezenţa ei il agită îngrozitor.

Casa aceea luminoasă, atît de ospitalieră, părea să se cufunde, în mintea preotului, intr-un întuneric de moarte. Imoralitatea ei, în această situaţie morală, nu putea fi uitată de un om care era moralist prin profesie. Dar o anumită incoruptibilă frumuseţe a caracterului femeii moarte îi salva amintirea. Chiar şi cei mai riguroşi apărători ai inflexibilităţii legii se înmoaie în faţa morţii celui ce a păcătuit, îi găseşte o scuză, ba chiar reuşesc să întrezărească un vag nimb de sfinţenie. Moartea ne dovedeşte cît de aproape sîntem de acele cuvinte pe care Natura le

şopteşte minţii noastre la tot pasul : *„Ţărîna îmblînzeşte totul“.*

Domnul Durance proorocise un sfîrşit jalnic imnurilor de slavă ale optimismului. Totuşi, viziunea dreaptă nu este cea a tragediei totale. Există şi o cale de mijloc : cea pe care păşea Septimus Barmby — doar dacă i-ar fi putut convinge pe semenii lui să-l urmeze ! înfiorătoarea lecţie pe care o dăduseră circumstanţele s-ar putea să o convingă, în sfîrşit, pe o tînără fată frumoasă, ca sub îndrumarea lui... acum cînd nu mai avea alt pretendent... Domnul Barmby se uimea pe el însuşi constatînd cît de vie era încă pasiunea lui pentru fată : alungă ideea din minte, o recapătă, o izgoni iar, ca pe un sacrilegiu în condiţiile actuale. în mod constant, chiar cînd atingem culmile devoţiunii faţă de semenii pe care dorim să-i slujim, sîntem asaltaţi de ispită ! Să fie dragostea pentru o femeie cea mai puternică dintre slăbiciunile noastre ? Dacă-i aşa, atunci preoţii celibatari se bucură de imunitate. Dar lucrurile nu se întîmplă astfel ! Cîte fapte deplorabile ne ajung la ureche, în legătură cu ei ! Şi, o dată în plus, sîntem nevoiţi să federn în femeie misteriosul • obstacol care se opune desăvîrşitei purităţi a sufletului nostru. Nici ascetismul nu constituie un refugiu. îmbrăţişarea deliberată a privaţiunilor nu-i decît hrană diabolică pentru trufie. Ce ciudat, în momentele cînd mintea noastră e angajată în gînduri legate de alţii, femeia îţi răsuceşte gîndirea şi ţi-o întoarce spre tine însuţi, spre josnicul tău eu.

Lumina zorilor, ca o tristă amintire a zilelor acestei străzi, îl ajută să se uite pe sine în faţa caselor adormite din această parte a Londrei, care se detaşau ca tot atîtea pietre de mormînt într-un

cimitir fără de sfîrşit, din care tocmai s-a volatilizat ultima fantomă. O, dac-ar şti omul ! Deprinderea de a-şi aduna material pentru predica săp- tămînală îl făcu să-şi noteze în minte exclamaţiile meditative, nobila oştire de platitudini aureolate, menite să slujească binelui omenirii. Cînd se apropie de clădirea atît de ospitalieră, emoţia lui oficială se contopi cu emoţia umană. La vederea casei, inima începu să-i bată mai tare.

Era posibil să fie aceeaşi casă ? înfăţişarea ei exterioară părea să dezmintă tragedia interioară. Dar conştiinţa a ceea ce se întîmplase împrumuta clădirii un aer fantomatic.

Cineva se plimba în sus şi în jos prin faţa casei. Dudley Sowerby. Aproape că nu era în stare să le vorbească, înţeleseră că Mademoiselle şi o ..domnişoară Pi'idden“ se aflau alături de Nesta, şi că prezenţa lor, intr-un moment de asemenea criză, era preţioasă. în astfel de situaţii, reflectă unul dintre ei, femeia îşi găseşte într-adevăr locul potrivit : cînd bătălia vieţii se colorează în roşu sumbru. Sufletul femeii trebuia să se dovedească în stare de a se înălţa pînă la nivelul sufletului unui bărbat. Va fi oare o lecţie ?

Dudley îi informă că îl aştepta pe doctorul Themison care se afla înăuntru. Părea că nu-şi poate smulge privirile de la faţada casei.

Uşa se deschise, apărură doctorul Themison care pleca, însoţit de Colney Durance şi Simeon Fenellan care-1 conduseseră pînă la ieşire. Faţa lui Colney era pătată de dîrele lacrimilor.

Medicul le dădu ultimele instrucţiuni :

^— Tatăl nu trebuie lăsat să o vadă. Pentru el. *s-ar putea* să fie nevoie de consultarea unui specialist. Dar să sperăm că îşi va reveni. Domnul Dartrey Fenellan se află lingă el, ceea ce e bine. Cît despre ceremonia pe care o solicită, organizaţi un

simulacru care. să-l potolească. Faceţi tot ce credeţi că îl poate calma. Muzică, nu ! Peste cîteva ore revin să-l văd.

Plecă pe jos.

Domnul Barmby le ceru sfatul lui Colney şi lui Simeon în legătură cu mesajul pe care-1 primise de la Victor : cererea de oficiere a ceremoniei nupţiale. Nici unul dintre ei nu-i răspunse. Inspirară adînc aerul dimineţii, şi scoaseră suspine de uşurare cînd priviră spre copacii din parc.

Un om se ivi în capătul străzii, înaintînd grăbit pe picioare greoaie. Simeon alergă spre el.

— Fă-i pe plac atîta cît îţi stă în putinţă, îl sfătui Colney pe Barmby. Lasă-1 să-şi închipuie că oficiezi.

i— Şi domnişoara Radilor ?

r- Nu-i pomeni de ea.

— De fiica pe care o adoră ?

Subtila curiozitate a domnului Barmby rămase fără răspuns. încercau oare să-l determine să îmblînzeâScă un nebun ? Dar cum ar fi fost posibil să asociezi ideea de nebunie cu domnul Radnor ?

Simeon alergă într-un suflet spre ei.

— Asta era Jarniman, îi informă. S-a terminat.

— Astăzi ! înălţarea din umeri a lui Colney ţinu loc de orice comentariu. Ei bine, domnule Barmby, iată-te liber să oficiezi ceremonia dorită. Vino înăuntru. E dimineaţă ! exclamă el, uitîndu-se la cer.

Toţi, cu excepţia lui Dudley, intrară în casă.

Domnul Barmby ar fi dorit să se mai consulte cu cineva, dilema lui fiind acută. Se mai moderase oarecum, dar nu mai mult decît o simplă moderare, cînd aflase de moartea doamnei Burman Radnor. Eveniment care, conform cu raportul dat de Jarniman, survenise la patruzeci şi cinci de minute după cea de-a doua vizită a luî

Skepsey, venit să ceară informaţii la casa din Regent's Park. Adică la cinci ore şi jumătate după moartea Nataliei, calculă Colney. Un imbold ironic, lipsit de noimă, îl împingea să verifice calculele pînă la minut.

Dudley traversă drumul. La nici o fereastă a casei nu apărea vreun semn al celor ce se petreceau înăuntru. Ferestre pustii, ca pupilele unui om care şi-a pierdut minţile. Se cutremură. Moartea este vcşmîntul nostru comun ; dar calamitatea o individualizează, şi te face să te întrebi dacă un om crunt lovit, un om care, la rîndul lui, a fost pricina unor dureroase suferinţe, nu e menit să ofere morala fabulei.

Plimbîndu-se pe trotuarul parcului, peste drum de casă, Dudley îl văzu pe Skepsey sărind dintr-o trăsură în care venise împreună cu un domn : avocatul Tui Victor Radnor. Era cu putinţă, oare, să nu fi existat vreun tes-

tament scris ?. Sau s-ar putea să aibă loc acum executarea unui testament ? Morala părea să devină cu atît mai pregnantă. Dudley se gîndi la acest domn Victor Radnor, încununat de succese pe toate treptele -importante ale vieţii, convingător, popular, cel mai strălucit dintre aleşii Soartei, şi prăbuşit acum la pămînt, sfărîmat în mai puţin de o oră, el şi întreaga lui casă ! Dacă s-ar deschide pămîntul să-l înghită cu totul, ar însemna că cerul s-a milostivit de el. Sau dacă, în loc să delireze un vălmăşag de lucruri raţionale şi nebuneşti, şi-ar urla durerea ca o fiară rănită. Amintirea cîtorvă dintre lucrurile pe care le debitase Victor îl înspăimînta pe Dudley. Bietul om avea impresia că el era cel care murise dintre cei doi, şi striga : „Să mă incinereze ? Nici gînd. Colney are dreptate, incinerarea ne frustrează de ultimul nostru hohot de rîs. Vreau să zac acolo unde m-am prăbuşit.“ Sau : „Avea de făcut o mărturisire pentru Nataly a lui. Nimeni altul nu trebuia să o audă în afară de ea.“ Şi avea „o idee“. îi ceruse lui Dudley să o asculte fără nici un fel de „convenţionalisme“, (însoţise cuvîntul de o înjurătură trivială). Această specificare fusese singura trăsătură iraţională din expunerea „ideii“ lui ; în rest, Dudley nu o găsise mai nebunească decît multe lucruri pe care le citise în relatările despre discursurile radicalilor* îi mai spusese lui Dudley că îl consideră prea tînăr ca să fie martor la cununia „unui văduv care-i pe punctul de a se căsători“ şi că Barmby fusese chemat în grabă să oficieze cununia, „pentru că nu avea timp de pierdut.“

Dudley nu cunoştea decît jumătate din ceea ce se petrecuse cu Victor şi nu-1 invidia pe Dartrey Fenellan care trebuia să vegheze naufragiul unei splendide inteligenţe, făcîndu-i pe plac şi reţinîndu-1 de la acte disperate.

Se spunea că domnul Radnor nu manifestase nici un semn de nebunie înainte de apariţia fiicei lui. Întîi zăcuse într-o stare de prostraţie, pe urmă căzuse pe jos, ca un ţurţur de gheaţă desprins. Atunci năvălise în cameră Nesta, strigîndu-şi tatăl. Victor se ridicase şi dăduse să se repeadă la ea ; Dartrey fusese de faţă. Imobilizat de braţele de fier ale acestuia din urmă, nefericita creatură începuse să strige că e un leu în cuşcă. Asta auzise Dudley în casă.

Există fapte de viaţă care devin veşmintele mortului.

Moartea Nataliei a fost avocatul care i-a pledat cauza în faţa familiei ei, a prietenilor, a lumii. Victor, însă, era cel care ar fi avut nevoie de un giulgiu pentru a atrage respectul faţă de calamitatea lui. Ţărîna îmblînzeşte totul ; iar noi, cînd ni se iveşte prilejul, ar trebui să-i tratăm pe cei crîncen loviţi astfel incit să le dăm impresia că au intrat în sinul ţărîrtei.

Infinita tristeţe a acelei nopţi se concentrase în întregime asupra Nestei. Ea trebuia să-şi mobilizeze toată forţa-i morală şi fizică.

Noaptea se scurse încet, lungă cit un an. Iar anul care-i urmă, trecu repede, ca o noapte răcoroasă. îngerul ei bun o smulse pe Nesta, încetul cu încetul, din tenebrele abisului. Nu avea voie să-şi vadă tatăl. îşi găsise cămin în modesta casă a Louisei de Seilles, în Franţa, înconjurată de inimi calde franţuzeşti, care se străduiau din răsputeri să o ajute, fata învăţă din nou, ca pe o artă, actul firesc de a respira calm. Treptat, începu să tînjească după piscurile înzăpezite. Cînd imaginaţia ei izbuti să se caţărc pe piscuri, cu dragoste şi mîndrie, Nesta începu să se integreze din nou în pulsaţia activităţilor umane. Natura ei se revărsa către perechea pe care şi-o alesese, şi

care-i era sfătuitor, sprijin, şi apărător. Se trezi la o viaţă nouă nu pentru a se prăbuşi din nou la pieptul dragostei, deşi gîndul la iubitul ei era ca o dezmierdare a degetelor pe coardele unui instrument muzical. Sensul uniunii ei cu Dartrey era cel de a dobîndi un aliat şi de a se oferi ca aliat în bătălia care le stătea în faţă. Dincolo de visurile sfielnice» Dincolo de modestia feciorelnică. Nu sînt fetele tinere nişte ipocrite ? Cine le poate sonda adîn- curile vicleniei ? O fată cu un surîs dulce, cu purtări delicate, o fată care îndrăgeşte florile sălbatice de pe muchea stîncii ; maturizîndu-se graţios, ca fructele dintr-o livadă. Făcută să îmbrăţişeze căsnicia, pentru a putea (o fată cu o minte deosebit de lucidă şi receptivă !) să poarte mai eficient bătălia împotriva bărbaţilor împotriva felului în care aceştia îi tratează semenele. Asta era Nesta. Faptul că i-a oferit lui Dartrey mina, în acea perioadă a renaşterii ei, ar fi putut să apară ca una dintre josnicele concesii făcute dorinţelor cărnii, dacă nu ar fi văzut în el pe călăuzitorul. camaradul de arme, războinicul aliat al inimii ei ; numai că mult mai măreţ.

Se găsea la Como, în vila Signorei Giulia Sanfredini, cînd primi scrisoarea lui Dudley, prin care acesta o implora să împărtăşească alături de el titlul şi comitatul care-i reveniseră. In acelaşi timp, îi oferea un cămin englezesc în locuinţa contesei, mama lui. Dudley ştia prea bine că nu se mai adresa unei strălucite moştenitoare. Generozitatea, pe care Nesta nu i-o negase niciodată, se traducea acum prin cifrele pe care i le enumera. Cifrele sînt argumente convingătoare şi concrete. Dar Nesta se simţi mişcată pînă la lacrimi cînd citi că îl vizitase pe tatăl ei şi că noutăţile erau promiţătoare. îi scria cu delicateţe,

fără să menţidneze numele instituţiei unde se afla internat Victor. Se părea că existau perspective de totală însănătoşire ; simptomele erau favorabile. Din exemplele pe care i le dădea Dudley, s-ar fi zis că tatăl ei îşi recăpătase identitatea : fixase pentru a doua zi o întîlnire cu el, pentru un duet de flaut ; şi, mai cu seamă, satisfacţia lui entuziastă stîrnită de largheţea şi serviciul excelent de la reşedinţa „unde, din fericire, se găsea instalat acum“. Susţinea că, în ansamblu, era superioară atmosferei de la „Ţara Lacurilor“.

Cînd citi aceste cuvinte, zîmbetul Nestei se topi în lacrimi.

Şi tatăl ei, adăuga Dudley, repetase întruna că-i este dor de Fredi a lui, vorbise de bucuria pe care i^o pricit
nuise ultima ei scrisoare, de intenţia lui de a-i expedia răspunsul cit mai curînd cu putinţă. Şi-i arătase lui Dud- ley un morman de file, gata să fie trimise prin poştă. îi vorbise şi despi'e probleme publice şi îşi ironizase singur excentricitatea şi extravaganţele părerilor ; mai cu seamă cînd făcuse aluzie la invidia pe care i-o purta micului Skepsey. Afirmase că, realmente, îl invidiază. Şi Nesta crezu acest lucru şi văzu în el un semn bun.

Răspunsul ei, plin de recunoştinţă, adresat tînărului conte, răspîndea bunăvoinţă şi drăgălăşenie prin toate rîndurile care-1 alcătuiau, cu excepţia semnăturii : Nesta Victoria Fenellan — ■ un nume pe care, mai tîrziu, Dudley avea să-l audă adeseori citat de confraţii lui conservatori, şi în favoarea căruia avea să pledeze, împins de un sentiment de dezaprobare, stimă şi regret. • -

A doua zi după ce i se aduse la cunoştinţă că tatăl ei doreşte să o vadă, Nesta plecă împreună cu soţul ei în Anglia. Dar chiar în acea zi, Victor îşi dăduse ultima suflare. Dudley fusese

martorul'unei vremelnice iluminări prevestitoare nu de bine, ci de rău, a omului cu minţile pierdute.

Adeseori revedea Nesta imaginea iubitei ei mame, cu mina la inima-i rănită mortal, rană pe care o ţinuse ani la rînd în taină, ascunsă sub masca destinată să menţină optimismul tovarăşului ei. Cunoaşterile asupra vieţii şi necruţătoarea ei putere de a pătrunde pînă la miezul lucrurilor, o făcea pe Nesta intolerantă cu o lume a cărei toleranţă în faţa infinităţii răului îi stigmatiza înfăţişarea şi-i mînjea trupul pe sub elegantele-i veşminte. Aşa simţea Nesta cînd se gîndea la acea lume care o condamnase pe mama ei.

A gustat pentru prima dată amărăciunea care pîlpîie în plăcei’e atunci cînd s-a văzut înconjurată de membrii ve-' chiului lor grup muzical. Dar cînd a auzit din gura unei femei că ea o salvase de la alunecarea sub roţile trenului vieţii, că ea o învăţase bucuria de a duce o viaţă armo-

nioasă, Nesta a simţit gustul unei fericiri mai savuroase chiar decît amintirile ei de la nuntă, deşi nu a existat mireasa mai înfloritoare în ochii mirelui decît ea, cea care i-a adus drept zestre lui Dartrey Fenellan o vitejie care o egala pe a lui.

Vă daţi seama de multiplele raţiu'ni pentru care o tînără curajoasă imploră cerul — în mult mai mare măsură decît respectabila fată sfioasă — să-i hărăzească un soţ cutezător. Nesta îl avea. Altminteri, această bătrînă societate, nedumerită cînd a văzut-o păşind afară din rînd pentru a-şl zvîrli provocările, neputînd să-i înfiereze reputaţia personală, ar fi schilodit-o cu laba-i de fiară, punînd în funcţiune birfa cu privire la părinţii ei. Dar Nesta Victoria Fenellan avea un soţ care ţinea ca lumea să respecte o femeie bravă. Şi această femeie bravă era
soţia lui.

Daniel Skepsey se bucura să-şi servească noul patron, mai cu seamă că în orice moment din zi putea apela la părerile ştiinţifice ale acestuia cu privire la măsurile de apărare militară a ţării ; în loc de a încerca să oprim inamicul prin cîntece şi rugăciuni fierbinţi : unica divergenţă dintre el şi Matilda lui. Divergenţă care ar fi putut deveni fatală, dacă n-ar fi intervenit puterea de persua-siune a Nestei. Cei doi membri ai Armatei Salvării, cu ranguri diferite, potrivit cu meritele fiecăruia, deveniseră unul. Colney Durance (cinic prin profesie dacă nu prin capriciu, ziceau unii) i-a fost cavaler de onoare lui Skepsey la altar. Eseurile lui satirice, publicate, au stîrnit un adevărat puhoi de recenzii critice. Carnea şi vinul străjuiesc pe rînd sfînta cununie dintre Priscilla şi domnul Pempton. Deosebirile de religie, mai curînd decît graniţele Canalului Mînecii, îi ţin încă separaţi pe Louise de

Seilles şi domnul Peridon ; iar Colney e foarte interesat să-i unească, pentru că acest lucru i-ar fi făcut plăcere femeii a cărei inimă loială încetase să mai bată. Colney îngădui ca sfîr-
şitul lui Victor să însemne ispăşirea lui, şi renunţă să mai formuleze vreo acuzaţie. Considera că istoria lui Victor demonstra îndeajuns superficialitatea şi netemeinicia optimismului abstract. Dar îşi simţi cugetu-l împăcat cînd, privind la copilul lor, îşi dădu seama că, exceptînd erorile care nu le puteau fi imputate decît lor personal, Victor şi Nataly îşi împliniseră făgăduinţa faţă de Natură.

\

PARTEA A DOUA
(continuare)

CUPRINS